

Water voor nu en later

Vitens

Jaarverslag 2022

Elke druppel
duurzaam

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Wie we zijn en wat we doen	9
Profiel	9
De wereld om ons heen	10
Onze strategie	13
Ons waardecreatiemodel	20
Hoe we waarde creëren	21
Waarde voor onze klant	21
Doelen en resultaten - klant	21
Beschikbaarheid van drinkwater voor iedereen	25
Waarde voor onze natuurlijke omgeving	28
Doelen en resultaten - natuurlijke omgeving	28
Living Lab: op zoek naar een flexibele en toekomstbestendige infrastructuur	37
Waarde voor onze medewerkers	40
Doelen en resultaten - medewerkers	40
De samenstelling van Vitens	44
Gezondheidscheck motiveert collega's bewuster om te gaan met hun gezondheid	47
Waarde voor onze aandeelhouders	48
Doelen en resultaten - aandeelhouders	48
Watervriendelijk bouwen: zo werken we aan meer drinkwaterbesparing	54
Borgen van onze continuïteit	56
Continuïteit	56
Risicomanagement in het kort	57
Governance in het kort	59

Governance	61
Code	61
Organisatie en bestuur	61
Wet- en regelgeving	62
Maatschappelijke plichten	63
Risicomanagement	64
Verklaring van directie	71
Verklaringen en verslagen	73
Verslag van de Raad van Commissarissen	73
Bestuursverklaring	80
Bericht Ondernemingsraad	80
Limited assurancerapport van de onafhankelijke accountant	82
Overige informatie	86
Connectiviteitsmatrix	87
Stakeholdermanagement	91
In gesprek met onze stakeholders	92
Materialiteit	97
Over dit verslag	101
Reikwijdte	101
Rapportagecriteria-niet financiële informatie	102
Verantwoording impact meten	103
Begrippenlijst en rapportagedefinities	112
GRI-index	121

Financiële resultaten	129
Kerncijfers	129
Toelichting op de resultaten	130
Geconsolideerde resultaten	133
Geconsolideerde jaarrekening	135
Geconsolideerde winst- en verliesrekening en overzicht totaalresultaat	137
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	139
Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen	141
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	142
Toelichting op de geconsolideerde balans	154
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	169
Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht	174
Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	175
Enkelvoudige jaarrekening	182
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	184
Overige gegevens	190
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	191
Overzicht uitstaande aandelen	202

Voorwoord

Met hoge urgentie samen werken aan de duurzame drinkwatervoorziening: voor nu en later.

Voor Vitens en haar klanten werd 2022 getekend door de verwoestende oorlog in Oekraïne. Naast de gruwelijke beelden en het onnoemelijke leed van de inwoners werden we geconfronteerd met zeer snel stijgende energieprijzen en hoge inflatie. Voor de 3^e keer in korte tijd (met uitzondering van 2021) kregen we in 2022 te maken met aanhoudende droogte; van april tot diep in september. Maar ondanks deze lange droge periode hebben we veel minder water geleverd dan we hadden gepland. Dat is op zichzelf verheugend, omdat we ons inzetten voor waterbesparing. Maar het heeft ook een serieuze impact gehad op onze waterafgifte die veel lager uitpakte dan was begroot en tot een aanzienlijk lager resultaat leidde dan begroot. Terwijl we dit resultaat juist zo hard nodig hebben in het licht van onze (toekomstige) investeringen. Zo zien we dat onze strategische doelen 'waterbesparing' en 'financiële gezondheid' elkaar in 2022 in de wielen reden en werd 2022 het jaar van de paradox en de grote omslag.

Deze paradox maakt zichtbaar dat we in dit tijdsgewricht de onzekerheden als gevolg van weersomstandigheden en meer volatiele omzetting steeds groter zien worden. Enerzijds moeten we extra investeren in het klimaat- en toekomstbestendig maken van het watersysteem en drinkwatervoorziening. Anderzijds moeten we de uitgangspunten van ons financieel beleid robuuster maken om deze onzekerheden duurzaam te kunnen incasseren. Structurele tariefsverhoging is in dit licht onontkoombaar.

Klanttevredenheid en klantcommunicatie

Wij zijn blij te kunnen melden dat onze klanten zeer tevreden zijn over Vitens. Dit blijkt uit onze service tevredenheidsindex, waarin wij in 2022 een 8,4 ontvingen van onze klanten. Dit danken wij aan de hoge en professionele inzet van onze medewerkers. Zo waren er in 2022 maar weinig grote calamiteiten en drinkwateronderbrekingen en konden we nog betere waterkwaliteit leveren.

Als drinkwaterbedrijf doen we er alles aan om 24/7 voldoende schoon drinkwater te leveren en dat deden wij in het afgelopen jaar goed. Zo bleven we tijdens de lange droge en warme periodes in 2022 operationeel stabiel presteren, bijna overal binnen onze vergunningsruimte. We moeten wel constateren dat alle beschikbare vergunningsruimte nu wel is opgebruikt.

We konden stabiel presteren door tijdige anticipatie van de waterverdeling en door effectieve klantcommunicatie gericht op bewust drinkwatergebruik. Door nauwe samenwerking in de communicatie met onze aandeelhouders en andere partners is de boodschap om 'wijs met drinkwater' om te gaan breed in ons Vitensgebied uitgedragen.

Leveringszekerheid en bronnen onder druk

In 2022 hebben we aanhoudend te maken gehad met uitdagingen in de leveringszekerheid van drinkwater, in combinatie met beperkte beschikbaarheid van (nieuwe) drinkwaterbronnen. De noodzakelijke uitbreiding van onze productie- en transportcapaciteit blijft op de korte termijn onder druk staan vanwege de veelal trage bestuurlijke en technische maakbaarheid. Het duurt (te) lang voordat win- en bouwvergunningen worden verleend en hierdoor is de leveringszekerheid van drinkwater geen vanzelfsprekendheid meer. Het veiligstellen van het drinkwater van nu vraagt om korte termijn maatregelen, veelal bij bestaande bronnen. Voor de langere termijn heeft het drinkwatersysteem andere, duurzame, bronnen

nodig in een klimaatbestendig watersysteem en een veerkrachtige infrastructuur. Vitens werkte in 2022 hard aan deze lange termijnopgave voor het duurzaam winnen van drinkwater in een klimaatbestendig watersysteem, én aan de borging van de leveringszekerheid op korte termijn, én De benodigde lange termijn oplossingen niet vandaag de dag voorhanden, terwijl de urgentie op de korte termijn om leveringszeker te blijven buitengewoon hoog is. Zie hier het spanningsveld waar we ons ook de komende jaren in bevinden en wat adequate en snelle besluitvaardigheid van onze betrokken besturen vraagt.

Verschillende, soms tegenstrijdige belangen

In 2022 ervoeren wij dagelijks aan den lijve dat er verschillende, soms tegenstrijdige maatschappelijke opgaven en belangen zijn. Denk hierbij aan natuurontwikkeling, economische groei, de grote woningbouwopgave en de landbouw, waardoor op meerdere locaties zelfs het volledig benutten van onze vergunningen werd beperkt. Het drinkwaterbelang moet meer en meer strijden met andere belangen. Vanwege de beperkte waterbeschikbaarheid hebben wij in bepaalde regio's zelfs zakelijke drinkwateraanvragen moeten weigeren.

Wij blijven een dringend beroep op de betrokken overheden doen om hun zorgplicht te vervullen en in de benodigde vergunningsruimte te voorzien. Drinkwater is een eerste levensbehoefte en van groot belang voor de volksgezondheid. Geef drinkwater daarom de prioriteit die noodzakelijk én urgent is, en die het nota bene wettelijk heeft. Deze extra vergunnings- en productiecapaciteit is nodig, ook om te kunnen inspelen op de toekomstige woningbouw, waarbij we in het belang van watervriendelijk bouwen blijven beklemtonen. Vitens heeft, net als de gehele drinkwatersector, de in de Kamerbrief 'Water en Bodem Sturend' genoemde ambitie onderstreept: water en bodem sturend bij beslissingen over de inrichting van ons land.

Wij zagen dat in 2022 drinkwaterbronnen steeds meer onder druk kwamen te staan door invloeden van buitenaf. Wij maken ons grote zorgen over de toenemende verontreiniging van het Nederlandse water en ongewenste stoffen in onze bronnen. Hierdoor moeten wij het water uit de drinkwaterbronnen intensiever zuiveren. Dit laat zien dat het noodzakelijk is dat de doelen uit de Kader Richtlijn Water tijdig – in 2027 – worden behaald. Zeer zorgwekkend vinden we de snelle toename van opkomende stoffen, zoals PFAS in het milieu. Het tegengaan van vervuiling vraagt om scherpere regels met als doel onze drinkwaterbronnen te beschermen. Wij pleiten dan ook voor een verbod op PFAS en andere stoffen met een hoog milieurisico.

Financiële beperkingen en inflatie

Zoals gezegd kenden wij in 2022 onze financiële uitdagingen en hebben we gezien dat ondanks de lange droge zomer, de waterafgifte lager was dan voorspeld. De operationele kosten, energiekosten en kosten voor chemicaliën en grondstoffen zijn in deze periode door de inflatie toegenomen. In het verlengde van de inflatie hebben we extra kosten gemaakt in het kader van de nieuwe CAO. De lagere afgifte en hogere kosten leidden tot een grote afwijking van het begrote resultaat. Ondanks een in 2022 wat gematigder drinkwaterverbruik door klanten en ondanks onze inzet op waterbesparingsdoelen, is de verwachting dat door woningbouwopgave, demografische ontwikkelingen, klimaatverandering en economische groei de drinkwatervraag op de langere termijn weer gaat stijgen. In combinatie met de enorme vervangings- en renovatieopgaven van onze infrastructuur, leidt dit tot een sterke stijging van ons investeringsniveau, de zogenaamde 'schaalsprong'. Om over voldoende eigen vermogen te beschikken teneinde deze benodigde investeringen te kunnen uitvoeren, is verruiming van de Weighted Average Cost of Capital-regulering (WACC) een harde voorwaarde. Gebeurt dat niet, dan dreigt er serieus gevaar dat de benodigde investeringen niet haalbaar zijn en komt de financiële gezondheid van Vitens in gevaar. Om tot de benodigde financieringsruimte te komen voor de korte en lange termijn, wijzen wij het ministerie van I&W en de politiek in Den Haag nadrukkelijk op de noodzaak van verhoging van de WACC.

Samen aan de toekomst werken

Om de grote opgaven het hoofd te bieden is samenwerking met onze partners essentieel en vindt er een continue en constructieve dialoog en samenwerking plaats met onze aandeelhouders. We zijn blij om te zien dat de benodigde watertransitie voor een toekomstbestendig duurzaam watersysteem aan steeds meer bestuurstafels wordt erkend en ondersteund. Dat fundamentele keuzes nodig zijn voor de watertransitie staat ook in de Kamerbrief 'Water en Bodem Sturend'.

In een drukbevolkt land als Nederland is het verstandig om uit te gaan van het natuurlijk watersysteem en vervolgens kijken wat er mogelijk is: woningen, bedrijvigheid, landbouw, natuur, of een combinatie. Met onze sectorgenoten roepen we de overheid op om fundamentele keuzes te maken waarin de ruimtelijke gebiedsindeling het watersysteem volgt, water beter wordt vastgehouden en hieraan op korte termijn acties te verbinden.

Wij hebben het Panorama Waterland concept ontwikkeld en wij hebben onze streefstructuur voor de toekomstige drinkwaterwinning nader uitgewerkt. Wij staan er klaar voor om in co-creatie aan de slag te gaan met concrete uitwerking en toepassing van onze beelden voor de nabije toekomst.

We móéten versnellen op weg naar elke druppel duurzaam

De voortschrijdende klimaatverandering en de noodzakelijke verduurzaming van onze drinkwatervoorziening blijven het belang en de urgentie van onze strategie 'Elke druppel duurzaam' in 2030 onderstrepen. Samen met onze partners zijn we de weg ingeslagen naar een toekomstbestendige drinkwatervoorziening, maar het tempo kan en moet omhoog. We kijken ook kritisch naar onszelf, want ook wij moeten een tandje bijzetten, gezien de vertraagde voortgang in duurzaamheidsdossiers in 2022. We moeten het samen doen en 2023 wordt wat ons betreft het jaar waarin we met z'n allen (groen) gas geven en woorden omzetten in daden.

Tot slot was 2022 ook het jaar waarin Marike Bonhof, lid van de Raad van Bestuur van Vitens ons informeerde over haar vertrek bij Vitens. Wij bedanken Marike zeer voor haar gepassioneerde en betrokken inzet in de afgelopen jaren voor Vitens. Zij heeft een grote bijdrage geleverd aan het Vitens van nu en heeft belangrijke bouwstenen ingebracht in het Vitens-fundament van de toekomst.

Jelle Hannema

Wie we zijn en wat we doen

Profiel

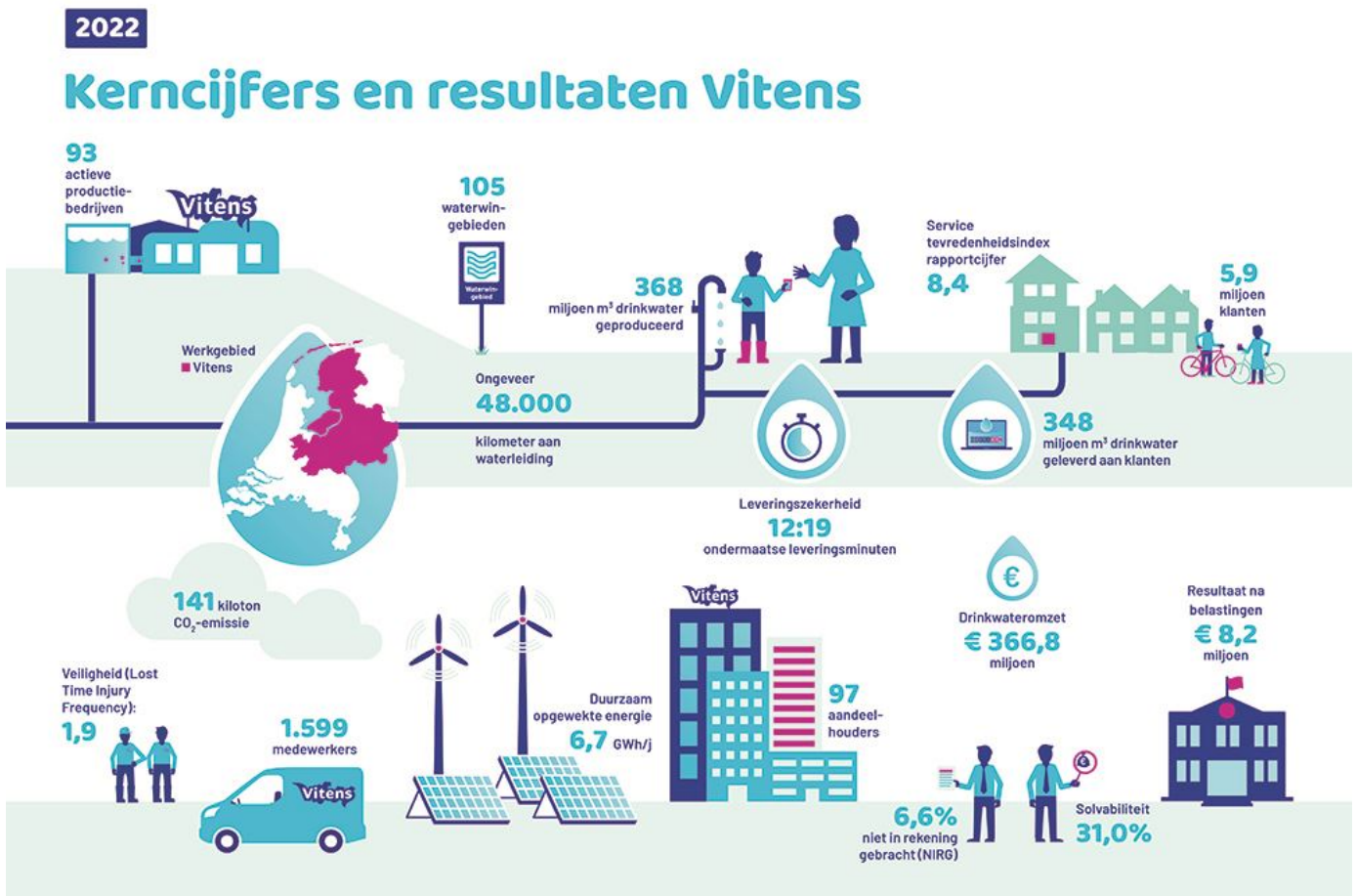
Wij leveren drinkwater aan bijna 6 miljoen klanten in de provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht en Overijssel en enkele gemeenten in Drenthe en Noord-Holland.

Drinkwater dat betrouwbaar en beschikbaar is. Voor nu én later. Dát is Vitens.

De aandelen van Vitens N.V. zijn voor 100 procent in handen van lokale en provinciale overheden.

Onze kerntaak en missie

Zorgen voor betrouwbaar, betaalbaar en beschikbaar drinkwater. Dat is onze kerntaak. Vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week drinkwater van hoge kwaliteit leveren aan iedereen in het werkgebied. Voor nu en later. Dát is de bron van ons bestaan.

De wereld om ons heen

2022: minder waterverbruik, geopolitieke ontwikkelingen en inflatie

In veel opzichten was 2022 een bewogen jaar. Het was een droge warme zomer, waarin Vitens een goede prestatie leverde in de drinkwatervoorziening. De prijs om drinkwater te maken is het afgelopen jaar toegenomen door de enorme inflatie (veroorzaakt door de sterk gestegen energieprijzen en materiaal- en loonkosten) en door de extra inzet die Vitens moet leveren om de gevolgen van de extreme weersomstandigheden structureel op te kunnen vangen. Daarom hebben we eind 2022 hogere drinkwatertarieven voor 2023 vast moeten stellen. Ook moesten we voor het eerst zakelijke drinkwateraanvragen weigeren. Verder hebben wij gezien dat de afgifte en dus de omzet lager waren dan voorspeld, vermoedelijk door de hoge energiekosten bij klanten.

Breder denken, verder vooruit kijken

Door de context waarin we momenteel werken, is het voor Vitens van belang om breder te denken en verder vooruit te kijken. Bij Vitens kijken we breder dan alleen naar het nakomen van onze wettelijke verplichtingen. We wegen nadrukkelijk ook de maatschappelijke impact van onze activiteiten mee in de keuzes die we maken. Vitens kijkt steeds verder vooruit. Dat zie je niet alleen terug in de streefstructuur, maar ook in de ambitie om de horizon van het volgende Investeringsplan op te rekken naar 20 jaar en daarna naar 30 jaar. Om onze ambitie voor een duurzame drinkwatervoorziening waar te maken, zetten we sterk in op intensieve samenwerking met onze omgeving.

Stijging tarieven

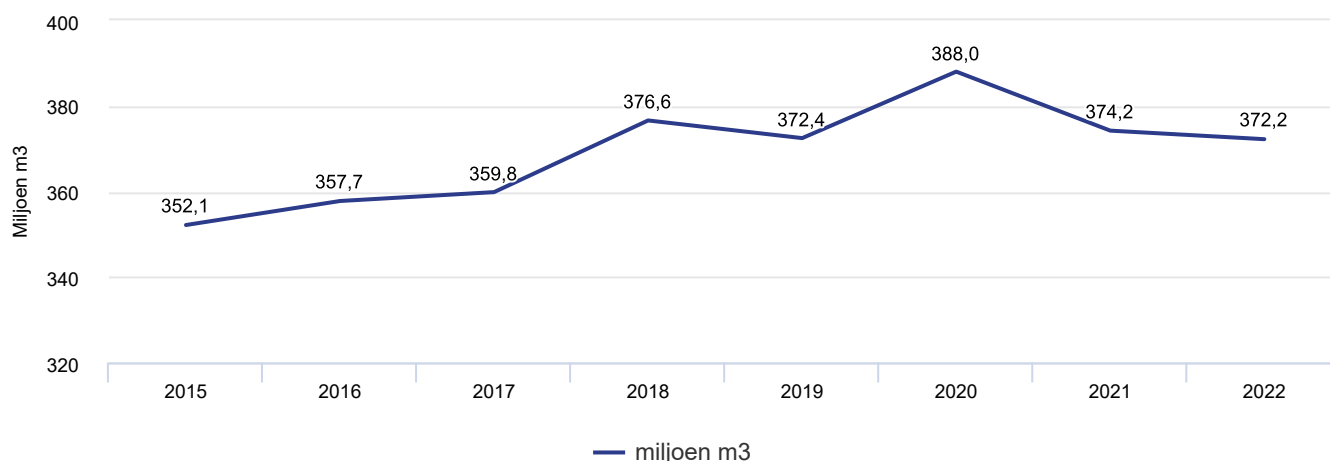
Er is Vitens veel aan gelegen om de drinkwaterprijs betaalbaar te houden. In de afgelopen tien jaren zijn we per saldo erin geslaagd geringe prijsstijgingen door te voeren. Maar inmiddels zijn de kosten die Vitens maakt om drinkwater te maken en leveren flink gestegen. Dit komt onder andere door:

- De sterk gestegen energieprijzen. Er is veel energie nodig om water te winnen, te zuiveren en daarna als drinkwater door het leidingnet te pompen.
- Stijgende investeringskosten die zich doorvertalen in het tarief.
- Schaarse grondstoffen en dure materialen.
- Stijgende loonkosten.
- Uitkering droogteschade, waarbij Vitens een financiële tegemoetkoming doet aan agrariërs bij wie verminderde opbrengst aan gewassen door grondwateronttrekking is vastgesteld.

Op aandringen van de Rijksoverheid naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en de afgekondigde sancties, heeft Vitens in 2022 haar contract met Gazprom opgezegd. Over eventuele compensatie op dit handelen staat Vitens nog in contact met de Rijksoverheid.

Om de beschikbaarheid van schoon drinkwater te garanderen zijn we genoodzaakt de gestegen kosten door te berekenen.

Ontwikkeling drinkwatervraag (waterverbruik)

Noodkreet drinkwatersector

Klimaatverandering, economische groei, groeiende woningmarkt en aanhoudende vervuiling leiden tot meer druk op de drinkwatervoorziening. De situatie is zo dringend dat Vewin, de vereniging van waterbedrijven in Nederland, namens alle drinkwaterbedrijven in september 2022 alarm sloeg. De boodschap: alle drinkwaterbedrijven hebben per direct of voor 2030 meer vergunningsruimte nodig om te produceren.

Toenemende vraag op lange termijn

Hoewel in 2022 de afname van drinkwater achterbleef bij de prognose, is de verwachting dat op de langere termijn de vraag toe zal nemen. Dit komt onder andere door de gevolgen van klimaatverandering. Zo was er in 2022, net als in 2018, sprake van een neerslagtekort. Verder ligt er een grote woningbouwopgave in het verschiet. Voor 2030 moeten er ongeveer 300.000 nieuwe woningen in het Vitens gebied worden gebouwd. Als laatste is er sprake van economische groei en bevolkingsgroei.

Urgentie: Voor het eerst zakelijke drinkwateraanvragen geweigerd

‘Water uit de kraan is niet langer meer vanzelfsprekend.’ Dat zei Vitens-directeur Jelle Hannema in 2022 als toelichting toen Vitens verschillende drinkwateraanvragen van bedrijven in Overijssel en Gelderland niet kon honoreren. ‘We komen in een situatie waarin we niet meer aan alle aanvragen voor drinkwateraansluitingen kunnen voldoen. Dat komt omdat niet alle verleende vergunningen voor het winnen van drinkwater (volledig) kunnen worden gebruikt.’

Zo’n twintig procent van het totaal geleverde drinkwater van Vitens wordt geleverd aan bedrijven. Dat komt neer op ongeveer 80 miljoen kuub per jaar. De beschikbaarheid van drinkwater is niet alleen voor Vitens en grootzakelijke klanten een punt van aandacht – maar ook voor provincies. Vitens pleit ervoor dat het watersysteem voor (provinciale) overheden leidend is bij besluiten over woningbouw en economische ontwikkelingen.

Watertransitie: duurzaam en circulair met zoetwater omgaan

Lange tijd was de grootste uitdaging in Nederland om overtollig water af te voeren, maar door de klimaatverandering wordt Nederland droger. Om waterschaarste tegen te gaan, moeten we water beter vasthouden. Het watersysteem in Nederland is nu ingericht op het zo snel mogelijk afvoeren van water. Eind april 2022 deed Jelle Hannema onder andere via de media een dringend beroep aan de overheid om haast te maken met de watertransitie: een veerkrachtig systeem waarin we water zo lang

mogelijk bufferen. Hierdoor kan het rustig de bodem insijpelen en kan het grondwatersysteem zich herstellen met als voordeel dat alle maatschappelijke functies die afhankelijk zijn van water duurzaam over dat water beschikken, denk aan natuur en landbouw. Met het project Panorama Waterland laten we zien dat het kan. In dat project werken we met provincies, gemeenten, agrariërs en natuurorganisaties om het water op de Sallandse Heuvelrug beter vast te houden. Het concept van Panorama Waterland is ook voor andere locaties prima inzetbaar.

Water wordt sturend

In november 2022 maakt het kabinet via een Tweede Kamerbrief bekend water en bodem sturend te laten zijn bij beslissingen over de inrichting van ons land. Hierin wordt de urgentie en aanpak van de watertransitie benoemd. Dat ondersteunen wij van harte. Maar nu komt het aan op concretisering en doen. Ook is in de brief aangegeven dat Nederland in 2035 twintig procent minder drinkwater moet gebruiken dan we in 2022 doen. Dit sluit naadloos aan op onze eigen doelstellingen op het gebied van waterbesparing.

Kwaliteit van drinkwaterbronnen onder druk

Om de kwaliteit van het drinkwater te blijven garanderen, moeten in 2027 alle EU-lidstaten aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) voldoen. Nederland gaat in 2027 deze doelstelling waarschijnlijk niet halen, meldde minister Mark Harbers van infrastructuur en waterstaat half april in een brief aan de Tweede Kamer. Het niet behalen van deze doelstellingen, verhoogt de druk op Vitens om kwalitatief hoogwaardig drinkwater te blijven leveren. Immers, als de kwaliteit van de bronnen onder druk staat wordt het moeilijker om goede bronnen te vinden en te gebruiken. Daarnaast vergroot het de zuiveringsinspanning die Vitens moet leveren. De toenemende verontreiniging is een maatschappelijk vraagstuk met een hoge urgentie.

RIVM-rapport 2022: hoeveelheid PFAS voldoet aan Europese eisen

Hoewel ons drinkwater volgens het RIVM voldoet aan de eisen van de Europese Drinkwater Richtlijn voor PFAS, is het wel duidelijk dat PFAS zo ongeveer overal in het milieu voorkomt. Daarmee komt de drinkwatervoorziening vroeg of laat in de problemen. Daarom benadrukt Vitens samen met collega drinkwaterbedrijven dat PFAS niet thuis hoort in het milieu en in de bronnen van drinkwater. De drinkwaterbedrijven in Nederland zijn groot voorstander van een nationaal en Europees totaalverbod op PFAS en – vooruitlopend daarop – een verbod op lozingen omdat ze slecht afbreken en daardoor lang in het milieu aanwezig blijven.

Stikstof-uitspraak

In 2022 is de uitspraak 'bouwvrijstelling stikstof' van de Raad van State geweest. Hiermee is de vrijstelling voor de aanleg en bouw voor drinkwater infrastructuur stopgezet. Voor Vitens en de Vewin is het essentieel dat de tijdelijke vrijstelling voor drinkwaterinfrastructuur weer in werking wordt gesteld om onze ambitie voor een duurzame drinkwatervoorziening waar te maken.

Het Verbond Brede Welvaart

Vitens maakt onderdeel uit van het Verbond Brede Welvaart. In het Verbond Brede Welvaart verklaren de deelnemende infrabedrijven dat zij optimaal willen bijdragen aan een toekomstbestendige, duurzame en sociale samenleving. Infrastructuur is met zijn netwerken van o.a. wegen, spoorwegen, elektriciteit en drinkwater een belangrijke basis voor onze economie en samenleving. Het Verbond van Brede Welvaart sluit naadloos aan bij onze strategie. Met de strategie 'Elke Druppel Duurzaam in 2030' maken we de omslag naar een duurzaam drinkwaterbedrijf als onderdeel van een duurzaam watersysteem.

Onze strategie

In onze strategie **Elke Druppel Duurzaam** staat centraal dat Vitens in 2030 een duurzaam drinkwaterbedrijf is. We zijn dan een drinkwaterbedrijf dat maatschappelijk verankerd is met een positieve impact op mens en natuur. Vitens is een vertrouwde partner in het Nederlandse water-ecosysteem. Daarvoor richten we ons naast het leveren van het 'traditionele' drinkwater ook op het 'gebruik' ervan. Vitens vervult hiermee een maatschappelijke rol en draagt bij aan verantwoord omgaan met water. Samen met klanten, stakeholders en partners zoeken we naar oplossingen voor een toekomstbestendig en veerkrachtig watersysteem. Hiervoor zetten we continu de juiste talenten, kennis en vaardigheden in. We delen onze kennis en kunde met onze partners en we realiseren een duurzame, klimaat-neutrale en circulaire eigen bedrijfsvoering. In 2030 hebben we als organisatie dan ook verschillende rollen waar we nu actief aan werken:

- Leverancier van betrouwbaar drinkwater in ons gebied.
- Adviseur van duurzaam, veilig drinkwatergebruik.
- Kennishub voor de drinkwatersector in Nederland.
- Pro-actief partner in realisatie van een duurzaam Nederlands watersysteem.
- Kraamkamer voor kennis over en talent in drinkwater.

Om dit voor elkaar te krijgen, hebben we de volgende lange termijn doelen:

1. In 2030 is Vitens een financieel gezond bedrijf. Een bedrijf dat op een maatschappelijk-verantwoorde manier de nodige investeringen doet en zich ten doel stelt de aandeelhouder een passend rendement te geven.
2. In 2030 voorziet Vitens haar klanten van betrouwbaar drinkwater. 24 uur per dag. 365 dagen per jaar. Vitens adviseert klanten in duurzaam en veilig watergebruik.
3. In 2030 werkt Vitens procesgericht, datagestueerd, kortcyclisch en als intrinsiek duurzame organisatie aan onze wettelijke taak en aan onze maatschappelijke opgave.
4. In 2030 is Vitens een drijvende kracht in het Nederlandse water-ecosysteem. Door een brede samenwerking en veelvuldige kennisdeling met partijen in de Nederlandse (drink)watersector.
5. In 2030 is Vitens een lerende organisatie die een uitdagende werkomgeving biedt voor ambitieuze en gedreven Vitensers. Vitensers die een positieve impact willen hebben op mens en natuur.

Uitdagingen en oplossingen

Hoe kunnen we de levering van drinkwater ook de komende jaren zekerstellen? Dat vraagt om een uitbreiding van de productie- en transportcapaciteit en winvergunningen. En dát vraagt weer om intensieve samenwerking met stakeholders, (markt)partijen en vergunningsverleners. Om kwalitatief goed drinkwater te kunnen blijven garanderen en tegelijkertijd een positieve impact op mens en natuur te maken is de strategie 'Elke Druppel Duurzaam in 2030' urgenter dan ooit.

Vitens werkte in 2022 aan innovatieve oplossingen voor de toekomstige uitdaging om voldoende drinkwater te leveren:

- **Samenwerking** met stakeholders, (markt)partijen, vergunningverleners en aandeelhouders intensiveren.
- Meer eigen **energie** opwekken.
- Meer gebruik van alternatieve waterbronnen voor het huishouden, zoals **regenwater**.
- Ontwikkelen van een **vernieuwd drinkwaterconcept** met het 'Living Lab'.
- **Bewustwordingscampagne** om zuinig watergebruik te stimuleren.
- Sturen op positieve **impact** op mens en natuur door onze impact te meten.

Water voor nu en later

Om de leveringszekerheid van drinkwater te garanderen moet Vitens haar productie- en transportcapaciteit uitbreiden. Op de korte termijn staat die echter onder druk vanwege de bestuurlijke en technische maakbaarheid. Het duurt bijvoorbeeld lang voor vergunningen verleend worden. Dat geldt voor zowel bouwvergunningen als de uitvoering van bestaande en nieuwe winningsvergunningen.

Drinkwaterwinning en onze omgeving: streefstructuur

Veranderingen en uitdagingen, zoals klimaatverandering, de stikstofproblematiek, waterkwaliteit die onder druk staat, natuurdoelstellingen en de woningbouwopgave hebben forse invloed op de toekomstige drinkwatervoorziening. Daarom zet Vitens in op een veerkrachtige infrastructuur voor de drinkwatervoorziening met positieve impact op mens en natuur. Deze veerkracht bereiken wij door meer flexibiliteit, bijvoorbeeld door het drinkwater over grotere afstanden te transporteren door langere transportleidingen. Hierdoor zijn wij in staat beter aan te sluiten op de veranderingen in de vraag naar drinkwater. Ook zetten wij in op nieuwe grotere winningen in gebieden waar veel oppervlaktewater of grondwater beschikbaar is en waar wij er maatschappelijke waarde kunnen toevoegen.

Emissiereductie

Om onze eigen emissies én onze eigen kosten te verminderen in 2022, heeft Vitens eigen energie opgewekt. Dit doen we met zonnepanelen en door methaan wat vrijkomt in ons productieproces af te vangen en te gebruiken voor het opwekken van energie. De huidige energiecrisis toont aan dat meer dan ooit onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen cruciaal is. In die context blijft ook waterbesparing een belangrijk speerpunt. De meest duurzame druppel is de niet gebruikte druppel. Vitens stimuleerde haar klanten in 2022 om zuiniger om te gaan met water. Met behulp van campagnes en waterscans hebben consumenten en zakelijke klanten tips gekregen om water te besparen.

Water vasthouden

Om een watertransitie te realiseren is het belangrijk het water beter vast te houden in natte tijden, in plaats van het zo snel mogelijk af te voeren. Daarnaast moeten we de functies die we aan een gebied geven, zoals landbouw of natuur, aanpassen aan het beschikbare water. Er lopen twee projecten samen met onze stakeholders:

- Het project Panorama Waterland op de Sallandse Heuvelrug. Hier ontwikkelen we samen met provincies, waterschappen en agrariërs een gebied waarin water leidend is en waar naast het winnen van water ruimte is voor onder meer landbouw, natuur en recreatie door water beter vast te houden.
- De Blauwe agenda op de Utrechtse Heuvelrug. Samen met onder andere provincies, waterschappen, landeigenaren en agrariërs zoeken we in dit gebied naar oplossingen om water beter vast te houden. We richten ons op infiltratie en vasthouden van water.

Bewustwordingscampagne 'Wijs met drinkwater'

Bewustwording over drinkwater is een belangrijk middel om het gebruik van drinkwater naar beneden te brengen. Vitens zet daarom in op samenwerking met stakeholders, zoals provincies, gemeenten en belangenorganisaties, zoals Tuinbranche Nederland, om duurzaam drinkwaterverbruik te stimuleren. In het droogtejaar 2020, deed Vitens dat met een 'dringende waarschuwing' tegen extreem piekverbruik. In 2022 kozen we voor een mildere benadering om verbruik op piekmomenten te voorkomen, door eerder te beginnen met een uitgebreide zomercampagne 'Wijs met drinkwater'. Enkele resultaten van deze campagne zijn dat 93,4 procent van de klanten die uitingen van de campagne zagen, aangaf minder drinkwater te gebruiken en 64,5 procent van hen gaf aan ook in de toekomst op het waterverbruik te gaan letten, bijvoorbeeld door korter te douchen. In het najaar hebben we een tweede campagne gevoerd samen met Tuinbranche Nederland over duurzaam watergebruik in de tuin.

Sturen op impact in 2022

In 2022 heeft Vitens vervolgstappen gezet om een impactgedreven organisatie te worden. Zo is er onder meer gewerkt aan een methode om impact te kunnen meten. 'Om te kunnen sturen op impact is het nodig medewerkers van Vitens mee te nemen in onze doelstelling om een impact-gedreven organisatie te worden', zegt strateeg Tom Bijkerk. 'Dat gaat het best als we kunnen laten zien hoe die impact eruit zou zien. Daarom is dit jaar begonnen met een 'value-case', waarbij één specifiek voorbeeld wordt uitgewerkt.

Kalkkorrels

In dit voorbeeld van de 'value-case' staan kalkkorrels centraal, een restproduct dat vrijkomt bij het zuiveren van water. Dat product kun je verkopen aan bijvoorbeeld de bouwsector, die het verwerkt in bouwmaterialen. Maar je kunt ook kijken naar duurzamere alternatieven. Zoals:

- De kalkkorrels circulair inzetten, in het eigen productieproces.
- De kalkkorrels inzetten voor natuurherstel van bossen in ons gebied.
- De kalkkorrels afzetten als bodemverbeteraar in de landbouw.

Bijkerk: 'Om een keuze te kunnen maken, moet je laten zien hoe je de meeste waarde creëert voor de maatschappij. En juist dat proberen we momenteel inzichtelijk te krijgen.'

Duurzame projectrealisatie en operatie

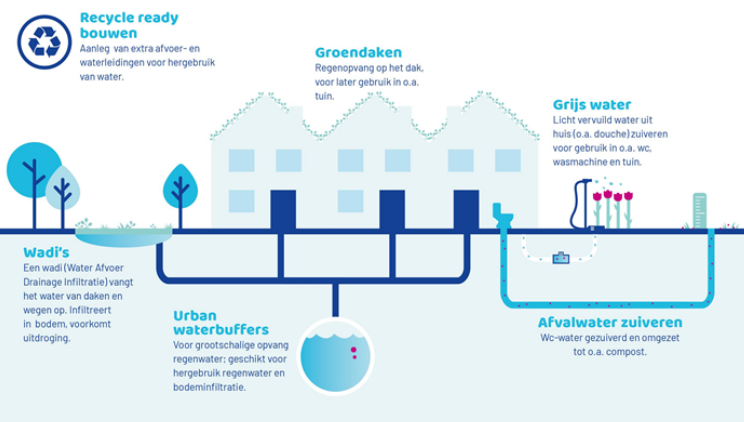
"We nemen veel maatregelen om duurzamer te bouwen voor bijvoorbeeld onze productielocaties. Wij passen bijvoorbeeld onze inkoopvoorwaarden zo aan dat leveranciers werken met duurzamere materialen en materieel. Dat is door de stikstofuitspraak nog meer nodig dan voorheen," zegt Anton Rottier, teammanager Portfoliomanagement & Reporting.

Watervriendelijk bouwen

Dit kun je zelf doen om je woning watervriendelijk te maken

Dit kunnen gemeenten en projectontwikkelaars doen bij de bouw van watervriendelijke woningen en wijken

Naast duurzamere projectrealisatie zet Vitens ook sterk in op verduurzaming van de operatie. Denk daarbij aan vaker zelf opwekken van energie, het terugdringen van emissies en energiezuiniger produceren en hergebruik van spoelwater uit ons zuiveringsproces.

Maatschappelijke jaarrekening

Met onze activiteiten hebben we invloed op de maatschappij. Zo zorgen wij dat Nederlandse huishoudens altijd toegang hebben tot veilig en betrouwbaar drinkwater voor een eerlijke prijs. Ook zorgen wij dat onze medewerkers een werkplek hebben waar ze kunnen ontwikkelen en welzijn ervaren. Voor de natuur creëren we positieve waarde o.a. door ons in te zetten voor het tegengaan van waterverontreiniging, onze waterwingebieden als natuurgebieden te beheren en waar mogelijk natuur inclusief te bouwen. Onze dienstverlening is echter niet meer vanzelfsprekend. Zo staat onze kerntaak de afgelopen jaren onder druk en kunnen niet alle zakelijke klanten meer aangesloten worden aan het drinkwaternet. Naast onze positieve impact hebben onze werkzaamheden soms ook een keerzijde. Ondanks onze hoge eisen op veiligheid kunnen er bijvoorbeeld ongevallen plaatsvinden tijdens de werkzaamheden van onze werknemers of dienstverleners die voor ons werken. Daarnaast stoten wij CO₂ en methaan uit bij het produceren van drinkwater.

Vitens wil haar positieve impact op mens en natuur vergroten. Door impactmeten werken we aan een geïntegreerd beeld van onze impact waarbij we dus niet alleen naar de financiële aspecten kijken, maar ook naar de impact op de vijf andere kapitalen zoals gedefinieerd in het raamwerk van het International Integrated Reporting Council (het zes kapitalen model van het IIRC):

- Economische impact: financieel, geproduceerd en intellectueel kapitaal.
- Impact op mens: sociaal en menselijk kapitaal.
- Impact op natuur: natuurlijk kapitaal.

Voor het impactmeten moneteriseren en kwantificeren we over 2022 een beperkt aantal impacts. We drukken de impacts uit in Euro's. Dit om te kunnen vergelijken tussen de impacts en om zicht te krijgen op waar we de meeste waarde toevoegen aan de maatschappij. Als basis voor deze analyse maken we gebruik van het HANDBOEK IMPACTMETING IN FRABEDRIJVEN (versie 2022). Uitgebreidere informatie over onze impactmeting is te vinden in verantwoording impactmeten.

Onze prestaties van het afgelopen jaar geven we weer in een maatschappelijke jaarrekening. In deze jaarrekening geven we een uitgebreide zet aan impacts weer, onderverdeeld naar de 6 eerder genoemde kapitalen. Hierdoor ontstaat een breder beeld van waar wij waarde creëren of onttrekken aan de maatschappij. Ons impact model is nog volop in ontwikkeling. Daarom worden er in de maatschappelijke jaarrekening twee soorten impact getoond: kwantitatief en kwalitatief. De kwantitatieve impacts zijn berekend op basis van de methodiek in het handboek. Voor de overige impacts is een kwalitatieve inschatting gemaakt. Hierbij geven we dus alleen aan of we hier als Vitens een positieve of negatieve impact hebben. Het zegt dus nog niks over de omvang van deze specifieke impact. De inschatting van de kwalitatieve impacts borduurt voort op een eerder uitgevoerde Impact Journey met andere infra-organisaties.

*Andere milieu-impacts: bodemvervuiling, watervervuiling en uitputting fossiele brandstoffen

Negatief **Positief**
 Impact gekwantificeerd Waarde in € miljoen
 Impact (positief of negatief) kwalitatief ingeschat (geen waarde berekend)

Economische impact

Vitens investeert in de uitbreiding van de infrastructuur om de vraag naar drinkwater te kunnen blijven beantwoorden. In 2022 bedroeg dit bedrag: 172,9 miljoen. Om dit mogelijk te maken betaalt Vitens o.a. leveranciers voor grondstoffen en hulpmiddelen. De investering in de infrastructuur die Vitens hiermee onderhoudt en uitbreidt, vertaalt zich direct door in concrete waarde voor huishoudens en zakelijke klanten (denk hier bij de klant bijvoorbeeld aan het comfort dat de toegang tot drinkwater biedt).

Impact op mens

We streven naar een positieve impact op onze klanten, medewerkers en de maatschappij. Een eerste stap om inzicht te krijgen in onze impact op de mens is door dichtbij te kijken: naar onze medewerkers. Voor medewerkers streven we naar positieve impact op de mens door welzijn van het hebben van werk. De waarde van betekenisvol werk is namelijk meer dan het salaris dat wordt uitbetaald. Het hebben van een baan waarin je op je plek zit vergroot je gevoel van eigenwaarde, autonomie, sociale relaties en sociale status. Uit wetenschappelijk onderzoek en ons werknemerstevredenheidsonderzoek, blijkt het welzijn van het hebben van werk hieruit aanzienlijk te zijn. Hier zien we ook dat het hebben van werk een nog grotere waarde heeft voor werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Een ander belangrijk thema voor werknemers is veiligheid en gezondheid. Hoewel we hard werken aan het reduceren van deze negatieve impact, is er nog steeds sprake van werkgerelateerde uitval en ongevallen, welke leiden tot een negatieve impact op werknemers. Denk hier aan de (blijvende) schade die een medewerker ondervindt naar aanleiding van een burn-out, maar ook ongevallen, zoals het knellen of stoten bij het uitvoeren van het werk.

Impact op natuur

In onze strategie 'Elke Druppel Duurzaam in 2030' staat een positieve impact op mens en natuur centraal. We zetten o.a. in op het versterken van de natuurwaarden in onze waterwingebieden en het reduceren van onze broeikasgassen. Vitens heeft op veel manieren impact op de natuurlijke omgeving. Het doel is deze steeds verder inzichtelijker te maken. Een eerste stap is inzicht te krijgen in onze impact op de natuurlijke omgeving middels het in kaart brengen van onze (negatieve) impact op het klimaat. Tijdens het zuiveren van water komen namelijk broeikasgassen / emissies vrij (denk bijvoorbeeld aan CO₂ en methaan). Er zijn drie verschillende soorten emissies gedefinieerd, scope 1, 2 en 3. De scope 1- en 2-emissies gaan over onze activiteiten en ons eigen energiegebruik. De scope 3-emissies, de zogenoemde ketenemissies zijn indirecter. Dit zijn de emissies die uitgestoten worden in de rest van de drinkwaterketen. De ketenemissies kunnen wij niet één-op-één reduceren, maar daar hebben wij wél een verantwoordelijkheid in. Daarom worden ketenemissies in een impactmeting verdeeld over de partners in de waterketen. Vitens krijgt een groot deel toegewezen van de emissies waar wij veel invloed op hebben en een kleiner deel van de emissies waar wij minder invloed op hebben.

input

We vertrouwen op waardevolle middelen...

Financieel

De aandeelhouders van Vitens zijn 92 gemeenten en vijf provincies. Vermogenspositie, opbrengsten, investeringen en kapitaal/leenverplichting staan beschreven in de jaarrekening. € 172,9 miljoen investeringen in onder- en bovengrondse activiteiten.

geproduceerd

Met 93 productiebedrijven hebben we in 2022 368 miljoen m³ drinkwater geproduceerd. Ook hebben we 4,4 miljoen m³ drinkwater ingekocht. We hebben een leidingnet van ongeveer 48.000 km.

intellectueel

Vitens heeft in 2022 geïnvesteerd in innovatie, circulair ondernemen, robuuste koppeling van data en digitalisering van de dienstverlening.

menselijk

Met 1.599 medewerkers hebben we een diverse organisatie waarin flexibel en veilig werken onze prioriteit heeft. Door outputsturing krijgen medewerkers meer verantwoordelijkheid.

sociaal en relaties

We zijn maatschappelijk betrokken door middel van onze internationale activiteiten en educatieprogramma's. We werken samen en zoeken de dialoog met onze stakeholders om samen te kunnen optrekken in de bescherming van ons grondwater.

natuurlijk

Voor onze bedrijfsvoering hebben we 168 GWh energie nodig. We beheren circa 2.648 hectare aan wingebieden op een duurzame manier.

businessmodel

...om met ons businessmodel...

**Voldoende
drinkwater
leveren
van hoge
kwaliteit**

primaire taak

Onze primaire taak is het produceren, distribueren en leveren van topkwaliteit drinkwater aan onze klanten. We leveren aan **5,9** miljoen klanten en **2,7** miljoen huishoudens. Dit doen we met topkwaliteit dienstverlening. Veilig en integer werken heeft hierbij de hoogste prioriteit.

output

...te sturen op resultaten.

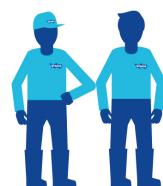

water voor nu en later

348 miljoen m³ kraanwater geleverd
Service Tevredenheidsindex: **8,4**
2 clusters met positief 'Operationeel verschil'
2 clusters met voldoende 'Operationele reserves'
Waterkwaliteitsindex: **0,015**
Ondermaatse Leveringsminuten: **12:19**

SAP & transitie

0 ICT prio 1 cybersecurity
5 ICT prio 1 calamiteiten

aantrekkelijk en goed werkgeverschap

LTIF: **1,9**
Ziekteverzuim: **5%**
Betrokkenheid medewerkers: **7,4**

financiële gezondheid & voorspelbaarheid

Solvabiliteit: **31,0%**
Drinkwateromzet: **€ 366,8 miljoen**

intelligente watervoorziening

11 ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering

duurzaam watersysteem, drinkwater-bedrijf en drinkwatergebruik

Verontreinigingsindex korte termijn: **95**
Verontreinigingsindex lange termijn: **399**
6,7 GWh duurzaam opgewekte energie
CO₂-uitstoot: **141** kiloton CO₂-eq.
CO₂ uitstoot per geproduceerde m³ water (kg/m³): **0,380**

impact

Zo creëren we waarde voor onze stakeholders en omgeving...

klanten

Door 24/7 betaalbaar en betrouwbaar kraanwater te leveren aan klanten:
• Dragen we bij aan hun gezondheid
• Maken we hun leven comfortabeler

Door goede informatie en service op maat:

- Maken we het regelen van waterzaken zo makkelijk mogelijk
- Helpen we klanten hun leven te verduurzamen

omgeving

Waterlevering heeft grote maatschappelijk waarde, maar ook nog een keerzijde voor mens en natuur. We werken aan het verduurzamen van de watercyclus en minimaliseren de impact van onze operaties door:

- Opwek duurzame energie
- Duurzaam terreinbeheer
- Beperken overlast werkzaamheden
- Duurzaam inkoopbeleid, hergebruik reststromen en samenwerkingen circulaire economie

medewerkers

We dragen bij aan het welzijn van medewerkers door:

- Ontwikkelmogelijkheden
- Inkomen
- Goede balans werk-privé

aandeelhouders

Aandeelhouders kunnen erop rekenen dat we:

- Een constructieve partner zijn in de ruimtelijke ordening
- Bijdragen aan het welzijn van hun burgers
- Hen helpen bij hun grondwaterbeschermingstaken
- Dividend uitkeren als dat kan

...en dragen we bij aan mondiale doelstellingen.

sustainable development goals

Schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen hebben onze primaire focus. (6.1, 6.3, 6.4, 6.5 en 6.6.)

We dragen bij aan eerlijk werk en economische groei (8.8)

We investeren in innovatie en een duurzame infrastructuur. (9.1 en 9.4.)

We dragen zorg voor duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen. (12.2.)

We nemen dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden. (13.2.)

Ons waardecreatiemodel

Vergelijkende cijfers bij het waardecreatiemodel	2022	2021
Aandeelhouders: gemeenten en provincies (aantal)	92 en 5	92 en 5
Aantal clusters met positief 'operationeel verschil'	2	2
Aantal clusters met voldoende 'totale reserves'	2	2
Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces	11	6
CO ₂ -uitstoot in kiloton CO ₂ -eq	141	148
CO ₂ uitstoot per geproduceerde m ³ water (kg/m ³)*	0,380	0,394
Distributienetwerk (in kilometers)**	48.000	50.000
Grondwater bewerkt (in miljoen m ³)	375,8	378,1
Drinkwater geproduceerd (in miljoen m ³)	367,8	369,0
Drinkwater ingekocht (in miljoen m ³)	4,4	5,2
Kraanwater geleverd aan klanten (in miljoen m ³)	347,6	349,9
Drinkwateromzet (in miljoen €)	366,8	356,7
Duurzaam opgewekte energie (GWh)	6,7	5,4
Energieverbruik (GWh)	168	171
Huishoudens (in miljoen aantal)	2,7	2,7
ICT prio 1 calamiteiten	5	6
ICT prio 1 cybersecurity calamiteiten	0	0
Investeringen in onder- en bovengrond (bruto, in miljoen €)	172,9	155,2
Klanten in voorzieningsgebied (in miljoen aantal)	5,9	5,8
Medewerkers (aantal)	1.599	1.527
Ondermaatse leveringsminuten (OLM)	12:19	18:22
Productiebedrijven (aantal)	93	93
Betrokkenheidsindex (rapportcijfer)	7,4	7,7
Servicetevredenheidsindex (rapportcijfer)	8,4	8,3
Solvabiliteit (%)	31,0%	30,2%
Veiligheid, Lost Time Injury Frequency (LTIF)	1,9	1,0
Verontreinigingsindex bronnen korte termijn, lange termijn	VI-KT 95, VI-LT 399	VI-KT 90, VI-LT 407
Waterkwaliteitsindex (WKI)	0,015	0,017
Waterwingebieden (in hectare)	2.648	2.636
Ziekteverzuim (%)	5,0%	4,2%

1 *De CO₂ uitstoot per geproduceerde m³ water is gebaseerd op de totale bruto CO₂eq-uitstoot in scope 1, 2 en 3.

2 ** Het aantal kilometers distributienetwerk is in 2022 in tegenstelling tot voorgaande jaren bepaald op basis van de definitie van de Vewin Benchmark. De Vewin Benchmark gaat uit van het aantal kilometers leidingen die in gebruik zijn genomen.

Hoe we waarde creëren

Waarde voor onze klant

Doelen en resultaten - klant

Klanten kiezen niet voor een drinkwaterleverancier. Daarom voelen we ons extra verantwoordelijk voor het feit dat zij 24/7 kunnen rekenen op betrouwbaar en betaalbaar drinkwater van topkwaliteit. Dat is van groot belang voor de gezondheid van onze bijna 6 miljoen klanten, die bovendien hun waterzaken zo soepel en simpel mogelijk moeten kunnen regelen.

Met betrekking tot de waarde voor klanten stelden we twee focusthema's vast, zogeheten materiële thema's:

- Leveringszekerheid van drinkwater
- Kwaliteit van drinkwater

Bij elk materieel thema hoort een doel (KPI, *key performance indicator*).

Bijdrage aan SDG's

Als het gaat om het creëren van waarde voor klanten, dragen we bij aan Sustainable Development Goal (SDG) 6: 'Schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen'.

Leveringszekerheid van drinkwater

Iedereen moet 24/7 kunnen rekenen op drinkwater uit de kraan. Drinkwater is immers een eerste levensbehoefte. Het aantal ondermaatse leveringsminuten (OLM) is een belangrijke KPI om de leveringszekerheid te bepalen. Dit is het gemiddeld aantal minuten per jaar dat een klant geen drinkwater heeft. Ons doel was een OLM van beneden de 14 minuten. Hierin tellen zowel geplande als ongeplande verstoringen mee.

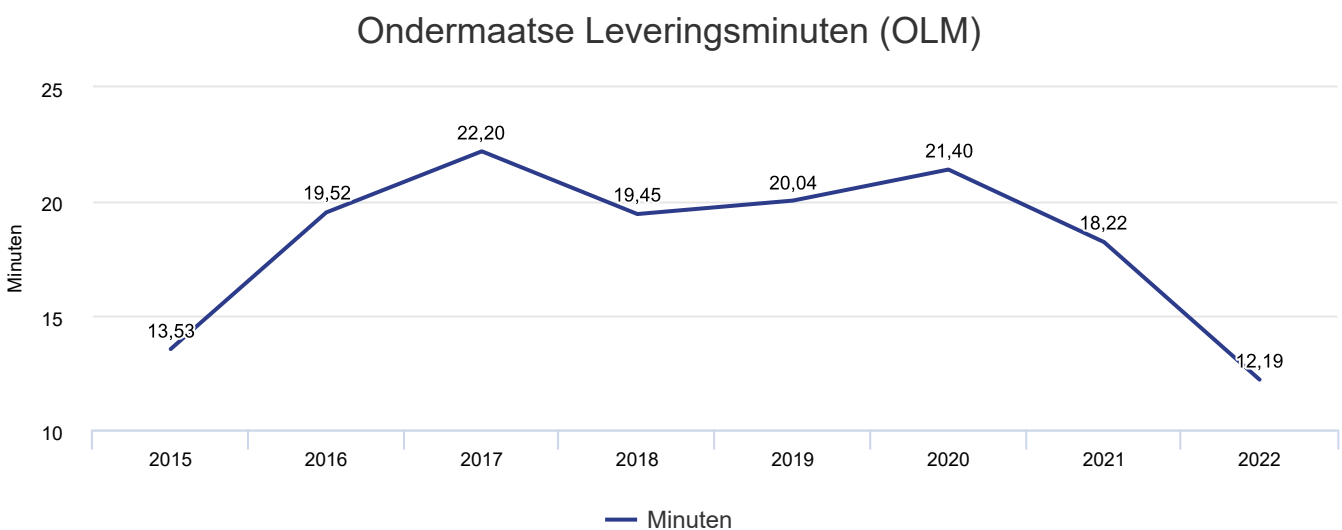
Doel gehaald in 2022: geen grote incidenten of verstoringen

In 2022 kwamen we uit op een OLM van 12:19 minuten (2021: 18:22 minuten).

- Er waren, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, geen grote verstoringen.
- Het grootste incident was de uitval van de opjager in Vinkeveen; hierdoor hadden circa 5.100 klanten gedurende 103 minuten geen water.
- Op productiebedrijf Spannenburg ondernamen we op basis van eerdere grote incidenten door spanningsdips in het elektriciteitsnet acties om de kans op uitval te verkleinen.

Uitdaging leveringszekerheid: watervraag op piekmomenten

- Een steeds groter wordende uitdaging bij de leveringszekerheid is de vraag naar drinkwater op piekmomenten. Tijdens een hete zomer is het bijvoorbeeld lastig om altijd aan de vraag te voldoen. Daarom:
- Investeren we de komende jaren in (nieuwe) productielocaties en de vervanging en aanleg van (nieuwe) leidingen.
- Werken we aan bijvoorbeeld extra reservoirs om de vraag op piekdagen in een gebied op te vangen.
- Zetten we ook in op het beperken van de drinkwatervraag door campagnes en advisering aan consumenten en zakelijke klanten.

Kwaliteit van drinkwater

We borgen de kwaliteit van het drinkwater door gerichte zuiveringen, waarbij ons kwaliteitsbeleid op sommige vlakken strenger is dan de wet voorschrijft. Na de zuivering is het belangrijk dat we de kwaliteit continu monitoren.

Waterkwaliteitsindex (WKI)

Doel: <0,019

Resultaat: 0,015 (2021: 0,017)

De kwaliteit van drinkwater meten we met de KPI Waterkwaliteitsindex (WKI), die volgens een landelijke systematiek bij alle drinkwaterbedrijven wordt toegepast. De WKI is een verzamelcijfer van meerdere parameters, waaronder hardheid. Hoe lager de score, hoe hoger de kwaliteit van het water.

Conclusie: doel is behaald. De kwaliteit van ons drinkwater kan haast niet beter.

We sloten het jaar 2022 af met een WKI van 0,015 (2021: 0,017).

- Om deze kwaliteit van drinkwater te garanderen, voeren we jaarlijks ruim 170.000 kwaliteitscontroles uit in ons laboratorium.
- De komende jaren blijven we innoveren in onze zuiveringstechnieken en filtratieoptimalisaties om de drinkwaterkwaliteit te borgen.

Uitdaging drinkwaterkwaliteit: hoge standaard behouden

De uitdaging voor de komende jaren is het behouden van de hoge kwaliteit van ons drinkwater. We doen de komende jaren extra onderzoek naar invloed van PFAS en andere opkomende stoffen op onze bronnen.

Andere gerelateerde resultaten

Naast de bovengenoemde materiële thema's staan we stil bij een aantal andere resultaten rondom de waarde voor klanten.

Klantgerichte dienstverlening

In 2022 verbeterden we een aantal klantprocessen en experimenteerden met nieuwe technieken om de klanttevredenheid hoog te houden. Enkele voorbeelden:

- We openden een 'nabestaandendesk': een telefoonnummer voor mensen die een overlijden willen melden, met ruimte voor persoonlijke verhalen en emotie.
- Onze watervergelijkingstool geeft nog beter inzicht in waterverbruik en werd sinds de start in juli 2021 meer dan een miljoen keer gebruikt.

Goed rapportcijfer voor servicetevredenheid

Gedurende het jaar meten we hoe tevreden onze klanten zijn over onze service. Bijvoorbeeld met het aanvragen van een nieuwe aansluiting of het doorgeven van de meterstand. Deze klantreismetingen vormen de basis van de Servicetevredenheidsindex (STI). De uitkomsten van de verschillende klantreizen tellen we bij elkaar op. Een klantreis die vaker doorlopen wordt, weegt zwaarder. De STI wordt uitgedrukt in een rapportcijfer. Voor 2022 kregen we een 8,4 (2021: 8,3). We zijn trots dat we deze klanttevredenheid al jaren kunnen vasthouden.

Vroegsignalering van betaalachterstanden

Sinds 2016 sluiten we convenanten met gemeenten rondom vroegsignalering: wanneer we zien dat een klant een betaalachterstand heeft, delen we dit direct met een gemeente. De gemeente kan dan contact met de klant zoeken. Het idee hierachter: hoe eerder je mensen helpt, hoe minder groot hun financiële problemen worden.

Per eind 2022 hebben we 116 convenanten ten behoeve van Vroegsignalering met gemeenten en vastelastenpartners, oftewel een gegevensuitwisseling bij betalingsachterstanden met 127 plaatsen in ons voorzieningsgebied.

In 2023 streven we ernaar dat de laatste drie gemeenten met wie we contact hebben ook aansluiten. We merken dat de convenanten effect hebben. Gemeenten pakken hun rol door contact te zoeken met onze klanten die op de lijst van vroegsignalering staan.

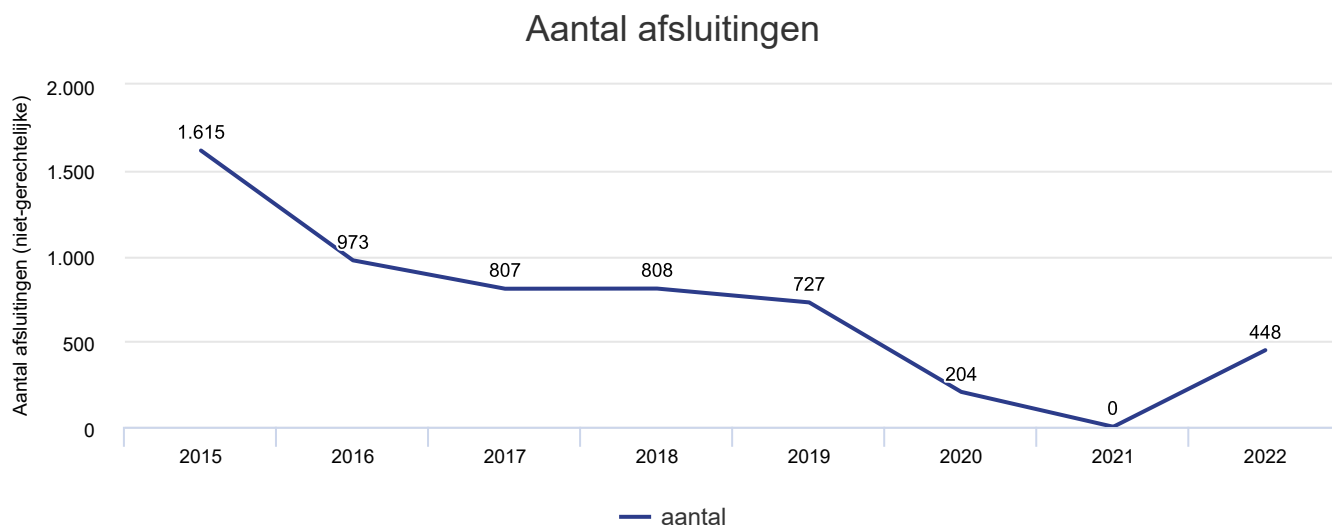
Drinkwater beschikbaar houden voor kwetsbare klanten

Vitens ziet het als sociaal-maatschappelijke verplichting om water ook voor kwetsbare klanten betaalbaar en beschikbaar te houden. Daarom:

- Heeft Vewin dit najaar namens de drinkwatersector de intentieverklaring 'samen schuldregelingen redden' ondertekend; zo laten we zien dat we juist in deze tijd gepast omgaan met klanten die in een gemeentelijke schuldenregeling zitten.
- Werken we in 2023 aan het verder operationeel maken van onze visie op schuldpreventie en sociaal incasseren.

Ontwikkeling in het aantal afsluitingen

In voorgaande jaren realiseerden we bijna ieder jaar een daling in het aantal afsluitingen. In 2015 ging het om 1.615 afsluitingen. In 2019 waren het er 727. Van maart 2020 tot april 2022, tijdens de coronacrisis, kozen we er bewust voor om klanten niet af te sluiten. Daarmee bleef drinkwater voor alle klanten beschikbaar. In 2022 moesten we dus een achterstand wegwerken van twee jaar. We sloten het jaar 2022 af met 448 afsluitingen.

Met Water For Life en VEI schoon drinkwater in ontwikkelingslanden

Als drinkwaterbedrijf voelen we niet alleen verantwoordelijkheid voor de levering van schoon drinkwater in Nederland, maar ook in de rest van de wereld. Via stichting Water For Life en dochteronderneming VEI ondersteunen we ruim zestig collega-drinkwaterbedrijven. We brengen onze kennis en kunde naar meer dan twintig landen in de wereld waar drinkwater geen vanzelfsprekendheid is. Onze collega-waterbedrijven Evides, Waterbedrijf Groningen, Brabant Water, WLN en Waterleidingmaatschappij Limburg doen hierin mee.

Beschikbaarheid van drinkwater voor iedereen

Vitens ziet het als haar sociaal-maatschappelijke verplichting om water voor iedereen betaalbaar en beschikbaar te houden. Met onder meer vroegsignalering van betaalachterstanden en een sociaal incassoproces willen we er voor kwetsbare klanten zijn.

“Soms hebben mensen moeite om hun drinkwaterrekening te betalen”, vertelt Ellen Magendans, beleidsadviseur Klantinteractie & -Service bij Vitens. “Zeker in deze tijden, met hoge energieprijzen en gestegen inflatie. Water is een eerste levensbehoefte. Daarom zetten we ons in om ons drinkwater ook voor deze klanten beschikbaar te houden.”

Wat Vitens doet:

- We sluiten convenanten vroegsignalering van betaalachterstanden met gemeenten.
- We streven een sociaal incassoproces na met een nieuwe visie op schuldpreventie en sociaal incasseren.
- Via VEWIN ondertekenden we de intentieverklaring ‘samen schuldregelingen redden’.

Vroegsignalering van betaalachterstanden

“In 2016 wilde een aantal gemeenten in ons werkgebied aan de slag met vroegsignalering van betaalachterstanden”, vertelt Ellen. “Zo wilden ze de toename van het aantal problematische schulden bij particulieren voorkomen. Dat leidde tot de eerste convenanten vroegsignalering. Wanneer Vitens ziet dat een klant een betaalachterstand heeft, melden we dit aan de betreffende gemeente. Die zoekt dan contact met de klant. Door al vroeg een beginnende schuld te melden, kun je erger voorkomen.”

Met bijna elke gemeente een convenant vroegsignalering

Sinds 2021 is vroegsignalering van schulden op basis van signalen van derden een wettelijke verplichting voor gemeenten. “Inmiddels hebben we met bijna elke gemeente in ons werkgebied een convenant”, zegt Ellen. “In 2023 willen we kijken waar het proces nog beter kan en actiever de samenwerking opzoeken met gemeenten waar we veel signalen melden. Een mooie uitkomst is wel dat gemeente en inwoner met elkaar in contact komen. Zo ontstaat er bewustwording bij de klant over de lokale hulp die beschikbaar is en de route daarnaartoe.”

Sociaal incassoproces voor kwetsbare klanten

“Naast vroegsignalering streven we naar een sociaal incassoproces voor onze klanten”, aldus Ellen. Dat uit zich in bijvoorbeeld:

- Meerdere betalingsherinneringen via verschillende kanalen.
- Verwijzen naar externe hulpmogelijkheden, in ons klantcontact en door deelname aan vroegsignalering.
- Persoonlijk contact door een huisbezoek of telefoongesprek met klanten waar afsluiting dreigt.
- Aanbieden van betalingsregeling en/of uitstel van betaling in overleg met de klant (maatwerk).
- Gebruik van een extern incassobureau en deurwaarder met een sociale insteek.

Klanten behouden die al in een schuldenregeling zitten

Eind oktober 2022 ondertekende Vitens via VEWIN de intentieverklaring 'samen schuldregelingen redden'. Ellen: "Dat gaat over het behouden van klanten die al in een schuldenregeling met de gemeente zitten. We blijven drinkwater aan hen leveren, ook als ze tijdelijk niet aan de afgesproken voorwaarden of betalingen kunnen voldoen. Klanten afsluiten van de drinkwatervoorziening is een allerlaatste middel. Zeker in deze tijd waarin veel mensen de eindjes aan elkaar moeten knopen. Met de convenanten vroegsignalering, ons sociale incassoproces en de intentieverklaring nemen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om dat zo veel mogelijk te voorkomen."

Waarde voor onze natuurlijke omgeving

Doelen en resultaten - natuurlijke omgeving

Vitens zet zich in om water duurzaam te winnen, met respect voor het watersysteem en in balans met de omgeving. Dat heeft niet alleen voordelen voor de natuur, maar ook voor ons: hoe schoner de omgeving, hoe minder wij het water hoeven te zuiveren en hoe meer bronnen beschikbaar zijn.

De waarde voor onze natuurlijke omgeving creëren we door:

- In te spelen op uitdagingen als waterschaarste als gevolg van klimaatverandering.
- Onze grondwaterbronnen zo goed mogelijk te beschermen.
- Onze uitstoot van broeikasgassen zo veel mogelijk te beperken.
- Actief natuurbeheer en stimulering van ecologie.

Waterschaarste als gevolg van klimaatverandering maakt het uitdagender om te voldoen aan de groeiende vraag naar drinkwater, met minimale impact op de natuur. Met uitbreiding van onze productiecapaciteit daar waar de impact op natuur het kleinst is, vergunningstrajecten en betere prognoses sturen we hierop. We voeren maatregelen door om onze uitstoot van broeikasgassen zo veel mogelijk te beperken, en waar mogelijk eigen duurzame energie op te wekken. En misschien wel de belangrijkste bijdrage aan een positieve impact op natuur leveren we door actief natuurbeheer in wingebieden (ruim 2.600 hectare) en het stimuleren van de ecologie.

Bijdrage aan SDG's

Als het gaat om het creëren van waarde voor de natuurlijke omgeving, dragen we bij aan *Sustainable Development Goal* (SDG) 6: schoon water en sanitair, 9: industrie, innovatie en infrastructuur, 12: verantwoorde consumptie en productie en 13: klimaatactie.

Materiële thema's

- Waterschaarste
- Klimaat impact
- Bescherming waterbronnen

Impact op natuurlijke omgeving

- Bijdrage aan (het tegengaan van) klimaatverandering
- Het tegengaan van lucht-, water- en bodemverontreiniging
- Landgebruik
- Uitputting fossiele brandstoffen
- Materiaalgebruik
- Schaars watergebruik
- Natuurwaarde

Stakeholders

- Klanten
- (lokale) Overheden
- Agrarische sector
- Andere belanghebbenden in ruimtelijke ordening en de maatschappij

*1 *Vitens compenseert in 2022 emissies tot een niveau gelijk aan de negatieve maatschappelijke impact. Voor de aanschaf van de GVO's loopt momenteel een Europese aanbesteding die op moment van schrijven nog niet was afgerond. Daarom ontbreekt de positieve impact in deze berekening.*

Waterschaarste als gevolg van klimaatverandering

Ons drinkwateraanbod willen we zo veel mogelijk laten aansluiten op de vraag. Dit noemen we ook wel behoeftedekking. Daarnaast worden we door de impact die we hebben op de omgeving op sommige plekken beperkt bij het onttrekken van grondwater. Hierdoor kunnen we onze vergunningen niet overal optimaal benutten of uitbreiden. We streven naar het minimaliseren van onze impact op de omgeving om zo tot volledig duurzame waterwinningen te komen.

Resultaten 2022

Ons voorzieningsgebied bestaat uit tien clusters. Een cluster is een verzameling productielocaties die een afgebakend gebied van drinkwater voorzien. Om te bepalen of een cluster voldoet aan de behoeftedekking kijken we naar het operationeel verschil en de totale reserves.

1. Een positief operationeel verschil

Elk jaar maken we een prognose van de watervraag. Omdat de daadwerkelijke vraag hoger kan uitvallen, bijvoorbeeld door een hete zomer, willen we in elk cluster 10 procent extra productiecapaciteit beschikbaar hebben. Deze extra capaciteit noemen we het operationeel verschil.

2. Voldoende totale reserves

De totale reserve is de ruimte om binnen vijf tot tien jaar te kunnen inspelen op een stijging in de watervraag. Hiervoor hebben we vergunningen nodig die we kunnen operationaliseren indien noodzakelijk. Ons doel is om hiervoor 10 procent extra vergunningsruimte beschikbaar te hebben boven op de huidige vergunningen.

Sturen op het behalen van doelstellingen

Om onze reserves op orde te brengen of houden voeren we projecten uit, die we onderscheiden in:

- Projecten waarbij we binnen de bestaande vergunningen extra productiecapaciteit realiseren, de bouw van een nieuwe of uitbreiding van bestaande productielocatie.
- Projecten waarbij we onze productie- of distributieverliezen kleiner maken.
- Projecten waarmee we nieuwe vergunningen realiseren of bestuurlijke beperkingen op een bepaalde vergunning wegnemen.

Voor zowel het operationeel verschil als de totale reserves voldeden in 2022 twee van de tien clusters aan de doelstelling. Dit is gelijk aan het aantal clusters dat in 2021 voldeed.

De voornaamste reden van het gelijk blijven op twee clusters is dat de watervraag in sommige clusters omhoog is gegaan. Gerealiseerde projecten hebben wel bijgedragen aan de opgave, maar dat heeft nog niet geleid tot een hoger aantal clusters waar we de doelstelling behalen. Zo hebben diverse geplande projecten waarmee we extra vergunningsruimte realiseren vertraging opgelopen.

Betere sturing op projecten

Een belangrijke ontwikkeling binnen dit thema is het automatiseren van het behoeftedekkingsoverzicht in SAP. Hierdoor zijn de aannames en data die we gebruiken minder foutgevoelig en kunnen we accuratere prognoses maken.

Daarnaast kunnen we in SAP onze behoeftedekking koppelen aan de projectontwikkeling en vergunningstrajecten. Hierdoor kunnen we beter sturen op onze projecten en beter inschatten welke clusters de komende jaren de doelstelling halen.

Uitdagingen en ambities

We willen zo spoedig mogelijk alle tien de clusters laten voldoen aan de doelstelling voor operationeel verschil en totale reserves. Omdat de projecten die bijdragen aan deze doelstellingen een lange doorlooptijd hebben, is de verwachting dat we deze doelstelling tussen 2030 en 2035 zullen bereiken. Er is steeds meer onzekerheid in prognoses door weersextremen enerzijds en besparingsdoelen anderzijds. Daarom maken we prognoses in scenario's en acteren tijdig indien nodig (adaptieve strategie).

Ook na deze periode zal het belangrijk zijn om deze KPI's te monitoren, met name in het kader van een veranderende drinkwatervraag. Maar ook omdat we in het kader van onze strategische doelstellingen niet-duurzame winningen gaan vervangen door duurzame alternatieven.

Factoren die de komende jaren van invloed zijn op het behalen van de doelen zijn de gevolgen van de stikstofuitspraak, samenwerking met de omgeving en de verduurzamingsopgave. In onderstaand overzicht een doorkijk van onze verwachting op basis van de nu beschikbare informatie:

Aantal clusters met positief 'operationeel verschil'

Doel 2022: 4

Resultaat: 2 (2021:2)

Conclusie: doel niet behaald

Aantal clusters met voldoende 'totale reserves'

Doel 2022: 4

Resultaat: 2 (2021: 2)

Conclusie: doel niet behaald

Bescherming waterbronnen

De kwaliteit van onze bronnen is de thermometer voor de algemene milieukwaliteit. Dankzij onze intensieve monitoring en analysemethoden hebben we nauwkeurig in beeld welke stoffen en microverontreinigingen zich in de ondergrond en het grondwater bevinden. Deze kennis is essentieel voor het nemen van maatregelen om de water- en bodemkwaliteit te verbeteren. Daar profiteren niet alleen wij als drinkwaterbedrijf van, maar ook de gehele natuurlijke omgeving. Daarnaast voeren we actief natuurbeheer in deze gebieden, gericht op het ontwikkelen van de natuur en het vergroten van de biodiversiteit, in de grond en ook erboven.

Verontreinigingsindex

De kwaliteit van onze bronnen meten we af aan de hand van onze verontreinigingsindex (VI). De verontreinigingsindex laat zien hoeveel van welke stoffen in het gewonnen water voorkomen. Hierbij zijn de stoffen in vier groepen verdeeld:

- Algemene stoffen (nitraat, sulfaat, hardheid)
- Bestrijdingsmiddelen
- Geneesmiddelen
- Industriële stoffen

Voor elke stof wordt bepaald of de gemeten waarde voldoet aan de streefwaarde voor de korte termijn (2030, VI-KT) en lange termijn (2050, VI-LT). Voor de korte termijn sluiten we aan bij de normen uit het Drinkwaterbesluit, plus een strengere waarde voor de groep Zeer Zorgwekkende Stoffen. Voor de lange termijn verzwaren we de streefwaarde met factor tien. Dit doen we omdat we streven naar een schone bron.

In 2022 is het analysepakket uitgebreid met stoffen uit de PFAS groep. Daaruit blijkt dat PFAS in veel winningen in zeer lage concentraties aanwezig is. Op 10 locaties overschrijden deze de bronwaarden en dragen zo bij aan de VI. De overheid werkt aan aanscherping van de drinkwaternormen, waardoor de bijdrage van PFAS in de VI in de toekomst waarschijnlijk veel groter is.

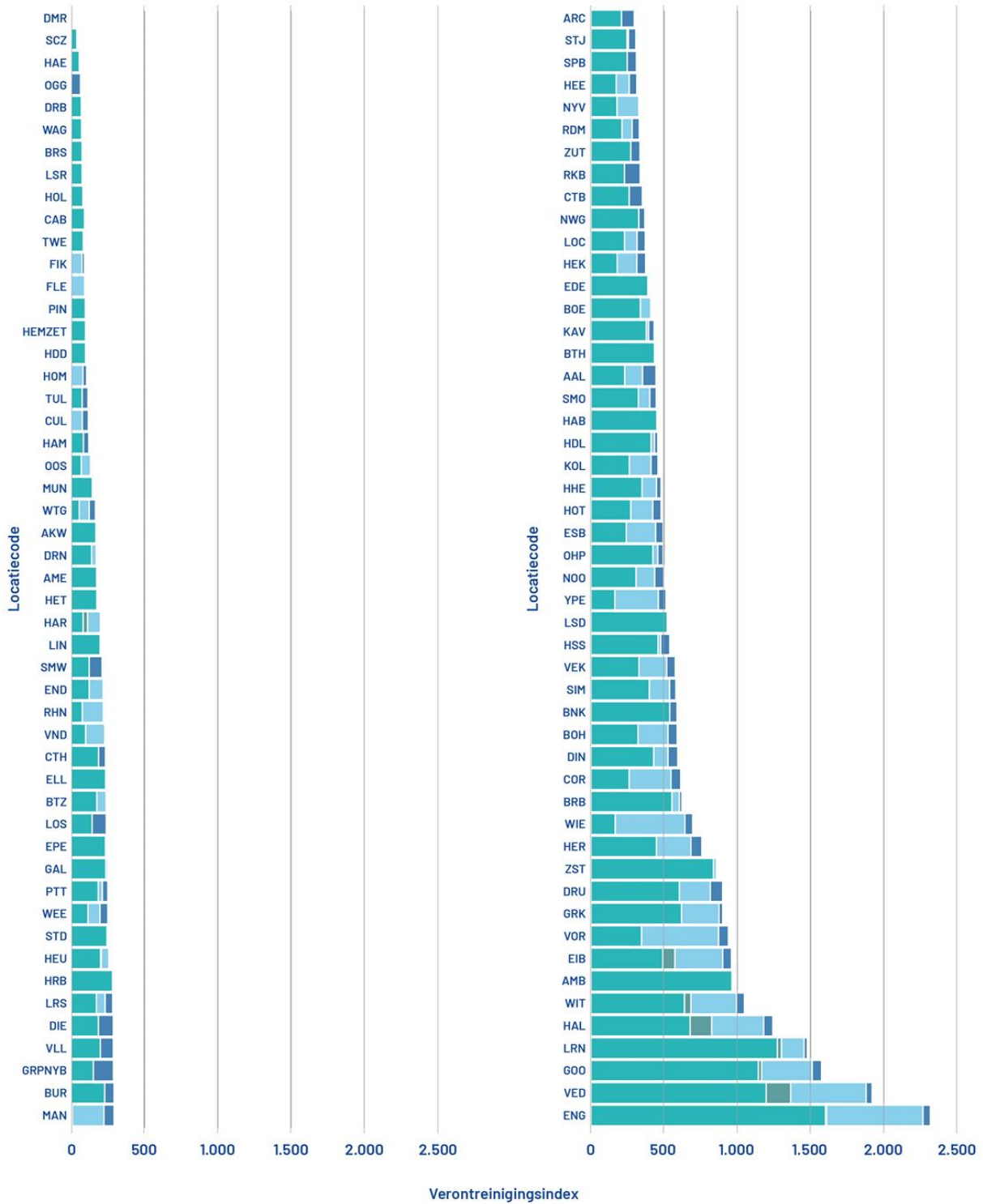
Voor 2022 leverde dat de volgende resultaten op:

- VI-KT is licht verslechterd van 90 naar 95.
- VI-LT is licht verbeterd van 407 naar 399.

Lange termijn

Verontreinigingsindex per locatie

■ Industriële stoffen
 ■ Geneesmiddelen
 ■ Bestrijdingsmiddelen
 ■ Algemene stoffen

Aantonen van lange termijntrends

Het is belangrijk om te benadrukken dat we de verontreinigingsindex niet zien als KPI met een harde doelstelling. Een snelle verbetering van de waterkwaliteit is gezien de lange duur van de effecten van maatregelen immers niet te verwachten. De KPI is vooral bedoeld om trends op lange termijn te tonen.

Communicatie met stakeholders

We gebruiken de index onder meer als tool voor gesprekken met onze stakeholders. Met de VI kunnen we laten zien waar en in welke concentratie verontreinigingen voorkomen. Op basis hiervan kunnen overheden of andere stakeholders de benodigde maatregelen nemen, zoals een verbod op het gebruik van bepaalde bestrijdingsmiddelen in onze grondwaterbeschermingsgebieden. Zo is het middel bentazon nu niet langer toegestaan in grondwaterbeschermingsgebieden.

Verontreinigingen per provincie

Het afgelopen jaar hebben we aan de hand van de VI per provincie inzichtelijk gemaakt welke verontreinigingen zich in onze wingebieden bevinden. Deze informatie willen we matchen met de provinciale milieuprogramma's.

Uitdagingen en ambities

De komende jaren zetten we ons in om de kwaliteit van onze grondwaterbronnen verder inzichtelijk te maken. Dat doen we aan de hand van onder meer:

- **Scherper sturen op waterkwaliteit**

We willen nog scherper sturen op de waterkwaliteit in onze eigen bedrijfsvoering. Hierbij zoomen we in op relevante stofgroepen, zoals restanten van bestrijdingsmiddelen, nitraat, vluchtige koolwaterstoffen (VOCL) en PFAS. We doen dit door op basis van nieuwe inzichten voorbereid te zijn op de toekomst.

- **Meetnet Early warning operationeel**

Vanaf 2023 is het Early warning meetnet operationeel. Hiermee krijgen we inzicht in het ondiepe grondwater. Deze vroegsignalering is van belang om te weten welke stoffen afkomstig zijn van actuele emissies.

- **VI gebruiken voor streefstructuur**

Tot slot willen we de verontreinigingsindex gebruiken voor het inrichten van onze streefstructuur, onze waterwinning op de lange termijn. De index kunnen we bijvoorbeeld inzetten voor onze zoektocht naar nieuwe bronnen of het eventueel afstoten van bestaande bronnen.

Klimaatimpact

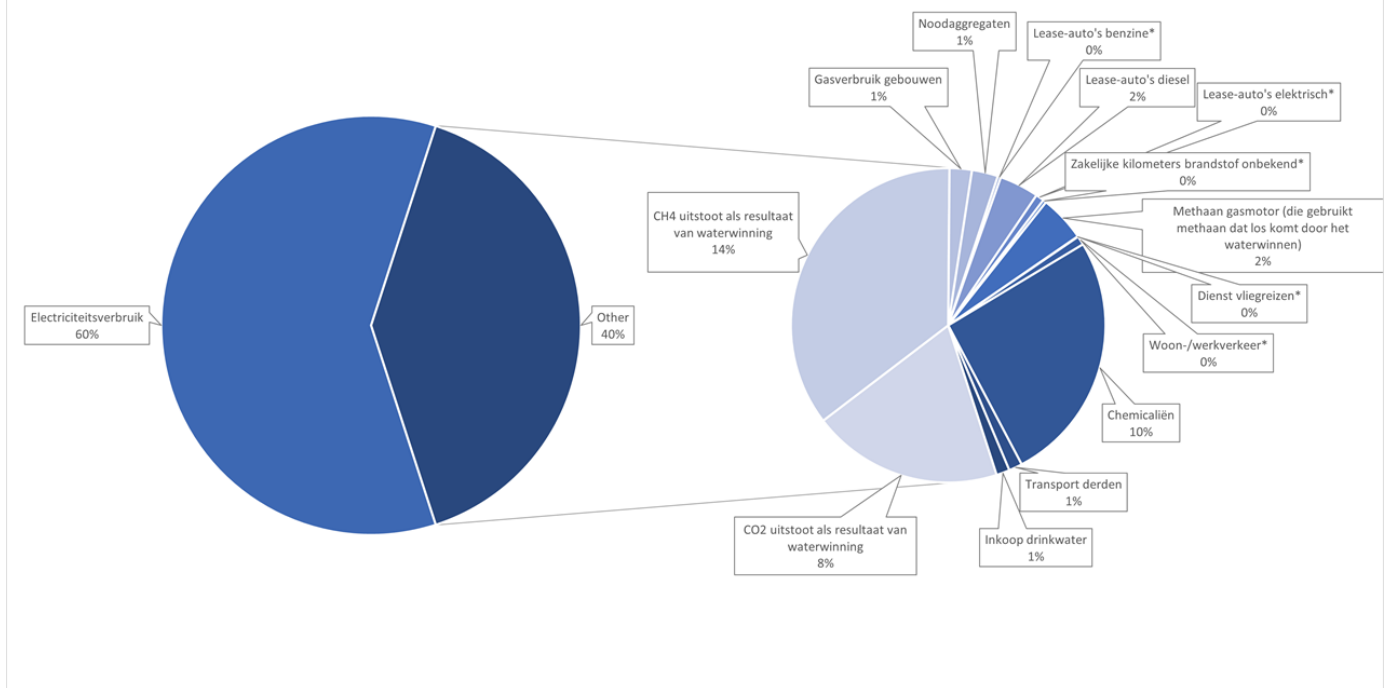
Belang van verminderen CO₂-uitstoot

Uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ en methaan, draagt in belangrijke mate bij aan klimaatverandering. Bij activiteiten zoals het zuiveren en distribueren van drinkwater ontkomen we niet aan het uitstoten van broeikasgassen. Gezien onze zorgplicht voor het milieu en de maatschappij proberen we deze uitstoot zo veel mogelijk te beperken.

Onze ambities hierbij zijn gekoppeld aan de doelstellingen van het Nederlandse klimaatakkoord: een reductie van 49 procent in 2030 ten opzichte van 1990. In het geval van Vitens komt dat neer op een emissiedoelstelling van 100 kiloton CO₂-equivalent in 2030.

Vitens CO₂-eq uitstoot 2022 (kton)

Bruto: 141 kton

1 * uitstoot komt afgerond in kiloton equivalent uit op nihil

Kijkend naar onze uitstoot, valt op dat bijna 2/3 van onze CO₂-uitstoot is gerelateerd aan elektriciteitsverbruik om water te winnen, te zuiveren en te distribueren.

Daarnaast is circa 14 procent gerelateerd aan methaan, wat bij het oppompen van grondwater mee omhoog komt. Hier ligt het grootste potentieel voor Vitens om zelf onze uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Op onze grootste productielocatie in Spannenburg vangen we dit methaan al af, en gebruiken het om duurzame energie mee op te wekken. Daarnaast doen we studies naar de afvang van methaan voor een aantal andere locaties.

CO₂-uitstoot 2022

Het behalen van de emissiedoelstelling voor 2030 doen we stapsgewijs. Om te monitoren of we op schema liggen, kijken we per jaar welke uitstoot we zouden moeten behalen: de voorziene uitstoot van dat jaar. In 2022 is onze uitstoot uitgekomen op circa 141 kiloton CO₂-eq. Dat is lager dan onze uitstoot in 2021 (circa 148 kton CO₂-eq), en ook lager dan de doelstelling die we voor 2022 hadden gesteld (144,6 kton CO₂-eq). Hiermee is de doelstelling voor 2022 dus behaald.

Beperkt resultaat uit eigen handelen

Een grote kanttekening hierbij is echter dat een groot deel van de gerealiseerde emissiereductie direct gerelateerd is aan de verduurzaming van de Nederlandse energiemix (ons energieverbruik is nagenoeg gelijk, maar het wordt schoner opgewekt dus heeft dit een reductie in onze scope-2-emissies tot gevolg). Slechts een kleine deel van de emissiereductie is direct te relateren aan ons eigen handelen en een gevolg van enerzijds het doorvoeren van uitstootreducerende/energiebesparende maatregelen, en anderzijds de benodigde intensievere zuivering en meer moeten transporteren van water als gevolg van droogte.

Oorzaken achterblijven uitvoer maatregelen

Dat onze eigen duurzaamheidsmaatregelen moeizaam van de grond komen, komt onder meer door:

- Lange doorlooptijd in besluitvorming door mogelijk conflicterende belangen in de ruimte.
- Krapte in de uitvoeringscapaciteit en de daaruit voortvloeiende prioritering binnen de organisatie, waarbij het betrouwbaar produceren en leveren van voldoende drinkwater van hoge kwaliteit prioriteit heeft.

Resultaten gevolg van beslissingen verleden

Ook belangrijk om te noemen is dat de uitstoot van 2022 grotendeels het gevolg is van beslissingen van eerdere jaren. We kunnen onze uitstoot niet van de ene op de andere dag verminderen. Van de maatregelen die we dit jaar in gang gezet hebben, kunnen we pas over een paar jaar de effecten verwachten.

Uitdagingen en ambities

Om de resterende reductie van 41 kton CO₂-eq de komende zeven jaar te realiseren, moet de jaarlijkse afname gemiddeld circa rond de 6 kiloton CO₂eq liggen. Voor 2023 hebben we onze doelstelling vastgesteld op 5 kton CO₂-eq.

Grootschalige implementatie zonnepanelen en methaanreductie

Het verder realiseren van emissiereductie doen we onder meer door het naar de markt brengen van de grootschalige implementatie van zonnepanelen op de daken van onze gebouwen in 2023. Daarnaast zal de focus op methaanafvang en verwerking een belangrijke bijdrage leveren aan reductie van onze uitstoot op middellange termijn. Ten slotte zijn we bezig met een studie over de inzet van windenergie.

Maakbaarheid onder druk

Tegelijk staat de maakbaarheid van onze reductieopgave onder druk. Dit is het gevolg van onder andere ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, beschikbaarheid van materialen en uitdagingen in ruimtelijke processen.

Doel: 144,6 kton CO₂-eq

Resultaat: 141 kton CO₂-eq (2021:148 kton CO₂-eq)

Conclusie: doel behaald (eigen bijdrage beperkt)

Circulariteit en Reststromen

We zetten in op het omzetten van afvalstromen naar reststromen door deze een nieuwe functie en daarmee waarde te geven. De belangrijkste reststromen uit ons productieproces zijn humuszuur, ijzerwater en kalkkorrels. Voor deze stromen is hergebruik inmiddels al ingericht, bijvoorbeeld als bestanddeel in bouwmaterialen (kalkkorrels in cement) of als bijvoeging in biovergistingsinstallaties (ijzerslib). Onze ambitie rijkt echter verder, naar toepassingen om deze stromen binnen onze eigen gebieden weer aan te wenden en de bodem te verrijken. Daarnaast willen we graag ook de overige afvalstromen hergebruiken (bijvoorbeeld uit onze projecten ten behoeve van productie- en transportcapaciteit). Hier speelt ons nieuwe MVOI-beleid een voorname rol (zie hieronder).

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen beleid (MVOI)

Het afgelopen jaar hebben we het MVOI-beleid opgesteld. Dit beleid draagt bij aan deze ambitie door bij het opdrachtgeverschap de meest duurzame marktpartijen te selecteren, zowel op basis van hun eigen bedrijfsvoering, als in de uitvoering van de opdracht voor Vitens. Hiermee verduurzamen we onze ketensamenwerking en dragen de marktpartijen bij aan het behalen van de Vitens strategie 'Elke Druppel Duurzaam'.

Klimaatadaptatie

Door in te zetten op een veerkrachtige infrastructuur, vanuit het gedachtegoed van de streefstructuur, zijn wij beter in staat aan te sluiten op klimaatveranderingen. Door klimaatverandering zien wij dat de impact van sommige kleine bestaande winningen steeds groter wordt. Daarom kijken wij of de huidige bestaande kleinere winningen ook op de lange termijn toekomstbestendig zijn.

Maatschappelijke impact op de natuurlijke omgeving

Vitens zet met haar strategie in op een positieve impact op mens en natuur. Daarom wordt op een groeiend aantal vlakken de impact berekend die Vitens heeft op de maatschappij. Zo ook op de natuurlijke omgeving:

Living Lab: op zoek naar een flexibele en toekomstbestendige infrastructuur

Om zich beter te kunnen wapenen tegen waterschaarste en klimaatverandering zoekt Vitens naar mogelijkheden om de hele infrastructuur meer toekomstbestendig te maken. Met het Living Lab in de IJsselvallei geeft Vitens invulling aan die zoektocht. Via een aanbesteding daagt Vitens marktpartners uit om met creatieve en innovatieve ideeën te komen om de infrastructuur flexibeler en duurzamer te maken.

“Bij eerdere verkenningen naar een toekomstbestendig watersysteem, zoals Panorama Waterland, werd alleen naar de winning gekeken”, zegt strateeg drinkwaterinfrastructuur Rian Kloosterman. “Het is nu tijd om naar de totale infrastructuur te kijken. We vragen de markt met concrete ideeën te komen, die we binnen een paar jaar ook echt kunnen realiseren.”

Living Lab in de IJsselvallei

Beoogde locatie van het project, genaamd Living Lab Strategisch Hart, is de IJsselvallei. Dat is niet toevallig, vertelt Kloosterman. “In Overijssel lopen we steeds vaker tegen de grenzen van onze infrastructuur en het watersysteem aan. We missen flexibiliteit in onze huidige infrastructuur om snel te kunnen inspelen op veranderingen in de drinkwatervraag, klimaatverandering of beschikbaarheid van winningen.”

Ander type bron of zuiveringslocatie

Volgens Kloosterman kunnen partijen op verschillende manieren invulling geven aan het toekomstbestendig maken van een innovatief concept voor de toekomstige infrastructuur. “Je kunt denken aan meer inname van oppervlaktewater uit de IJssel, zodat we minder grondwater hoeven te onttrekken. Maar ook aan een flexibel ontwerp van een zuiveringslocatie – de waterfabriek van de toekomst – of distributienetwerk.”

Krachten bundelen in een consortium

“Het idee is dat marktpartijen hun krachten gaan bundelen in een consortium”, vertelt Stefan Hemmer, teammanager Assetstrategie & Beleid. “Zo’n consortium kan bestaan uit bijvoorbeeld een ontwerp- en adviesbureau, een aannemer en een bouwbedrijf. Vervolgens melden deze partijen zich gezamenlijk bij ons.”

Schaalbaar en modulair bouwen

“Het traject rondom het realiseren van een winning moet anders”, zegt Kloosterman. “Ook de rest van de infrastructuur willen we op een andere, snellere manier inrichten. Nieuwe types productielocaties of leidingen moeten bijvoorbeeld schaalbaar, modulair en locatievrij zijn, zodat we ze relatief eenvoudig op andere plekken kunnen bouwen. We zoeken dus naar een soort blauwdruk.”

Samenwerking met partners

Het realiseren van een toekomstbestendige drinkwaterinfrastructuur vraagt ook om een andere inrichting van de samenwerking met partners, aldus Kloosterman. “We willen veel meer aan de voorkant met partijen om tafel. Dat is ook de reden dat de provincie Overijssel in ons aanbestedingsteam zit.”

Binnen vijf jaar een proeflocatie

In juli 2023 kiest Vitens uit de aanmeldingen met welke partijen ze het ontwerp verder uitwerken. Hemmer: “Met de marktpartijen en bestuurlijke partners, zoals de provincie, vormen we dan het bouwteam waarmee we het Living Lab realiseren en de werking testen. Als alles meezit, moet er binnen vijf jaar een proeflocatie staan.” In dat geval kan de tijd voor het realiseren van een nieuwe winning mogelijk worden gereduceerd van twintig jaar naar slechts vijf jaar, denkt Hemmer. “Misschien schets ik nu een iets te rooskleurig toekomstbeeld, maar dit soort ambitieuze vergezichten hebben we nodig om tot mooie dingen te komen.”

Waarde voor onze medewerkers

Doelen en resultaten - medewerkers

In 2022 werkten we met 1.599 (2021: 1.527) medewerkers iedere dag aan de missie 'water voor nu en later'. We beschouwen onze medewerkers als ons belangrijkste kapitaal en dus staat het welbevinden en welzijn van medewerkers voor Vitens centraal.

Bijdrage aan SDG's

Als het gaat om het creëren van waarde voor de medewerkers, dragen we bij aan *Sustainable Development Goal* (SDG) 8: waardig werk en economische groei.

Materiële thema's

- Aantrekkelijk en goed werkgeverschap

Impact op onze medewerkers

- Welzijn door het hebben van werk
- Ontwikkeling van werknemers
- Werkgerelateerde uitval & ongevallen
- Omgevingseffecten
- Waarde van arbeid

Stakeholders

- Medewerkers

Aantrekkelijk en goed werkgeverschap

Doelen en resultaten

Activiteit

Voor onze medewerkers streven we naar positieve impact op mens door welzijn van het hebben van werk. De waarde van betekenisvol werk is namelijk meer dan het salaris dat wordt uitbetaald. Het hebben van een baan waarin je op je plek zit vergroot je gevoel van eigenwaarde, autonomie, sociale relaties en sociale status.

Een ander belangrijk thema voor werknemers is veiligheid en gezondheid. Hoewel we hard werken aan het reduceren van deze impact, is er nog steeds sprake van werk gerelateerde uitval en ongevallen, welke leiden tot een negatieve impact op werknemers.

Output

Aantal medewerkers:

2022: 1.599

2021: 1527

Aantal medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt:

2022: 9

2021: 7

Werknemers-tevredenheidsscore:

2022: 74

2021: 73

Verzuimpercentage

2022: 5%

2021: 4.2%

Aantal niet-fatale ongevallen

2022: 18

2021: 12

Impact

Welzijn door het hebben van werk

+ € 18,6 miljoen
maatschappelijke waarde

- +

2022 € 0,1 **€ 18,6**

2021 € 0,1 **€ 17,1**

- € 0,1 miljoen
maatschappelijke waarde

Werk gerelateerde uitval en ongevallen

Doelen en resultaten

Een innovatieve, maatschappelijk betrokken werkgever, waar je gezond en veilig werkt. Werk waar je energie van krijgt, trots op bent en wat je als zinvol ervaart: dat alles is belangrijk voor onze medewerkers en een belangrijke voorwaarde om invulling te geven aan de ambities van Vitens. Als innovatieve organisatie bieden we medewerkers de kans om hun talenten te ontplooiën, zich te ontwikkelen en bij te dragen aan een (internationale) maatschappelijke taak. Aandacht voor de mens, individuele kwaliteiten, carrièremogelijkheden, een goede werk-privébalans, flexibel en veilig en gezond werken zijn daarbij essentieel.

Doorstroom

We mochten 205 nieuwe medewerkers welkom heten, maar hebben ook van 127 medewerkers afscheid genomen. Zo'n grote doorstroom vraagt veel van onze organisatie.

Met alle ontwikkelingen, blijvende doorstroom van medewerkers en de diverse wensen en verwachtingen binnen de verschillende generaties, blijft aantrekkelijk en goed werkgeverschap van groot belang.

De ontwikkeling hiervan duiden wij aan de hand van de volgende onderwerpen:

- De samenstelling van het medewerkersbestand
- Diversiteit en inclusie
- Veilig werken en LTIF
- Werving en selectie
- Betrokkenheid
- Ziekteverzuim
- Talentontwikkeling

De samenstelling van het medewerkersbestand (exclusief externen)

Vitens heeft 1.599 (2021: 1.527) medewerkers in dienst waarvan 73 procent mannen (2021: 74 procent) en 27 procent vrouwen (2021: 26 procent). Van deze medewerkers is 90 procent voor onbepaalde tijd aan Vitens verbonden. Slechts 10 procent van de medewerkers heeft een tijdelijk contract (2021: 10 procent).

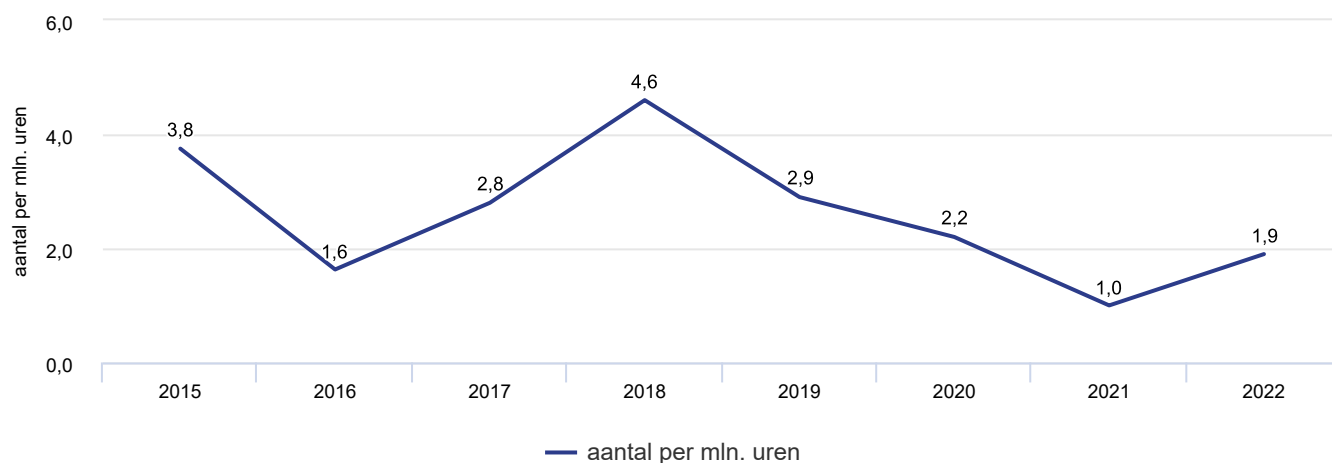
Diversiteit en inclusie

Vanuit onze inclusieve samenleving vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen en staan we voor gelijke kansen op de werkvloer. Daarom laten we binnen Vitens mensen met afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring opdoen. Zo krijgen we hulp van medewerkers van een zorgboerderij. Ook creëren wij meer mogelijkheden om ervaringsplaatsen te bieden, zoals het samenwerkingsverband met de Refugee Talent Hub. Begin 2022 hebben wij de SER Charter ondertekend, waarmee wij gezamenlijke stappen zetten in het realiseren van een inclusieve werkcultuur. Hierbij besteden wij ook aandacht aan een sociaal veilige werkomgeving.

Veilig werken en LTIF

Veilig werken is voor Vitens een belangrijk thema. Veiligheidsbewustzijn en veilig handelen van medewerkers spelen een cruciale rol bij arbeidsveiligheid. Wij besteden dan ook veel aandacht aan een veilige werkomgeving in termen van fysieke veiligheid, arbo en milieu. De Lost Time Injury Frequency (LTIF) is gestegen van 1,0 in 2021 naar 1,9 in 2022. Dat wil zeggen dat er per 1 miljoen gewerkte uren 1,9 ongevallen met verzuim zijn ontstaan. Afgelopen jaar is diepgaand onderzoek gedaan naar de oorzaken van de gestegen LTIF. Dit heeft ertoe geleid dat een aanvalsplan veilig werken is opgesteld. Naar verwachting zal in 2023 hier uitvoering aan worden gegeven.

Lost Time Injury Frequency (LTIF)

Ondanks deze stijging worden veiligheidsregels steeds belangrijker gevonden. Aandacht voor veiligheid en de bewustwording bij medewerkers is terug te zien in het aantal meldingen over (mogelijk) onveilige situaties. Een goede ontwikkeling, omdat wij met meldingen in staat zijn verbeteringen door te voeren. In 2022 zijn er, dankzij deze meldingen, meer dan 160 gevaarlijke situaties veiliger gemaakt.

Werving en selectie

Ook dit jaar was het door krapte op de arbeidsmarkt een uitdaging om nieuwe medewerkers te werven. Toch hebben we ook dit jaar veel mensen weten te bereiken en zijn er ongeveer 280 vacatures vervuld met zowel nieuwe medewerkers als door doorstroom van medewerkers. Komende jaren blijft de recruitmentopgave fors omdat bijna 400 medewerkers tot 2030 met pensioen gaan. Met het nog verder doorontwikkelen van de (strategische) personeelsplanning en het opzetten van campusrecruitment ontstaat er meer ruimte voor startersplekken, stages en traineeships. Waarbij het afgelopen jaar het mbo-traineeship een succes is gebleken.

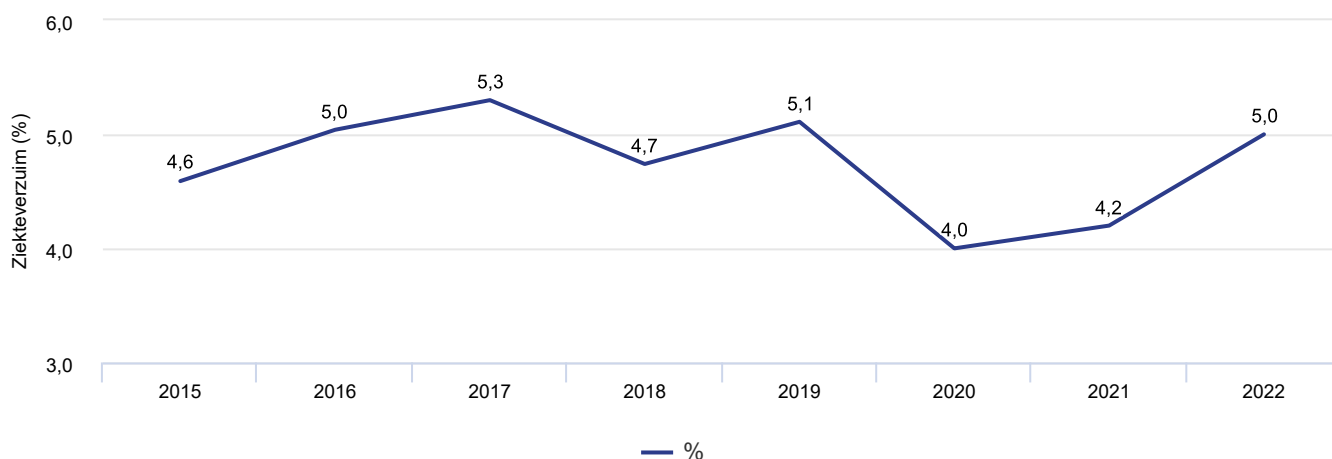
Betrokken-medewerkers-index

De laatste jaren is het fysieke en mentale welbevinden van onze medewerkers belangrijker dan ooit. Betrokken medewerkers staan hierbij centraal. Vitens zet in op wendbare medewerkers, die plezier hebben in hun werk. Wij meten dit door twee keer per jaar een betrokkenheidsmonitor uit te zetten. In 2021 was betrokkenheidsindex 7,7 en in 2022 scoorde Vitens een 7,4. Ondanks deze lichte daling zijn we blij met deze voldoende, maar blijven we het hele jaar door werken om te groeien en verbeteren. Dat doen we door het werkgeluk en welbevinden van onze medewerkers centraal te stellen. Medewerkers konden bijvoorbeeld deelnemen aan een gezondheidscheck.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is afgelopen jaar gestegen van 4,2 procent in 2021 naar 5,0 procent in 2022. Daarmee halen we niet de doelstelling van 4,5 procent die voor 2022 was opgenomen. In het voorjaar werden de coronamaatregelen beëindigd. Hierdoor zagen wij, zoals in lijn met het landelijk beeld, een toename in het aantal verzuimmeldingen (frequentie van 0,62 naar 1,06). Mede doordat een grote groep medewerkers ouder is dan 50 jaar hebben de leidinggevenden veel aandacht besteed aan duurzame inzetbaarheid en gezondheid en dit werpt nu zijn vruchten af.

Ziekteverzuim

Talentontwikkeling

Persoonlijke ontwikkeling, talentontwikkeling en doorstroom zijn belangrijk voor Vitens en onze medewerkers. Door het ontwikkelpotentieel van onze medewerkers, behoefte en de performance in beeld te brengen, hebben we in 2022 een kwalitatief beeld gekregen over ontwikkelkeuzes van de medewerkers. Dit heeft een positieve invloed op de organisatie, maar ook op de individuele medewerker. Medewerkers zijn afgelopen jaar gestimuleerd om met hun leidinggevenden in gesprek te gaan over hun ontwikkelbehoefte in relatie tot hun bijdrage aan de Vitens-opgave. Dit is ook terug te zien in het aantal (154) interne doorstromers. Medewerkers krijgen diverse instrumenten aangeboden, zoals de Talent Motivatie Analyse (TMA). Hierdoor ontstaat inzicht in de drijfveren en talenten, waarover in gesprek wordt gegaan. Daarnaast konden medewerkers gebruikmaken van ruime opleidingsmogelijkheden. Ook draagt zowel het Vitens Transfer Point, waarbij een medewerker tijdelijk een andere rol kan uit te proberen, als de VEI-missies bij aan het ontwikkelen van talent.

Werken in het buitenland via VEI

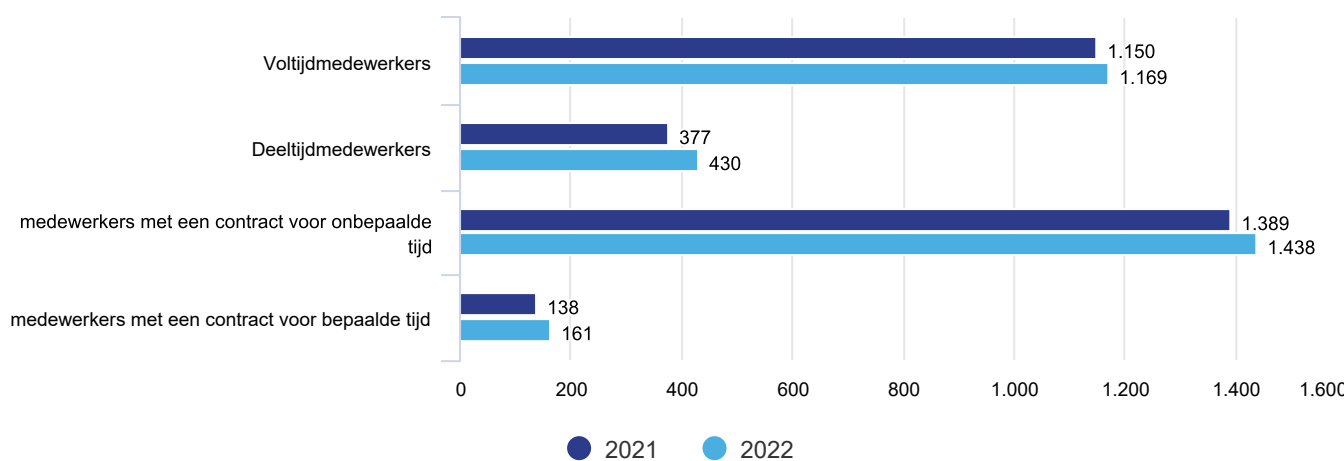
Vitens medewerkers die belangstelling hebben voor internationaal werk, krijgen via dochteronderneming VEI de mogelijkheid om te worden uitgezonden naar landen als Mozambique, Kenia, Indonesië en Bangladesh. Daar doen zij internationale werkervaring op en helpen ze lokale drinkwaterbedrijven bij het verbeteren van hun waterleidingnetwerk, hun facturatiesysteem, technische systemen, financiële systemen en klantsystemen.

De samenstelling van Vitens

Vitens heeft 1.599 medewerkers in dienst, waarvan 1.597 medewerkers met een collectieve arbeidsovereenkomst (exclusief directie: 99,87 procent van het totaal). Al onze medewerkers werken in Nederland.

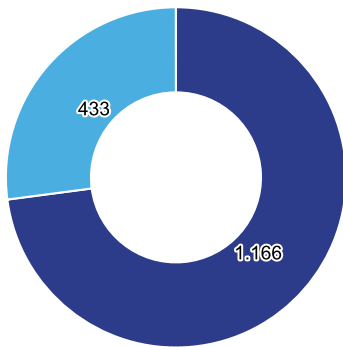
In onderstaande grafieken tonen we hoe het medewerkersbestand is samengesteld. De wijze waarop de gegevens tot stand zijn gekomen, vindt u in de begrippenlijst.

Samenstelling medewerkersbestand*

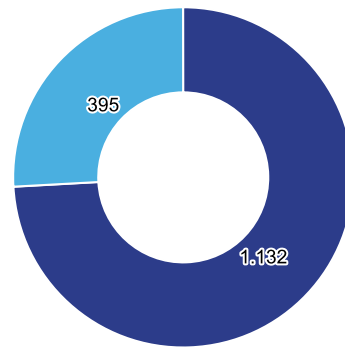
¹ * De verdeling vrouw/man van bovengenoemde categorieën is als volgt (vrouw/man): Voltijd: 152/1017, deeltijd: 281/149 medewerkers met een contract voor onbepaalde tijd: 390/1048, medewerkers met een contract voor bepaalde tijd: 43/118

2022

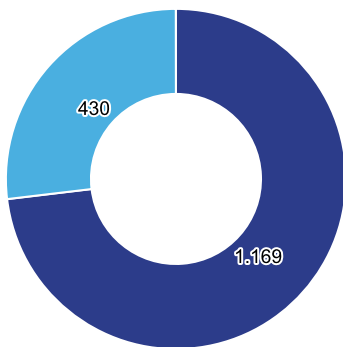
● Mannen ● Vrouwen

2021

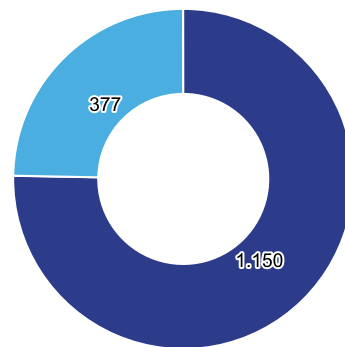
● Mannen ● Vrouwen

2022

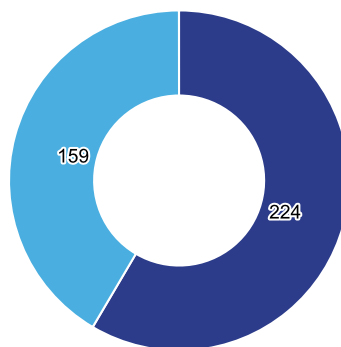
● Voltijd ● Deeltijd

2021

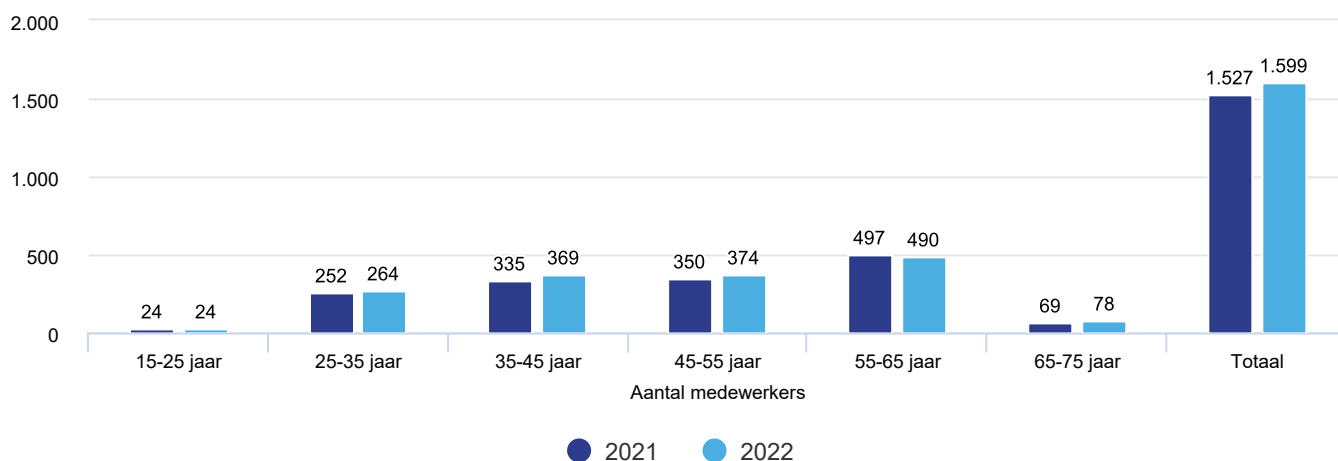
● Voltijd ● Deeltijd

Inhuur van tijdelijk personeel 2022

● Vrouwen ● Mannen

Opbouw leeftijd van medewerkers

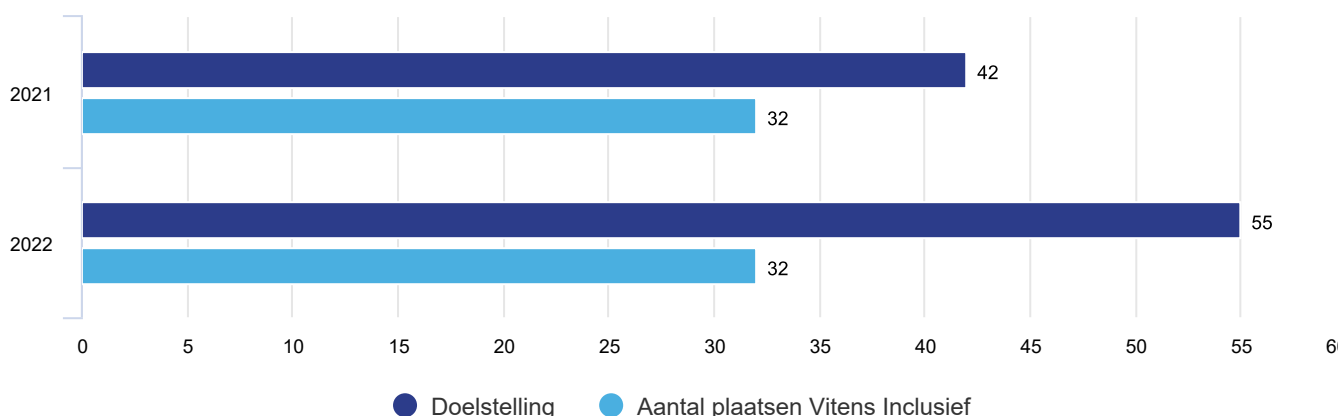
Vitens Inclusief

In onze inclusieve samenleving vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Daarom kijken we naar de mogelijkheden om mensen die behoren tot de doelgroep 'afstand tot de arbeidsmarkt' bij Vitens werkervaring op te laten doen.

Zo krijgen wij regelmatig hulp van bewoners van een zorgboerderij. Om deze samenwerking tot stand te brengen, werkt Vitens samen met een bemiddelingsbureau.

Afgelopen jaar was dit onderdeel wel ingewikkeld tot stand te brengen. Deze doelgroep heeft vaak intensieve begeleiding nodig en dat was door corona moeilijk. Komend jaar gaan we verder met extra ambitieuze doelstellingen om met deze doelgroep samen te werken.

Vitens Inclusief (aantal plaatsen medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt)

Gezondheidscheck motiveert collega's bewuster om te gaan met hun gezondheid

Vitens motiveert medewerkers om aan hun mentale en fysieke gezondheid te werken. Zo krijgen alle medewerkers de mogelijkheid mee te doen aan een gezondheidscheck: van voeding en beweging tot ontspanning en werkbeleving. De checks zijn een succes: ruim duizend medewerkers meldden zich al aan.

Checken hoe we ervoor staan

"Ten eerste zijn we benieuwd hoe iedereen ervoor staat na de coronatijd", vertelt Jelle Post, HR-adviseur bij Vitens. "Over hybride werken hadden we bijvoorbeeld al een uitvraag gedaan. Hier willen wij meer uit halen, omdat we met deze informatie de werkomstandigheden kunnen verbeteren en medewerkers beter kunnen ondersteunen om gezond en inzetbaar te blijven. Ten tweede is er vanuit de arbowetgeving een richtlijn om eens in de vier jaar een gezondheidsonderzoek te doen." Om de privacy van medewerkers te beschermen, voert een extern bureau – onderzoeksbureau Bewegen Werkt – de gezondheidschecks uit.

De gezondheidscheck bestaat uit:

- Een vragenlijst met de monitor Duurzame Inzetbaarheid.
- Een *health check* met fysieke testen en metingen.
- Een persoonlijk adviesgesprek (optioneel).

Veel animo

Jelle: "Geweldig dat zoveel collega's dit interessant vinden. De vragenlijst gaat over voeding, beweging en ontspanning, maar ook over zaken als werkbeleving. In een persoonlijk rapport kan de deelnemer zien hoe hij of zij ervoor staat. Scoor je rood, dan is het tijd voor actie. In dat geval ontvang je ook een uitnodiging voor een gesprek met de vitaliteitscoach."

'Gratis en snel inzicht in mijn gezondheid'

Om de privacy van medewerkers te beschermen, kan Vitens zelf geen deelnemers benaderen. Vitens weet niet wie er wel en niet meedoet. Wel wil Jelle iets vertellen over zijn eigen ervaring met de gezondheidscheck. "Ik vind het een cadeautje van mijn werkgever. Zelf loop ik de deur bij de huisarts niet plat, en nu kan ik gratis en snel inzicht krijgen in mijn gezondheid. Bijvoorbeeld naar de glucosemeting ben ik wel benieuwd, want de glucosespiegel is bij mij weleens te hoog. Uit de vragenlijst kwamen geen verrassingen, maar wel een bevestiging van wat ik stiekem al wist."

Wat levert het op?

- Meer inzicht in je gezondheid, leefstijl en inzetbaarheid.
- Bewustzijn van de invloed van je keuzes op gezondheid en werkplezier.
- Advies en praktische tips om zelf actie te ondernemen.
- Voor Vitens: een anonieme groepsrapportage van de resultaten.

Waarde voor onze aandeelhouders

Doelen en resultaten - aandeelhouders

Met onze aandeelhouders (92 gemeenten, 5 provincies) hebben we een unieke relatie. Enerzijds zijn ze voor ons onmisbaar als vergunningverlener, anderzijds hebben zij een financieel belang bij onze activiteiten. Daarnaast delen wij met onze aandeelhouders de zorgplicht voor de maatschappij, waar drinkwater een belangrijke rol bij speelt.

De waarde voor onze aandeelhouders creëren we door:

- Ons te richten op digitalisering en dataveiligheid.
- Voortdurend te werken aan innovaties.
- Te zorgen voor een financieel gezonde organisatie.
- Met onze partners binnen het watersysteem samen te werken.

Verontreinigingsindex

Dankzij betere analysemethoden zijn we in staat meer verontreinigingen waar te nemen. Onze verontreinigingsindex vormt een belangrijke tool in gesprekken over de aanpak van verontreinigingen. Daarnaast hebben we met partners verschillende samenwerkingen opgezet of geïntensiveerd. In 2022 hebben zijn er enkele mooie innovaties in onze bedrijfsvoering geïmplementeerd. Door onvoorziene hoge kosten en een lagere drinkwaterafzet is onze financiële gezondheid wel verder onder druk komen te staan.

Bijdrage aan SDG's

Als het gaat om het creëren van waarde voor aandeelhouders, dragen we bij aan *Sustainable Development Goal* (SDG) 9: industrie, innovatie en infrastructuur.

Digitalisering en dataveiligheid

Digitalisering is een materieel thema voor Vitens en een wezenlijk onderdeel in de strategie 'Elke Druppel Duurzaam'. Digitalisering heeft zich afgelopen vijf jaar gefocust op:

- Het verhogen van betrouwbaarheid.
- Het verbeteren van digitale veiligheid.
- Het inzetten van doelmatige digitale innovatie.
- Adequate systeemvervangingen.

Ook ging er veel aandacht uit naar het meenemen van de interne Vitens-gebruiker in de digitale, exponentiële groei aan mogelijkheden, door bruikbare en goed toegelichte middelen.

Automatisering

Ervan uitgaande dat personeel schaars wordt en specifieke kennis zich in hoofden van de aankomende pensioengerechtigden bevindt, is de logische strategische keuze om alles wat geautomatiseerd kan worden, te automatiseren. Hiertoe heeft Vitens op het gebied van productiebesturing twee grote programma's lopen, WaterPAS (vervanging van de productie-automatisering) en Infra 2025 (datagestuurde operationele beslissingen digitalisering). Op het gebied van bedrijfsvoering en klantafhandeling worden alle processen van Vitens herzien en in de modernste SAP-tooling geplaatst, in het SAP- en transformatieprogramma.

Resultaten 2022

Aangezien de afhankelijkheid van digitalisering met deze programma's toeneemt, is het noodzakelijk dat het risicoprofiel van de digitale operatie afneemt. In het kader van toegenomen betrouwbaarheid is met het meerjarig professionaliseringsprogramma bij de ICT-afdeling een reductie bewerkstelligd van het aantal majeure incidenten van 15 in 2017 naar 5 in 2022. Ook de aantoonbaarheid van deze interne beheersing is gegroeid en getoetst. Die stelt dat Vitens op een schaal van 1 tot 5 qua digitale volwassenheid voor kantoor- en klantautomatisering op een hoge 3 op weg naar 4 score zit.

ICT Prio1 calamiteiten

Doel: 10

Resultaat: 5 (2021: 6)

Conclusie: doel is behaald

Uitdaging en ambities

Een belangrijke uitdaging is om Vitens-medewerkers zo goed mogelijk te helpen en mee te nemen bij de digitaliseringsopgave. Daarbij is de opgave juist ook gericht op het faciliteren van de medewerkers, zodat zij beter in staat zijn digitaal te werken. Hiervoor sturen wij op een zeer hoge servicegerichtheid, waarbij de interne servicegraad dit jaar zelfs 8,9 is. Hiermee zetten wij de stijgende trend van de afgelopen jaren voort.

Dataveiligheid

Digitale veiligheid is ook gebaat bij een actualisering en consolidatie van de huidige digitale platformen, om het aanvalsoppervlak zo klein mogelijk te krijgen. Zo is bijvoorbeeld alle kantoordata van de oude systemen gehaald, opgeruimd en het bruikbare deel naar de nieuwe Microsoft 365-omgeving gebracht, waardoor data veilig staat en iedereen overal hybride kan werken. Daardoor kan sinds de lockdowns tot op de dag van vandaag de CO₂-uitstoot rond personenvervoer beperkt worden.

Resultaten 2022

Vitens-medewerkers worden zo goed mogelijk meegenomen en bewust gemaakt van veilig werken en rond dataveiligheid bij de hand genomen. Voor cybersecurity sturen wij op basis van de KPI aan op het aantal Prio 1 cybersecurity-calamiteiten.

ICT Prio1 cybersecurity-calamiteiten

Doel: 0

Resultaat: 0 (2021:0)

Conclusie: doel is behaald

Financiële gezondheid

Het belang van financiële gezondheid

Om in de toekomst onze taken als drinkwaterbedrijf te kunnen blijven vervullen, is het van groot belang dat we financieel gezond zijn. Zonder voldoende financiële middelen kunnen we niet voldoen aan onze investeringsopgave, zoals het vervangen van leidingen, de uitbreiding van ons distributienet, de bouw van nieuwe productielocaties en het verduurzamen van de drinkwaterwinning. De omvang van onze investeringsopgave groeit de komende jaren tot ruim 400 miljoen euro per jaar. Deze investeringen zijn van groot belang om te kunnen blijven voorzien in onze maatschappelijke waarden.

Resultaten 2022

Graadmeter voor onze financiële gezondheid is de solvabiliteit: het aandeel van ons eigen vermogen ten opzichte van ons totale vermogen (= eigen + voorzieningen + vreemd vermogen). De solvabiliteit is van belang om via banken of de kapitaalmarkt leningen verstrekt te krijgen. Hoe lager de solvabiliteit, hoe kleiner de kans op een lening en hoe hoger de rente op een lening.

Te lage solvabiliteit

De solvabiliteit moet minimaal 30 procent of hoger zijn en volgens de continuïteitsdoelstellingen in het financieel beleid streven we naar een minimum van 35 procent. Voor 2022 komt onze solvabiliteit uit op 31 procent. De investeringsopgave moet op dit moment grotendeels worden gefinancierd met vreemd vermogen. Hierdoor staat de financiële gezondheid van Vitens de komende jaren onder druk. Om die reden voegen wij het behaalde resultaat toe aan het eigen vermogen.

Geen uitkering dividend

Ons financieel beleid stelt dat bij een solvabiliteit lager dan 30 procent Vitens in beginsel geen dividend uitkeert. In lijn met de afspraken met aandeelhouders streven wij naar een perspectief op dividend, maar de huidige situatie laat dat nog steeds niet toe, vanwege de investeringsopgave. Ook niet nu het eigen vermogen dit jaar boven de kritische grens komt.

Minder omzet, meer kosten

De stijging van onze schuld ten opzichte van ons eigen vermogen na afsluiting van 2022 komt vooral doordat we minder winst hebben gemaakt dan we hadden begroot (in ons financieel jaarplan 2022-2024). De oorzaken hiervan zijn:

- **Minder omzet:** Onze klanten hebben dit jaar minder water verbruikt dan waar we vooraf rekening mee hadden gehouden. Een van de mogelijke verklaringen hiervoor is de hoge gasprijs, waardoor mensen minder lang douchen.
- **Meer kosten:** Door de stijgende prijzen voor energie en grondstoffen – met name chemicaliën – hebben we dit jaar veel meer kosten gemaakt dan verwacht.

Beperkingen door de WACC

Andere oorzaak van de lage solvabiliteit is de WACC. Deze systematiek beperkt ons in de hoeveelheid winst die we mogen maken. Doordat de huidige WACC (2,95 procent voor de periode 2022-2024) te laag is voor de omvang van onze investeringsopgave, zijn we genooddacht veel geld bij te lenen. Hierdoor neemt ons vreemd vermogen verder toe en onze solvabiliteit verder af.

Uitdagingen en ambities

De voornaamste uitdaging voor volgend jaar is om onze (krappe) begroting te halen in een omgeving vol onzekerheden. Hierop gaan we op verschillende manieren sturen:

- **Lagere afzetprognose:** We hebben in onze afzetprognose voor 2023 rekening gehouden met een lager verbruik van water. De prognose is erg onzeker door diverse ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne, klimaatverandering en stijgende energieprijzen.
- **Kosten minder variabel maken en beperken:** We hebben onze energieprijzen vastgeklikt. Hierdoor hebben we zekerheid over de prijzen. Daarnaast hebben we activiteiten uitgesteld naar de komende jaren en voeren we onze werkzaamheden efficiënter uit.
- **Verhogen drinkwatertarief:** Voor 2023 hebben we het drinkwatertarief vanwege de inflatie voor onze modelklant (huishouden met 2,2 personen) moeten verhogen met 16,4 procent (excl. belastingen). Dit is eerdere jaren niet gedaan, maar vanwege macro economische ontwikkelingen nu wel nodig.

In gesprek over de WACC

Net als de afgelopen jaren zetten we onze gesprekken met de Commissie van Aandeelhouders met minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) over de WACC voort. Om voldoende ruimte te hebben om benodigde investeringen in ons leidingnet te kunnen uitvoeren, is verruiming van de WACC-regulering noodzakelijk. Een van onze wensen is het aanpassen van de paramaters die de WACC bepalen, zodat deze meer aansluiten bij ons risicoprofiel. Ook willen we meer werken met gemiddelden, zodat we een jaar met een winst die lager is dan de WACC kunnen compenseren met een jaar met overwinst.

KPI Financiële gezondheid

Solvabiliteit

Doel: $\geq 30\%$ (streefwaarde financieel beleid $\geq 35\%$)

Resultaat: 31% (2021: 30%)

Conclusie: doelstelling behaald, streefwaarde financieel beleid niet behaald

Innovatie

Het belang van innovatie

De wereld om ons heen verandert in rap tempo. We moeten innoveren om de snelheid van ontwikkelingen te kunnen bijbenen. Door innovatie kunnen we sneller en efficiënter kennis vergaren en nieuwe inzichten opdoen. Alleen door te blijven innoveren, kunnen we de continuïteit van onze organisatie, de drinkwatervoorziening en het watersysteem waarborgen.

De resultaten van 2022

De innovaties waar we met Vitens aan werken, vinden plaats binnen onze innovatie- en onderzoeksagenda. Om innovatie meetbaar te maken, rapporteren we periodiek over de voortgang van projecten en in hoeverre deze zijn geïmplementeerd in de bedrijfsvoering.

Geïmplementeerde innovaties

In 2022 hebben we elf innovaties geïmplementeerd. Daarmee hebben we voldaan aan onze doelstelling (drie). Een aantal voorbeelden van geïmplementeerde innovaties:

- **SLIMM3:** SLIMM3 is een digitale toepassing waarmee we aan de hand van data uit sensoren de productie van water beter kunnen reguleren. Dit leidt tot minder gebruik van chemicaliën en emissies.
- **Prognosedashboard:** Dankzij het verbeteren van onze prognosemodellen zijn we beter in staat onze drinkwaterafzet te voorspellen.

Uitdagingen en ambities

Onze ambities op het gebied van innovatie zijn gekoppeld aan de uitdagingen waarvoor we staan. De grote thema's voor de komende jaren zijn:

- De herinrichting van ons watersysteem vanuit circulaire principes.
- Waterbesparing bij onze klanten.
- Bijdragen aan het digitaliseren van 24/7 watermaken.

Wendbaarder en minder risico-avers

We leven in een periode van transitie, waar we bovendien een belangrijke schakel in zijn. Willen we de ontwikkelingen kunnen bijbenen, dan moeten we als organisatie wendbaarder worden, adaptief werken en minder risico-avers denken. Tegelijkertijd hebben we te maken met bestuurlijke complexiteit. (Inter)nationaal samenwerken blijft essentieel bij de realisatie van de doelen.

KPI innovatie

Het aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering

Doel: 3

Resultaat: 11 (2021: 6)

Conclusie: doel behaald

Samenwerking in de waterketen

Het belang van samenwerking in de waterketen

Als drinkwaterbedrijf zijn we afhankelijk én onderdeel van het watersysteem. Omdat dit systeem steeds verder onder druk staat, zoeken we voortdurend meer samenwerking met onze stakeholders.

De resultaten van 2022

Voor 2022 zetten we een aantal ontwikkelingen en mijlpalen op het gebied van samenwerking op een rij.

Samenwerking op bestuurlijk niveau

Regelmatig zitten we met onze stakeholders op bestuurlijk niveau aan tafel:

- Met waterschappen werken we samen op thema's en projecten voor een toekomstbestendig watersysteem (korte en lange termijn).
- Na de gemeenteraadsverkiezingen hebben we in vier sessies met lokale en provinciale bestuurders gesproken over de gezamenlijke opgave in drinkwater te voorzien voor de korte en lange termijn.

Samenwerking per thema

Met onze partners werken we samen op vier centrale thema's:

- **Waterbesparing:** Hieronder vallen onze bewustwordingscampagnes en pilots voor watervriendelijk bouwen, zoals in Silvolde. Dit doen we samen met gemeenten, aannemers en woningcorporaties.
- **Bronbescherming:** Met agrariërs werken we op verschillende plekken aan verduurzaming van de landbouw, bijvoorbeeld door meer natuurinclusieve landbouw en maatregelen die zorgen voor minder uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen.
- **Klimaatadaptatie:** Met partners op de Utrechtse Heuvelrug verkennen we met een Blauwe Agenda de mogelijkheden voor een klimaatrobuuste gebiedsinrichting.
- **Circulaire economie:** Met partijen uit de landbouw en natuur hebben we contracten afgesloten voor het gebruik van onze reststromen, zoals kalk, humuszuren en ijzer. In een pilot in Soesterduinen hergebruiken we met omwonenden de restwarmte die vrijkomt bij onze productieprocessen.

Uitdagingen en ambities

Met een stakeholdersonderzoek – dat begin 2023 start – onderzoeken we hoe we de samenwerking met verschillende partners zo goed mogelijk kunnen invullen.

Nationaal Programma Landelijk Gebied

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied wordt momenteel vertaald naar provinciale gebiedsplannen. Deze moeten in juni 2023 zijn afgerond.

Provinciale Statenverkiezingen en Waterschapsverkiezingen

Net als na de gemeenteraadsverkiezingen organiseren we na de Provinciale Statenverkiezingen en Waterschapsverkiezingen bestuurlijke overleggen. Op onze agenda staat wat we voor elkaar kunnen betekenen en wat we van elkaar nodig hebben voor drinkwater voor nu en later.

Watervriendelijk bouwen: zo werken we aan meer drinkwaterbesparing

Het gebruik van regenwater en gezuiverd huishoudelijk afvalwater kan aanzienlijke drinkwaterbesparing in huis opleveren. In verschillende pilots verkent Vitens met partners innovatieve oplossingen voor watervriendelijke woningen en wijken. Deze pilots brengen nieuwe inzichten, kansen, én obstakels in beeld

“Binnen de huidige omstandigheden kunnen we de vraag naar drinkwater niet lang meer bijbenen”, zegt Mark de Vries, programmamanager waterbesparing. “Met de bouw van 900.000 nieuwe woningen tot 2030 neemt de vraag naar drinkwater de komende jaren alleen nog maar verder toe.”

Woningbouwopgave brengt kansen mee

Tegelijkertijd brengt de woningbouwopgave volop kansen mee om de stijging van de drinkwatervraag af te remmen, stelt De Vries. Namelijk door woningen en wijken watervriendelijk in te richten. “Niet alleen nieuwbouw, ook renovatie van woningen is een goede gelegenheid om watervriendelijke maatregelen te nemen.”

Watervriendelijk bouwen

Maatregelen die bij watervriendelijk bouwen toegepast worden, zijn waterbesparende apparatuur, systemen voor opvang van regenwater en hergebruik van huishoudelijk afvalwater. “Gezuiverd regen- en afvalwater kun je gebruiken voor het spoelen van het toilet, besproeien van de tuin en de wasmachine.” Nu wordt hier nog vaak drinkwater voor gebruikt. De Vries: “Ons streven is 20 procent minder drinkwaterverbruik per persoon in 2035. Alleen al door geen drinkwater meer te gebruiken voor het toilet kunnen we dat doel halen.”

Pilots in meerdere steden

De afgelopen jaren startte Vitens samen met onder meer gemeenten, woningcorporaties en projectontwikkelaars een aantal pilots rondom watervriendelijk bouwen. De Vries: “In Silvolde worden 28 woningen geschikt gemaakt voor hergebruik van huishoudelijk afvalwater. Hierbij kijken we ook naar de mogelijkheden voor het inzetten van regenwater als drinkwater.”

Volgens De Vries is de betrokkenheid van Vitens bij deze pilots om meerdere redenen belangrijk. “Zo hebben wij de expertise op het gebied van waterkwaliteit. Bij het gebruik van regenwater en afvalwater heb je te maken met verschillen soorten waterkwaliteit. We denken mee over manieren om de volksgezondheid te kunnen borgen met schoon drinkwater.”

Knelpunten

Door deze pilots leert Vitens over knelpunten, zoals duurzaamheid van de maatregelen, maatschappelijke kosten en wettelijke belemmeringen. Momenteel is het bijvoorbeeld niet toegestaan om gezuiverd afvalwater terug te voeren naar woningen. De Vries: “Afvalwater binnenshuis zuiveren en hergebruiken mag dan weer wel. Daar is de bewoner zelf verantwoordelijk voor.”

Aanpassen Bouwbesluit

“Een andere noodzakelijke wetwijziging is het aanpassen van het Bouwbesluit”, vervolgt De Vries. “Het is voor gemeenten nog niet mogelijk om bij nieuwbouw maatregelen voor besparing en hergebruik van water af te dwingen bij bouwers en projectontwikkelaars. Met aanpassing van het Bouwbesluit bied je die mogelijkheid wel. Daarmee kunnen we watervriendelijk bouwen tot de norm verheffen.”

Samenwerking bij watervriendelijk bouwen

Een belangrijke succesfactor is een brede samenwerking. De Vries: "Je krijgt pas een beweging op gang als je met verschillende partijen om tafel zit en elkaars belangen kent. Overheden zitten aan de knoppen voor wetgeving en vergunningen. Bouwers en projectontwikkelaars kijken op hun beurt of alles technisch en financieel uitvoerbaar is."

De klant heeft de sleutel in handen

"Een partij die niet vergeten mag worden bij de samenwerking is de klant", zegt De Vries. "Wat we ook aan duurzame oplossingen bedenken, de klant draait aan de kraan. We doen aan bewustwordingscampagnes, bieden betere inzichten in gebruik en gedragsprikkelers, maar we moeten het echt met z'n allen doen."

Borgen van onze continuïteit

Continuïteit

Kengetallen

Netto resultaat

De winst bedroeg over 2022 € 8,2 miljoen en is fors lager dan de winst over 2021 (€ 19,4 miljoen). Dit is vooral een gevolg van de hoge inflatie en de lagere afzet van drinkwater, vermoedelijk als gevolg van de hoge energieprijzen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is een belangrijke graadmeter voor de continuïteit van de organisatie. De solvabiliteit geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Volgens de continuïteitsdoelstellingen in het financieel beleid moet de solvabiliteit minimaal 30 procent zijn, maar streeft Vitens naar een solvabiliteit van minimaal 35 procent. In 2022 bedroeg onze solvabiliteit 31 procent (2021: 30,2 procent), waarmee we aan de ondergrens zitten van de doelstelling. Als gevolg van de lage solvabiliteit, de onzekerheid van de WACC en de enorme investeringsopgave is het niet verantwoord dividend uit te keren over 2022.

Tarief

Vitens streeft naar betaalbare drinkwatertarieven onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstellingen wordt voldaan.

De prijs voor drinkwater is voor de klant (consument) in 2022 € 0,66 per m³ en € 44 vastrecht (2021 € 0,64 per m³ en € 42 vastrecht). De prijs voor drinkwater is voor zakelijke klanten in 2022 € 0,64 per m³ (2021: € 0,66 per m³).

Investerings

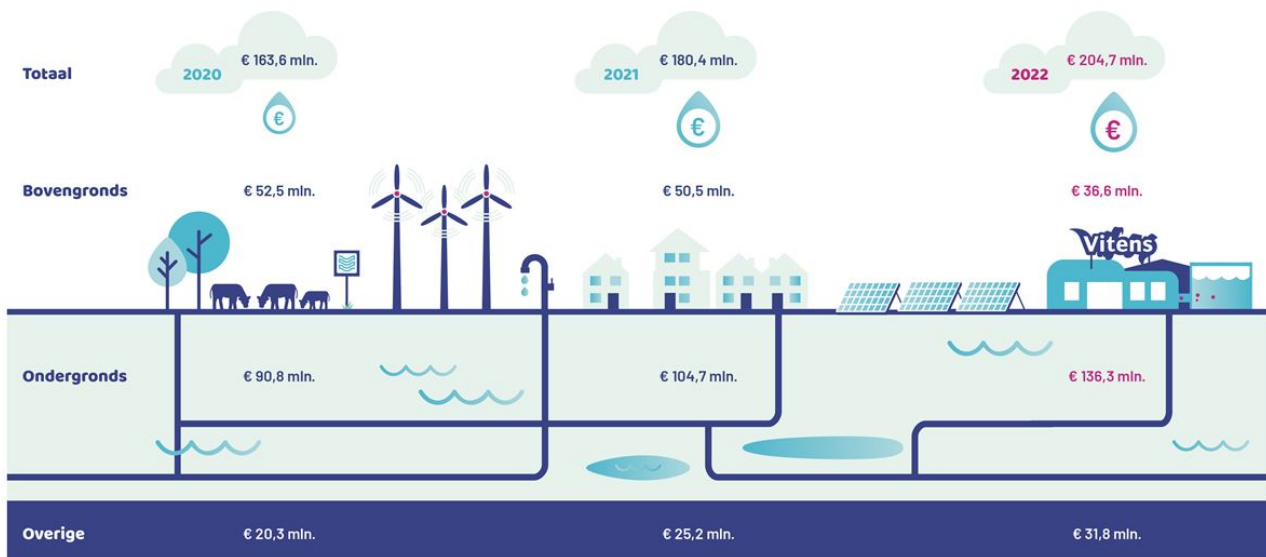
Vitens staat de komende jaren voor een enorme investeringsopgave. Klimaatverandering, groeiend watergebruik, vervangingsinvesteringen en thema's als digitalisering en dataveiligheid hebben hun impact op de infrastructuur. In 2022 hebben we voor in totaal circa € 205 miljoen bruto aan investeringen gerealiseerd. Dat bedrag ligt hoger dan voorgaande jaren (2021: € 180 miljoen, 2020: € 163,6 miljoen). Onze investeringen zijn hoofdzakelijk gericht op leveringszekerheid, zodat we nu en in de toekomst voldoende en schoon drinkwater kunnen leveren.

In 2022 hebben we vooral geïnvesteerd in uitbreiding en vervanging van onze infrastructuur. We breiden de capaciteit van ons waterleidingnet uit, oude leidingen zijn vervangen en er zijn leiding-reconstructies uitgevoerd. Ook hebben we geïnvesteerd in veiligheid, cybersecurity en de SAP-transformatie.

Financieringsstrategie

Gezien de toegenomen omvang van de financieringsbehoefte is het van belang dat Vitens toegang krijgt tot de kapitaalmarkt. Het financieel beleid is daarop eind 2022 aangepast. De ratio's zijn uitgebreid en aangescherpt, met als basis de uitgangspunten in de WACC-regulering. Om invulling te geven aan het aangescherpte financieel beleid, is een financieringsstrategie voor de lange termijn ontwikkeld.

Investing bovengronds, ondergronds en overige – bruto

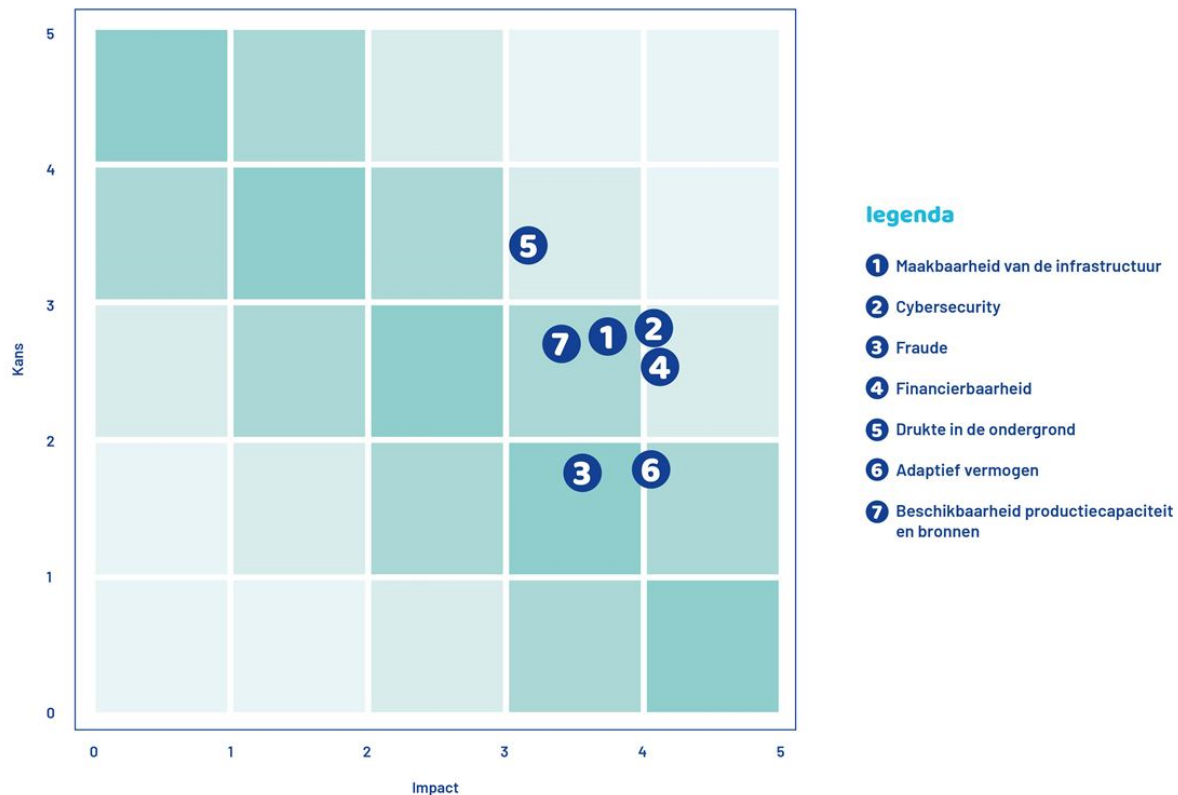
Risicomanagement in het kort

Topbedrijfsrisico's onderdeel van de planning-en-controlcyclus

De strategische doelstellingen voor 2030 zijn vastgelegd in de strategie: 'Elke druppel duurzaam'. Ieder jaar kijken wij vervolgens naar de risico's die het meest van invloed kunnen zijn op het behalen van onze strategische doelen. Wij noemen dit de topbedrijfsrisico's.

De sturing op deze beheersmaatregelen, en de monitoring van (de ontwikkeling van) de risico's vormt een integraal onderdeel van onze planning-en-controlcyclus. Elk risico wordt uitgewerkt, van een gerichte beheeraanpak en van passende maatregelen voorzien. Gedurende het jaar worden de maatregelen uitgevoerd en monitoren we de voortgang en het effect.

Risicomatrix topbedrijfrisico's

1. Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur

Als de vraag sterker blijft stijgen dan de afgelopen jaren en de realisatie achterblijft, zijn we mogelijk niet in staat onze infrastructuur tijdig toekomstbestendig te maken waardoor levering van 24/7 in het gedrang komt en vergunningen worden overschrijden. We onderscheiden bestuurlijke maakbaarheidsrisico's enerzijds, voor het verkrijgen van (voldoende) winvergunningscapaciteit. Anderzijds komt het door technische maakbaarheidsrisico's, voor beschikbare (personele) capaciteit, zowel intern als extern.

2. Cybersecurity

Als cyberdreiging gelijk blijft of toeneemt, zijn we, door toename van ons 'digitaal oppervlak', kwetsbaar voor een succesvolle cyberaanval, waardoor de drinkwatervoorziening kan worden verstoord, we kunnen worden afgeperst, of klantgegevens openbaar worden.

3. Fraude

Door de toegang tot geldstromen en activa, nauwe contacten met opdrachtnemers én onvoldoende integriteitsbewustzijn kunnen medewerkers in de verleiding komen te frauderen, waardoor Vitens financiële en reputatieschade kan oplopen.

4. Financierbaarheid

Als de WACC-regelgeving in combinatie met de beperking van de dividenduitkering aan aandeelhouders leidt tot een te grote beperking van onze winst, komt de financierbaarheid onder druk te staan, waardoor we onvoldoende in staat zijn onze strategische doelen te realiseren.

5. **Drukke in de ondergrond**

Vitens is niet de enige partij die de ondergrond gebruikt. De ondergrond wordt in toenemende mate gebruikt voor andere opgaven, zoals opslag van energie en warmte. Dit brengt risico's met zich mee voor de grondwaterkwaliteit van onze drinkwaterbronnen en voor de kwaliteit van drinkwater door ongewenste opwarming in de leidingen.

6. **Adaptief vermogen**

Door schaarste op de arbeidsmarkt in relatie tot onze recruitmentopgave ontstaat het risico dat we niet tijdig kunnen inspelen op de juiste invulling van de posities met benodigde talenten, waardoor we als organisatie niet kunnen presteren.

7. **Beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen**

Beschikbaarheid van voldoende (schone) bronnen en productiecapaciteit is noodzakelijk om nu en in de toekomst voldoende drinkwater van gewenste kwaliteit te kunnen leveren. De vraag naar drinkwater neemt naar verwachting de komende jaren toe, daar moeten we tijdig onze win- en productiecapaciteit op afstemmen. De beschikbaarheid is een potentieel knelpunt, omdat we afhankelijk zijn van provincies voor het verkrijgen van winvergunningen.

Governance in het kort

Wet- en regelgeving

Om te kunnen voldoen aan het wettelijke kader, heeft Vitens een compliance officer die zich bezighoudt met twee vragen: voldoet Vitens aan relevante wet- en regelgeving? En: hoe richten we onze organisatie zo in dat we aan die regelgeving blijven voldoen? De compliance officer is de schakel tussen organisatie, externe partijen, directie en de Raad van Commissarissen op het gebied van toepassen van wet- en regelgeving. Een wet die in het bijzonder relevant is voor Vitens is de Drinkwaterwet. De Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) controleert namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat of wij ons daaraan houden. In 2022 is een start gemaakt tot het doorvoeren van een integraal systeem van riskmanagement en compliance, waardoor de naleving van wet- en regelgeving gekoppeld is aan risicobeheersing.

In lijn met de wettelijke verplichting vanuit het Drinkwaterbesluit is het kwaliteitsmanagementsysteem van Vitens gecertificeerd tegen NEN-EN-ISO 9001. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Vitens is sinds 1 januari 2017 tegen de nieuwste ISO-normering voor kwaliteitsmanagement gecertificeerd: NEN-EN-ISO9001:2015. Ook het milieu- en arbomanagementsysteem zijn gecertificeerd volgens de meest recente normeringen. Via dialoog met toeleveranciers en voorwaarden in ons inkoopbeleid proberen we de rechten van mensen te handhaven en te versterken.

Naast deze zaken hebben we binnen Vitens een gedragscode waarin ethische beginselen zijn vastgelegd zoals integriteit, veiligheid, omgaan met onze klanten, met elkaar en onze omgeving.

Governance

Code

Transparantie is een belangrijk uitgangspunt van Vitens en daarom wordt de Nederlandse Corporate Governance Code (de Code) gehanteerd die richtlijnen geeft over goed en verantwoord bestuur. Daarnaast geeft de Code een kader voor de relatie met belanghebbenden van de onderneming, zoals de aandeelhouders, werknemers, klanten, en de samenleving als geheel.

Vitens heeft de best practice-bepalingen, voor zover deze toepasbaar zijn voor een drinkwaterbedrijf met publieke aandeelhouders, uit de Code geïmplementeerd in haar bedrijfsbesturing. Eén bepaling is niet overgenomen: de best practice-bepaling dat een bestuurder wordt benoemd voor een periode van maximaal vier jaar en dat herbenoeming telkens voor een periode van maximaal vier jaar kan plaatsvinden (2.2.1 van de Code). De huidige bestuurders zijn benoemd voor onbepaalde tijd. De jaarlijkse beoordeling van het functioneren, wat bij een negatieve beoordeling ontslag tot gevolg kan hebben, wordt als voldoende beschouwd. De verschillende reglementen, en andere relevante documentatie, over de corporate governance van Vitens kunnen via Vitens.nl geraadpleegd worden. In december is de Code gewijzigd. In 2023 worden de reglementen aangepast aan de nieuwe wijzigingen.

Organisatie en bestuur

Directie

Vitens N.V. (in dit verslag: Vitens) is een naamloze vennootschap die wordt bestuurd door de directie. De directie bestond in 2022 uit twee personen. In november 2022 heeft een van de directieleden de organisatie geïnformeerd over haar voorgenomen vertrek. De samenstelling van de directie is te vinden onder Bericht van de Raad van Commissarissen. Het bezoldigingsbeleid van de directie is voorgesteld door de Raad van Commissarissen en vastgesteld door de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA), op basis hiervan stelt de Raad van Commissarissen de bezoldiging vast. De bezoldiging bestaat uit een basissalaris, pensioen, sociale lasten en overige onkostenvergoedingen en voldoet aan de vereisten van de Wet normering topinkomens.

Om de collectieve kennis, vaardigheden en ervaring op duurzame ontwikkeling te bevorderen, krijgt directie permanente educatie over duurzaamheid, duurzame bronnen en ontwikkelingen rond duurzaamheid in het waterecosysteem. Via presentaties, kennisnetwerken zoals Springtij en de Waarde van Water, en via NG Infra wordt kennis actueel gehouden. Verder is kennis vergaard op het gebied van een Green Financial Framework.

Governance op potentiële en actuele impacts op stakeholders worden binnen het Directieoverleg wekelijks behandeld en besproken. We volgen de functiebeschrijvingen van het eerstelijns management die kaders en richting geven bij de governance en bij economische impact (financieel, geproduceerd en intellectueel kapitaal), bij impact op de mens (sociaal en menselijk kapitaal) en bij impact op de natuur (natuurlijk kapitaal). Daarnaast maken we gebruik van het reglement procuratie en autorisatie, waarin de formele bevoegdheden voor procuratie en autorisatie zijn geregeld. Vitens rapporteerde in 2022 nog niet op aantallen kritische problemen.

Raad van Commissarissen

Het toezicht op de directie en op de algemene gang van zaken bij Vitens ligt bij de Raad van Commissarissen (RvC). De leden worden benoemd door de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA). In het reglement van de RvC is een bepaling opgenomen inzake de maximale zittingsduur van Commissarissen conform de best practice-bepaling 2.2.2 van de Code. De samenstelling van de Raad van Commissarissen is te vinden onder Bericht van de Raad van Commissarissen.

De RvC ontvangt collectieve educatie op het gebied van duurzaamheid en ontwikkelingen rond duurzaamheid in het watersysteem. In verscheidene presentaties worden thema's zoals 'transitie water(eco)systeem' en 'waterkwaliteit en duurzame bronnen' gepresenteerd.

Via de voortgangsrapportage wordt de RvC voorzien van informatie over potentiële en actuele impacts van stakeholders.

Commissie van Aandeelhouders

Door de aandeelhoudersvergadering is een Commissie van Aandeelhouders benoemd. Deze commissie komt ten minste twee keer per jaar bijeen en heeft een adviesfunctie voor de AvA, de directie en de RvC. Het gaat hierbij om onderwerpen als benoeming en ontslag van bestuurders en toezichthouders van Vitens. Verder worden beleidsmatige onderwerpen behandeld, zoals het financieel-, tarief- en dividendbeleid.

Wet- en regelgeving

Vitens heeft sinds 2019 een Compliance & Privacy Officer aangesteld die een coördinerende rol heeft met betrekking tot compliance-vraagstukken en het inrichten en verankeren van een compliance-raamwerk. In het afgelopen jaar is deze aanpak verder geprofessionaliseerd door de Compliance & Privacy Officer structureel samen te laten werken met de risicomanager. Deze gecoördineerde aanpak heeft gezorgd voor een start in het doorvoeren van een integraal systeem van riskmanagement en compliance.

In 2022 is een interne audit afgerond op het gebied van de Drinkwaterwet- en regelgeving, de opvolging van de aanbevelingen uit het auditrapport zijn op alle afdelingen doorgevoerd. Er was een opgelegde boete in 2022, voor het niet aanleveren van data aan het CBS. Het betrof een bestuurlijke boete met een boete bedrag van € 1.600,00

Privacy

Vanaf mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Vitens heeft hiervoor overkoepelend beleid vastgesteld en alle klantprocessen zijn aangepast zodat deze AVG-proof zijn. Om naleving van wet- en regelgeving, in het specifiek de AVG, binnen Vitens te kunnen borgen, zijn Privacy Contactpersonen aangesteld. Dit zijn medewerkers die naast hun reguliere werkzaamheden privacy-gerelateerde vragen beantwoorden. Door hun werkzaamheden en positionering vormen zij de oren en ogen als het gaat om privacy binnen hun eigen afdeling. De Privacy Contactpersonen werken nauw samen met de Compliance- & Privacy Officers. Zo blijven de lijnen kort, wordt kennis optimaal ingezet en is er structureel aandacht voor awareness.

Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

Als gevolg van de toenemende digitalisering van processen binnen Vitens, maar ook van haar leveranciers, is de kans om doelwit te worden van cybercriminaliteit toegenomen. In 2022 heeft een cyberaanval plaatsgevonden op een van de leveranciers van Vitens, waarbij persoonsgegevens van medewerkers (250) van Vitens naar buiten gekomen zijn (naam en functie). Als Verwerkingsverantwoordelijke heeft Vitens zowel de toezichthouder als de medewerkers geïnformeerd en de leverancier heeft als gevolg van de cyberaanval passende maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen. Er zijn geen verdere meldingen bij de AP geweest in 2022, noch boetes opgelegd of andere opgelegde maatregelen.

Inspectie ILT

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) controleert namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat of Vitens zich houdt aan de Drinkwaterwet. Zo hebben we als drinkwaterbedrijf een meldingsplicht als er sprake is van een normoverschrijding van de drinkwaterkwaliteit. In 2021 was er wegens een gewijzigde bemonsteringmethode (als gevolg van COVID-19) een hoog aantal meldingen bij de ILT; 85 meldingen over geheel 2021. In juli 2021 is weer op de normale manier bemonsterd, waardoor het aantal meldingen terugliep. In 2022 is er sprake van 38 meldingen bij ILT.

Maatschappelijke plichten

Gedragcode, corruptie en omkoping

Ons beleid bij corruptie en omkoping is uiteengezet in onze Gedragcode. Binnen Vitens werken we volgens de gedragcode *Zó doen we dat bij Vitens!*. Hierin zijn ethische beginselen vastgelegd zoals integriteit, veiligheid, omgaan met onze klanten, met elkaar en onze omgeving. Wij vinden het belangrijk dat de relaties die wij opbouwen met medewerkers, leveranciers, zakelijke partners en klanten zijn gebaseerd op vertrouwen en integriteit. We verwachten daarom dat onze leveranciers handelen in lijn met ons beleid. Onze Gedragcode beschrijft de minimumnormen en -vereisten waaraan onze leveranciers moeten voldoen. Vitens ziet in dat situaties die voortkomen uit corruptie en omkoping schadelijk kunnen zijn voor onze reputatie, maar ook niet passen bij de maatschappelijke taak en opgave. Als een medewerker of een leverancier inbreuk pleegt op de Gedragcode, volgen wij een vastgestelde procedure om tot een oplossing te komen. In 2022 zijn geen vormen van corruptie of omkoping geconstateerd bij Vitens.

Mensenrechten

Eerbied voor mensenrechten is belangrijk, omdat mensenrechten fundamentele maatschappelijke bouwstenen zijn waarop we vertrouwen. We vinden dat Vitens de verantwoordelijkheid heeft om mensenrechten te handhaven en te versterken. Vitens werkt samen met veel partijen van over de hele wereld. Dit brengt automatisch (indirecte) risico's met zich mee in relatie tot schending van mensenrechten. Voor de dagelijkse praktijk, bijvoorbeeld als blijkt dat een leverancier in strijd handelt met onze inkoopnormen (onder andere mensenrechtennormen), wordt de relatie met deze leverancier door ons beëindigd. Maar ook schending van mensenrechten door onze leveranciers brengt voor Vitens reputatierisico's met zich mee. Mede door onze constante dialoog met leveranciers en het controleren van onze leveranciers op de inkoopvoorwaarden proberen wij de risico's op het gebied van mensenrechten te beheersen.

Milieu

Zorg voor het milieu ligt ten grondslag aan onze strategie en onze taak om grondwatervoorraden te beschermen. We volgen wet- en regelgeving, maar kijken ook naar manieren waarop we onze taken kunnen inzetten om onze positie ten opzichte van het milieu en de leefomgeving te versterken. Onze verantwoordelijkheden zijn geborgd in ons milieubeleid en we volgen een milieumanagementsysteem dat gecertificeerd is volgens ISO 14001. Jaarlijks wordt gekeken naar de milieuaspecten en hoe deze worden gewogen in het milieuaspectenregister. Aan de hand van criteria is een aantal milieuaspecten als significant aangemerkt (gebruik van energie, emissie naar lucht (direct), emissie naar bodem en water, ontstaan van afvalstoffen). Deze criteria zijn in overeenstemming met Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en Arbomanagementsystemen. De significante milieuaspecten zijn gerapporteerd aan de directie en opgenomen als aandachtsgebieden in de kadernotitie voor de jaarplannen en zullen in het milieumanagementsysteem met voorrang behandeld worden. Dit betekent overigens niet dat de overige aspecten geen aandacht krijgen. Op deze aspecten is het beheersysteem van toepassing, en indien noodzakelijk worden de benodigde acties uitgezet.

Inrichting bevorderen sociale veiligheid en meldregelingen

De visie op sociale veiligheid is geherformuleerd: 'Vitens wil een sociaal veilige organisatie zijn en blijven. Een organisatie waar je elkaar kunt aanspreken, eerlijk mag en durft te zijn en waar respectvol met elkaar wordt omgegaan. Sociale veiligheid heeft een sterke verbintenis met wie wij zijn, onze bedrijfscultuur en hoe we werken binnen Vitens.'

Door organisatiebreed aandacht te geven en bespreekbaar te maken van het thema sociale veiligheid, is het aantal meldingen in het tweede helft van het jaar significant gestegen. Er zijn zowel anonieme als persoonlijke meldingen binnengekomen. Deels zijn de meldingen afgehandeld, deels loopt de procedure nog. Via de riskmanager rapporteren we tweemaal per jaar aan de directie en de RvC over de aard en het aantal binnengekomen meldingen/klachten.

Afgelopen jaar is een aantal wijzigingen doorgevoerd rondom sociale veiligheid. Op advies van de remuneratiecommissie is het begrip integriteit vervangen door het begrip sociale veiligheid in de communicatie. De mogelijkheid om via een extern bureau een sociaal onveilige situatie onder de aandacht te brengen is nog steeds aanwezig.

Het meldpunt sociale veiligheid is lager in de organisatie belegd om het maken van meldingen laagdrempelig te maken. Om de laagdrempeligheid te waarborgen, worden de meldingen/externe klachten niet meer aan directie gemeld tenzij de melding zeer ernstig is, betrekking heeft op de directie of grote gevolgen heeft voor de organisatie.

Het reglement sociale veiligheid wordt op dit moment geactualiseerd en zal de meld- en responsprocedure uit 2018 en de regeling ongewenste omgangsvormen uit 2013 vervangen. Eind 2022 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de Wet Klokkenluidersregeling. Momenteel worden de effecten hiervan verwerkt in onze Vitens klokkenluidersregeling.

Vitens heeft (5) interne vertrouwenspersonen en daarnaast ook een externe vertrouwenspersoon. Zij hebben de rol van luisterend oor en kunnen de betreffende persoon ook adviseren over een mogelijk vervolg. Daarnaast heeft Vitens een actuele pagina 'sociale veiligheid' op Intranet waar medewerkers de reglementen kunnen vinden, het meldpunt vermeld staat, evenals de vertrouwenspersonen.

Risicomanagement

Strategisch risicoprofiel 2022

De door Vitens onderkende topbedrijfsrisico's (zie Risicomanagement in het kort) worden hieronder nader toegelicht. De toelichting bevat onder meer een beschrijving van het risico alsmede de risicobeheersing door de getroffen beheersmaatregelen. Vervolgens beschrijft het de (verwachte) gevolgen ervan voor de risico-ontwikkeling en het behalen van onze strategische doelen.

Topbedrijfsrisico's

Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur

Risicobeschrijving:

Als de vraag sterker blijft stijgen dan de afgelopen jaren en we onze realisatiesnelheid niet vergroten, zijn we mogelijk niet in staat onze infrastructuur tijdig toekomstbestendig te maken waardoor we niet 24/7 kunnen leveren en vergunningen overschrijden. We onderscheiden bestuurlijke maakbaarheidsrisico's enerzijds, voor het verkrijgen van (voldoende) winvergunningscapaciteit. Anderzijds betreft het technische maakbaarheidsrisico's, voor beschikbare (personele) capaciteit, zowel intern als extern.

Risicobeheersing:

- Ten behoeve van de bestuurlijke maakbaarheid is Vitens een intensievere dialoog gestart met bestuurders en lobbyisten van de Unie van Waterschappen, Vewin, met leden van de Tweede Kamer en met de minister van I&W. Ook hebben we in dialoogtafels over ruimtelijke ontwikkeling gesproken met regionale bestuurders.
- In het concept en project IJsselvallei stimuleren we omdenken bij bestuurlijke en technische grenzen en mogelijkheden.
- Voor wat betreft de (personele) capaciteit werkt Vitens voor de grote projecten met second opinions en reviews, voor betrouwbaarheid en voorspelbaarheid in scope- en projectramingen. Ook is de resourceplanning verbeterd, met behulp van o.a. kwartaalplanningen in onze assetmanagementteams en -portfolio.
- Voor het 'Living Lab Strategisch Hart' startte Vitens de aanbesteding op. Hierin betreft ze de markt en bestuurlijke partners actief bij het uitwerken van lange termijn (innovatieve) opties uit de drinkwaterstrategie Overijssel. Het voornemen is om deze lange termijn opties ook in de andere provincies op de agenda te krijgen, als oplossingsrichting voor de watertransitie. Ook startte Vitens afgelopen jaar de omvangrijke aanbesteding voor transportleidingen.
- Vitens is afgelopen jaar ook begonnen met de ontwikkeling van multifunctionele standaarden, al gaat door capaciteitsbeperkingen het afgelopen jaar dit project wel met vertraging verder in het nieuwe jaar.
- In het programma Schaalsprong is aandacht voor de intensivering van onze benodigde investeringen.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is gelijk gebleven, wel maken we ons zorgen dat overheden de zorgplicht en de specifieke (wettelijke) prioriteit voor drinkwater niet als vanzelfsprekend zien. Maatregelen zijn ontwikkeld en in gang gezet, en zullen een positief effect gaan hebben op de bestuurlijke en technische maakbaarheid, is onze verwachting. Vitens gaat actief en resultaatgericht op zoek naar afstemming en mogelijkheden voor vergunnings- en personeelscapaciteit, samen met partners. Dit vindt goede weerklank, tot nu toe, maar dergelijke processen kosten tijd en doorzettingsvermogen. Ook de maatregelen voor verbeterde (resource)planning maken dat de aandacht voor voorspelbaarheid, en uiteindelijk de voorspelbaarheid zelf toeneemt.

Cybersecurity

Risicobeschrijving:

Als cyberdreiging gelijk blijft of toeneemt, zijn we, door toename van ons 'digitaal oppervlak', kwetsbaar voor een succesvolle cyberaanval, waardoor de drinkwatervoorziening kan worden verstoord, we kunnen worden afgeperst, of klantgegevens op straat terecht komen.

Het cybersecurity-risico is een permanente factor geworden voor Vitens. Onze systemen en gegevens moeten goed beschermd zijn tegen invloeden van buitenaf en binnenuit. De afhankelijkheid van ICT en data wordt steeds groter en de bescherming hiervan wordt steeds belangrijker. Denk bijvoorbeeld aan de onderdelen van Vitens die de maatschappelijk vitale taak van het produceren en leveren van water verzorgen. Maar daarnaast ook aan de grote hoeveelheden klant- personeelsgegevens die Vitens verwerkt.

Risicobeheersing:

- Vitens bestuurt de beheersing van fysieke en cybersecurity integraal vanuit de Vitens Security Board (VSB), het orgaan met de voor het onderwerp relevante topmanagers en specialisten. Daar wordt periodiek vastgesteld hoe de dreiging zich ontwikkelt, waar de kwetsbaarheden zich bevinden en welk risico dat ten gevolge heeft. Daarnaast wordt het cybersecurityprogramma en de onderliggende cybersecurityprojecten bestuurd om het risico te mitigeren.
- Mensen: mensen vormen de sleutel tot verhoogde weerbaarheid op veiligheidsgebied. Er is weer fors ingezet op awareness-activiteiten, trainingen en oefeningen. De verplichte, jaarlijkse security game voor het gehele personeel is aangevuld met doelgroep specifieke challenges voor de monteurs. De week van de beveiliging is weer gehouden met diverse events en lezingen. Daarnaast is de doorlopende phishing-campagne uitgebreid met naast e-mail en SMS ook aandacht voor malafide telefonische pogingen tot ontfoetselen van vertrouwelijke gegevens. Dit alles om te leren en te meten hoe goed Vitens zich hiertegen verweert.
- Processen: in het oefen- en trainingsprogramma is toegewerkt naar de volledige oefening Business Continuïteit. Voor de situatie van het totaal verlies van alle systemen is er een gedetailleerd draaiboek gecreëerd en met het Security Incident Respons Team nagespeeld. Ook het gehele management in de calamiteitenorganisatie is via een serious game getraind op de coördinerende rol in het geval van een aanval. In 2021 heeft Vitens een intern IT General Controls (ITGC) stelsel ingericht. Dankzij dit stelsel zijn we in staat om periodieke controles van onze beveiligingsmaatregelen zelfstandig uit te voeren, zonder externe auditeur. In 2022 zijn verdere periodieke beveiligingscontroles geautomatiseerd.
- Techniek: in de hiervoor genoemde periodieke diepgaande penetratietesten en audits kwamen kwetsbaarheden naar voren, die tot nog verdere opschaling van de gemobiliseerde verbetersteams noopten. Er is daarop een permanente multidisciplinaire taskforce geformeerd, die met afdoende tijd en focus alle vaak gedetailleerde technische aanpassingen blijft doen die uit de testen komen.

Risico-ontwikkeling:

Het risicoprofiel is in 2022 licht gestegen en is daarmee nog steeds (zeer) hoog. Het aantal en tempo waarmee ernstige kwetsbaarheden worden geconstateerd en door kwaadwillenden wordt uitgebuit, neemt toe. Daarnaast is er op het gebied van het produceren en leveren van drinkwater sprake van afhankelijkheid van verouderde technologie, die nog vervangen moet worden. De weerbaarheid van Vitens is op het gebied van detectie en respons weliswaar vergroot, maar door verdergaande digitalisering worden zowel het 'aanvalsoppervlak' als de bijbehorende impact van een cyberincident groter. Dit verhoogt het risico. Verhoogde capaciteit voor de taskforce en voor de vervangingsprogramma's op de verouderde vitale technologie hebben daarom de prioriteit voor de komende periode.

Er hebben zich geen significante cyberincidenten voorgedaan in 2022. Wel is er sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne, sprake van een constante verhoogde paraatheid

Fraude

Risicobeschrijving:

Door de toegang tot geldstromen en activa, nauwe contacten met opdrachtnemers én onvoldoende integriteitsbewustzijn kunnen medewerkers in de verleiding komen te frauderen, waardoor Vitens financiële en reputatieschade kan oplopen. Om fraudebewustzijn te verhogen, besteedt Vitens aandacht aan sociale veiligheid waarmee een omgeving wordt gecreëerd, waarin medewerkers uit zichzelf gewenst gedrag vertonen en handelen in het belang van de organisatie en 'hard controls' waarbij beheersmaatregelen worden genomen die gewenst en ongewenst gedrag direct of indirect afdwingen.

Risicobeheersing:

- Om fraudebewustzijn meer vanzelfsprekend te laten zijn, besteedt Vitens meer aandacht aan sociale veiligheid. Hiermee wordt een werkomgeving gecreëerd waarin medewerkers uit zichzelf gewenst gedrag tonen en handelen in het belang van de organisatie.
- Daarnaast zijn vanuit risicobeheersing beheersmaatregelen genomen die procedureel of via het geautomatiseerd systeem de kans op fraude verkleinen en gewenst gedrag stimuleren.
- Sociale veiligheid is opnieuw onder de aandacht gebracht bij medewerkers en management. Er heeft een live-event over sociale veiligheid plaatsgevonden als startpunt om de organisatie te informeren over het thema sociale veiligheid. Dit event heeft, net als het gesprek over sociale veiligheid, het thema opnieuw onder de aandacht gebracht, ook binnen de teams.
- Jaarlijks worden de frauderisico's voor Vitens herijkt. Dit jaar hebben we gekozen voor een vernieuwde, organisatiebrede aanpak. Er is een twintigtal gesprekken gehouden met medewerkers in verschillende functies van alle afdelingen en directie om eventuele nieuwe frauderisico's te inventariseren, zodat Vitens up-to-date blijft. Ook is de scoring van de frauderisico's door een grote groep van afgevaardigden gedaan. Daarnaast zijn voor het eerst de belangrijkste beheersmaatregelen door de afdelingen zelf getoetst, om te beoordelen of ze worden beheerst.

Risico-ontwikkeling:

Het risicoprofiel is licht gedaald, omdat sociale veiligheid meer aandacht heeft gekregen binnen de organisatie. We zien dat het aantal meldingen dit jaar significant is gestegen. Daarnaast is het risicobewustzijn verhoogd door het inbedden van integraal risicomanagement in de werkprocessen. Uit de herijking van de frauderisico's blijkt dat er geen hoge frauderisico's zijn geïdentificeerd (in 2021 lagen twee frauderisico's boven het geaccepteerd risiconiveau). De koopkrachtontwikkeling in 2022 heeft een verhogend effect gehad op het risicoprofiel (en de aandacht binnen de organisatie een sterk verlagend effect), vandaar dat er sprake is van een 'lichte' daling. Dit komt doordat een van de oorzaken van fraude, financiële nood bij mensen, is toegenomen, wat de kans op frauduleus handelen vergroot.

Financierbaarheid

Risicobeschrijving:

Als de Weighted Average Cost of Capital (WACC) leidt tot een te grote beperking van onze winst, komt de financierbaarheid onder druk te staan, waardoor we onvoldoende in staat zijn onze strategische doelen te realiseren.

Risicobeheersing:

- Begin 2022 stelden de directie en RvC van Vitens de ontwikkelde financieringsstrategie vast, en herijkten we op basis daarvan ons financieel beleid 2023-2025. In de Aandeelhoudersvergadering van afgelopen november is dit beleid vervolgens vastgesteld.
- De Treasury-commissie heeft zich gebogen over de financiering voor de korte- en lange termijn, en eind oktober is gestart met het aantrekken van een Revolving Credit Facility (RCF) van € 100 miljoen, als back-upfaciliteit. Deze zal begin 2023 worden afgesloten.
- Vitens heeft in 2022 waivers (vrijstelling) moeten aanvragen voor de afgesproken norm inzake de debt ratio. Dit als gevolg van het verwachte resultaat 2022. In het vierde kwartaal zijn deze waivers ontvangen. In 2023 blijven we de ratio's volgen en verwachten we weer aan de normen te voldoen. Hierbij is het belangrijk dat de begrote winst wordt gerealiseerd.
- De WACC is in november 2021 vastgesteld op 2,95 procent voor de periode 2022-2024. In 2022 is een extern onderzoek gestart naar aanpassingen in de regulering vanaf 2025, evenals naar de financiële gezondheid van drinkwaterbedrijven. In december is een conceptrapportage opgesteld. De definitieve rapportage en vervolgstappen volgen begin 2023.

Risico-ontwikkeling:

Het risicoprofiel is gelijk gebleven. De vaststelling van de WACC vorig jaar tot en met 2024 zorgde voor wat lucht, waardoor Vitens voor de korte termijn goed aan de financieringsbehoefte kan voldoen. Met de nieuwe financiële strategie en nieuw beleid bereidt Vitens zich ook voor op de langere termijn. Hiervoor zet Vitens zich, samen met de sector, ook onverminderd in voor de aanpassing van de regulering via de WACC. Dit is noodzakelijk voor structurele oplossingen voor de financieringssystematiek.

Drukke in de ondergrond

Risicobeschrijving:

Vitens is niet de enige partij die de ondergrond gebruikt. De ondergrond wordt in toenemende mate gebruikt voor andere opgaven, zoals opslag van energie en warmte. Dit brengt risico's met zich mee voor de grondwaterkwaliteit van onze drinkwaterbronnen en voor de kwaliteit van drinkwater door ongewenste opwarming in de leidingen.

Vanwege de nog onbekende en moeilijk te beheersen risico's pleit Vitens voor functiescheiding. Dit betekent: geen aardwarmte (geothermie en bodemenergie) in gebieden bestemd voor de drinkwaterwinning. Voor de beheersing van het risico is het met name van belang dat de overheden primair de drinkwaterbelangen borgen in hun beleid en wet- en regelgeving.

De risico's verschillen in aard en urgentie: van bestuurlijke drang tot acute problemen met kwaliteit. Bij onvoldoende resultaten kan dit leiden tot een lager beschermingsniveau, gedwongen acceptatie van een lagere kwaliteit van bronnen en het moeten verlaten van bestaande locaties of het niet kunnen ontwikkelen van Aanvullende Strategische Voorraden (ASV).

Risicobeheersing:

- Om onze infrastructuur betere te beschermen tegen de risico's van Bodemenergie-systemen (BES), opslag en geothermie agendeerden we het belang van goede registratie en van vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) bij de provincies. Ook bepleitten we doorvertaling naar gemeentelijke omgevingsplannen en registratie en VTH op dat niveau.
- Ons eigen standpunt inzake dit thema hebben we deels aangepast; we kiezen een meer adaptieve aanpak, waarin we het principe van functiescheiding niet loslaten, maar meer handelingsperspectief proberen te (helpen) bieden, zonder concessies te doen aan het drinkwaterbelang.

- Om uniform grondwaterbeschermingsbeleid van provincies op activiteiten in de ondergrond te stimuleren, hebben we gestuurd op een eenduidige en consistente lijn hierin (via het Rijk en via ons strategisch overleg met de provincies). Een aantal provincies is nu bezig met aanpassing van de omgevingsverordening en betreft Vitens hier inmiddels bij. Implementatie van 'Herijking grondwaterbeschermingsbeleid' is bovendien opgenomen in het Uitvoeringsprogramma bij de Beleidsnota Drinkwater. En het ministerie van EZK neemt provinciaal beleid op dit vlak over.
- Om het drinkwaterbelang te (laten) borgen in de zogenoemde Warmtevisies en de Regionale Energie Strategieën (2.0) brengen we bij gemeenten onder de aandacht dat het van belang is dat de functiescheiding tussen aardwarmte en drinkwater van kracht blijft in drinkwaterbeschermingsgebieden (inclusief De ASV-gebieden).
- Om ontwikkelingen ten aanzien van geothermie en innovaties hiertoe goed te blijven volgen, hebben we interne (proces)afspraken ingeregeld voor periodieke monitoring van nieuwe initiatieven door een themagroep (Diepe Ondergrond). Zij coördineren waar nodig ook de reactie van Vitens op deze initiatieven. Ook nemen we actief deel aan de externe werkgroep 'Kwetsbare gebieden'. Dat is een overleg tussen provincies, de geothermiesector, EBN en de Vewin/drinkwaterbedrijven gericht op het definiëren van kwetsbare gebieden en bescherming van de grondwaterkwaliteit.
- Om afstemming van ruimtelijke ontwikkelingen, energie en drinkwater te stimuleren, bepleiten we vastlegging van de drinkwaterstrategieën in de provinciale omgevingsplannen. In Utrecht, Flevoland, Overijssel en Friesland is die stap gezet. Voor het herijkte beschermingsbeleid geldt dit nog niet. Drenthe en Gelderland verwachten de ASV-gebieden binnen één jaar bestuurlijk vast te stellen.
- Vewin heeft namens de waterbedrijven in Nederland in een position paper aanbevelingen gedaan aan bestuurders en netbeheerders hoe opwarming van drinkwater in het leidingnet voorkomen kan worden bij de uitrol van warmtenetten.

Risico-ontwikkeling:

Het risicoprofiel is licht gestegen. Verschillende provincies zijn bijvoorbeeld bezig om de drinkwaterstrategieën en omgevingsverordeningen aan te passen, en betrekken ons hierin. We bepleiten ons standpunt bij gemeenten. En ook zijn we aangesloten bij diverse landelijke werk- en onderzoeksgroepen, wat maakt dat we goed op de hoogte kunnen blijven van wat er speelt inzake dit risico. Daarmee is/wordt het drinkwaterbelang uiteindelijk beter beschermd, en kunnen instanties in de toekomst gaan handhaven, maar het maakt de directe kans op het risico nu nog niet kleiner. Onze inschatting is dat, ondanks de urgentie en positieve ontwikkelingen, het risico voor zowel onze bronnen als leidinginfrastructuur opnieuw groter is geworden.

Aantrekkelijk werkgeverschap

Risicobeschrijving:

Door schaarste op de arbeidsmarkt in relatie tot onze recruitmentopgave ontstaat het risico dat we niet tijdig kunnen inspelen op de juiste invulling van de posities met benodigde talenten en als organisatie niet kunnen presteren. In deze context is ook het enthousiasmeren en behouden van bestaand personeel een belangrijke uitdaging.

Risicobeheersing:

- Vitens zette afgelopen jaar actief het ontwikkelde campusrecruitment in, en startte met een MBO-traineeship, naast het al bestaande HBO/WO-traineeship. Ook is gestart met de opzet van een stagebureau, voor centralisatie van (coördinatie van) stageplekken binnen Vitens. Met onderwijsinstellingen in het MBO en HBO zijn bovendien gesprekken gestart over betere positionering als werkgever, voor deze doelgroepen.

- Begin 2022 verrichtte Vitens een doelgroepenonderzoek gericht op het imago als werkgever, om de strategieën om kandidaten aan te trekken hierop te toe kunnen spitsen. Ook ontwikkelde ze zogenoemd data-driven recruitment, door de zichtbaarheid van Vitens voor werkzoekenden te meten, en er daar waar nodig (extra) op te kunnen acteren.
- De wijze van instromen van nieuwe medewerkers is ook verbeterd, door naast de recruiting-fase ook aandacht te hebben voor de andere onderdelen van de 'candidate-journey', en het optimaliseren daarvan.
- Medewerkers kregen een Talent Motivatie Analyse (TMA) aangeboden. Met de uitkomst van deze persoonlijke analyse ontstond inzicht in drijfveren en talenten, waarover met de leidinggevende een dialoog kon worden gevoerd over de huidige positie, ambities en nieuwe mogelijkheden binnen Vitens.

Risico-ontwikkeling:

Het risicoprofiel is gestegen, met name door de arbeidsmarktontwikkeling. Deze wordt voor Vitens steeds kritischer, met name in de technische en IT-vakgebieden. Het kost moeite voor verschillende vacatures om ze ingevuld te krijgen, en het proces hiertoe kost meer inspanning en tijd. De vergrijzing en uitstroom daardoor neemt bovendien verder toe. De organisatie moet zich onder meer (nog) meer richten op het creëren en invullen van startersposities, om deze ontwikkeling het hoofd te bieden. Maatregelen daartoe zijn ontwikkeld en worden momenteel ingezet.

Beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen

Risicobeschrijving:

Beschikbaarheid van voldoende (schone) bronnen en productiecapaciteit is noodzakelijk om nu en in de toekomst voldoende drinkwater van gewenste kwaliteit te kunnen leveren. De vraag naar drinkwater neemt naar verwachting de komende jaren toe; daar moeten we tijdig onze win- en productiecapaciteit op afstemmen. De beschikbaarheid is een potentieel knelpunt, omdat we afhankelijk zijn van onder andere provincies en waterschappen voor het verkrijgen van winvergunningen.

Als onze bronnen ontoereikende (RO-)bescherming hebben, kan de kwaliteit van onze bronnen bovendien achteruitgaan, waardoor extra zuiveringsinspanningen nodig zijn of een bron zelfs moet worden verlaten.

Risicobeheersing:

- De zogeheten streefstructuur, voor ontwikkeling van onze infrastructuur op de lange termijn, is opgeleverd en wordt verwerkt in onze infrastructuurplannen;
- Voor de vier strategische harten hieruit zijn onderzoeken gestart en grotendeels afgerond naar de haalbaarheid van een grote winning (25-50 miljoen m³/jaar). Zo'n winning lijkt mogelijk op de Veluwe, in Noord- en Oost-Flevoland, in het rivierengebied en langs de IJssel (IJsselvallei). Voor de laatste zijn we gestart met het opzetten van een pilot en aanbesteding voor (ontwikkeling van) de zuiveringstechnologie en het gebiedsproces;
- Met provincies is afgesproken de werkwijze van de streefstructuur beter af te stemmen op de werkwijze van provinciale plannen.
- In praktisch opzicht zijn we afgelopen zomer goed in staat geweest om de piekbelasting op te vangen met onze operationele, dagelijkse sturing. De werking van het ingestelde droogteteam werkt hierin goed, ook in de communicatie met de buitenwereld. De campagne Wijs met Water heeft bijgedragen aan het dempen van het watergebruik. De hoge gasprijzen hielpen waarschijnlijk ook, omdat mensen minder/korter douchten.

- We zijn ook beter in staat om vergunningsruimte over de tijd beter te benutten, om overschrijdingen in piekperioden te voorkomen. De laatste maanden van 2022 is de vraag daarnaast lager uitgevallen dan verwacht (niveau 2015).
- Met het ontwikkelde position paper Watervriendelijk Bouwen zetten we regionaal en landelijk in op waterbesparende maatregelen bij nieuw- en verbouw. Voor grootzakelijke klanten is nieuw aansluitbeleid in ontwikkeling met een afwegingskader voor het beoordelen van nieuwe aanvragen. Bovendien zijn we met (groot)zakelijke klanten in gesprek gegaan over waterbesparende maatregelen.

Risico-ontwikkeling:

Het risicoprofiel is gelijk gebleven. De impact van klimaatverandering door de aanhoudende droogte wordt groter, waardoor de piek in de vraag toeneemt en winningen onder druk komen te staan. Winvergunningen moeten hierop aangepast worden, en dat blijken nog steeds tijdrovende processen. De urgentie bij onder andere provincie en waterschappen voor win- en omgevingsvergunningen wordt hierin inmiddels wel gedeeld, evenals de noodzaak tot samenwerking voor lange termijn oplossingen. We ervaren ook dat onze streefstructuur steeds meer leidend wordt in de gesprekken over toekomstige drinkwaterinfrastructuur met stakeholders.

Verklaring van directie

De directie is verantwoordelijk voor de inrichting en effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Deze systemen hebben als doel om de meest relevante risico's voor onze organisatie te onderkennen en te beheersen. De directie is zich ervan bewust dat risicobeheersings- en controlesystemen geen absolute zekerheid kunnen bieden dat de bedrijfsdoelstellingen van Vitens worden gerealiseerd, noch dat deze systemen onjuistheden van materieel belang, verlies, fraude en overtredingen van wetten en regels geheel kunnen voorkomen. Met inachtneming van voorstaande is de directie van mening dat in 2022:

- Het systeem van risicobeheersing en interne controle voor financiële en niet-financiële verslaggeving een redelijke mate van zekerheid geeft dat de verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat. Deze mening is mede gebaseerd op de uitkomsten van de in 2022 geactualiseerde risico-inventarisaties en de periodieke reguliere controles van de afdeling Finance & Control.
- Het jaarverslag in voldoende mate inzicht geeft in de bestaande tekortkomingen in de opzet, het bestaan en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen en de verbetermaatregelen die gepland zijn voor het komend jaar.
- Het jaarverslag de materiële risico's en onzekerheden bevat die relevant zijn ter zake van de verwachting van de continuïteit van de vennootschap voor een periode van twaalf maanden na opstelling van het verslag en de rechtvaardiging dat het verslag is opgesteld op *going concern*-basis.

Verklaringen en verslagen

Verslag van de Raad van Commissarissen

Als Raad van Commissarissen (RvC) houden wij integraal toezicht op het strategische beleid (strategie *Elke Druppel Duurzaam*), de lange termijn waardecreatie, het beleid van de directie, de interne beheersing en het risicomanagement, alsmede de algemene gang van zaken bij Vitens. Daarnaast staan wij de directie bij met gevraagd en ongevraagd advies. Ook treden wij op als werkgever van de directie en onderhouden wij contacten met interne en externe stakeholders. In dit verslag leggen wij verantwoording af over het uitgeoefende toezicht in het afgelopen jaar en komen de belangrijkste onderwerpen aan de orde waarbij de RvC betrokken is geweest.

Strategie en realisatie bedrijfsplan

De RvC houdt toezicht op de wijze waarop de directie op de lange termijn aan waardecreatie invulling geeft. In onze vergaderingen worden daarom op regelmatige basis de strategie, de uitvoering op de voortgang van de invulling van de strategie en de daarmee samenhangende voornaamste risico's besproken. Vooral in de strategische personeelsplanning, het investeringsplan en de lange termijn visie op de infrastructuur (de LTV) komt de waardecreatie tot uiting. Wij hebben gedurende het verslagjaar met regelmaat met de directie gesproken en gediscussieerd over de strategische pijlers en hebben geconstateerd dat belangrijke voortgang is gerealiseerd. En in 2022 zijn we op meerdere momenten met de directie in gesprek geweest over de hernieuwde strategische koers: *Elke Druppel Duurzaam*. Deze strategie is geënt op de Sustainable Development Goals, waarin het duurzame karakter van Vitens wordt benadrukt zonder de klantgerichtheid uit het oog te verliezen. Verder heeft de RvC aandacht besteed aan de financierbaarheid op middellange termijn van al deze ontwikkelingen en de toenemende investeringsvraag in het bijzonder richting de aandeelhouders.

Ieder jaar stelt Vitens een integraal bedrijfsplan op. Hierin worden de strategische doelen en de continuïteitsdoelstelling, de primaire taak, vertaald naar concrete en meetbare operationele doelstellingen. De specifieke bedrijfsdoelstellingen die Vitens zich in een jaar stelt, worden zo veel mogelijk in goed meetbare financiële en niet-financiële prestatie-indicatoren (KPI's) gedefinieerd en er wordt bijgestuurd als daar aanleiding toe is. In de vergadering van oktober 2021 is door de directie het integraal bedrijfsplan 2022 gepresenteerd en vervolgens door de RvC goedgekeurd. Dit is een plan waarin de eerste contouren van de herijkte strategie zichtbaar worden en waarin de stijgende lijn van het investeringsniveau zichtbaar is. Het is ook een bedrijfsplan waarin duidelijk wordt dat de ombouw van alle processen, als gevolg van de SAP-transformatie, enorme inspanning en veerkracht zal vragen van alle medewerkers.

Financiële verslaglegging

De RvC heeft in aanwezigheid van de onafhankelijke accountant, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., het jaarverslag en de jaarrekening 2021 uitvoerig besproken, inclusief het begeleidende accountantsrapport. Gedurende 2022 heeft de directie kwartaalrapportages aan de RvC verstrekt waarin de actuele financiële resultaten zijn opgenomen, die zijn afgezet tegen het budget voor 2022, de jaarverwachting 2022 en de resultaten van 2021. Onderwerpen die hierbij onder meer aan de orde kwamen, waren de ontwikkeling van de kosten, ontwikkeling van de waterafzet, de oplopende investeringen, de financieringsbehoefte en de financiële ratio's. Ten behoeve van al deze onderwerpen verrichtte de Auditcommissie (AC) van de RvC intensief voorwerk. De RvC heeft geconcludeerd dat de kwartaalrapportages toereikende informatie bevatten om de voortgang van de realisatie van de bedrijfsdoelstellingen te monitoren.

Jaarrekening en dividendvoorstel

Dit jaarverslag bevat naast het verslag van de directie, de jaarrekening van Vitens die na controle van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. is goedgekeurd door de RvC. De Raad stelt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor om de jaarrekening 2022 zoals voorgelegd vast te stellen en de leden van de directie en de leden van de RvC kwijting te verlenen voor het, blijktens de jaarrekening en het verslag, door de directie gevoerde beleid en voor het door de RvC uitgeoefende toezicht.

Het nettoresultaat over het boekjaar 2022 bedraagt € 8,2 miljoen (2021: € 19 miljoen). De RvC stelt met de directie voor het volledige bedrag, met het oog op onze opgave, de solvabiliteitsdoelstelling en de vereisten van de banken, toe te voegen aan de reserves.

Samenstelling directie

In 2022 is de samenstelling van de directie niet gewijzigd. De directie bestaat uit Jelle Hannema en Marike Bonhof. Marike Bonhof heeft de Raad van Commissarissen geïnformeerd over haar vertrek bij Vitens en heeft 16 december haar taken afgerond en overgedragen.

Raad van Commissarissen: samenstelling, onafhankelijkheid en diversiteit

Samenstelling en onafhankelijkheid

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is in 2022 ongewijzigd. De samenstelling van de RvC is ultimo 2022:

Naam	Functie	Jaar van eerste benoeming	Jaar van herbenoeming	Aftredend
Kees Jan Rameau	vicevoorzitter	2014	2018	2022 (niet hernoembaar *)
Henriëtte Setz	lid	2018	2022	November 2026 (niet hernoembaar *)
Gerda van Dijk	lid	2018	2022	November 2026 (niet hernoembaar *)
Mark van Lieshout	lid	2019	2023	April 2027 (niet hernoembaar *)
Han Noten	voorzitter	2020	n.v.t.	2024 (hernoembaar)
Paul ten Kroode	lid	2022	n.v.t.	April 2026 (hernoembaar)

* = Het uitgangspunt voor de benoemingstermijn is twee termijnen van vier jaar. Verlenging is mogelijk met twee nieuwe termijnen van twee jaar, mits gemotiveerd in het verslag van de Raad van Commissarissen.

Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van *best practice*-bepalingen 2.1.7, 2.1.8 en 2.1.9 van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Voor nieuwe commissarissen biedt Vitens een inwerkprogramma aan. Commissarissen krijgen een uitgebreide voorlichting over de governance-inrichting, de operationele processen en bedrijfsspecifieke financiële onderwerpen als WACC, drinkwatertarieven, treasury en toezicht.

Nevenfuncties van de leden van de RvC worden vooraf gemeld aan de RvC en vermeld in het jaarverslag. Geen van de RvC-leden heeft een nevenfunctie die conflicteert met de functie van commissaris bij Vitens. Daarnaast bekleedt geen van de commissarissen meer dan vijf commissariaten bij Nederlandse beursvennootschappen of andere grote N.V.'s, B.V.'s en stichtingen, waarbij een voorzitterschap dubbel telt. Het aantal en de aard van de nevenfuncties van iedere commissaris zijn zodanig dat een goede taakvervulling is gewaarborgd.

Diversiteit

Diversiteit zien wij als een van de voorwaarden voor een goede taakvervulling door de directie en de RvC. Diversiteit heeft naast deskundigheid en achtergrond ook betrekking op aspecten zoals gender, cultuur en leeftijd. Vitens heeft ook het Charter Diversiteit getekend. Bij benoemingen streeft de Raad naar een gebalanceerde man-vrouwverhouding in zowel de directie als de RvC: een streefgetal van ten minste 30 procent vrouwen en ten minste 30 procent mannen. Ultimo 2022 was de man-vrouwverhouding bij de directie 50-50 en bij de Raad van Commissarissen 66,6-33,3. Het streefpercentage is daarmee behaald.

Geen tegenstrijdig belang

In 2022 hebben zich geen transacties voorgedaan waarbij potentiële tegenstrijdige belangen spelen die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of de betreffende bestuurders, commissarissen, aandeelhouders en/of de externe onafhankelijke accountant.

Permanente educatie en zelfevaluatie

In het kader van de permanente educatie heeft de RvC zich laten informeren over WACC, Bestuurlijke maakbaarheid & dynamiek en Waterkwaliteit & bronnen.

De RvC heeft in oktober 2022 in het kader van de herbenoeming van drie commissarissen stilgestaan bij het eigen functioneren, het functioneren van de afzonderlijke commissies van de RvC en dat van de individuele commissarissen. De bredere (extern begeleide) evaluatie wordt voorbereid op 2 februari 2023 en dan wordt ook het werken met de nieuwe oplegger beoordeeld.

Vergaderingen in 2022

Naast de bilaterale overleggen heeft de RvC in de verslagperiode zeven keer plenair vergaderd. De RvC vergadert het eerste halfuur van elke reguliere vergadering in besloten kring. Overige deelnemers aan de RvC-vergaderingen zijn de leden van de directie en op uitnodiging de externe accountant en managementleden. De RvC kent twee commissies, een Auditcommissie (AC) en de Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC). De AC heeft in 2022 vijfmaal vergaderd en de RBC heeft vijf vergaderingen gehouden. Onderstaand een overzicht van de aanwezigheid van de individuele commissarissen.

	RvC	AC	RBC
1-2	AAN	nvt	AAN
15-3	AAN	AAN	nvt
29-6	AF Setz	AF Setz	AAN
5-9	AAN	AAN	nvt
16-9	nvt	nvt	AAN
30-9	nvt	nvt	AF= Noten vervanger Van Lieshout
24-10	AF Van Dijk	AAN	nvt
15-11	AAN	nvt	nvt
2-12	nvt	AAN	nvt
6-12	nvt	nvt	AAN
21-12	AAN	nvt	nvt

1 AAN=allen aanwezig AF=afwezig

Vergaderingen RvC

De kwartaalvergaderingen waren gewijd aan de ontwikkelingen binnen Vitens. Daarbij werden onder andere de jaarcijfers en de kwartaalcijfers, het investeringsplan, het budget en de drinkwatertarieven voor 2022 behandeld. De vergadering waarin het geïntegreerde jaarverslag aan de orde kwam, werd tevens bijgewoond door de externe accountant.

Buiten de vergaderingen om heeft de Raad een werkbezoek afgelegd aan het productiebedrijf Groenekan te Groenekan. Het bezoek is afgesloten met een informeel samenzijn met het hoger management van Vitens.

In de jaarlijkse Radenbijeenkomst (Ondernemingsraad, directie en RvC) was het onderwerp 'Sociale Veiligheid'. Wij complimenteren de Ondernemingsraad voor de goede organisatie en invulling van deze middag.

Overige onderwerpen die uitvoerig in de RvC zijn behandeld:

- Cybersecurity
- Bestuursmodel
- Infrastructuurplannen 2023-2032
- Financieel beleid inclusief dividendbeleid
- Ontwikkeling toename van de drinkwatervraag
- SAP & Transformatie (de transformatie van ons bedrijf met behulp van Enterprise Resource Planningssysteem, SAP 4 HANA)

Commissievergaderingen

De RvC heeft de volgende twee permanente commissies: de Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC) en de Auditcommissie (AC). Deze commissies bereiden ieder binnen hun eigen taakgebied de besluitvorming van de RvC op dat gebied voor en adviseren de Raad. In de vergaderingen van de commissies vindt een verdieping van de onderwerpen plaats. De belangrijkste overwegingen en bevindingen van beide commissies worden daarna teruggekoppeld in de vergadering van de RvC, zodat zorgvuldige besluitvorming mogelijk is. Besluitvorming vindt plaats in de voltallige RvC-vergadering.

Vergaderingen RBC

De RBC bestaat uit Gerda van Dijk (voorzitter) en Han Noten. De RBC is in 2022 vijfmaal bijeengekomen. In deze vergadering is aandacht besteed aan de HR-agenda, de strategische HR-thema's als SPP, talent en ontwikkeling, wenselijke besturingsmodel en sociale veiligheid. Eind 2022 heeft directielid Marike Bonnhof haar vertrek aangekondigd en heeft de commissie een werving- en selectietraject opgestart ten behoeve van de opvolging. Ten slotte heeft er regelmatig informeel overleg plaatsgevonden met de Ondernemingsraad.

Vergaderingen AC

De AC bestaat uit Mark van Lieshout (voorzitter), Kees-Jan Rameau tot april, Paul ten Kroode vanaf april en Henriëtte Setz. De commissie is in het verslagjaar vijf keer bijeengekomen. Daarnaast heeft de voorzitter van de AC, buiten de vergadering om en tijdens de vergadering, contact onderhouden met de externe accountant en de interne auditfunctie. De AC boog zich, ter voorbereiding op de vergadering van de voltallige Raad, over de jaarcijfers en besprak het accountantsverslag en de managementletter. Daarnaast werden in de AC-vergadering het integraal bedrijfsplan 2023, het investeringsplan 2023-2032, de financiële projectie 2023-2027, het controleplan 2022, de topbedrijfsrisico's en de interne beheersing en de drinkwatertarieven 2023 behandeld. De toenemende investeringen en de financierbaarheid daarvan op langere termijn zijn regelmatig aan de orde geweest. Ook is er aandacht geweest voor voortgang in lopende grotere projecten, waaronder de SAP-transformatie en infrastructuurplannen 2023-2032.

Aandeelhouders en Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Naast de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is door en uit de aandeelhoudersvergadering een Commissie van Aandeelhouders benoemd. De Commissie van Aandeelhouders (CvA) heeft een adviesfunctie voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de directie en de RvC. De CvA is in het verslagjaar tweemaal bijeengevoerd. Aansluitend aan deze bijeenkomsten vond overleg plaats tussen de CvA, de voorzitter van de RvC en de voltallige directie. In de vergaderingen is gesproken over de jaarstukken 2021, dividendontwikkelingen, de jaarplannen 2023, de WACC, herijkt financieel beleid en de aandeelhouderswaarde. De CvA heeft over haar werkzaamheden gerapporteerd in de Aandeelhoudersvergaderingen van april en november 2022. De volledige samenstelling van de Commissie van Aandeelhouders is te vinden op pagina 78.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 22 april 2022 is gesproken over de jaarstukken 2021, is de jaarrekening 2021 vastgesteld, is kwijting verleend aan de directie en de RvC en is dhr. Ten Kroode benoemd als commissaris. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft in de novembervergadering het jaarplan 2023 en de verlenging contract accountant besproken, drie commissarissen herbenoemd en het herijkt financieel beleid en de tarieven 2023 goedgekeurd.

Woord van waardering

Wij spreken onze waardering uit voor de inzet en toewijding van de directie, het management en van alle medewerkers voor de bedrijfsvoering en de behaalde resultaten over 2022. En ook voor de wijze waarop Vitens nadrukkelijk de verbinding zoekt met haar klanten en stakeholders. Daarnaast is de RvC content met de wijze waarop de directie van Vitens en de aandeelhouders, vertegenwoordigd door de CvA, hun handen ineen hebben geslagen om gezamenlijk de WACC-problematiek te adresseren in politiek Den Haag en de aandeelhouderswaarde gaan onderzoeken.

We zien vol vertrouwen en met grote interesse de resultaten voor 2023 tegemoet.

Zwolle, 15 maart 2023

Samenstelling Raad van Commissarissen

De heer drs. Han Noten (1958)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per november 2020 tot november 2024
- Nevenfuncties:
 - Voorzitter Ambulancezorg Nederland (AZN)
 - Voorzitter RvT Pensioenfonds PGB

Mevrouw drs. ing. Henriette Setz (1968)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per augustus 2018 tot november 2026
- Directeur Operations Essent
- Geen nevenfuncties

Mevrouw prof. dr. ir. Gerda van Dijk (1960)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per november 2018 tot november 2026

- Directeur Zijlstra Center for Public Control, Governance & Leadership, Vrije Universiteit te Amsterdam
- Hoogleraar "Publiek Leiderschap", Vrije Universiteit, Amsterdam
- Zelfstandig adviseur NOSCERE
- Nevenfuncties:
 - Lid Monitoring Commissie Code Pensioenfondsen
 - Lid Raad voor Dieraangelegenheden
 - Voorzitter Wetenschappelijke Adviesraad NVTZ (Nederlandse Vereniging voor Toezichthouders in de Zorg) tot 1-1-23
 - Onafhankelijk Voorzitter Review Board 'Pilot Lerend Evalueren', Ministerie VWS tot 1-1-23
 - Sinds 12-10-2022 Voorzitter van de Commissie Integriteit Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg

De heer drs. Mark van Lieshout (1963)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per juni 2020 tot april 2027
- CFO HES International B.V.
- Geen nevenfuncties

De heer ir. drs. P.A.N. ten Kroode (1961)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per april 2022 tot april 2026
- Zelfstandig adviseur en interimmanager
- Nevenfuncties:
 - Bestuursvoorzitter Nationale Milieu Database
 - Voorzitter Raad van Commissarissen CROWD BV
 - Lid Raad van Commissarissen Zonneveld Ingenieurs BV

De heer ir. C.J. (Kees Jan) Rameau MBA, vicevoorzitter (1962) tot april 2022

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per april 2014 tot 2018, herbenoemd tot april 2022
- Lid Raad van Bestuur (CSGO) N.V. Eneco
- Nevenfuncties:
 - Lid Raad van Toezicht Stichting de Noordzee
 - Lid Algemeen Bestuur Stichting Toekomstbeeld der Techniek
 - Lid Raad van Commissarissen Lichtblick (Holding AG)
 - Lid bestuur Energie-Nederland
 - Lid bestuur Groen Gas Nederland (tot april 2022)

Samenstelling Commissie van Aandeelhouders

De heer **F. Douwstra**, voorzitter (namens de provincie Friesland)

De heer **E. van Hijum**, vicevoorzitter (namens de provincie Overijssel)

De heer **A. Spaans** (namens overige aandeelhouders Overijssel)

De heer **J. Markink** (namens de provincie Gelderland)

De heer **H. Hieltjes** (namens de overige aandeelhouders Gelderland)

De heer **R. Strijk** (namens de provincie Utrecht)

Mevrouw **S. Schilderman** (namens de gemeente Utrecht)

De heer **W.J. Stegeman** (namens overige aandeelhouders Utrecht)

De heer **K. Ahles** (namens de gemeente Almere)

Samenstelling Directie

De heer drs. J.J. Hannema – voorzitter

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Wetsus
- Bestuurslid Netherlands Water Partnership (NWP)
- Bestuurslid VEWIN
- Bestuurslid Water for Life
- Bestuurslid Werkgeversvereniging Waterbedrijven (WWB)(per 1 juli 2022)
- Bestuurslid Stichting Open Bodemindex (OBI)

Mevrouw drs. M. Bonhof – lid

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheekgarantie)
- Bestuurslid NG Infra
- Lid Raad van Commissarissen Water- en Energiebedrijf Bonaire

Mevrouw S.Y.A. (Sharmila) Raghoobar – secretaris van de vennootschap (per 21 maart 2022)

Nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting Sociaal Fonds Vitens
- Lid Raad van Toezicht Veluwe Onderwijsgroep
- Voorzitter Remuneratiecommissie Veluwe Onderwijsgroep

Mevrouw E.N.M. (Eugenie) Westhuis-Brouwer – secretaris van de vennootschap a.i. tot maart 2022

Nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting Sociaal Fonds Vitens

Samenstelling Ondernemingsraad Vitens

- Hans Teunisse – voorzitter
- Stef van Beusekom – vicevoorzitter
- Louis Brussee – lid dagelijks bestuur
- Charissa Abrahams-Hendriks (vanaf oktober 2022)
- Dennis Buiten
- Heleen Ens
- Bas van Harten (tot juni 2022)
- Ronald Haverkamp
- Marlies Hillebrand
- Amanda Hovenga
- Massius Linnebank
- Reinier Nogarede
- Devi Slotboom (vanaf oktober 2022)
- Jurjen van Tellingen
- Carlie Verhoef
- René Veenendaal
- Jurgen van der Wal
- Ambtelijk secretaris: Sitara Spaans

Bestuursverklaring

De directie van Vitens verklaart naar beste weten:

- Dat de jaarrekening 2022 een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie per 31 december 2022 en het resultaat over 2022 van Vitens en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen.
- Dat het jaarverslag een getrouw beeld geeft van de toestand op de balansdatum per 31 december 2022 en de gang van zaken gedurende het boekjaar bij Vitens.
- Dat in het jaarverslag de wezenlijke risico's zijn beschreven waarmee Vitens wordt geconfronteerd.

Zwolle, 15 maart 2023

Jelle Hannema, voorzitter

Bericht Ondernemingsraad

De ondernemingsraad van Vitens streeft een verbonden medezeggenschap na: in verbinding staan met de praktijk van de medewerkers en tegelijkertijd ook met diegenen die over de praktijk van medewerkers besluiten. Door zijn samenstelling vormt de ondernemingsraad een goede afspiegeling van alle medewerkers en is zo in staat om binnen dit spanningsveld van bedrijfsbelang en belangen van medewerkers te opereren. Vanwege het vertrek van twee leden van de raad waren tussentijdse verkiezingen noodzakelijk. Sinds september is de ondernemingsraad weer op volle sterkte.

De directie houdt ons op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de organisatie, zoals de enorme strategische, infrastructurele en financiële opgaven waar we als bedrijf voor staan. Andersom bespreekt de ondernemingsraad belangrijke signalen die vanuit de werkvloer worden opgehaald. Ook zijn we samen met de organisatie extra alert op thema's als werkdruk, (sociale) veiligheid, de overspannen arbeidsmarkt en de zorgen van de hoge energielasten en inflatie waar onze collega's ook mee te maken hebben gehad in 2022. Dat gebeurt in het formele overleg, maar ook in de informele 'benen-op-tafel-gesprekken'. Door het vertrek van directielid Marike Bonhof is de ondernemingsraad nauw betrokken bij de toekomst van het bestuur van Vitens.

Organisatorische aanpassingen

In 2022 heeft de ondernemingsraad de directie regelmatig geadviseerd over organisatorische aanpassingen, ook als die niet onder de wet op de ondernemingsraden vielen. Het betrof onder andere een advies over de vorming van een nieuw team Support Center Continu Verbeteren bij de afdeling Finance & Control, een advies over de herverdeling van de werkzaamheden van de manager Ontwerp & Aanleg, inclusief het aantrekken van een tweede manager. Verder een advies over het aantrekken van een Revolving Credit Facility.

Er is in 2022 een aantal onderwerpen behandeld waarvoor instemming van de ondernemingsraad noodzakelijk was. Onder andere is instemming verleend op de lijst met geconsigneerde functies en de screeningsmatrix. De ondernemingsraad is intensief betrokken geweest bij de keuze van een nieuwe arbodienstverlener en heeft ingestemd met de gunning hiervan. Verder is ingestemd met het wijzigingen van het re-integratie en verzuimprotocol, het beleid voor werken met Chroom-6, het beleid internationaal reizen en met de consignatieroosters voor 2023.

In elke overlegvergadering (maandelijks) is de ondernemingsraad door de directie geïnformeerd over de voortgang van het programma SAP & Transformatie.

Mooie gesprekken in de 'gouden driehoek' over sociale veiligheid

Eén keer per jaar wordt op initiatief van de ondernemingsraad een Radenbijeenkomst gehouden waarbij ondernemingsraad, Raad van Commissarissen en directie met elkaar spreken over actuele thema's. Voor de ondernemingsraad zijn de gesprekken in deze zogenaamde 'gouden driehoek' enorm waardevol. Dit jaar werd een discussie georganiseerd over het thema 'Sociale veiligheid uit perspectief van Vitens als werkgever'. Na een korte inleiding door Annemieke Traag, directeur Bestuurszaken en portefeuillehouder Sociale Veiligheid binnen Vitens, waarin zij ons meenam in de visie, de stand van zaken op dit moment en de agenda voor de komende periode, vonden boeiende tafelgesprekken plaats aan de hand van prikkelende stellingen.

Er is regelmatig overleg tussen het dagelijks bestuur van de ondernemingsraad en de op voordracht van de medezeggenschap benoemde commissaris, prof. dr. ir. Gerda van Dijk. Tijdens de aandeelhoudersvergadering van november 2022 is Gerda van Dijk – met ondersteuning van de OR – herbenoemd voor een nieuwe zittingstermijn van vier jaar. In 2023 verwachten we de goede samenwerking met haar voort te zetten.

Limited assurancerapport van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de Raad van Commissarissen van Vitens N.V.

Assurancerapport bij de duurzaamheidsinformatie 2022

Onze conclusie

Op grond van de door ons uitgevoerde beoordelingswerkzaamheden hebben wij geen reden om te veronderstellen dat de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag 2022 van Vitens N.V. geen, in alle van materieel belang zijnde aspecten, betrouwbare en toereikende weergave geeft van:

- het beleid en de bedrijfsvoering ten aanzien van duurzaamheid; en
- de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied over het jaar geëindigd op 31 december 2022,

in overeenstemming met de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend gehanteerde rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagecriteria'.

Wat we hebben beoordeeld

Wij hebben de duurzaamheidsinformatie opgenomen in de volgende secties van het jaarverslag beoordeeld over 2022 (hierna: de duurzaamheidsinformatie):

- Voorwoord;
- Wie we zijn en wat we doen;
- Hoe we waarde creëren; en
- Overige informatie.

Deze beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze beoordeling verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3810N 'Assuranceopdrachten inzake maatschappelijke verslagen'. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf "Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie".

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Onafhankelijkheid en kwaliteitsbeheersing

Wij zijn onafhankelijk van Vitens N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO). Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

PwC past de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikt PwC over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Rapportagecriteria

De gehanteerde rapportagecriteria voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie zijn de Sustainability Reporting Standards van Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend gehanteerde rapportagecriteria, zoals toegelicht in paragraaf 'Over dit verslag' in de sectie 'Overige informatie' van het jaarverslag.

Het ontbreken van gevestigde praktijken ter beoordeling en meting van de duurzaamheidsinformatie biedt de mogelijkheid verschillende, acceptabele meettechnieken toe te passen. Hierdoor kan de vergelijkbaarheid tussen entiteiten onderling en in de tijd beïnvloed worden.

Daarom moet de duurzaamheidsinformatie gelezen en begrepen worden samen met de gehanteerde rapportagecriteria.

Beperkingen in de reikwijdte van onze beoordeling

In de duurzaamheidsinformatie is toekomstgerichte informatie opgenomen zoals verwachtingen ten aanzien van ambities, strategie, plannen en schattingen en risico-inschattingen. Inherent aan deze toekomstgerichte informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst onzeker zijn, en waarschijnlijk zullen afwijken van deze verwachtingen. De hieruit voortvloeiende afwijkingen kunnen van materieel belang zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie.

In de duurzaamheidsinformatie zijn de berekeningen om economische impact, impact op mens en milieu en impact op natuur te bepalen (hierna: de impact data) veelal gebaseerd op bronnen van externe partijen en aan de hand van assumpties. De assumpties en gehanteerde bronnen zijn toegelicht in paragraaf 'Verantwoording impact meten' in de sectie 'Overige informatie' van het jaarverslag en verder uitgewerkt in het Handboek Impactmeting Infrabedrijven, zoals beschikbaar op de website van het Impact Institute. Wij hebben ten aanzien van de inhoud van deze assumpties en externe bronnen geen werkzaamheden verricht, anders dan het beoordelen van de geschiktheid en plausibiliteit van deze assumpties en externe bronnen.

In de duurzaamheidsinformatie worden verwijzingen gemaakt naar externe bronnen of websites. De informatie in deze externe bronnen of websites maakt geen deel uit van de duurzaamheidsinformatie die wij hebben beoordeeld. Wij verstrekken daarom geen zekerheid over deze informatie.

Onze conclusie is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Verantwoordelijkheden voor de duurzaamheidsinformatie en de beoordeling daarvan

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de duurzaamheidsinformatie

De directie van Vitens N.V. is verantwoordelijk voor het opstellen van betrouwbare en toereikende duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagecriteria', inclusief het selecteren van de rapportagecriteria, het identificeren van belanghebbenden en het bepalen van materiële onderwerpen. De directie is ook verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze rapportagecriteria en voor het bepalen dat deze rapportagecriteria toereikend zijn voor de gerechtvaardigde informatiebehoefte van belanghebbenden, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving. De door de directie gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de duurzaamheidsinformatie en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in de paragraaf 'Over dit verslag' in de sectie 'Overige informatie' van het jaarverslag.

De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opstellen van de duurzaamheidsinformatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces van de entiteit ten aanzien van de duurzaamheidsinformatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de beoordelingsopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen als basis voor de door ons af te geven conclusie.

Onze opdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid om de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie vast te stellen. De in dat kader uitgevoerde werkzaamheden variëren in aard en timing, en zijn ook geringer in omvang dan die bij een assuranceopdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een assuranceopdracht gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een assuranceopdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid.

Uitgevoerde werkzaamheden

Wij hebben deze beoordeling professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze werkzaamheden bestonden onder andere uit:

- Het uitvoeren van een analyse van de externe omgeving en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties en de kenmerken van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte rapportagecriteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de duurzaamheidsinformatie staan. Dit omvat het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie.
- Via het inwinnen van inlichtingen, het op hoofdlijnen inzicht verkrijgen in de interne beheersingsmaatregelen, de rapporteringsprocessen en de informatiesystemen relevant voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie, niet voor het doel van het verwerven van assurance-informatie over het bestaan of het testen van de operationele effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen.
- Het identificeren van gebieden in de duurzaamheidsinformatie met een hoger risico op misleidende of onevenwichtige informatie of afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. Het bepalen en uitvoeren van de verdere werkzaamheden is gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie in reactie op onze risico-inschatting. Deze overige werkzaamheden bestonden onder meer uit:
 - Het afnemen van interviews met het management (en/of relevante medewerkers) op groepsniveau (en bedrijfs-/divisie-/cluster-/lokaal niveau) verantwoordelijk voor de (duurzaamheids)strategie en het -beleid en de -prestaties.;
 - Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne controles op, en de consolidatie van gegevens in de duurzaamheidsinformatie;
 - Het verkrijgen van assurance-informatie dat de duurzaamheidsinformatie aansluit op de onderliggende administraties van de entiteit;
 - Het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie;
 - Het analytisch evalueren van data en trends.

- Het evalueren van de redelijkheid van de assumpties in de berekening die bij de impact data zoals opgenomen in paragraaf 'Verantwoording impact meten' in de sectie 'Overige informatie' van het jaarverslag en verder uitgewerkt in het Handboek Impactmeting Infrabedrijven, zoals beschikbaar op de website van het Impact Institute en welke zijn toegelicht in de methodologie van het impactmodel.
- Het beoordelen van de geschiktheid en plausibiliteit van de assumpties en externe bronnen die zijn gehanteerd voor de berekeningen die ten grondslag liggen aan de impact data en welke zijn toegelicht in de methodologie van het impactmodel.
- Het aansluiten van de relevante financiële informatie met de jaarrekening.
- Het evalueren van de consistentie van de duurzaamheidsinformatie met de overige informatie in het jaarverslag buiten de reikwijdte van onze beoordeling.
- Het evalueren van de algehele presentatie en inhoud van de duurzaamheidsinformatie.
- Het overwegen of de duurzaamheidsinformatie als geheel, inclusief de daarin opgenomen toelichtingen het beeld weergeeft in relatie tot het doel van de gehanteerde rapportage criteria.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de beoordeling en over de significante bevindingen die uit onze beoordeling naar voren zijn gekomen.

Zwolle, 15 maart 2023

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. F.S. van der Ploeg RA

CO2 houdend proceswater

CO2 houdend proceswater

Overige informatie

Z1CH1D01GA02

Z1CH1D02GA02

Z1CH1D02VO02

Connectiviteitsmatrix

Oorsprong van onze strategische richting			Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?				
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	Resultaat
1	Waterschaarste	Water voor nu en later, Duurzaam watersysteem, -drinkwaterbedrijf en -drinkwatergebruik	Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur, drukte in de ondergrond	We anticiperen op klimaatverandering en de huidige en toekomstige drinkwatervraag en passen onze operatie, strategie, infrastructuur en onze (strategische) reserves hierop aan.	Aantal clusters met positief 'Operationeel verschil' Aantal clusters met voldoende 'Operationele reserves'	≥ 4 ≥ 4	Nederland kan Vitens vertrouwen dat wij anticiperen op een verandend klimaat en dat wij ons inzetten voor een goede balans tussen de enerzijds een stijgende watervraag en anderszijds de beschikbaarheid van voldoende bronnen en de impact van waterwinning (bijvoorbeeld ruimtebeslag, verdroging).	SDG 6 6.4 In aanzienlijke mate de efficiëntie van het watergebruik verhogen in alle sectoren en het duurzaam winnen en verschaffen van zoetwater garanderen om een antwoord te bieden op de waterschaarste en om het aantal mensen dat af te rekenen heeft met waterschaarste, aanzienlijk te verminderen. SDG 12 12.2 Duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren. SDG 13 13.2 Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen, strategieën en planning.	Maatschappij, klanten	2 2

Oorsprong van onze strategische richting				Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?			
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	Resultaat
2	Klimaatimpact	Water voor nu en later, Duurzaam watersysteem, -drinkwaterbedrijf en -drinkwatergebruik	Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur, beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen	We streven ernaar om de impact op het klimaat terug te brengen door de broeikasgas uitstoot te verminderen, duurzaamheidscriteria op te nemen in aanbestedingen (zoals leidingmateriaal) en in te zetten op circulaire reststromen.	CO ₂ -uitstoot	≤144,6	Nederland kan Vitens vertrouwen dat wij anticiperen op een verandend klimaat en dat wij ons inzetten voor een goede balans tussen de enerzijds een stijgende watervraag en anderszijds de beschikbaarheid van voldoende bronnen en de impact van waterwinning (bijvoorbeeld ruimtebeslag, verdroging).	SDG 12 12.2 Duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren. SDG 13 13.2 Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen, strategieën en planning.	Maatschappij, klanten	141
3	Leveringszekerheid van drinkwater	Water voor nu en later	Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur	We investeren in onderhoud, vervanging en bescherming van productiebedrijven en leidingnet.	Ondermaatse Leveringsminuten (OLM)	≤ 14 minuten	Klanten kunnen rekenen op continue levering van drinkwater.	SDG 6 6.1 Universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen.	Klanten	12:19
4	Kwaliteit van drinkwater	Water voor nu en later	Beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen, drukte in de ondergrond	We passen de juiste zuiverings- en onderzoeksmethoden toe.	Waterkwaliteitsindex (WKI)	≤ 0,019	Vitensklanten kunnen blind vertrouwen op drinkwater van hoge kwaliteit.	SDG 6 6.1 Universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen. 6.3 De waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, de lozing van gevaarlijke chemicaliën en materialen een halt toe te roepen en de uitstoot ervan tot een minimum te beperken waarbij ook het aandeel van onbehandeld afvalwater wordt gehalveerd en recyclage en veilige hergebruik wereldwijd aanzienlijk worden verhoogd.	Klanten	0,015

Oorsprong van onze strategische richting			Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?				
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	Resultaat
5	Aantrekkelijk en goed werkgeverschap	Aantrekkelijk werkgeverschap, Water voor nu en later	Aantrekkelijk werkgeverschap	Vitens streeft naar gezonde en betrokken medewerkers die goed in hun vel zitten en productief zijn. Ook wil Vitens door schaarste op de arbeidsmarkt de juiste mensen aantrekken en behouden.	betrokkenheids -Index	≥7	Medewerkers kunnen werken in een veilige werkomgeving waarin vitaliteit, werkgelek en ontwikkeling centraal staan voor nu en in de toekomst	SDG 8 8.8 De arbeidsrechten beschermen en veilige en gezonde werkomgevingen bevorderen voor alle werknemers, met inbegrip van migrerende werknemers, in het bijzonder vrouwelijke migranten, en zij die zich in preciaire werkomstandigheden bevinden	Medewerkers, aandeelhouders	7,4
6	Financiële gezondheid	Financiële gezondheid & voorspelbaarheid	Financierbaarheid	We hanteren een financieel beleid met continuïteit als uitgangspunt.	Solvabiliteit	≥ 30%	Vitens is een financieel gezond bedrijf met een goede balans tussen de prijs van drinkwater, de solvabiliteit en het rendement voor aandeelhouders.	SDG 9 9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.	Aandeelhouders, klanten	31,0%
7	Digitalisering en dataveiligheid	Water voor nu en later	Cybersecurity	Vitens zet in op het verder digitaliseren van haar bedrijfsvoering en dienstverlening en het vergroten van de veiligheid van haar ICT-platform.	ICT Prio1 calamiteiten ICT Prio 1 Cybersecurity calamiteiten	≤10 0	Klanten kunnen er op rekenen dat wij vertrouwelijk omgaan met hun gegevens en rekenen op continue levering van drinkwater.	SDG 9 9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.	Maatschappij, aandeelhouders, klanten	5 0

Oorsprong van onze strategische richting				Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?			
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	Resultaat
8	Bescherming grondwaterbronnen	Water voor nu en later	Beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen, drukte in de ondergrond	We beschermen onze waterbronnen en vergroten ons inzicht in de ontwikkeling van de kwaliteit van ons grondwater.	Verontreinigingsindex bronnen korte termijn, lange termijn (VI)	n.v.t.	Nederlanders kunnen rekenen op betrouwbaar en betaalbaar drinkwater, nu en in de toekomst.	SDG 6 6.3 Waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, onbewerkt afvalwater te halveren en recyclage te verhogen. 6.5 Het geïntegreerde beheer van de waterhulpbronnen implementeren op alle niveaus, ook via gerichte grensoverschrijdende samenwerking. 6.6 Bescherming en herstellen van op water gebaseerde ecosystemen. SDG 12 12.2 Duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren.	Maatschappij, aandeelhouders	95 (KT) 399 (LT)

Stakeholdermanagement

Dialogoog urgenter en scherper

Vitens is nauw verbonden met de maatschappij. Als drinkwaterleverancier staan wij midden in de maatschappij. Daarnaast zien wij ook een verschuiving van rollen, waarin wij ook meer richting volwaardige samenwerkpartner of adviseur bewegen.

Onze primaire opdracht is en blijft bijdragen aan de volksgezondheid en welvaart door het continu leveren van betrouwbaar en betaalbaar drinkwater. Maar wij zien ook dat drinkwater steeds meer onder druk staat en veranderingen zoals zowel klimaat en impact van de oorlog als de brede maatschappelijke transitie direct van invloed zijn op Vitens.

Transities plaatsen Vitens midden in het debat

Het afgelopen jaar kenmerkte zich vooral door urgentie die zowel intern als extern wordt aangejaagd. Intern staan we voor de opgave om voldoende kwalitatief drinkwater beschikbaar te stellen. Dat lukt niet altijd, zoals ook afgelopen jaar is gebleken.

Extern hebben we te maken met ontwikkelingen die grote impact hebben op de drinkwatervoorziening. Denk bijvoorbeeld aan de watertransitie, klimaattransitie, energietransitie, transitie landelijk gebied, demografische ontwikkeling en daarmee samenhangende woningbouwopgave. Deze ontwikkelingen hebben niet alleen invloed op de drinkwatervoorziening, maar plaatsen ons ook midden in het publiek-politieke debat over de toekomstige inrichting van Nederland.

Daarom zetten wij in op vroegtijdige samenwerking en zijn we een proactieve gesprekspartner in het politieke en maatschappelijke debat in relevante thema's rondom waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid.

Terwijl wij ons hard blijven maken voor drinkwaterbelang, nu en in de toekomst, geloven wij in de oplossing in de cocreatie als het gaat om realisatie. Dit vanuit de overtuiging dat dit de beste weg is naar een maatschappelijk verankerde drinkwatervoorziening in de toekomst met een positieve impact op mens en milieu.

Politiek en maatschappij

We volgen maatschappelijke trends en ontwikkelingen op de voet en houden daar rekening mee in onze besluitvorming. Ook volgen wij landelijke en Europese wetgeving. Dit geeft zowel direct als indirect vorm aan het speelveld waarin wij actief zijn en geven richting aan de strategie en de verwachting van stakeholders. Vanuit onze kennis en expertise signaleren wij het belang van sommige trends of ontwikkelingen, bijvoorbeeld rondom grondwaterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Maar uiteraard hebben wij ook te maken met algemene en bredere trends waar wij moeten anticiperen en acteren, zoals digitalisering, klimaatverandering en (cyber)terreurdreiging.

Nieuwe en bestaande netwerken

De druk op de fysieke leefomgeving en de ondergrond doet een groot beroep op het stakeholdermanagement van Vitens in de breedte. Een goed netwerk, belangen kennen, in beeld hebben van kansen en risico's, ontwikkelen effectieve samenwerkingsrelaties en het ontwikkelen van een adaptief planvormingsproces. Dit met het uiteindelijke doel de drinkwateropgaven onderdeel laten zijn van de transities in de leefomgeving en het water. Afgelopen jaar hebben wij gemerkt dat door het veranderende speelveld het waardevol is ons te wenden tot andere stakeholders buiten de drinkwatersector.

Vitens werkt hiervoor met de principes van strategische Omgevingsmanagement en Mutual Gains. Het structureel onderhouden van een netwerk van relevante stakeholders, het kennen van belangen, het continu monitoren van issues, en dit vertalen naar gerichte stakeholderstrategieën. Gezien het belang van stakeholdermanagement wordt periodiek een onafhankelijk stakeholderonderzoek uitgevoerd onder onze stakeholders. Dit staat voor 2023 op het programma.

Regionale opgaven

Het Rijk staat met het NPLG voor een aanpak waarin de opgaven, zoals woningbouw, integraal worden aangepakt. Maar de opgaven moeten ook vaak regionaal een plek krijgen en tot uitvoering komen. Het meenemen van drinkwater is geen vraag, maar noodzakelijk. Steeds meer zien wij dat stakeholders de drinkwateropgave meenemen. Maar echte borging van het drinkwaterbelang om op de korte en lange termijn uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, blijven uit. Daarnaast zijn de uitdagingen in de regio's ook verschillend en vraagt dit verschillende vormen en manieren van samenwerking en dialoog.

In gesprek met onze stakeholders

De verbreding van onze opgaven en de verbreding van de opgaven vertaalt zich ook in een verbreding van de relevante stakeholders. Vitens anticipeert hier actief op. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste ontwikkelingen in de afgelopen periode daarin.

1. Actievere inzet op aandeelhoudersbinding. Via aandeelhouderssessies, verstreken ambtelijk CvA, en bilaterale contacten.
2. Rondom de contacten met de financiële sector, verbreden pallet van geldverstrekkers en betrokken partijen, bv Gasunie en netbeheerders, banken en geldverstrekkers.
3. Gegeven de problematiek van leveringszekerheid: intensivering van de dialoog met zowel het Rijk als systeemverantwoordelijke als ILT als toezichthouder. De relatie met ILT is geïntensiveerd gericht op risicogericht toezicht en een actieve rol van de toezichthouder.
4. Als onderdeel van brondiversificatie de ontwikkeling van strategische harten met een verbreding naar oppervlaktewater. Hiermee komen partijen als Rijkswaterstaat en gebruiker van de rivieren in beeld.
5. De woningbouwopgave en het belang van watervriendelijk bouwen. Hier komt de woningbouwsector in beeld: de ministeries van BZK en VRO, bouwafdeling van regionale overheden, projectontwikkelaars, bouwers en woningbouwcoöperaties.
6. Europa wordt steeds belangrijker – intensievere dialoog met de lobbyisten van UvW en Vewin.
7. Regionale dialoogtafels ingezet vanuit ruimtelijke ontwikkeling.
8. Inzet op bronbescherming.
9. Niet meer aansluiten van enkele groot zakelijke klanten leidde tot urgentiebesef en dialoog.
10. Samenwerking met groot zakelijke klanten en bedrijfsleven voor nieuwe innovaties.

Stakeholder	Doelen	Betrokkenheid/ Dialoog	Plannen dialoog 2023 - verder
Medewerkers:			
	Veilige werkomgeving	Overleg tussen management en medewerkers en jaarlijkse functionerings- en beoordelingsgesprekken, Week van de veiligheid/ activiteiten Vitens Veilig	Blijvende aandacht voor terugdringen ziekteverzuim en blijvende aandacht voor veiligheid
	Aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden	Bijeenkomsten en interne communicatie (intranet, Live events <i>Elke druppel duurzaam</i> personeelsblad BRON, teamoverleggen)	Verbeteren employee journey en implementatie hybride werken
	Open communicatie	Duurzame inzetbaarheid met behulp van programma's rondom Strategische Personeelsplanning	Continuering huidige dialoog aan de hand van positioneringskompas
	Ontwikkelingsmogelijkheden	Trainingen en opleidingen	Activatie strategie
	Prettige werksfeer	Veiligheid en persoonlijke ontwikkeling	
	Integer handelen	Medezeggenschap en Centrale Ondernemingsraad	Activiteiten rondom sociale veiligheid
		Bewust omgaan met water	
		Strategiecommunicatie en activatie: <i>Elke druppel duurzaam</i>	
		Coronagerelateerde informatie	
Klanten:			
	Lage maatschappelijke prijs (tarieven)	Communicatie over drinkwatertarieven, precario en btw-verhoging	Continuering huidige dialoog
Huishoudens	Leveringszekerheid	Communicatie socials, klantennieuwsbrief en website	Communicatie rondom zuinig omgaan met water en watervriendelijk wonen
Zakelijke klanten	Hoge kwaliteit drinkwater	Verbeterde communicatie over storingen via waterstoring.nl (inclusief WhatsApp).	Invulling geven aan verbeterpunten in relatie tot customer journeys
Klanten laboratorium	Diensten- en kennisdeling	Digitale nieuwsbrief	
Kwetsbare partijen, zoals ziekenhuizen	Communicatie bij onderhoud en storing	Klantenpanel voor toetsen van problemen en oplossingen	Continuering huidige dialoog
		Relatiegesprekken zakelijke klanten	Continuering huidige dialoog
	Klantvriendelijke en servicegerichte support	Begrijpelijker communiceren met klanten	Continuering huidige dialoog
	Snelle en adequate klachtenafhandeling	Klantenservice via socials en telefoon	Continuering huidige dialoog
	Tips over waterbesparing en watervriendelijk wonen	Communicatie over bewust omgaan met water en watervriendelijk wonen	Gesprek voeren aan de hand van watervergelijkingstool

Stakeholder	Doelen	Betrokkenheid/ Dialoog	Plannen dialoog 2023 - verder
Overheden:			
	Uitvoering wettelijk taak - Continuïteit en leveringszekerheid	Bijeenkomsten met aandeelhouders en Raad van Commissarissen	Continuering huidige dialoog
Aandeelhouders (provincies en gemeenten)	Continuïteit van de onderneming – financieel beleid	Jaarverslag	Verder bespreken van maatschappelijke ontwikkelingen zoals klimaatextremen, aantrekkende economie, krapte op de aannemersmarkt, verwachte stijging drinkwatervraag en de energietransitie
	Lange en korte termijn <i>Return on Investment</i> (ROI)	WACC-problematiek in relatie tot investeringen en dividenduitkering	In gesprek over klimaatbestendig winconcept
	Duurzame regionale gebiedsontwikkeling	Nieuwe strategie, dialogotafels in regio's	Betrekken nieuwe bestuurders
	Transparante verslaggeving	Lage maatschappelijke kosten	
	Inspanning op waterbesparing	Voldoen aan wet- en regelgeving, samenwerking met bewustwording	Doorzetten samenwerking op bewustwording
	Bevorderen gezonde bodem en ecosysteem	Overleg en/of uitvoering financiële structuren, zoals onder andere precarioheffing	
		Gebiedsontwikkeling	
	Financiële gezondheid	Vaststellen tarieven	
		Commissie van Aandeelhouders	
	Watertransitie	Maatschappelijke ontwikkelingen zoals klimaatextremen, aantrekkende economie, krapte op de aannemersmarkt, verwachte stijging drinkwatervraag en de energietransitie	
	Streefstructuur	In gesprek over klimaatbestendig winconcept	
Overheden en bedrijven waar we mee samenwerken:			
	Continuïteit en leveringszekerheid	Contact met bestuurders en volksvertegenwoordigers op Europees, nationaal, provinciaal en lokaal niveau	Continuering huidige dialoog
Regulerende overheden (ministeries)	Ruimtelijke ordening	Bedrijfsbezoeken, presentaties, lokale communicatie, gezamenlijke landelijke media-aandacht	In samenwerking met partners werken aan het zuiniger omgaan met water
Overige overheden en veiligheidsregio's	Voldoen aan wet- en regelgeving	Contact via brancheorganisaties zoals Vewin	Meetbaar maken van impact Vitens
Toezichthoudende overheden	Bodembescherming	Bijeenkomsten voor provincies en gemeenten over relevante thema's zoals de implementatie van de Nieuwe Omgevingswet	In samenwerking met partners de maatschappelijke functies in de ruimtelijke ordening organiseren

Stakeholder	Doelen	Betrokkenheid/ Dialoog	Plannen dialoog 2023 - verder
Partners in water ecosysteem (provincies, waterschappen, gemeenten)	Veiligheid (brandweer)	Overleg met gemeenten en bevoegd gezag over onder andere verdroging, biodiversiteit, duurzame gebiedsontwikkeling, waterkwaliteit, bronbescherming en wetgeving	Landelijke kaders: beleidsnota Drinkwater, Deltaprogramma, waterbesparing, WACC-regulering, Ondergrond, Omgevingswet etc.
Partners in fysieke leefomgeving (provincies, gemeenten, LTO, TBO's)	Samenwerking op het gebied van infrastructuur van de toekomst	Bijdrage totstandkoming zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn.	
Partners in de ondergrond waterketen (netbeheerders, waterschappen, infrastructurele partners)	Kennisuitwisseling en actief invulling geven aan duurzame initiatieven	Deelname aan activiteiten bij gemeenten	
Belangenorganisaties (VNO-NCW, ..)		Coalitievorming rondom gezamenlijke belangen, zoals Bodemcoalitie met a.s.r. en Rabobank	
		Geothermie-initiatieven	
		Deelname landelijke versnellingsstafels	
Dutch Green Building Council	Agenderen van drinkwaterbelang bij bouwopgave	Samenwerking op woningbouwopgave	Voortzetten samenwerking met bouwende partijen
Natuurinclusief bouwen	Agenderen van drinkwaterbelang bij bouwopgave	Samenwerking op woningbouwopgave	Voortzetten samenwerking met bouwende partijen
Springtij	Kennisuitwisseling, agendering drinkwater en besparing	Uitwisselen van kennis, ervaring en inspiratie	Voortzetten samenwerking
VEMW	Drinkwaterbelang voor bedrijven onder de aandacht brengen	Optrekken in dialoog tafel VEWIN	Voortzetten samenwerking
Woningbouwcorporaties	Drinkwaterbelang bij woningbouwcorporaties	Optrekken in dialoog tafel VEWIN	Voortzetten samenwerking
Samenwerking in diverse convenanten: duurzaam bouwen en toekomstbestendig bouwen	Borgen van drinkwaterbelang in convenanten	Optrekken met andere drinkwaterbedrijven voor het borgen van drinkwater bij bouwopgave.	Voortzetten samenwerking
Waarde van Water	Netwerk samenwerking op thema duurzaamheid	Samenwerking op duurzaamheidsthema's bij diversie bedrijven en organisatie.	Voortzetten
NG Infra	Samenwerking binnen het infrastructurele netwerk en verslaglegging	Kennis uitwisselen op diverse thema's	Voortzetten samenwerking
Rijkswaterstaat	Borgen van drinkwaterbelang	Optrekken met ontwikkelingen drinkwaterbeschikbaarheid vanuit streefstructuur	Voorzetten samenwerking

Stakeholder	Doelen	Betrokkenheid/ Dialoog	Plannen dialoog 2023 - verder
Leveranciers:			
	Samenwerkingsmogelijkheden	Overleg tussen inkoopverantwoordelijken en leveranciers	Continuering huidige dialoog
	Business- en productontwikkeling	Gesprekken over circulariteit in aanbestedingen (bijvoorbeeld inkoopbeleid duurzame materialen en grondstoffenpaspoort)	
Belangengroepen:			
	Voldoen aan wetgeving en milieu-eisen	Afstemming en uitwisseling van ideeën voor onze projecten en dienstverlening	Continuering huidige dialoog
	Samenwerkingsmogelijkheden en gezamenlijke bescherming natuur, flora en fauna en schone leefomgeving	Positieve bijdrage leveren aan realiseren biodiversiteit	
	Uitwisseling van kennis	Samenwerkingen aangaan met agrarische sector in relatie tot schone leefomgeving en bodem	
	Samenwerking op gebied van infrastructuur	Aanbestedingen/ ketensamenwerking	
Onderwijs en kennisinstellingen:			
	Samenwerking	Stages en afstudeerprojecten	Continuering huidige dialoog
Middelbaar beroepsonderwijs, hogescholen en universiteiten	Kennisoverdracht	Traineeprogramma	
Scholieren basis- en voortgezet onderwijs	Onderzoek binnen de watersector	Samenwerking en onderzoek met andere waterbedrijven	
Kiwa Water Research	Stage- en onderzoeksmogelijkheden	Gesprekken hernieuwde toetreding Bedrijfstakonderzoek Drinkwater	
Wetsus	Trainingen en opleidingen	Deelname aan seminars	
	Onderzoek en ontwikkeling	Rondleidingen	
	Scholieren enthousiasmeren	Kraanwaterdag	
		Educatieve programma's en gastlessen via waterkennis.nl en introductie Kraanwaterdag	
		Kennis-, Onderzoeks- en Innovatie-agenda	
		Sectorsamenwerking met watereducatie	
Media:			
	Up-to-date informatie over de activiteiten, standpunten en ambities van de onderneming	Nationale, regionale en lokale media	Continuering huidige dialoog

Stakeholder	Doelen	Betrokkenheid/ Dialoog	Plannen dialoog 2023 - verder
	Geven van interviews en reportages	Publicaties in vakbladen	
		Bijeenkomsten en rondleidingen op locaties	
		Sterkere positie in debat rondom duurzaam watersysteem	Versterken huidige dialoog
		Zuinig omgaan met water en watervriendelijk wonen	Versterken huidige dialoog
		Droogte en piekbelasting tijdens hitte	
		Waterbeschikbaarheid	Versterken huidige dialoog

Materialiteit

Vitens rapporteert conform de Global Reporting Initiative (GRI-)standaarden, editie 2021. Materialiteit is een belangrijk uitgangspunt: de standaarden vereisen een beschrijving van de materialiteitsbepaling en de materiële aspecten.

Vitens gebruikt haar materialiteitsbepaling niet alleen voor haar verslaglegging, maar ook voor haar jaarplancycclus. Materiële thema's geven direct richting aan de jaarplannen. Door vervolgens dezelfde materialiteitsanalyse te gebruiken om terug te blikken op het betreffende jaar sluiten we de cirkel; we beoordelen hoe we gepresteerd hebben en leggen hier verantwoording over af. Door deze manier van werken zijn we transparant.

Een nadeel van deze manier van werken zit in de actualiteit van de materialiteitsanalyse die gebruikt wordt voor het verslag. Zo gebruiken we namelijk altijd de een-na-laatste materialiteitsanalyse voor ons jaarverslag. Dit jaar hebben we dit echter aangepast, na actualisering van de GRI richtlijnen (naar versie 2021). Dit maakt dat voor dit verslag de materialiteitsanalyse in 2022 is uitgevoerd en hier wordt toegepast.

Om onze stakeholders inzicht te geven in de meest actuele materialiteitsanalyse, staan hierna de belangrijkste stappen en uitkomsten.

De analyse voor dit verslag

Het onderzoek naar welke materiële thema's moeten worden opgenomen in het jaarverslag gebeurt op gestructureerde wijze en staat aan de basis van de inhoud van het geïntegreerde jaarverslag.

In 2021 heeft een gedeeltelijke actualisatie plaatsgevonden waarbij gekeken is of de thema's nog relevant zijn, en zijn de materiële thema's geprioriteerd. In 2022 is een op GRI en op CSRD gebaseerde analyse uitgevoerd. De CSRD heeft het dubbele materialiteitsprincipe als basis, waarbij de financiële impact en maatschappelijke impact van de materiële thema's bepaald wordt. De voor dit jaarverslag primair geldende GRI-standaarden vereisen focus op impactmaterialiteit. Vitens stelde de hierna genoemde 8 meest-significante thema's vast.

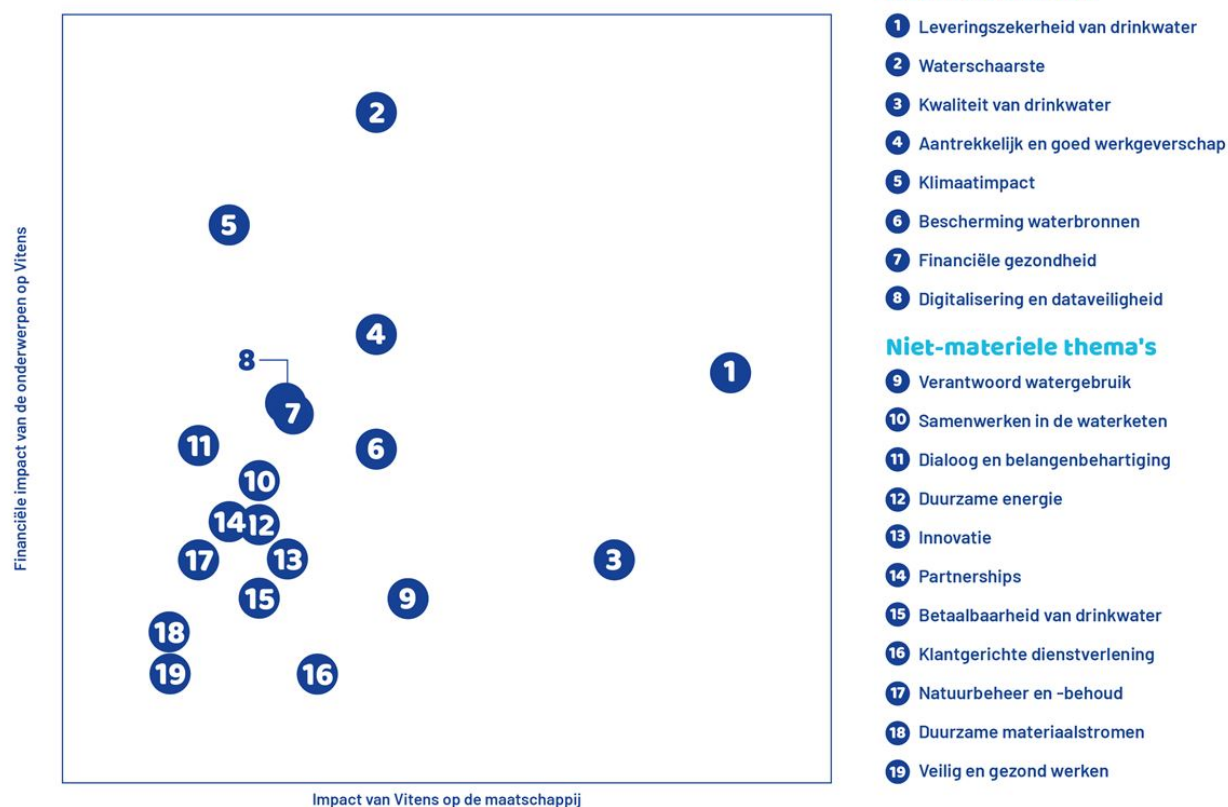
De wijzigingen in de materiële thema's ten opzichte van 2021 zijn als volgt:

- Het thema 'betrokken medewerkers' is gecombineerd met het onderwerp aantrekkelijk werkgeverschap en doorontwikkeld tot het thema 'Aantrekkelijk en goed werkgeverschap'.

- Innovatie valt buiten de prioritering.
- Het thema '(Cyber)security' is gecombineerd met het onderwerp digitalisering doorontwikkeld tot het thema 'Digitalisering en dataveiligheid'.
- Het thema 'Waterschaarste en klimaatadaptatie' is gescheiden. Waterschaarste is als zelfstandig thema ook in 2022 materieel. Klimaatadaptatie is in 2022 onderwerp van het thema 'Klimaatimpact'.

2022

Materialiteitsmatrix Vitens

Figuur: materialiteitsmatrix 2022

Definities van materiële onderwerpen 2022

Leveringszekerheid van drinkwater:

Vitens wil betrouwbaar water aan haar klanten leveren en aan de toenemende vraag voldoen. Daarom zet Vitens zich in om de tijd dat klanten geen water krijgen door onderhoud of storingen zo laag mogelijk te houden, met zo min mogelijk overlast, investeert Vitens in voldoende capaciteit en betrouwbare infrastructuur, en denkt Vitens creatief mee met haar klanten om leveringszekerheid te waarborgen.

Waterschaarste:

Vitens realiseert zich dat onder andere door klimaatverandering, waterschaarste steeds vaker voorkomt. Vitens denkt proactief mee hoe gebieden ingericht kunnen worden om waterschaarste te voorkomen. Daarmee anticipeert Vitens op de gevolgen van waterschaarste en brengt ze verschillende beleidsterreinen samen om het toenemende risico te voorkomen.

Kwaliteit van drinkwater:

Vitens zorgt ervoor dat klanten altijd kunnen vertrouwen op veilig en schoon water van topkwaliteit.

Aantrekkelijk en goed werkgeverschap:

Vitens streeft naar gezonde en betrokken medewerkers die goed in hun vel zitten en productief zijn. Ook wil Vitens door schaarste op de arbeidsmarkt de juiste mensen aantrekken en behouden. Door strategische personeelsplanning, digitalisering, automatisering, leer-werk-trajecten en campagnes die het werken aan water en het unieke van het bedrijf onder de aandacht brengen, waarborgt Vitens aantrekkelijk en goed werkgeverschap. Vitens zet tevens in op opleiden, persoonlijke en professionele ontwikkeling, psychosociaal welzijn en werkplezier.

Klimaatimpact:

Vitens wil haar impact op het klimaat terugbrengen door de broeikasgasuitstoot te verminderen, duurzaamheidscriteria op te nemen in aanbestedingen (zoals leidingmateriaal) en in te zetten op circulaire reststromen. Daarnaast zal Vitens door adaptatie zich moeten aanpassen op de impact die klimaatverandering heeft op Vitens.

Bescherming waterbronnen:

Vitens zet zich in voor de bescherming van haar waterbronnen tegen ruimtelijke druk en verontreiniging door bijvoorbeeld agrarische- en mijnbouwactiviteiten.

Financiële gezondheid:

Vitens blijft financieel gezond door een goede solvabiliteit, een gezonde leningenportefeuille en strategische investeringen. Door een eerlijk dividendbeleid krijgen aandeelhouders een passend rendement op hun investering en houdt Vitens voldoende reserves.

Digitalisering en dataveiligheid:

Vitens beheert een vitale infrastructuur van de drinkwatervoorziening voor Nederland. Vitens zet daarom vol in op de veiligheid van haar systemen, data, productiebedrijven en (klant)gegevens. Vitens streeft daarnaast naar het verder digitaliseren van haar dienstverlening.

Over dit verslag

Reikwijdte

Wij rapporteren in ons jaarverslag over onze financiële, strategische en duurzaamheidsprestaties. Wij maken hierin een ontwikkeling door. Elk jaar trachten wij onszelf te verbeteren en brengen we onze data en systemen verder op orde. Vitens publiceert het jaarverslag alleen online. Het meest recente vorige verslag betreft het jaarverslag over boekjaar 2021 en dit is gepubliceerd op 22 april 2022.

De verslaggevingsperiode van het jaarverslag 2022 is van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022. Het verslag wordt na goedkeuring van de onafhankelijke accountant verstuurd naar de aandeelhouders en is gepubliceerd op 21 april 2023.

Er hebben tijdens de verslagperiode geen aanzienlijke wijzigingen qua omvang, structuur, eigendom of toeleveringsketen van de organisatie plaatsgevonden.

Voorgaand jaar maakten we gebruik van de een-na-laatste materialiteitsanalyse voor ons jaarverslag. Dit jaar hebben we dit echter aangepast en maken we gebruik van de materialiteitsanalyse die in 2022 is uitgevoerd.

Voor de financiële prestaties verwijzen we naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening (zie Geconsolideerde jaarrekening). Voor de niet-financiële prestaties rapporteert Vitens over de entiteiten waarover zij de beslissende zeggenschap heeft. Dit zijn Vitens NV, Watermanagement B.V. en Industriewater B.V.. Enkele initiatieven die gerelateerd zijn aan de betrokkenheid van Vitens worden wel gerapporteerd, en waar nodig wordt dit toegelicht. Vitens Evides International (VEI) brengt een eigen jaarverslag uit en wordt niet geconsolideerd in deze jaarrekening. In 2022 zijn er geen grote acquisities of desinvesteringen gedaan.

De definities en verslaggevingsgrondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar, tenzij anders toegelicht. Kwantitatieve informatie vergelijken we waar mogelijk met vergelijkende cijfers van voorgaande jaren. De meeste KPI's worden per kwartaal besproken met de betrokken afdelingen en vervolgens gerapporteerd aan de directie. De data hebben betrekking op de prestaties van Vitens zelf en niet op die van onze klanten en ketenpartners. In dit geïntegreerde verslag hebben we, waar mogelijk, data uitgedrukt in financiële en niet-financiële gegevens.

Elk jaar hebben we meer vertrouwen in de betrouwbaarheid van de gerapporteerde data. Toch erkennen we, ondanks het toepassen van externe assurance, dat we dit niet met honderd procent zekerheid kunnen garanderen. We hebben zo goed als mogelijk geprobeerd om de onzekerheden die horen bij kwalitatieve onderzoeken of bij kwantitatieve berekeningen te beperken. Met behulp van de feedback van onze onafhankelijke accountant worden we elk jaar beter in het rapporteren van niet-financiële informatie.

Contact voor vragen over het verslag of de inhoud daarvan: communicatie@vitens.nl

Rapportagecriteria-niet financiële informatie

Vitens rapporteert sinds 2017 in overeenstemming met de GRI Sustainability Reporting Standards, ook wel GRI-standaarden genoemd. De GRI-standaarden zijn wereldwijd de meest geaccepteerde richtlijnen voor het opstellen van niet-financiële jaarverslagen. De duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag 2022 rapporteren we op basis van de GRI-standaarden en interne rapportagecriteria. Volgens de vereisten van de GRI-standaarden is de inhoud van het verslag bepaald door een materialiteitsanalyse. Materialiteit is een belangrijk uitgangspunt van GRI en de toepassing van de GRI-standaarden vereist een gedetailleerde beschrijving van de materialiteitbepaling en de materiële aspecten. Voor dit verslag hebben we in tegenstelling tot vorig jaar gebruikgemaakt van de meest actuele analyse, de materialiteitsanalyse uit 2022.

Voor de periode 2021-2030 is een nieuwe strategie geformuleerd waarbij onze ambitie is om in 2030 volledig klimaatneutraal te zijn, en het meest duurzame drinkwaterbedrijf van Nederland. De verzameling en onderbouwing van deze niet-financiële data is onder verantwoordelijkheid gebracht van de afdeling Finance & Control. Voor de kwalitatieve informatie is aangesloten bij de hoofdthema's, zoals geduid in de strategie van Vitens. De informatie over deze onderwerpen is aangeleverd en onderbouwd door de desbetreffende verantwoordelijken in de organisatie.

Verantwoording impact meten

Impactanalyse voor Vitens

Om een beter beeld te krijgen op welke manieren Vitens een positieve of negatieve bijdrage levert aan de maatschappij is Vitens in 2021 gestart met het meten en rapporteren van impacts. In dit jaarverslag nemen we voor de tweede keer een impactanalyse op. Daarnaast nemen we dit jaar voor het eerst in hoofdstuk 2 een maatschappelijke jaarrekening op. Hierin worden naast de impacts die gekwantificeerd zijn een aantal impacts opgenomen waar een kwalitatieve inschatting (impact van Vitens is negatief of positief) is gemaakt. Deze impactanalyse (zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve) borduurt voort op een eerder uitgevoerde Impact Journey met andere infra-organisaties, waar wij ervaringen hebben opgedaan op impactmeting.

Met deze impactanalyse maken wij een kleine volgende stap door vier impacts te kwantificeren en waarden en grip te krijgen waar onze positieve en negatieve impacts zitten. Mede op basis van deze ervaringen kunnen wij de komende jaren onze impactanalyse verder uitbouwen.

Voortbouwen op bestaande methodes en data

Vitens hanteert de principes van een geïntegreerd jaarverslag. De impactanalyse is hier een verlengde van. Voor de uitwerking van de impactanalyse hanteren wij het Handboek impactmeting infrabedrijven (hierna 'Handboek'). In dit Handboek, voor het eerst gepubliceerd in september 2020 en geupdate in 2022, zijn richtlijnen en uitwerkingen voor en door netwerkorganisaties uitgewerkt. Het Handboek bouwt voort op het [Framework for Impact Statements \(2019\)](#) en [IP&L Assessment Methodology Core \(2020\)](#) van Impact Institute.

Scope

Scope van de waardeketen

Voor de berekeningen is uitgegaan van de waardeketen van Vitens. Hier onderscheiden wij 'downstream', eigen operaties en 'upstream'.

- Downstream zijn zakelijke klanten en huishoudens.
- Eigen operaties zijn de operaties van Vitens.
- Upstream zijn de leveranciers van onder andere materialen en diensten, en organisaties in de watercyclus zoals overheden.

Scope van impacts

Onderstaand figuur geeft impacts onderverdeeld in zes kapitalen (vormen van waarde): Financieel, Geproduceerd, Intellectueel, Natuurlijk, Sociaal en Menselijk. Het startpunt van de definitie en uitwerking van impacts is de standaardlijst van impacts voor infrabedrijven in het Handboek. Een selectie van deze impacts is gekwantificeerd in 2022 als vervolgstap op het eerdere werk uit 2021. De scope is ten opzichte van 2021 uitgebreid met het financiële kapitaal. Dit om meer inzicht te krijgen in de impact van Vitens op mens, natuur en financieel kapitaal. Voor de impact op mens, zijn twee impacts op medewerkers uitgewerkt en voor impact op natuur is bijdrage aan klimaatverandering uitgewerkt.

Kapitaal	Impact	2022
Financieel kapitaal	Verscheidene impacts als betalingen aan leveranciers, werknemers, belastingen en financiële kosten klanten	In scope
Geproduceerd kapitaal	Waardeverandering materiële assets	
	Welzijnswaardecreeatie voor consumenten	
	Welzijnswaardeverlies voor consumenten	
	Waardecreeatie voor zakelijke klanten	
	Waardeverlies zakelijke voor klanten	
	Digitale veiligheid: voorkomen van cybercrime en hacking	
	Waarde inkoop goederen	
Intellectueel kapitaal	Waardeverandering immateriële assets	
	Technologische ontwikkeling	
Natuurlijk kapitaal	Schaars materiaalgebruik	
	Schaars watergebruik	
	Bodemvervuiling	
	Luchtvervuiling	
	Watervervuiling	
	Uitputting fossiele brandstoffen	
	Bijdrage aan klimaatverandering	In scope
	Landgebruik en -transformatie	
Natuurwaarde		
Sociaal kapitaal	Digitale veiligheid: schendingen van privacy	
	Bijdrage of beperking van ongelijkheid in de samenleving	
	Maatschappelijk effect van diversiteit en inclusie	
	Mensenrechtenschendingen in de waardeketen	
	Verandering reputatie en vertrouwen	
	Maatschappelijke waarde van infrastructuur	
	Bijdrage aan verbeterde instituties en regelgeving	
Menselijk kapitaal	Ontwikkeling van werknemers	
	Welzijnseffect van het hebben van werk	In scope
	Veiligheidsincidenten en verlies van welzijn in de omgeving	
	Werkgerelateerde uitval en ongevallen van werknemers	In scope
	Economische waarde van arbeid	

De geselecteerde impacts (bijdrage aan klimaatverandering, welzijnseffect van het hebben van werk en werkgerelateerde uitval en ongevallen en het financiële kapitaal) zijn vervolgens uitgewerkt naar enkele impactindicatoren op basis van materialiteit en haalbaarheid.

Impact Handboek	Impact-indicatoren
Bijdrage aan klimaatverandering	Bijdrage aan klimaatverandering (direct – eigen organisatie) Bijdrage aan klimaatverandering (indirect – upstream)
	Beperking van klimaatverandering (direct – eigen organisatie) Beperking van klimaatverandering (indirect – upstream)
Welzijnseffect van het hebben van werk	Welzijnseffecten door het hebben van werk (direct – eigen operaties)
Werkgerelateerde uitval en ongevallen	Niet-fatale ongevallen (direct – eigen operaties) Fatale ongevallen (direct – eigen operaties) Andere werkgerelateerde uitval (direct – eigen operaties)
Financieel kapitaal	Betalingen aan leveranciers Balans van betaalde rente en ontvangen rente Betalingen aan werknemers Balans van betaalde belastingen en ontvangen subsidies Netto winst/verlies Overige betalingen door externe stakeholders aan de organisatie Betalingen door klanten Overige betalingen van de organisatie aan externe stakeholders

Methode

Voor de geselecteerde indicatoren worden de impacts eerst gekwantificeerd. Vervolgens wordt bepaald welk deel van de gekwantificeerde impact toe te kennen is aan Vitens. Deze manier van impact verdelen noemen we attribueren.

De data die gebruikt is voor het meten van impact is primaire data over CO₂-uitstoot, werknemers en cashflows, aangevuld met secundaire data voor impactmeting en -waardering.

Kwantificeren van impact

In de volgende hoofdstukken worden de impactberekeningen op deze manier opgebouwd:

- Indicator – Definitie van impact-indicator.
- Beperking – Uitleg over de aannames die gehanteerd worden bij de berekeningen.
- Berekening – De berekening van de financiële waardering van impact, uitgedrukt in maatschappelijke kosten en baten.
- Waardering – Een overzicht van de monetariseringscoëfficiënten gebruikt voor de berekeningen.
- Bronnen – De bronnen van de input voor de berekeningen en een toelichting van de keuze voor deze bronnen, indien relevant.
- Attributie – Het deel van de verantwoordelijkheid wat is toegekend aan Vitens.

Voor dit rapport gelden de volgende uitgangspunten:

- Impact. De positieve en negatieve impact wordt per thema afzonderlijk geanalyseerd en gekwantificeerd aangezien deze niet direct met elkaar verrekend kunnen worden.
- Beperkingen. Bij het berekenen van impacts worden criteria, uitgangspunten en aannames gehanteerd, deze worden – indien van toepassing – apart toegelicht.
- Berekening. De toelichting op de berekening en de gebruikte bronnen is zo transparant mogelijk. Met experts (Impact Institute) en andere netwerkorganisaties wordt regelmatig afgestemd over de meest passende waarderingstechniek, de bijbehorende indicatoren en de beschikbare informatie.
- Bronnen. Er wordt uitgegaan van recente bronnen.

- **Attributie.** Er is gekozen om de impact te verdelen over de stakeholders in de waardeketen.

Attribueren van impact

Het attribueren van impact is een belangrijk onderdeel van het meten van impact. Bij waterbedrijven ontstaat namelijk veel impact buiten de eigen organisatie samen met andere organisaties. Zonder het toekennen van een deel van deze impact aan een waterbedrijf, kan de impact onevenredig groot zijn.

Impact wordt verdeeld met attributie. Er is nog geen breed gehanteerde of geaccepteerde methode om impact te attribueren. De netwerkorganisaties in het Handboek gaan uit van de methode beschreven in de IAM Supplement Impact Contribution. De impact in de waardeketen wordt verdeeld op basis van i) verantwoordelijkheid en ii) economisch toegevoegde waarde.

Impactberekeningen

In de volgende hoofdstukken worden de impactberekeningen van de drie geselecteerde impacts verder toegelicht.

Bijdrage aan klimaatverandering

Indicator

De impact bijdrage aan klimaatverandering wordt berekend op basis van broeikasgassen uitgestoten door de eigen organisatie en in de waardeketen. In scope zijn de zes broeikasgassen zoals gedefinieerd in het Kyoto Protocol: koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄), distikstofmonoxide (N₂O), fluorkoolwaterstoffen (HFC's), perfluorkoolstoffen (PFC's) en zwavelhexafluoride (SF₆). Een verdere toelichting op deze impact is te vinden in het Handboek.

Beperkingen

- Het effect van broeikasgasemissies wordt los beschouwt van andere oorzaken voor klimaatverandering.
- De maatschappelijke kosten van een ton CO₂-equivalent (CO₂-eq.) zijn geschat op basis van een studie van Kuik et al. (2009). Deze waarde volgt marginale *abatement costs* (abatement costs – de macro-economische kosten van het behalen van het Parijsakkoord) in lijn met de middelwaarde van milieuprijzen van CE Delft.

Berekening

Bijdrage aan klimaatverandering	Bijdrage aan klimaatverandering door broeikasgasemissies netbeheerder (direct - eigen organisatie)	Emissies Scope 1 * Monetariseringscoëfficiënt (EUR/kg CO ₂ eq)
	Bijdrage aan klimaatverandering door broeikasgasemissies netbeheerder (indirect - upstream)	(Emissies Scope 2 + Emissies Scope 3)* Monetariseringscoëfficiënt (EUR/kg CO ₂ eq)
Beperking van klimaatverandering		

Waardering

Monetariseringscoëfficiënt	Eenheid
0,157	EUR/kg CO ₂ eq, zie Handboek impactmeting infrabedrijven

Bronnen

Indicator	Bron
CO ₂ -eq-emissies Scope 1, 2 en 3	Jaarverslag Vitens

Attributie

Voor de directe bijdrage aan klimaatverandering ligt de primaire verantwoordelijkheid bij Vitens, waarbij een attributiefactor wordt gehanteerd van 69 procent. Voor de indirecte bijdrage aan klimaatverandering ligt de primaire verantwoordelijkheid niet bij Vitens, waarbij een attributiefactor van 19 procent wordt gehanteerd. De berekening van de attributiefactoren worden toegelicht in onderdeel Attributie.

Welzijn van werk

Indicator

Het welzijnseffect van het hebben van werk heeft invloed op zelfvertrouwen, autonomie, sociale relaties en status van werknemers. Het hebben van werk verhoogt het persoonlijke welzijn door middel van toegenomen sociale contacten en een gevoel van vertrouwen in de maatschappij. Ook draagt het bij aan een groter gevoel van eigenwaarde. De impact welzijn door het hebben van werk wordt berekend door de *Life Satisfaction* (LS) van werkenden te vergelijken met die van niet-werkenden en vervolgens te corrigeren voor inkomen. De impact van inkomen is onderdeel van financieel kapitaal en niet onderdeel van deze berekening. Een verdere toelichting op deze impact en gebruikte welzijnsfactoren is te vinden in het Handboek.

Beperkingen

- Aangenomen wordt dat werknemers van Vitens niet structureel verschillen van de gemiddelde Nederlandse beroepsbevolking. Dergelijke structurele verschillen zijn onwaarschijnlijk aangezien Vitens geen specifieke selectie toepast op haar medewerkers en een grote groep medewerkers met diverse functies heeft.
- De welzijnsfactoren zijn gecorrigeerd om het effect van salaris buiten beschouwing te laten. Dit effect komt namelijk terug in de impact betalingen aan werknemers op financieel kapitaal.
- De berekening geeft een inschatting van het welzijn voor alle werknemers. In werkelijkheid verschillen de welzijnseffecten natuurlijk per werknemer. Met het oog op privacy en haalbaarheid wordt geen onderscheid gemaakt op basis van inkomen, opleidingsniveau of andere achtergrond informatie.

Berekeningen

Welzijnseffecten van het hebben van werk	Werknemers eigen organisatie (excl. werknemers met afstand tot de arbeidsmarkt) * ((Gemiddelde werknemerstevredenheid NL - gemiddelde werknemerstevredenheid Vitens) * Gemiddelde toename levensstevredenheid van het hebben van werk) * Monetariseringcoëfficiënt
	Werknemers eigen organisatie met afstand tot de arbeidsmarkt * ((Gemiddelde werknemerstevredenheid NL - gemiddelde werknemerstevredenheid Vitens) * Gemiddelde toename levensstevredenheid van het hebben van werk per persoon met afstand tot de arbeidsmarkt) * Monetariseringcoëfficiënt

Waardering

Monetariseringcoëfficiënt	Eenheid
2.298	EUR/levensstevredenheidspunt (schaal 0-100), zie Handboek impactmeting infrabedrijven

Bronnen

Aantal werknemers	Jaarverslag Vitens
Welzijnsfactoren	European Social Survey, zie Handboek
Gemiddelde werknemerstevredenheid Nederland	CBS Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden

Attributie

Voor welzijnseffecten van werk ligt de primaire verantwoordelijkheid bij Vitens. De gebruikte attributiefactor is 69 procent.

Werkgerelateerde uitval en ongevallen

Indicator

De impact van werkgerelateerde uitval en ongevallen op werknemers van Vitens wordt gedefinieerd als de afname in gezonde levensjaren, uitgedrukt in sociale kosten. Werkgerelateerde incidenten omvat fatale en niet-fatale ongevallen in de werkomgeving en het voorkomen van chronische stress. Dit is over 2022 alleen berekend voor incidenten binnen de organisatie (direct). Incidenten in de waardeketen (indirect) zijn hierbij nog niet in scope.

Beperkingen

- Aangenomen wordt dat het ziekteverzuim dat niet als 'werkgerelateerd' vastgesteld is, geen relatie heeft met het werk bij Vitens.
- De berekening geeft een inschatting van de gemiddelde schade per ongeval en uitvalsdag in de verschillende categorieën. In werkelijkheid verschillen de schade per geval en per persoon. Met het oog op privacy en haalbaarheid wordt aangenomen dat de gemiddelde schade een goede benadering geeft.

Berekeningen

Het verlies in welzijn van werknemers wordt gemeten aan de hand van de indicator Disability-Adjusted Life Year (DALY). Een DALY is een maat voor de totale last die ontstaat door ziektes: afname in zowel levensverwachting als levenskwaliteit. De werkgerelateerde uitval en ongevallen worden verdeeld in drie onderdelen: (i) niet-fatale ongevallen, (ii) fatale ongevallen, en (iii) ander werk gerelateerde uitval. De drie onderdelen worden nog verder verdeeld, zoals hieronder aangegeven:

- Niet-fatale ongevallen: De incidenten binnen Vitens worden onderverdeeld in de categorieën: knellen/stoten/snijden, vallen/struikelen, verkeer, toxische stoffen ed., dieren, agressie (mensen) mentaal/fysiek, vuur, en overig worden gecombineerd met de DALY gegevens die verband houden met deze types gezondheidseffecten.
- Fatale ongevallen: Worden bepaald op basis van het aantal sterftegevallen als gevolg van werk gerelateerde incidenten binnen Vitens, waarbij het aantal sterftegevallen wordt vermenigvuldigd met de waarderingscoëfficiënt voor fatale incidenten.
- Andere werkgerelateerde uitval: Gezondheidsverlies dat niet door een ongeval is ontstaan wordt in deze categorie meegenomen. Er wordt hierbij een onderverdeling gemaakt in mentaal, fysiek & ergonomisch en overig. Uitval in de genoemde vormen wordt bepaald door middel van het aantal verzuimdagen en een wegingsfactor van arbeidsongeschiktheid. Voor fysieke gezondheidsproblemen is voor de wegingsfactor een gewogen gemiddelde voor klachten aan bovenste ledematen, rug en onderste ledematen genomen. De gewogen verzuimdagen worden per categorie (mentaal, fysiek en overig) vermenigvuldigd met een corresponderende factor voor de verminderde waarde van een levensjaar (disability weight) uit GBD (2017). Het totaal aantal Disability-Adjusted Life Year's (DALY's) ten gevolge van ander werkgerelateerde uitval wordt berekend als de som van de categorieën. Deze totale waarde wordt tot slot vermenigvuldigd met een waarderingscoëfficiënt van een DALY.

Ongevallen en uitval medewerkers	Welzijnsverlies door niet-fatale ongevallen eigen organisatie (EUR/jaar) + Welzijnsverlies door fatale ongevallen eigen organisatie (EUR/jaar) + Welzijnsverlies door arbeids gerelateerd verzuim eigen organisatie (EUR/jaar)
----------------------------------	--

Waardering

Monetariseringscoëfficiënt	Eenheid
103.048	EUR/ Disability Adjusted Life Years (schaal 0-1), zie Handboek impactmeting infrabedrijven

Bronnen

Werkgerelateerd verzuim	Interne data Vitens; TNO Arbobalans 2018
Aantal ongevallen	Ongevallenrapportage LTIF
Disability Weights	Global Health Data Exchange (2017); GBD 2017 Disability Weights; Nederlands Centrum voor Beroepziekten (2016); Haagsma et al. (2016)

Attributie

Voor werkgerelateerde uitval en ongevallen ligt de primaire verantwoordelijkheid bij Vitens. De gebruikte attributiefactor is 69 procent.

Impacts op financieel kapitaal

Indicator

De impacts op financieel kapitaal omvatten de waarde van financiële stromen van en naar Vitens voor stakeholders. Uitgaande stromen, zoals een betaling van Vitens aan een stakeholder is een positieve impact voor de stakeholder. Uitgaande stromen, zoals een betaling van een stakeholder aan Vitens is een negatieve impact voor de stakeholder. De impacts zijn opgebouwd uit het geconsolideerde kasstroomoverzicht van Vitens.

Beperkingen

- Het meten van impacts op financieel kapitaal heeft als doel om een overzicht te geven van de kasstromen die naar de organisatie gaan en hoe deze vervolgens verdeeld worden over de stakeholders. Voor traceerbaarheid en herkenbaarheid van de resultaten is voor iedere impact een combinatie van posten uit het kasstroomoverzicht geselecteerd die dit het beste representeert. In werkelijkheid is de stroom naar verschillende stakeholders niet geheel vastgelegd in deze overzichten, personeelskosten komen bijvoorbeeld niet in hun geheel terecht bij de werknemers.

Berekeningen

Voor de impacts op financieel kapitaal worden de impacts onderverdeeld aan de hand van de betreffende financiële stromen uit het kasstroomoverzicht. Onder een korte omschrijving en overzicht van de opgenomen posten per indicator.

Variabele	Toelichting	Opgenomen posten uit kasstroomoverzicht Vitens
Betalings aan leveranciers	Uitgaande kasstromen met betrekking tot de inkoopposten, overige bedrijfskosten en de investeringen (minus geactiveerde productie)	Droogteschades, exploitatie crediteuren, investering crediteuren, betalingsverkeer
Balans van betaalde en ontvangen rente	Kasstromen vanuit de financieringsactiviteiten en (des-) investeringen in financiële activa en het werkkapitaal	Aflossing/rente, Rente R/C
Betalings aan werknemers	Hieronder vallen de personeelskosten (de kosten die de organisatie betaalt aan haar werknemers).	Loonbelasting, salarissen, ABP/sociale lasten
Balans van betaalde belastingen en ontvangen subsidies	Betaalde belastingen (zoals winstbelasting of waterbelastingen) min eventuele ontvangen subsidies	BOL, BTW, Gemeentelijke heffingen, grondwaterbelasting,
Netto winst/verlies	Als de organisatie nettowinst maakt, is een positieve impact voor de organisatie en haar aandeelhouders. Bij nettoverlies is dit negatief.	Eindtotaal kasstromen
Betalings door klanten	Omzet van de organisatie, eventueel verdeeld naar klein- en grootverbruikers	Debiteuren water OLA
Overige betalingen door externe stakeholders aan de organisatie	Overige opbrengsten (dus de overige baten) zoals externe omzet en overige opbrengsten excl. verkopen, incl. aangetrokken kapitaal	Debiteuren niet-water, UG-HL, Verkoop MVA, Facturatie BV, Kasgeldlening, Nieuwe lening, Saldoregulatie
Overige betalingen van de organisatie aan externe stakeholders	Overige uitgaves	n.v.t.

Waardering

Voor herkenbaarheid en haalbaarheid wordt een euro voor elke stakeholder gelijk gewaardeerd. Zo wordt elke euro aan werknemers gelijk gewaardeerd voor elke werknemer, en wordt deze euro gelijk gewaardeerd aan een euro die aan dividend wordt uitgekeerd.

Bronnen

Cashtransacties 2022	Kasstroomoverzicht Vitens 2022
----------------------	--------------------------------

Attributie

Voor de impacts op financieel kapitaal ligt de volledige verantwoordelijkheid bij Vitens. De gebruikte attributiefactor is 100 procent.

Attributie

Impacts worden op verschillende manieren geattribueerd, zoals beschreven hierboven. Deze verdeling over stakeholders is gebaseerd op basis van (i) verantwoordelijkheid en (ii) aandeel in de keten. De attributieberekening gaat volgens drie stappen, gebaseerd op IAM Supplement Impact Contribution, zie Handboek.

Stap 1: classificatie op basis van verantwoordelijkheid

Attributie-type	Omschrijving	Impact-indicator
1	Overwegend interne effecten	<i>Alle indicatoren op financieel kapitaal</i>
2a	Attributiefactor voor externe impacts met primaire verantwoordelijkheid bij de netwerkorganisatie (direct) met betrekking tot de gehele keten	Bijdrage aan klimaatverandering door broeikasgasemissies (direct - eigen organisatie)
		Beperking van klimaatverandering (direct - eigen operaties)
		Beperking van klimaatverandering (indirect - upstream)
		Niet-fatale ongevallen
		Fatale ongevallen
		Andere werkgerelateerde uitval
2b	Attributiefactor voor externe impacts met primaire verantwoordelijkheid niet bij netwerkorganisatie (indirect) met betrekking tot de gehele keten	Bijdrage aan klimaatverandering door broeikasgasemissies (indirect - upstream)
		Welzijnseffecten door het hebben van werk
3	Attributiefactor voor externe impacts zonder primaire verantwoordelijke in de gehele keten	<i>Geen indicatoren in deze impactanalyse</i>

Stap 2: berekening van economisch toegevoegde waarde

Als tweede stap wordt voor de waardeketen van Vitens de economisch toegevoegde waarde geschat. Hier is geanalyseerd welk deel van de drinkwaterprijs naar Vitens gaat en welke delen naar leveranciers over andere ketenpartners. Dit aandeel van Vitens is geschat op 39 procent.

Stap 3: berekening van attributiefactoren

De attributiefactoren worden bepaald als combinatie van attributietype en (voor type 2 en 3) de economisch toegevoegde waarde. De combinatie van stap 1 en 2 conform methodiek zoals beschreven in IAM Supplement Impact Contribution leidt tot de attributiefactoren per impact-indicator die opgenomen zijn in toelichtingen per impact.

Rapportage

In het jaarverslag 2022 van Vitens rapporteren we onderstaande impacts.

Natuurlijk kapitaal	Bijdrage aan klimaatverandering
	Beperking van klimaatverandering
Menselijk kapitaal	Ongevallen en uitval medewerkers
	Welzijnseffecten door het hebben van werk
Financieel kapitaal	Betalingen aan leveranciers
	Betalingen aan werknemers
	Betaalde rente
	Belastingen
	Overige opbrengsten
	Financiële kosten klanten
	Netto winst/verlies

Begrippenlijst en rapportagedefinities

In dit overzicht wordt een toelichting gegeven bij de gebruikte (vak)termen uit dit jaarverslag.

Aantal clusters met positief 'operationeel verschil':

Definitie: Het operationeel verschil is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de noodzakelijke totale productiebehoefte en de beschikbare zuiveringscapaciteit, uitgedrukt in procenten ten opzichte van de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De rapportage-eenheid is het aantal clusters. De berekening van de productiebehoefte en zuiveringscapaciteit wordt gebaseerd op miljoenen m³.

Meetmethode: De indicator wordt als volgt berekend:

1. De noodzakelijke totale productiebehoefte wordt berekend door de geprognostiseerde drinkwaterafgifte te vermeerderen met het distributieverlies. Dit getal wordt met 10 procent verhoogd in verband met onverwachte vraagontwikkeling*. De geprognostiseerde drinkwaterafgifte wordt per onderdeel berekend, namelijk de onderdelen grootzakelijk, klein zakelijk (inclusief agrarisch) en huishoudelijk.

Na correctie voor engros leveringen (levering tussen waterbedrijven onderling) levert dit de noodzakelijke totale productiebehoefte op.

2. De beschikbare zuiveringscapaciteit wordt bepaald door de bruto vergunningscapaciteit te corrigeren voor niet-inzetbare (kwalitatieve en kwantitatieve beperkingen), inzetbaar te maken beperkingen en de productieverliezen.

Beschikbare zuiveringscapaciteit minus de maximale productiecapaciteit levert het operationeel verschil op.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager Asset Management rapporteert over de voortgang en de resultaten en deze worden periodiek besproken met de directie. Het aantal clusters met positief 'operationeel verschil' dat in het jaarverslag wordt gerapporteerd, betreft de situatie per 1 januari 2022 en is dus gebaseerd op projecten die in het kalenderjaar 2021 gerealiseerd zijn. Oftewel als in een cluster een project gerealiseerd is in 2021, zorgt dit project ervoor dat het cluster qua operationeel verschil in 2022 op orde komt.

Aantal clusters met voldoende 'totale reserves':

Definitie: De totale reserve is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de maximale productiecapaciteit en de noodzakelijke productiebehoefte en is gelijk aan de som van het operationeel verschil en de niet-operationele reserve, uitgedrukt in procenten t.o.v. de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De niet-operationele reserve is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de nominale vergunningscapaciteit en de noodzakelijke totale productiebehoefte, uitgedrukt in procenten ten opzichte van de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De rapportage eenheid is het aantal clusters. De berekening van de productiecapaciteit en productiebehoefte wordt gebaseerd op miljoenen m³.

Meetmethode: De indicator wordt als volgt berekend:

1. De noodzakelijke totale productiebehoefte wordt berekend door de geprognostiseerde drinkwaterafgifte te vermeerderen met het distributieverlies. Dit getal wordt met 10 procent verhoogd in verband met onverwachte vraagontwikkeling*. De geprognostiseerde drinkwaterafgifte wordt per onderdeel berekend, namelijk de onderdelen grootzakelijk, agrarisch en

huishoudelijk.

Na correctie voor engros leveringen (leveringen tussen waterbedrijven onderling) levert dit de noodzakelijke totale productiebehoefte op.

2. De maximale productiecapaciteit wordt bepaald door de bruto vergunningscapaciteit te corrigeren voor niet-inzetbare (kwalitatieve en kwantitatieve beperkingen), en de productieverliezen.

De maximale productiecapaciteit minus de noodzakelijke totale productiebehoefte levert de totale reserve op.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager Asset Management rapporteert over de voortgang en de resultaten en deze worden periodiek besproken met de directie. Het aantal clusters met positief 'operationeel verschil' dat in het jaarverslag wordt gerapporteerd, betreft de situatie per 1 januari 2022 en is dus gebaseerd op projecten die in het kalenderjaar 2021 gerealiseerd zijn. Oftewel als in een cluster een project gerealiseerd is in 2021, zorgt dit project ervoor dat het cluster qua operationeel verschil in 2022 op orde komt.

** De onverwachte vraagontwikkeling is bedoeld om een onverwachte stijging van de vraag op te vangen. Deze kan zich voordoen ten gevolge van (A) langdurig verhoogde levering door extreem weer; (B) risico's op afwijking in prognose en (C) risico's op uitval van beschikbare zuiveringscapaciteit door calamiteiten. Deze 10 procent verhoging ligt in lijn met het reservebeleid en is in lijn met landelijke uitgangspunten (Vewin).*

Bij grootzakelijke klanten is de prognose bepaald op basis van de realisatie inclusief relevante individuele ontwikkelingen vanuit het team Relatiemanagement.

Voor agrarische klanten is de prognose bepaald op basis van realisatie en geïndexeerde verwachtingen gebaseerd op uitkomsten van onderzoek naar de ontwikkeling in de melkveehouderij.

Voor huishoudelijke klanten is de prognose bepaald op basis van realisatie van het huishoudelijk verbruik inclusief ontwikkeling van de bevolkingsaantallen

Aantal gevaarlijke situaties gemeld

Het aantal gemelde incidenten omvat niet-voorzien, ongewilde en plotselinge gebeurtenissen of reeks van gebeurtenissen, die geleid heeft of had kunnen leiden tot letsel of ziekte van medewerkers en/of schade aan (verlies van) materiaal/materieel of reputatie.

Aantal meldingen ILT

Het aantal beïnvloedbare meldingen (meldingen die voorkomen hadden kunnen worden) aan Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) met overschrijdingen van de waterkwaliteit per jaar

Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering:

Definitie: Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het bedrijfsbrede innovatieproces welke gereed zijn voor implementatie binnen de bedrijfsvoering van Vitens ten behoeve aantoonbare impact te realiseren. Innovatie binnen Vitens richt zich in het heden op de vragen van morgen. Met onze innovatiekracht zetten we o.a. in op nieuwe (meet)technieken, andere wijzen van water winnen, de ontwikkeling van het (digitale) watersysteem en het verbeteren van onze operatie en klantcontacten en we creëren hiermee positieve impact en vergroten we onze zichtbaarheid.

De doelstelling is minimaal drie ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces te implementeren binnen de

bedrijfsvoering.

Meetmethode: De KPI 'Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering' rapporteert het aantal projecten dat uiteindelijk is goedgekeurd door de innovatiecommissie voor verder gebruik in de business.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager van Business Development rapporteert per kwartaal over het aantal innovatieontwikkelingen in de afdelingsrapportage.

Afsluiter: punt in hoofdleiding of transportleiding waarmee gedeelten van de leiding drukloos kunnen worden gemaakt ten behoeve van monitoren of reparatiewerkzaamheden. Monitoren is het inspecteren van de binnenkant van de leidingen op ijzer- en mangaanafzetting. Hiertoe worden kleine stukjes leiding gespuid en wordt het water gecontroleerd. Indien er ernstige afzetting wordt geconstateerd, dan zal men de leiding spuien.

Afsluiterbeleid: beleid op basis van afweging tussen prestaties, kosten en risico's waarmee bepaald wordt wat per afsluiter het meest optimale onderhoudsplan is (frequentie en jaar van onderhoud per afsluiter).

CO₂: koolstofdioxide. Dit komt voornamelijk vrij bij de verbranding van fossiele brandstoffen, zoals aardgas en steenkool, en draagt bij aan de versterking van het broeikaseffect. We rapporteren conform de Praktijkcode Code Drinkwater (PDC-11) 'Berekening CO₂-voetafdruk drinkwaterbedrijven' van KWR dat mede is opgesteld op basis van het Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol) voor rapportage-emissies.

CO₂-uitstoot:

Definitie: de hoeveelheid uitgestoten broeikasgasemissies veroorzaakt door de bedrijfsvoering van Vitens.

Meetmethode: CO₂-uitstoot Vitens (in kton CO₂eq) = de som van de uitgestoten broeikasgassen door Vitens in het rapportagejaar. Vitens onderhoudt een procesbeschrijving voor het opstellen van de KPI CO₂-uitstoot Vitens met daarin een beschrijving waarin de PDC-11 methode specifiek wordt gehanteerd door Vitens.

Broeikasgasemissies worden voor het rapportagejaar vastgesteld op basis van de activiteiten van Vitens in dat jaar met emissies in scope 1, 2 en 3. De activiteitendata (bijv. kWh verbruikte stroom) worden vermenigvuldigd met emissiefactoren (bijvoorbeeld kg CO₂eq/kWh). De uitstoten ten gevolge van de activiteiten in scope 1, 2 en 3 worden uitgedrukt in een massa CO₂-equivalenten (CO₂eq) en gesommeerd tot een totaal voor Vitens. Deze methode is generiek voor Nederlandse drinkwaterbedrijven beschreven in de Praktijkcode Code Drinkwater (PDC-11) 'Berekening CO₂-voetafdruk drinkwaterbedrijven' van KWR. De emissiefactoren zijn te vinden op co2emissiefactoren.nl.

Vitens kiest ervoor om de bruto CO₂eq-uitstoot te rapporteren: compensatiemaatregelen ten behoeve van uitstootreductie (zoals aangekochte Certificaten voor Garantie Van Oorsprong) worden niet meegerekend.

Daarnaast hanteert Vitens, in aanvulling op de PDC11, de hoge emissiefactor voor methaan^[1] (34 kg CO₂eq/kg CH₄ in plaats van 28 kg CO₂eq/kg CH₄), ten behoeve van continuïteit in de methode en in lijn met het belang van methaan in het behalen van de klimaatdoelen op kortere termijn.

Over 2022 is het voornemen om de impact van de uitgestoten broeikasgassen te valoriseren volgens de methode van Impact Meten en tot “netto nul” terug te brengen. Dit gebeurt door het aankopen van de hoeveelheid Garanties Van Oorsprong certificaten (“groene stroom” certificaten) die qua impact correspondeert met de totale impact van de uitgestoten broeikasgassen. Voor de aanschaf van de GVO’s loopt momenteel een Europese aanbesteding die op moment van schrijven nog niet was afgerond. Nota bene: deze aanpak resulteert niet in klimaatneutraliteit (i.e. compensatie op basis van massa uitstoot; 1 ton uitstoot compenseren met 1 ton VER), maar vertaalt gerealiseerde uitstoot en compensatie zodanig dat de impact netto nul is.

[1] Dit betreft het aardopwarmingvermogen van methaan (Global Warming Potential, GWP_{100}) wat aangeeft hoeveel sterker methaan is als broeikasgas (ten opzichte van CO_2). De keuze voor 34 in plaats van 28 $kg\ CO_2eq/kgCH_4$ is binnen de PCD11(2022) toegestaan als add-on.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager Asset Management rapporteert jaarlijks over de CO_2 -emissies in de afdelingsrapportage.

Commissie van Aandeelhouders: deze commissie heeft een adviesfunctie voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de directie en de Raad van Commissarissen (RvC).

Corporate governance: de verhoudingen tussen directie, Raad van Commissarissen (RvC) en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Uitgangspunten van corporate governance zijn goed ondernemerschap (integer en transparant handelen door het bestuur) en goed toezicht hierop (inclusief de verantwoording daarover).

Digitalisering en dataveiligheid: cybersecurity betreft de beveiliging van elektronische gegevens, systemen, netwerken, computers, mobiele apparaten en servers van Vitens. Om over het risico van schadelijke aanvallen te rapporteren en te sturen heeft Vitens twee KPI’s, te weten ICT Prio 1 calamiteiten en Prio1 Cybersecurity calamiteiten.

Definitie Prio1 calamiteiten: een verstoring die betrekking heeft op een bedrijfskritische applicatie of op de daaronder liggende generieke infrastructuur (KA, netwerk, databasecluster, storage). Deze prioriteit wordt gegeven als de storing de uitvoering van het primaire bedrijfsproces (productie & distributie, facturering, klanten en laboratorium) blokkeert, in principe bij meer dan 50 gebruikers.

Meetmethode: Het aantal prio 1 calamiteiten dat vastgelegd is in JIRA (werkbeheertool).

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager ICT rapporteert per kwartaal over het aantal Prio 1 calamiteiten in de afdelingsrapportage.

Definitie Prio 1 Cybersecurity-calamiteiten: Een (cybersecurity) beveiligingsincident is een enkele of serie van ongewenste moedwillige, wederrechtelijke en/of kwaadwillende gebeurtenissen welke een (mogelijke) negatieve impact hebben op de organisatie, de bedrijfsprocessen, de objecten, middelen of medewerkers die een bedreiging vormen t.a.v. de beschikbaarheid, integriteit of vertrouwelijkheid van informatie of systemen of geleverde diensten en drinkwatervoorziening. Doelstelling voor het aantal Prio 1 incidenten met betrekking tot cybersecurity per kalender jaar is nul.

Meetmethode: Het aantal prio 1 Cybersecurity-incidenten dat vastgelegd is in JIRA (werkbeheertool).

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager ICT rapporteert per kwartaal over het aantal prio 1 Cybersecurity-incidenten in de afdelingsrapportage.

Datagestuurde organisatie: organisatie die gestuurd wordt door bedrijfskritische data, voor ondersteuning bij snelle en intelligente besluitvorming.

(Drinkwater-/grondwater)bronnen: grondwatervoorraden die worden gebruikt voor drinkwaterwinning.

Duurzaam opgewekte energie: duurzaam opgewekte energie in GWh/j (wind, zon, biomassa, waterkracht, methaanafvang). Onder duurzaam wordt verstaan: hernieuwbare energie zoals omschreven als Renewable Energy in GRI-302 en energie die wordt opgewekt door de verwerking van restproducten ten einde een lagere CO₂-eq-uitstoot te bewerkstelligen (met name van toepassing voor methaanverwerking).

Filtratie: zuivering van water. Voorbeeld is zandfiltratie: zuivering van water wordt verkregen door het 'poreuze' karakter van een zandlaag waarmee in water aanwezige deeltjes worden afgevangen.

Global Reporting Initiative (GRI): mondiale organisatie voor richtlijnen met betrekking tot duurzaamheidsverslaggeving.

Innovatie: innovatie is bij Vitens gewaardeerd als belangrijk middel om onze doelstellingen te realiseren en risico's te verlagen. Hiervoor heeft Vitens een proces opgericht waar nieuwe innovatieve projecten worden bedacht, geanalyseerd, uitgetoet door een pilot en goedgekeurd voor bedrijfsuitvoering door een innovatiecommissie.

Intelligente watervoorziening: de uitrusting van een waterleidingnet met sensoren, zodat kwalitatieve en kwantitatieve gegevens over de watervoorziening online verzameld kunnen worden.

Lekverliezen: verlies van drinkwater dat ontstaat door het niet functioneren van leidingen en productiebedrijven (technisch) of door fouten in de registratie van het waterverbruik (administratief).

Lost Time Injury Frequency (LTIF): aantal ongevallen van Vitens-medewerkers met meer dan één dag verzuim maal een miljoen, gedeeld door het aantal gewerkte uren.

m³: een kubieke meter (duizend liter) water. Het gemiddeld waterverbruik voor de modelklant (het aantal personen in een gemiddeld huishouden) is 110 kubieke meter per jaar.

Materiaalstromen: materialen die nodig zijn voor onze processen en de restproducten die hieruit voortvloeien.

Materialiteit: de mate waarin belanghebbenden een onderwerp of thema relevant vinden.

Medewerkersbestand: Gegevensverzameling van medewerkers die in dienst zijn van Vitens en tijdelijke medewerkers op basis van een uitzend- of detacheringsovereenkomst (inhuur) of uitbested werk.

Gegevens worden vastgelegd in SAP. Elke nieuwe medewerker, intern of inhuur, wordt aangemeld door een (team)manager. Data wordt vastgelegd in SAP en beoordeeld door de medewerker van afdeling HR. In SAP worden verschillende gegevens ingevoerd zoals persoonsgegevens en gegevens arbeidsovereenkomst: geslacht, geboortedatum, type contract bepaald/onbepaalde tijd, gegevens externe organisatie etc.

De interne medewerkers, met uitzondering van de directie, vallen onder de collectieve arbeidsovereenkomst. De arbeidsvoorwaarden voor de directie worden vastgesteld door de Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC) en volgen het bezoldigingsbeleid.

Voor het inhuren van tijdelijk personeel zijn inhuurraamovereenkomsten afgesloten door verschillende afdelingen.

Methaanverbranding: energie die vrijkomt door verbranding van methaan, een kleurloos, ontvlambaar gas.

Niet In Rekening Gebracht (NIRG): water dat wel gedistribueerd is, maar niet is afgerekend met een eindgebruiker, bijvoorbeeld door een leidingbreuk. Dit noemen we ook wel economisch lekverlies.

Ondermaatse leveringsminuten (OLM):

Definitie: het gemiddeld aantal minuten dat een inwoner uit ons voorzieningsgebied het afgelopen jaar geen water geleverd krijgt.

Meetmethode: De berekening van de OLM is als volgt:

- Van elke onderbreking wordt het aantal onderbrekingsminuten vastgesteld door de duur van de onderbreking te vermenigvuldigen met het aantal getroffen verbruiksadressen.
- De OLM is dan de som van al deze onderbrekingsminuten gedeeld door het totaal aantal verbruiksadressen in het voorzieningsgebied.
- In de maandelijkse rapportages wordt dit getal nog geëxtrapoleerd naar een geheel jaar door het te delen door het aantal dagen in de rapportageperiode en vervolgens te vermenigvuldigen met 365,25.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager Asset Management rapporteert maandelijks over de OLM in de (concernbrede) managementrapportage. Een keer per kwartaal worden de uitkomsten besproken in het kwartaalgesprek met de Directie. Deze uitkomsten worden als input meegenomen in het investeringsplan, opdat het aantal storingen en onderbrekingen afneemt.

Ontharding: het tijdens de zuivering gedeeltelijk verwijderen van kalk die van nature in het water zit.

Ruwwaterkwaliteit: kwaliteit van water voordat het gebruikt of behandeld wordt.

SAP-transformatie: nieuwe SAP-systemen (SAP S/4HANA) die helpen bij de realisatie van de Vitens-strategie door direct bij te dragen aan de strategische doelen 24/7 betrouwbaar en betaalbaar drinkwater, Sterk in je werk en Meer gemak voor de klant. Het programma heeft een positief effect op de meeste strategische bedrijfsrisico's. Doelen zijn onder andere het ondersteunen van efficiënte bedrijfsprocessen, het bieden van integrale informatie over assets en onze klanten, realtime inzicht en response en een moderne gebruikerservaring.

Service Tevredenheids Index (STI): het gewogen gemiddelde van de klanttevredenheid over de dienstverlening van Vitens, gemeten onder Vitens-klanten die een klantreis hebben doorlopen. In totaal zijn er negen klantreizen.

Solvabiliteit:

Definitie: De solvabiliteit geeft de mate aan waarin Vitens in staat is om aan de verplichtingen (schulden) te voldoen.

Meetmethode: De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen exclusief achtergestelde leningen te delen door het balanstotaal en de uitkomst uit te drukken in een percentage. Het percentage wordt per einde maand vastgesteld cumulatief over de verslagperiode per jaar. De solvabiliteit is de belangrijkste graadmeter voor de continuïteit van de organisatie. De solvabiliteit geeft op de balans de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Doelstelling

is minimaal 30 procent en volgens de continuïteitsdoelstellingen in het financieel beleid streeft Vitens naar een solvabiliteit van minimaal 35 procent.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De solvabiliteit wordt maandelijks gerapporteerd door afdeling Finance & Control in de managementrapportage en wordt per kwartaal besproken met de Directie. De Directie rapporteert aan de RvC en Auditcommissie, waaruit waar nodig actie volgt.

Stakeholders: individuen en groepen die op een of andere wijze een belang hebben bij Vitens, zoals medewerkers, aandeelhouders, klanten, financiers, leveranciers en overheden.

Storing: het tijdelijk niet functioneren van de drinkwatervoorziening als gevolg van een defect aan het leidingnet, productiebedrijf of procesautomatisering.

Verontreinigingsindex bronnen:

Definitie: Index die de kwaliteit van onze bronnen meet om zo inzichtelijk te maken hoe Vitens haar bronnen beter kan beschermen. De KPI Verontreinigingsindex bronnen wordt gebruikt voor de communicatie met stakeholders over verontreinigingen die de kwaliteit van onze bronnen bedreigen, en voor het bepalen van het handelingsperspectief van Vitens.

Om inzicht te genereren in de kwaliteit van onze bronnen, deze te duiden en een beeld te krijgen bij de ruimte voor beïnvloeding, wordt de werkelijke ruwwaterkwaliteit vergeleken met de door ons gewenste ruwwaterkwaliteit (bronwaarden). Op die manier ontstaat een beeld van waar aandachtspunten (overschrijdingen t.o.v. bronwaarden) aanwezig zijn.

De wens was om alle aandachtspunten om te zetten tot één indicatiecijfer (een index), vergelijkbaar van jaar tot jaar, met de mogelijkheid tot verdiepende analyses. Dit geïnspireerd op de zuiveringsopgave-index van RIWA. De zuiveringsopgave-index heeft als uitgangspunt dat het water bij een innamepunt zover gezuiverd moet worden, dat alle stoffen voldoen aan hun norm in het Nederlandse Drinkwaterbesluit. Hoe meer stoffen die norm overschrijden, hoe groter de zuiveringsopgave, en hoe hoger de index van RIWA.

Meetmethode:

Op basis van de volgende drie inputs wordt de verontreinigingsindex bronnen berekend:

Input 1) De eerste input is een lijst met vastgestelde bronwaarden. Toelichting: Voor elke stof die een waterbron kan verontreinigen (bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen of medicijnresten) en waarvoor aan de bron (voor zuivering) maatregelen kunnen worden genomen om verontreiniging tegen te gaan, zijn zogenoemde bronwaarden vastgesteld. Een bronwaarde is een doelstelling/streefwaarde van Vitens voor de aanwezigheid van een bepaalde stof. Per stof zijn steeds twee bronwaarden vastgesteld: één voor de relatief korte (2030) en één voor de lange termijn (2050). Zie de vastgestelde lijst met bronwaarden.

Input 2) De tweede input is een vastgestelde lijst met winningen en ruwwatermonsterpunten die ten grondslag liggen aan de KPI. Toelichting: daarmee is vastgesteld op basis van welke ruwwatermonsterpunten per winning input 3 wordt gecreëerd en de verontreinigingsindex bronnen berekend wordt (waarvan het gemiddelde leidt tot de Vitens-brede verontreinigingsindex).

Input 3) De laatste input zijn de kwaliteitsdataruwwater van de afgelopen drie jaar, gemeten via de ruwwatermonsterpunten zoals beschreven bij input 2 en vastgelegd in Lims. Toelichting: Kwaliteitsdata van het ruwwater worden verkregen d.m.v. bemonstering en analyse met een minimale frequentie van 1 x per jaar. Via het jaarlijkse Meetprogramma Waterkwaliteit wordt die bemonstering aangestuurd.

De berekening gebeurt analoog aan de zuiveringsopgave-index van RIWA. De gemeten kwaliteitsdataruwwater per winning

wordt afgezet tegen de bronwaarden. Voor elke stof wordt zo bepaald of de gemeten waarde (o.b.v. maxwaarde over drie jaar) voldoet aan de bronwaarde of niet (overschrijding). Deze resultaten worden per stof vertaald naar een schaal van 0 t/m 100, waarbij 0 betekent dat er geen overschrijding is (voldoet aan bronwaarde) en 100 de hoogste mate van overschrijding betreft. De scores van alle stoffen worden bij elkaar opgeteld en vormen de verontreinigingsindices voor de winningen.

Om de Vitens verontreinigingsindex bronnen te berekenen, wordt de gemiddelde verontreinigingsindex van alle winningen berekend: één voor de korte en één voor de lange termijn.

Toekomstige correcties van het laboratorium m.b.t. vals positieven worden niet meegenomen in de aanpassing van de verontreinigingsindex voor vergelijkende cijfers in de toekomst.

Verantwoordelijkheden en rapportage:

Voor de KPI en totstandkoming daarvan is de manager Asset Management eindverantwoordelijk. De specialist hydrologie is gedelegeerd verantwoordelijk voor de totstandkoming van de KPI.

Waterkwaliteitsindex (WKI):

Definitie: Deze index laat zien in welke mate het drinkwater voldoet aan de wettelijke normen zoals bepaald in het Drinkwaterbesluit.

Meetmethode: De WKI bestaat uit gezondheidsparameters (acuut en niet-acuut), bedrijfstechnische parameters en klantgerichte parameters. De WKI wordt berekend op basis van het prestatieprotocol 2019. Voor de berekening wordt het Excel-bestand van de benchmark gebruikt (onderzoek tussen waterbedrijven om de prestaties met elkaar te vergelijken). De geaggregeerde WKI volgt uit een berekening op basis van wegingsfactoren voor zowel de normbepaling als de werkelijkheid. De wegingsfactoren zijn als volgt bepaald: gezondheidskundig parameters acuut vier keer, gezondheidskundig parameters niet-acuut twee keer, bedrijfstechnische parameters één keer en klantgerichte parameters drie keer.

De index wordt uitgedrukt per afgeleverd m³ drinkwater en is een dimensieloos getal (DLG).

Verantwoordelijkheden en rapportage: De WKI wordt per kwartaal gerapporteerd door afdeling Winning & Zuivering in de managementrapportage 'Waterkwaliteit' en in de concernbrede managementrapportage en besproken met de Directie.

Waterwingebieden: gebieden waaruit actief (oever) grondwater wordt gewonnen voor de productie van drinkwater. Basis voor het aantal wingebieden vormt een geodatabase (vigerende gebieden provincie), in beheer bij afdeling Asset Management, waarbij de volgende kenmerken gelden:

- Vitens is rechthebbende;
- Het gebied is opgenomen in de winvergunning;
- Er zijn winmiddelen (winputten) in het waterwingebied aanwezig;
- Het waterwingebied heeft de status 'niet vervallen'.

(Water)winput: een put waardoor (oever) grondwater met behulp van een pomp aan de bodem onttrokken wordt.

Watertransitie: de overgang naar een situatie waarin we het watersysteem structureel anders beheren dan nu het geval is. De watertransitie is een radicale omslag dus, waarbij de focus ligt op het duurzaam en circulair omgaan met zoetwater.

Winningen: gebieden waaruit grondwater wordt gewonnen voor de productie van drinkwater. Zie ook de definitie van waterwingebieden.

Aantrekkelijk en goed werkgeverschap:

Definitie: Een aantrekkelijke en goede werkgever biedt werknemers een veilige werkomgeving waarin vitaliteit, werkgeluk en ontwikkeling centraal staan voor nu en in de toekomst

Meetmethode: Het (goed en aantrekkelijk) werkgeverschap wordt twee keer per jaar gemeten in een betrokkenheidsmonitor. De beoordeling valt tussen 1 en 10. De beoordeling wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de antwoorden op vragen die betrekking hebben op de betrokkenheid van medewerkers.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager HR rapporteert (minimaal) een keer per jaar over de betrokkenheid van medewerkers.

Ziekteverzuim:

Definitie: Het ziekteverzuim geeft aan welk deel van de werktijd in een bepaalde aaneengesloten periode verloren is gegaan wegens ongeschiktheid om te werken als gevolg van ziekte. Het geeft een aanwijzing van de omvang van het ziekteverzuim in relatie tot de arbeidscapaciteit.

Meetmethode: Het verzuim uitgedrukt in percentage wordt berekend door het product van de ziektedagen in de periode en het arbeidsongeschiktheids-percentage te delen door het aantal dagen in de periode (12-maands inclusief langdurige ziekten/ exclusief zwangerschap). Berekening is conform de standaard berekening van het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden (NIA) in het SAP-systeem ingebouwd.

Verantwoordelijkheden en rapportage: Het ziekteverzuimpercentage wordt maandelijks gerapporteerd door de afdeling Human Resources in de managementrapportage en wordt per kwartaal besproken met de Directie.

GRI-index

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
GRI 1	Statement of use	Vitens N.V. rapporteert in overeenstemming met de GRI-standaarden voor de verslagperiode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022.	
GRI 1	GRI 1 van toepassing	De GRI-standaarden zijn opgenomen volgens GR 1: Foundation 2021	
GRI 2: algemene richtlijnen			
GRI 2: Organisatie en rapportage			
2-1	Gegevens over de organisatie		Wie we zijn, Governance, Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening
2-2	Overzicht van alle entiteiten die zijn opgenomen in de duurzaamheidsverslaglegging.		Reikwijdte
2-3	Verslaggevingsperiode, frequentie en contactpersoon.	Dit verslag heeft betrekking op de periode 1 januari 2022 - 31 december 2022.	Reikwijdte, Over dit verslag
2-4	Herformulering van informatie.		Reikwijdte
2-5	Beleid met betrekking tot assurance.		Reikwijdte; Limited assurancerapport van de onafhankelijke accountant
GRI 2: Werknemers en activiteiten			
2-6	Activiteiten, waardeketen en andere zakelijke partners		Wie we zijn; Governance, Profiel Vitens, kerncijfertabel, waardecreatiemodel, Reikwijdte
2-7	Samenstelling en aantallen medewerkersbestand.	Vitens kent geen regionale indeling, derhalve wordt niet gerapporteerd over het aantal medewerkers per regio.	Waarde voor onze medewerkers
2-8	Medewerkers zonder dienstverband (externe inhuur).		Waarde voor onze medewerkers
GRI 2: Governance			
2-9	De bestuursstructuur van de organisatie.		Governance
2-10	Benoeming en selectie van het hoogste bestuursorgaan		Governance, Code, verwijzing naar de volgende reglementen: Nominatie en selectie proces: 1.1 Reglement Directie en Nominatie en selectie proces: 1.1. en 27,1 sub e Reglement RvC
2-11	Voorzitter van het hoogste bestuursorgaan		Governance, Organisatie en bestuur
2-12	Rol van het hoogste bestuursorgaan in het toezicht houden op het beheren van impact.		Governance, verwijzing naar reglement: Sub a: Artikel 14.1 Reglement directie, lange termijn waarde creatie met oa strategie Sub b en c: risicomangement artikel 14.3 Reglement directie

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
2-13	Het delegeren van verantwoordelijkheden voor het beheren van impact.		Governance, organisatie en bestuur
2-14	De rol van het hoogste bestuursorgaan in duurzaamheidsrapportage		Governance, verwijzing naar reglement: Artikel 14.7 reglement directie, directie verantwoordelijk voor inbedding in organisatie
2-15	Belangenconflicten		Governance, verwijzing naar Tegenstrijdige belangen, artikel 5 reglement directie en Tegenstrijdige belangen, artikel 8 reglement RvC
2-16	Communicatie over kritieke aandachtspunten	Omissie: In 2022 is het aantal potentiële en actuele negatieve impact op stakeholders niet in aantallen geregistreerd. Daartoe zal Vitens in 2023 een definitie van potentiële en actuele negatieve impacts op stakeholders opstellen. Vervolgens zal aansluitend op de bestaande manier van registeren (via de Directieverslagen en mededelingen brief aan de RvC) per kwartaal het aantal kritische problemen worden gerapporteerd in de kwartaal rapportages en aangeboden aan de Raad van Commissarissen.	
2-17	Collectieve kennis van het hoogste bestuursorgaan		Governance
2-18	Prestatie evaluatie van het hoogste bestuursorgaan		Governance, verwijzing naar artikel over het functioneren in het algemeen art 14.5 reglement directie en artikel over het functioneren in het algemeen art 15.4 reglement RvC
2-19	Remuneratie beleid		Governance, Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening, noot 39
2-20	Proces voor het vaststellen van beloningsvergoeding		Governance, Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening, noot 39
2-21	Jaarlijkse total compensation ratio	Omissie: Data voor de berekening van de ratio's is niet beschikbaar. Voor volgend jaar nagaan of rapportagetool hierop kan worden aangepast.	
GRI 2: Strategie en beleid			
2-22	Verklaring van de hoogste beslissingsbevoegde van de organisatie.	Voorwoord.	Voorwoord
2-23	Door de organisatie gehanteerde waarden, principes, beleid en standaarden en gedragsnormen	Vitens past het voorzorgsprincipe toe op haar niet-financiële risico's. Deze risico's en de beheersing daarvan staan beschreven in de paragraaf risicomanagement	Governance en Risicomanagement
2-24	Verankering van beleid in de organisatie		Governance

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
2-25	Processen voor het mitigeren van negatieve impacts		Governance
2-26	Mechanismen voor het inwinnen van advies en melden van incidenten m.b.t. de gedragscode.		Governance
2-27	Naleving van wet- en regelgeving		Governance
2-28	Lidmaatschappen van verenigingen (zoals brancheverenigingen) en (inter)nationale belangenorganisaties.	Brancheorganisatie: Vewin, WWb Kennisinstanties/verenigingen: Kiwa Water Research, Wetsus, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Nederland, NextGenerationInfra	In gesprek met onze stakeholders
GRI 2: Stakeholder betrokkenheid			
2-29	Uitgangspunten voor de inventarisatie en selectie van belanghebbenden en wijze waarop ze betrokken worden.	De selectie van stakeholders vindt plaats op basis van een inschatting van het wederzijdse belang van de belanghebbenden en Vitens	Stakeholdermanagement
2-30	Werknemers onder een collectieve arbeidsovereenkomst.		Waarde voor onze medewerkers
GRI 3: Materiële Thema's			
3-1	Proces voor het bepalen van de inhoud en specifieke afbakening van het verslag en hierbij gehanteerde uitgangspunten.	Materialiteitsmatrix	Materialiteit (stakeholdermanagement)
3-2	Materiële onderwerpen die tijdens het proces ter bepaling van de inhoud van het verslag zijn vastgesteld.	Voor de materiële onderwerpen waar de beschikbare GRI KPI's niet passend werden geacht hebben we onze eigen KPI vermeld. Deze KPI's worden grotendeels per kwartaal gerapporteerd en gebruikt voor sturing.	Stakeholdermanagement
3-3	Managementaanpak	De materiële onderwerpen worden toegelicht in Stakeholdermanagement.	waardecreatiemodel, de connectiviteitsmatrix en de begrippenlijst en rapportagedefinities
Materiële indicatoren die Vitens rapporteert volgens GRI			
Financiële gezondheid			
DMA		Managementaanpak in de begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-aandeelhouders	Begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-aandeelhouders
201-1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd	Vitens is een financieel gezond bedrijf met een goede balans tussen de prijs van drinkwater, de solvabiliteit en het rendement voor aandeelhouders. Vitens rapporteert maandelijks over de kpi solvabiliteit.	H3 Financiële gezondheid, geconsolideerde winst- en verliesrekening

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
201-2	Financiële implicaties an andere risico's en kansen als gevolg van klimaatverandering.	Omissie: Informatie over de kansen als gevolg van klimaatverandering, de financiële implicaties van de impacts en de kosten van maatregelen om kansen en risico's te beheersen, is niet beschikbaar. Voor 2023 en volgende jaren worden kansen van klimaatverandering in kaart gebracht, de financiële implicaties m.b.v. impact meten verder ontwikkeld en kosten en baten worden geregistreerd.	
201-3	Verplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen en andere pensioenplannen		H8 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening; collectieve regelingen.
201-4	Financiële bijdragen en subsidies ontvangen van de overheid		H8 toelichting op de geconsolideerde jaarrekening
Klimaatimpact			
DMA		Managementaanpak in de begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-natuurlijke omgeving	Begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-natuurlijke omgeving
305-1 en 305-2	Directe broeikasgasemissies (scope 1 en 2), naar gewicht	Vitens streeft naar een zo laag mogelijke CO ₂ -footprint. In het jaarverslag 2022 wordt gerapporteerd over de KPI CO ₂ -uitstoot (als gevolg van waterwinning), onderverdeeld naar verschillende categorieën. Tevens wordt de CH ₄ -uitstoot gerapporteerd (methaanuitstoot als gevolg van waterwinning). Basis- en bronjaar worden aangegeven.	H3 klimaatimpact
305-3	Indirecte broeikasgasemissies (scope 3)	In het jaarverslag wordt gerapporteerd over de CO ₂ uitstoot in scope 3, onderverdeeld naar verschillende categorieën. Basis en bronjaar worden aangegeven.	H3 klimaatimpact
305-4	Directe broeikasemissies intensiteit	In het jaarverslag 2022 wordt de CO ₂ -uitstoot (scope 1 en 2) gerelateerd aan het aantal geproduceerde liters drinkwater (Mm ³ /jaar).	Ons waardecreatiemodel
305-5	Reductie van broeikasgasemissies	In het jaarverslag 2022 wordt de CO ₂ -uitstoot in z'n totaliteit uitgedrukt, in relatie tot de doelstelling en het resultaat van 2021. Daarbij wordt gerapporteerd welk deel van de emissiereductie direct te relateren is aan het eigen handelen van Vitens (want ook aan andere factoren onderhevig). De resultaten worden uitgedrukt in kton CO ₂ -eq.	H3 klimaatimpact
305-6	Emissies van Ozone-depleting substances	Niet van toepassing voor Vitens	
305-7	Nitrogen oxides, sulfur oxides en andere significante lucht emissies	Niet van toepassing voor Vitens	
Materiële indicatoren waar geen GRI standaard voor geldt en een eigen indicator is opgesteld			
Aantrekkelijk en goed werkgeverschap			
DMA		Managementaanpak in de begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-medewerkers	Begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-medewerkers

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
In-house KPI	Betrokkenheid-medewerkersindex	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die gericht is betrokken en gezonde medewerkers die goed in hun vel zitten en productief zijn. Betrokken medewerkers staan hierbij centraal. De KPI voor dit thema is betrokkenheid medewerkers-index. Met de KPI betrokkenheid-medewerkersindex willen we meten in hoeverre Vitens een aantrekkelijke en gezonde werkgever is.	H3 onze medewerkers
Bescherming grondwaterbronnen			
DMA		Managementaanpak in de begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-natuurlijke omgeving	Begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-natuurlijke omgeving
In-house KPI	Verontreinigingsindex bronnen korte termijn, lange termijn (VI)	Binnen de GRI-indicatoren is geen indicator gericht op beschermingsmaatregelen. De indicator die wij hebben gekozen is additioneel op de GRI-indicator 303-2. Met de KPI verontreinigingsindex bronnen wil Vitens scherper gaan sturen op de kwaliteit van de bronnen met als ideaal een schone bron	
Digitalisering en dataveiligheid			
DMA		Managementaanpak in de begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-aandeelhouders	Begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-aandeelhouders
In-house KPI	ICT prio 1 calamiteiten	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde digitalisering weergeeft. Voor 2022 (en eerder) werkt Vitens daarom met de intern gedefinieerde KPI "ICT Prio1 calamiteiten".	H3 waarde voor onze stakeholders
In-house KPI	ICT prio 1 cybersecurity calamiteiten	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde veiligheid weergeeft. De KPI "ICT Prio 1 Cybersecurity calamiteiten" is daarom een intern gedefinieerde methode die uitdrukt hoeveel (een enkele of serie) ongewenste moedwillige, wederrechtelijke en/of kwaadwillende gebeurtenissen zich voordoen met een (mogelijk) negatieve impact op Vitens.	H3 waarde voor onze stakeholders
Kwaliteit van drinkwater			
DMA		Managementaanpak in de begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-klant	Begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-klant
In-house KPI	Waterkwaliteitsindex (WKI)	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde kwaliteit weergeeft. GRI-indicatoren 417-1 en 417-2 zijn indicatoren gericht op de informatievoorziening van producten waarmee we het onderwerp niet inhoudelijk of kwalitatief kunnen onderbouwen. De WKI is een extern gedefinieerde monitoringsmethode die past binnen de Drinkwaterwet en is daarmee uitstekend voor deze ambitie.	
Leveringszekerheid van drinkwater			

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
DMA		Managementaanpak in de begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-klant	Begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-klant
In-house KPI	Ondermaatse leveringsminuten (OLM)	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde kwaliteit weergeeft. GRI-indicatoren 417-1 en 417-2 zijn indicatoren gericht op de informatievoorziening van producten waarmee we het onderwerp niet inhoudelijk of kwalitatief kunnen onderbouwen. OLM is een extern gedefinieerde monitoringsmethode die past binnen de Drinkwaterwet en is daarmee uitstekend voor deze ambitie. Om voldoende transparantie te geven over deze indicator hebben we ook gekozen voor de KPI waarmee we de meest negatieve/ongewenste situatie voor de organisatie kunnen duiden.	
Waterschaarste			
DMA		Managementaanpak in de begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-natuurlijke omgeving	Begrippenlijst en rapportagedefinities, Doelen en resultaten-natuurlijke omgeving
In-house KPI	Aantal clusters met positief operationeel verschil en Aantal clusters met voldoende totale reserves	GRI 303 is van toepassing op deze in-house KPI. Echter, is er geen GRI-indicator die de beschikbaarheid van grondwater in bronnen aangeeft. Daarom wordt er gerapporteerd over het aantal clusters, waaruit blijkt dat Vitens zich inzet voor een goede balans van watervraag en beschikbaarheid van voldoende schone bronnen.	
Niet- materiële indicatoren die Vitens rapporteert volgens GRI			
Water en afvalwater			
303-3	Water onttrekking		Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening; waterbalans
303-5	Water consumptie		Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening; waterbalans
Duurzame energie			
302-1	Energie	Vitens monitort het energieverbruik en zoekt naar mogelijkheden om duurzame energie op te wekken en hiermee de broeikasgassen te beperken. In het jaarverslag wordt het totale energieverbruik gerapporteerd in aantal gigawatt uur, evenals het aantal gigawatt uur zelf opgewekte, hernieuwbare energie	Ons waardecreatiemodel, H3 klimaatimpact
Onze medewerkers			

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
403-9	Lost Time Injury Frequency (LTIF)	<p>In het jaarverslag wordt alleen gerapporteerd over de LTIF, het ziekteverzuim en, in geval deze zich voordoen, werkgerelateerde sterfgevallen van Vitensmedewerkers in Nederland. De ODR, LDR en AR zijn indicatoren die wij niet rapporteren, maar wel meten. Deze cijfers zijn bij ons op te vragen. Omdat onze werkzaamheden in Nederland uitgevoerd worden, is het niet relevant om te rapporteren over ongevallen die plaatsvinden in andere landen. We rapporteren in het jaarverslag niet de LTIF van onderaannemers. Deze wordt wel met het management besproken. Voor de LTIF wordt niet gerapporteerd over geslacht vanwege non-discriminatie.</p>	H3 Onze medewerkers

Financiële resultaten

Kerncijfers

		2022	2021	2020	2019	2018
Klanten						
Aantal aansluitingen per 31 december (x 1.000)	aantal	2.737	2.707	2.644	2.622	2.596
Gemiddelde drinkwaterprijs per m ³ kleinverbruik	€	1,10	1,06	1,04	1,00	1,00
Verbruik per aansluiting kleinverbruik	m ³	103	105	111	107	112
Personeel						
Aantal medewerkers in vaste dienst per 31 december	aantal	1.599	1.527	1.443	1.394	1.392
Ondernemingsresultaten						
Omzet	mln €	406,9	396,1	390,4	364,9	361,0
Drinkwateromzet	mln €	366,8	356,7	353,7	328,8	322,9
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen (Ebitda)	mln €	143,0	144,9	153,5	137,5	135,9
Bedrijfsresultaat (Ebit)	mln €	33,9	44,6	52,1	41,4	45,3
Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders Vitens N.V.	mln €	8,2	19,4	23,9	11,1	13,0
Winstmarge	%	2,0	4,9	6,1	3,0	3,6
Rentedekking	getal	5,0	5,7	5,4	4,5	4,2
Eigen vermogen						
Eigen vermogen	mln €	649,5	600,3	559,2	533,3	533,0
Totaal vermogen	mln €	2.096,1	1.988,1	1.899,3	1.826,3	1.766,5
Totaal rentedragende schulden	mln €	1.112,4	1.036,7	996,3	953,7	935,7
Investerings	mln €	204,7	177,1	157,6	143,4	122,0
Solvabiliteit	%	31,0	30,2	29,4	29,2	30,2
Weighted Average Cost of Capital (WACC)	%	1,8	2,4	2,9	3,3	3,3
(Im)materiële vaste activa per aansluiting						
(Im)materiële vaste activa per aansluiting	€	734	705	690	673	658
Kosten per aansluiting 1						
Operationele kosten	€	89	86	78	76	80
Belastingen	€	2	3	3	3	4
Afschrijvingen	€	37	36	37	36	35
Financieringslasten	€	9	9	10	11	13
Resultaat	€	4	9	10	5	5
Vermogenskosten	€	13	18	20	16	18
Totale kosten	€	141	143	139	131	137

Niet-financieel						
Productie en inkoop, exclusief engros	mln m3	372,2	374,2	388,0	372,4	376,6
Levering aan klanten	mln m3	347,6	351,3	362,4	349,4	352,3
Niet in rekening gebracht (NIRG)	%	6,6	6,5	6,6	6,2	6,5
Aantal actieve productiebedrijven	aantal	93	93	93	93	93

1. Berekend volgens Vewin-Benchmarkdefinities. Opgenomen benchmarkgegevens over 2022 betreft voorlopige cijfers, definitieve cijfers komen in september 2023 beschikbaar.

Toelichting op de resultaten

Financieel Beleid

Het financieel beleid, goedgekeurd op de Aandeelhoudersvergadering van november 2022, doet recht aan wet- en regelgeving (*compliance*), aan het belang van de klant en aandeelhouders en dient uitdagend, doch realistisch te zijn voor Vitens. Het belang van continuïteit staat in het financieel beleid bovenaan.

Continuïteit

De continuïteitsdoelstelling is als volgt geformuleerd: De solvabiliteit moet minimaal 30% zijn, maar Vitens streeft naar een solvabiliteit van minimaal 35%. Daarnaast wil Vitens blijvend compliant zijn aan de gestelde financiële ratio's zoals door kredietverstrekkers zijn opgelegd.

Tarieven

Vitens streeft naar betaalbare drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (ebit) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (*Weighted Average Cost of Capital*) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen 0 - 0,5%. Voor 2022 is ingezet op de maximale WACC.

Dividend

Vitens wil haar aandeelhouders een redelijk rendement geven over het ingebrachte vermogen, met inachtneming van de volgende randvoorwaarden:

- het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat;
- het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd, bedraagt maximaal 50% van het nettoresultaat. Randvoorwaardelijk hierbij is de continuïteitsdoelstelling. Bij een solvabiliteit < 30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd;
- jaarlijks wordt, binnen deze kaders, een dividendvoorstel ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Commissarissen (RvC) en voor finale instemming aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit dividendvoorstel houdt rekening met de specifieke financiële omstandigheden van de onderneming.

Compliance

Binnen de drinkwatersector is de afgelopen jaren sprake geweest van een toenemende regulering, overeenkomstig maatschappelijke ontwikkelingen, op het gebied van transparantie. Transparantie gaat over openheid, verantwoording afleggen en toegankelijkheid.

In de Drinkwaterwet zijn belangrijke financiële kaders opgenomen voor tariefbeheersing en solvabiliteit. Zo is een maximum gesteld aan de vermogenskosten die door drinkwaterbedrijven aan de klant in rekening mogen worden gebracht (tariefbeheersing) en is een maximum gesteld aan het toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen (solvabiliteit). De minister stelt tweejaarlijks vóór 1 november beide financiële kaders vast voor de daaropvolgende twee kalenderjaren. De Drinkwaterwet is hierop in 2022 aangepast waarbij beide financiële kaders worden vastgesteld voor een periode van drie jaar. Voor 2022 is de gewogen gemiddelde kostenvoet vastgesteld op 2,95% (2021: 2,75% en 2020: 2,75%) en een maximale toegestane solvabiliteit van 70%. Over 2022 is de gerealiseerde gemiddelde kostenvoet voor Vitens 1,83% en daarmee lager uitgekomen dan de vastgestelde norm. De solvabiliteit is ultimo 2022 uitgekomen op 31,0% (2021: 30,2%).

Een ander aspect met betrekking tot tariefbeheersing betreft de transparantie van tarieven. In 2022 is door Vitens het bedrijfsverslag 2021 aangeleverd. In december 2022 heeft de minister aan de Tweede Kamer laten weten positief te oordelen over de totstandkoming van het bedrijfsverslag 2021.

Daarnaast is eind 2022 door Vitens de onderbouwing van de tarieven 2023 aan de toezichthouder Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en Autoriteit Consument en Markt (ACM) aangeleverd. De beoordeling van de totstandkoming van de drinkwatertarieven wordt uitgevoerd door het ILT.

De drinkwaterbedrijven zijn onder aanvoering van Vewin in 1997 gestart met een vrijwillige benchmark. Daarin vergelijken de drinkwaterbedrijven de onderlinge prestaties op het gebied van milieu, waterkwaliteit, dienstverlening en financiën. In de nieuwe Drinkwaterwet is deze vorm van prestatievergelijking eens in de drie jaar verplicht gesteld. In 2022 heeft de benchmark plaatsgevonden over het jaar 2021.

Tarieven

We maken ons hard om het drinkwater voor onze klanten niet duurder te maken dan strikt noodzakelijk. We zijn ervan overtuigd dat we kritisch kunnen en moeten blijven op onze operationele kosten in relatie tot de prestaties. De verhoging van onze investeringen (voor leveringszekerheid op de lange termijn) is terug te zien in een verhoging van de verwachte afschrijvingskosten en de operationele kosten. Op basis van het meerjarenplan 2023-2027 heeft Vitens haar verbruiks- en vastrechtstarieven 2023 voor de consument verhoogd. Hierbij is uitgegaan van de maximale WACC van 2,95% voor 2023.

Investeringen

In 2022 is door Vitens voor circa € 204,7 miljoen aan investeringen gerealiseerd, exclusief bijdragen van derden (2021: € 179,0 miljoen). Evenals in voorgaande jaren heeft Vitens in 2022 fors geïnvesteerd in de vervanging en uitbreiding van het waterleidingnet en renovatie en vervanging van productielocaties.

De investeringen in leidingen in het kader van reconstructies (werkzaamheden geïnitieerd door gemeenten of andere derden), zijn in het afgelopen jaar opnieuw toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Daarnaast worden de combisaneringen, waarbij Vitens samen met netwerkbedrijven gelijktijdig gas- en drinkwaterleidingen vervangt, voortgezet.

We zien een sterke toename in het realiseren van transportleidingen. Deze zijn nodig om de leveringszekerheid te borgen of om water optimaal te verdelen. Diverse transportleidingprojecten zijn in 2022 uitgevoerd en worden naar verwachting in 2023 opgeleverd.

Het afgelopen jaar zijn meerdere projecten in de winningen en zuiveringen afgerond. Zoals de nieuwbouw van productielocatie Sijmons. In 2022 is er verder gegaan met het versneld uitvoeren van projecten om de reserves aan te vullen. In deze projecten wordt parallel gewerkt aan de voorbereidingen van de nieuwbouw of uitbreiding van een productielocatie en aan het vergunningsproces. Dit is een bewuste keuze om de doorlooptijd te verkorten en daarmee sneller aan ons reservebeleid te gaan voldoen en om daarmee de leveringszekerheid veilig te stellen. Het effect hiervan wordt zichtbaar in de komende jaren.

Voor 2023 verwacht Vitens een verdere groei van zowel de ondergrondse als bovengrondse investeringen. Zo zullen meerdere nieuwe transportleidingen in gebruik genomen worden en zullen onder andere productielocaties Weerseloseweg, Ceintuurbaan en Culemborg naar verwachting worden opgeleverd. Verder wordt er doorgewerkt aan de grote projecten Noardburgum, Hammerflieer en Fikkersdries. In 2023 blijft de implementatie van SAP het belangrijkste programma binnen het ICT-portfolio.

Treasury

Vitens heeft ultimo 2022 een leningenportefeuille (exclusief achtergestelde leningen) van € 984,7 miljoen (2021: € 939,1 miljoen). Bij de gewone bedrijfsuitoefening wordt gebruikgemaakt van renteswaps (financiële instrumenten) om renterisico's door (grote) mutaties in de rente op de variabele leningenportefeuille te voorkomen. Deze instrumenten worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden.

In 2022 heeft Vitens een bedrag van € 56,3 miljoen afgelost op bestaande leningen en is voor € 125 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken. Het negatieve saldo op de rekening-courant-positie is gedaald met € 18,0 miljoen naar € 23,3 miljoen (2021: € 41,3 miljoen). Het totaal aan rentedragende verplichtingen (liquide middelen, achtergestelde geldleningen, uitstaande leningen en kortlopende rentedragende verplichtingen) is in 2022 gestegen met € 75,7 miljoen naar € 1.112,4 miljoen (2021: € 1.036,7 miljoen).

Geconsolideerde resultaten

Vitens heeft haar tarieven in 2022 licht laten stijgen, waardoor de drinkwateromzet is gestegen (ondanks een dalende afzet). De bedrijfskosten zijn toegenomen en daarnaast zijn de financiële lasten gestegen. De maximale WACC 2022 is bij de vaststelling van de tarieven als uitgangspunt gehanteerd. Het resultaat na belastingen is ten opzichte van 2021 lager uitgekomen op € 8,2 miljoen (2021: € 19,4 miljoen).

De prijs voor drinkwater is voor de klant (consument) in 2022 (€ 0,66 per m³ en € 44 vastrecht) licht gestegen ten opzichte van 2021 (€ 0,64 per m³ en € 42 vastrecht). De tarieven van belasting op leidingwater zijn in 2022 tevens licht gestegen. Met ingang van 1 januari 2022 wordt geen precarioheffing meer in rekening gebracht.

Omzet

Het waterverbruik over 2022 (347,6 miljoen m³) is met 0,6% gedaald ten opzichte van 2021 (349,9 miljoen m³). Het gemiddelde verbruik per aansluiting kleinverbruik is in 2022 gedaald naar 103 m³ (2021: 105 m³). De drinkwateromzet is ondanks het lagere waterverbruik € 10,1 miljoen (circa 3%) hoger uitgekomen op € 366,8 miljoen (2020: € 356,7 miljoen) voornamelijk als gevolg van tariefstijging.

De afgifte aan het drinkwaternet over 2022 is uitgekomen op het niveau van 372,2 miljoen m³ (2021: 374,2 miljoen m³). Het 'Niet In Rekening Gebracht' percentage (NIRG) komt uit op 6,6% en is daarmee hoger dan het definitieve NIRG-percentage over 2021 (6,5%).

De overige omzet is in 2022 met 1,8% gestegen naar € 40,1 miljoen (2021: € 39,4 miljoen).

Bedrijfskosten

Het saldo van de bedrijfskosten 2022 is ten opzichte van 2021 met 6,1% gestegen naar € 373,0 miljoen (2021: € 351,5 miljoen).

De stijging van de bedrijfskosten wordt voornamelijk verklaard door een stijging van de overige kosten € 10,9 miljoen en een stijging van de afschrijvingskosten met € 8,8 miljoen. De stijging in de overige kosten wordt voornamelijk verklaard door hogere energielasten en hogere kosten met betrekking tot droogteschades.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2022 gestegen naar € 109,1 miljoen (2021: € 100,3 miljoen). Verschillen ten opzichte van voorgaand boekjaar worden voornamelijk veroorzaakt door reguliere afschrijvingen van de materiële- en immateriële vaste activa. Deze zijn als gevolg van een hoger investeringsniveau gestegen met € 3,8 miljoen, zie noot [22]. Naast de reguliere afschrijving heeft een boekverlies van € 2,9 miljoen (2021: boekwinst € 1,8 miljoen) plaatsgevonden.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat over 2022 bedraagt € 33,9 miljoen (2021: € 44,6 miljoen).

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten zijn per saldo in 2022 gestegen naar € 26,1 miljoen last (2021: € 25,4 miljoen last). Dit wordt veroorzaakt door de stijgende markttrente in 2022 en een stijgende leningenportefeuille. Vitens heeft in 2022 voor € 125 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken. De renteniveaus zijn voor 76% (2021: 78%) van het vreemd vermogen gefixeerd voor meerdere jaren. Dit geeft stabiliteit in de rentekosten over de jaren en vermindert de invloed van schommelingen in de markttrente.

Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders

Het nettoresultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens bedraagt in 2022 € 8,2 miljoen (2021: € 19,4 miljoen).

Eigen vermogen

Het eigen vermogen stijgt in 2022 met € 49,2 miljoen naar € 649,5 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de toevoeging van het resultaat 2022 (€ 8,2 miljoen) en door een stijging van de afdekkingsreserve als gevolg van een positieve waardeontwikkeling van de derivaten (€ 40,4 miljoen) en overige mutaties (€ 0,6 miljoen).

De afdekkingsreserve voor ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde van financiële instrumenten als gevolg van toepassing van *cashflow hedge accounting* stijgt in 2022 als gevolg van een hogere markttrente met € 40,4 miljoen (en overige mutaties van € 0,6 miljoen) naar een negatieve waarde van € 19,5 miljoen (2021: € 60,4 miljoen).

De solvabiliteit (eigen vermogen) komt per 31 december 2022 uit op 31,0% (2021: 30,2%) en ligt daarmee onder de doelstelling van 35% zoals geformuleerd in het financieel beleid.

Na vaststelling van het voorstel voor winstbestemming in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal over 2022 € 8,2 miljoen worden toegevoegd aan de reserves en zal geen dividend worden uitgekeerd.

Kasstroom/ financiering

De kasstroom uit operationele activiteiten € 130,2 miljoen (2021: € 143,8 miljoen) is niet toereikend geweest om de investeringsactiviteiten (inclusief bijdragen derden) van € 192,1 miljoen (2021: € 167,0 miljoen) te financieren. In 2022 is voor € 56,3 miljoen op bestaande leningen afgelost (2021: € 68,8 miljoen) en is voor € 125 miljoen (2021: € 100 miljoen) aan nieuwe leningen aangetrokken. Het saldo rekening-courant daalt ultimo 2022 met € 18,0 miljoen naar € 23,3 miljoen negatief. Per saldo stijgen de rentedragende schulden (inclusief liquide middelen) in 2022 met € 75,7 miljoen naar € 1.112,4 miljoen per 31 december 2022.

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december

Activa

	In miljoenen euro's		31-12-2022		31-12-2021
	Vaste activa				
[1]	Immateriële vaste activa	40,7		40,5	
[2]	Materiële vaste activa	1.968,2		1.866,7	
[3]	Activa met gebruiksrecht	21,6		23,5	
[4]	Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	6,3		5,9	
[5]	Overige financiële activa	8,5		0,2	
			2.045,3		1.936,8
	Vlottende activa				
[6]	Handels- en overige vorderingen	50,8		51,3	
			50,8		51,3
	Totaal activa		2.096,1		1.988,1

Passiva

	In miljoenen euro's		31-12-2022		31-12-2021
[7]	Eigen vermogen				
	Aandelenkapitaal	5,8		5,8	
	Agioreserve	147,2		147,2	
	Afdekkingsreserve	-19,5		-60,4	
	Overige reserves	507,8		488,3	
	Resultaat boekjaar	8,2		19,4	
			649,5		600,3
	Verplichtingen				
	Langlopende verplichtingen				
[8]	Egalisatierekening bijdragen van derden	137,2		124,4	
[9]	Achtergestelde geldleningen	-		-	
[10]	Langlopende geldleningen	984,7		939,1	
[11]	Derivaten	7,2		48,5	
[12]	Voorzieningen personeelsbeloningen	0,7		1,0	
[13]	Overige voorzieningen	1,3		0,5	
[14]	Leaseverplichtingen	12,7		15,1	
			1.143,8		1.128,6
[15]	Kortlopende verplichtingen				
	Handelsschulden en overige te betalen posten	196,3		158,1	
	Belastingverplichtingen	15,3		15,2	
	Rentedragende verplichtingen	23,3		41,3	
	Kortlopende leningen	25,0		-	
	Korte termijn personeelsbeloningen	33,1		35,2	
	Overlopende passiva	9,8		9,4	
			302,8		259,2
	Totaal passiva		2.096,1		1.988,1

Noten in de linkermarge van tabellen verwijzen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en verder.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening en overzicht totaalresultaat

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	In miljoenen euro's		2022		2021
[17]	Drinkwateromzet	366,8		356,7	
[18]	Overige omzet	40,1		39,4	
	Totaal bedrijfsopbrengsten uit doorlopende bedrijfsactiviteiten		406,9		396,1
	Bedrijfskosten				
[19]	Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel	-56,9		-56,8	
	Grondwaterbelastingen en -heffingen	-5,4		-5,2	
[20]	Overige kosten	-104,6		-93,7	
[21]	Personeelskosten	-97,0		-95,5	
[22]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties en bijzondere waardevermindering van (im)materiële vaste activa	-109,1		-100,3	
	Totaal bedrijfskosten		-373,0		-351,5
	Bedrijfsresultaat		33,9		44,6
[23]	Financiële baten en lasten	-26,1		-25,4	
[24]	Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	0,4		0,2	
			-25,7		-25,2
	Resultaat voor belastingen		8,2		19,4
[25]	Belastingen		-		-
	Resultaat na belastingen		8,2		19,4
	Waarvan:				
	Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens		8,2		19,4

Geconsolideerd overzicht totaalresultaat

In miljoenen euro's	2022	2021
Resultaat na belastingen	8,2	19,4
Mutatie in effectief dekkende rentederivaten	41,0	21,9
Totaalresultaat	49,2	41,3
Waarvan:		
Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens	49,2	41,3

Het is niet de verwachting dat de mutaties in effectief dekkende rentederivaten in de toekomst zullen worden geherclassificeerd naar de winst- en verliesrekening. Noten in de linkermarge van tabellen verwijzen naar de toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening en verder.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

In miljoenen euro's		2022	2021
	Resultaat na belastingen	8,2	19,4
	Aanpassingen voor:		
[23]	Financiële baten en lasten	26,1	25,4
[22]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties, en bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa	95,8	91,1
[22]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties, en bijzondere waardevermindering van immateriële vaste activa	6,3	5,7
[8]	Amortisatie egalisatierekening bijdragen van derden	-4,8	-4,3
[8]	Ontvangsten egalisatierekening bijdragen van derden	17,9	17,9
[3]	Afschrijvingen lease	6,3	5,9
[12,13]	Dotatie/vrijval voorzieningen	3,3	0,4
[4]	Overige mutaties financiële vaste activa	-0,4	-0,2
		150,5	141,9
	Veranderingen in werkkapitaal:		
[6]	Handels- en overige vorderingen	0,6	-1,0
	Handelsschulden en overlopende passiva	2,3	13,8
		2,9	12,8
[12,13]	Onttrekkingen voorzieningen	-4,2	-2,7
[26]	Kasstroom uit operationele bedrijfsactiviteiten	157,4	171,4
	Betaalde rente	-27,2	-27,6
	Kasstroom uit operationele activiteiten	130,2	143,8
[1,2,3,22]	Investeringsactiviteiten	-193,8	-170,1
[2,22]	Desinvesteringen	1,7	3,1
[26]	Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-192,1	-167,0
[10]	Opgenomen langlopende geldleningen	125,0	100,0
[10]	Aflossingen langlopende geldleningen	-56,3	-56,3
[9]	Aflossingen achtergestelde geldleningen	-	-12,6
[3]	Aflossingen leaseverplichtingen	-5,5	-5,2
[5]	Mutatie leningen FVA	-8,3	-
[7]	Aflossing derivaten	-	-12,0
[5]	Mutatie kortlopende leningen	25,0	-
[26]	Kasstroom uit financieringsactiviteiten	79,9	13,9

	Nettokasstroom		18,0	-9,3
	Liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen per 1 januari		-41,3	-32,0
	Liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen per 31 december		-23,3	-41,3
	Mutatie liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen		18,0	-9,3

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

In miljoenen euro's	Aandelen-kapitaal	Agioreserve gewoon kapitaal	Afdekkings-reserve 1	Overige reserves 1	Resultaat boekjaar	Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens
Per 1 januari 2021	5,8	147,2	-82,3	464,6	23,9	559,2
Resultaat boekjaar 2021	-	-	-	-	19,4	19,4
Overig totaal resultaat 2021	-	-	21,9	-	-	21,9
Totaal resultaat 2021	-	-	21,9	-	19,4	41,3
Bestemming resultaat 2020	-	-	-	23,9	-23,9	-
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-	-	-	-	-
Per 31 december 2021	5,8	147,2	-60,4	488,5	19,4	600,5
Mutatie overige reserves	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Per 31 december 2021	5,8	147,2	-60,4	488,3	19,4	600,3
Resultaat boekjaar 2022	-	-	-	-	8,2	8,2
Overig totaal resultaat 2022	-	-	40,4	-	-	40,4
Overige mutaties	-	-	0,5	0,1	-	0,6
Totaal resultaat 2022	-	-	40,9	0,1	8,2	49,2
Bestemming resultaat 2021	-	-	-	19,4	-19,4	-
Vrijval overige reserves	-	-	-	-	-	-
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-	-	-	-	-
Per 31 december 2022	5,8	147,2	-19,5	507,8	8,2	649,5

1. Het saldo van de afdekkingsreserve en de overige reserves is vrij uitkeerbaar. De overige reserves betreft een reserve als gevolg van gecumuleerde ingehouden winsten.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Vitens is een naamloze vennootschap. De vennootschap heeft zijn domicilie in Zwolle, Nederland en is statutair gevestigd in Zwolle (KvK 050.69.581), kantoorhoudende te Oude Veerweg 1, 8019 BE Zwolle, en waarvan de aandelen worden gehouden door gemeenten en provincies in haar verzorgingsgebied. De belangrijkste activiteiten van Vitens zijn het oppompen van grondwater, het zuiveringsproces hiervan en de distributie van drinkwater. Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022 dat eindigde op de balansdatum van 31 december 2022. Deze jaarrekening 2022 is op 15 maart 2023 opgemaakt door de directie en door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen zal de jaarrekening ter vaststelling voorleggen aan de Algemene Vergadering op 21 april 2023.

IFRS

De jaarrekening van Vitens is opgesteld op basis van de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard door de Europese Unie (EU). IFRS omvat zowel de IFRS-standaarden als de International Accounting Standards (IAS) die door de International Accounting Standards Board (IASB) zijn uitgebracht, en de interpretaties van IFRS- en IAS-standaarden, uitgebracht door het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), respectievelijk het Standing Interpretations Committee (SIC).

De belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die zijn gehanteerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening worden hierna beschreven. Het historische kostenprincipe wordt gehanteerd. In afwijking hiervan geldt dat bepaalde activa en verplichtingen, met name dienstwoningen en derivaten, tegen reële waarde worden gewaardeerd. Tenzij anders vermeld, zijn deze waarderingsgrondslagen consistent toegepast voor alle boekjaren die in deze jaarrekening zijn opgenomen. De jaarrekening is gepresenteerd in miljoenen euro's (functionele en presentatie valuta) en afgerond naar het dichtstbijzijnde getal.

Continuïteit

Vitens heeft één van de ratio's, de 'debt ratio', in de bankconvenanten niet gehaald. Dit betekent dat Vitens bij twee geldgevers een waiver heeft aangevraagd en heeft ontvangen voor 2022. Aan de overige ratio's heeft Vitens voldaan. Derhalve zijn de in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vennootschap.

Nieuwe en gewijzigde IFRS-standaarden

Uit onze analyse blijkt dat zowel de vastgestelde standaarden als de nog te bekrachtigen standaarden geen materiële impact hebben op het vermogen, de kasstromen en het resultaat van de vennootschap en dat geen sprake is van significante additionele toelichtingen. Om die reden zijn de gevolgen van deze wijzigingen voor de vennootschap niet in detail toegelicht in deze jaarrekening.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening staan de financiële gegevens van Vitens en haar groepsmaatschappijen, waarin Vitens direct of indirect een beslissende invloed uitoefent op het zakelijke en financiële beleid. De activa, passiva en de resultaten van deze groepsmaatschappijen worden volledig in de consolidatie opgenomen. In het geval dat het belang in de geconsolideerde vennootschap minder dan 100% bedraagt, wordt een aandeel van derden in het eigen vermogen en in het resultaat opgenomen. De resultaten van de groepsmaatschappijen die in de loop van het boekjaar zijn verworven of afgestoten, worden in de geconsolideerde winst- en verliesrekening opgenomen vanaf de datum van toetreding tot de groep respectievelijk tot de datum van afstoting. De grondslagen voor de balans en resultaatbepaling, alsmede het boekjaar, van de groepsmaatschappijen zijn overeenkomstig aan die van Vitens. Belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures worden niet betrokken in de consolidatie.

Intercompany-transacties, balansposten en ongerealiseerde winsten op transacties tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waarderingsgrondslagen en methode voor het bepalen van het resultaat zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar, met inachtneming van wijzigingen in standaarden en interpretaties die met ingang van 1 januari 2022 van kracht zijn.

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa is onderverdeeld in de volgende categorieën:

- software, ontwikkelingskosten en licenties;
- werk in uitvoering.

De investeringen in software, ontwikkelingskosten en licenties gedurende het boekjaar worden gewaardeerd tegen de aanschaffingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en de cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Onder aanschaffingsprijs wordt verstaan de verkrijgingsprijs, hetzij de vervaardigingsprijs, hetzij waardering op reële waarde in de situatie van overgenomen vennootschappen. De kostprijs van zelfvervaardigde immaterieel actief bestaat uit directe kosten van vervaardiging en toeslagen voor indirecte productiekosten. De kosten van zelfvervaardigde immaterieel actief in de ontwikkelingsfase worden geactiveerd en de kosten met betrekking tot onderzoeksfase worden verantwoord in de winst en verliesrekening.

Immateriële vaste activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur, indien de gebruikersduur bepaalbaar is. Indien het een immaterieel actief zonder bepaalbare gebruikersduur betreft, vindt er geen afschrijving plaats. Jaarlijks zal voor immateriële vaste activa zonder bepaalbare gebruikersduur en welke nog niet in gebruik is een impairment beoordeling plaatsvinden. De afschrijving start op moment van ingebruikname van de betreffende activa.

De gebruikersduren van immateriële vaste activa zijn als volgt:

- software, ontwikkelingskosten en licenties 3-7 jaar;
- werken in uitvoering worden niet afgeschreven.

Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa is onderverdeeld in de volgende categorieën:

- bedrijfsgebouwen, terreinvoorzieningen en terreinen;

- kantoorgebouwen;
- dienstwoningen;
- machines en installaties;
- leidingen;
- andere vaste bedrijfsmiddelen;
- werken in uitvoering;
- grond- en hulpstoffen (voorraden).

Bedrijfsgebouwen en terreinen, kantoren, machines en installaties, leidingen en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en de cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Als eerste waardering bij toepassingen van IFRS heeft waardering tegen reële waarde plaatsgevonden. Deze reële waarde wordt verondersteld als *deemed cost* waarbij afschrijvingen jaarlijks in mindering worden gebracht.

Dienstwoningen zijn woningen die staan op waterwingebieden van Vitens en worden verhuurd tegen marktconforme huurprijzen aan (ex-)Vitenswerknemers. Vitens merkt deze woningen aan als materieel vast actief in overeenstemming met IAS 16, waarbij waardering plaatsvindt tegen reële waarde en mutaties in het eigen vermogen worden verantwoord (herwaarderingsreserve). De reële waarde wordt onder andere afgeleid van de WOZ-waarde van de laatst ontvangen WOZ-beschikking. Voor de ongerealiseerde waardewijzigingen wordt een herwaarderingsreserve gevormd.

Investeringsgedurende het boekjaar worden gewaardeerd tegen de aanschaffingsprijs verminderd met eventueel verkregen subsidies en overige bijdragen. Onder aanschaffingsprijs wordt verstaan de verkrijgingsprijs, hetzij de vervaardigingsprijs, hetzij waardering op reële waarde in de situatie van overgenomen vennootschappen. De kostprijs van zelfvervaardigde activa bestaat uit directe kosten van vervaardiging en toeslagen voor indirecte productiekosten.

De kosten die voor ten minste één verslagperiode worden gemaakt voor de vervaardiging of aanschaf van een materieel vast actief respectievelijk na het moment van ingebruikname worden slechts geactiveerd indien aannemelijk is dat deze kosten toekomstige economische voordelen zullen genereren, economische eigendom is en mits deze kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Afhankelijk van de situatie worden deze investeringen begrepen in de boekwaarde van de desbetreffende activa of worden deze separaat geactiveerd. De boekwaarde van het oorspronkelijke actief wordt gedesinvesteerd bij vervanging.

Materiële vaste activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur van de verschillende componenten waaruit het betrokken actief bestaat. De afschrijving start op moment van ingebruikname van de betreffende activa.

In de overige machines en installaties zitten tevens membranen en watermeters.

De gebruiksduren van de componenten waaruit de activacategorieën bestaan, zijn als volgt opgebouwd:

- bedrijfsgebouwen 40 jaar, terreinvoorzieningen 15 jaar; terreinen (grond) worden niet afgeschreven;
- kantoorgebouwen en dienstwoningen 40 jaar;
- productielocaties civieltechnisch 40 jaar, elektrotechnisch en werktuigbouwkundig 15 jaar;
- overige machines en installaties 5-15 jaar;
- leidingen: hoofdleidingen 50 jaar, aansluitleidingen $33^{1/3}$ jaar en watermeters 10-15 jaar;
- andere vaste bedrijfsmiddelen 3-5 jaar;
- werken in uitvoering worden niet afgeschreven;

- grond- en hulpstoffen (voorraden) worden niet afgeschreven.

De verwachte gebruiksduur, de restwaarde en afschrijvingsmethoden worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangepast. Winsten of verliezen bij afstoting worden bepaald aan de hand van de opbrengsten en de op moment van afstoting geldende boekwaarde.

Toerekening van rentekosten vindt plaats in overeenstemming met IAS 23 aan projecten in aanbouw. Rentekosten worden toegerekend aan projecten met een verwachte looptijd langer dan 12 maanden en een verwacht investeringsbedrag groter dan € 1 miljoen. Toerekening van rentekosten vindt plaats op basis van de gewogen gemiddelde rente over de rentedragende schulden (2022: 2,6%; 2021: 2,6%).

De voorraden grond- en hulpstoffen staan ten dienste aan de overige materiële vaste activa. De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs (of lagere realiseerbare waarde) onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Indien omstandigheden hiertoe aanleiding geven, wordt vastgesteld of sprake is van bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van deze activa. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

Het bedrag van de afwaardering wordt ten laste gebracht van de winst- en verliesrekening en zichtbaar in noot [22] afschrijvingen. Nadat een verlies wegens bijzondere waardevermindering is verwerkt, wordt de jaarlijkse afschrijving aangepast aan de herziene boekwaarde verminderd met de restwaarde.

Indien het bedrag van de afwaardering groter is dan de boekwaarde van het actief, moet worden bezien of een voorziening op basis van verplichtingen moet worden gevormd.

Activa met gebruiksrecht

Activa met gebruiksrecht wordt gewaardeerd tegen kostprijs. Deze kostprijs bestaat uit het bedrag van de eerste waardering van de contante leaseverplichting en de gemaakte initiële directe kosten verminderd met afschrijvingen gedurende het boekjaar.

Na de eerste opname moet het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief worden afgeschreven over de gebruiksduur van de onderliggende activa. Het afschrijvingsregime van activa met gebruiksrecht wordt bepaald op basis van de looptijd van het contract.

Bij de bepaling van de leaseverplichtingen en de gebruiksrechten op 1 januari 2022 is het WACC-percentage 2022 (2,95%) gehanteerd als disconteringsvoet voor het contant maken van de leaseverplichting met uitzondering van de leaseverplichtingen waarvan de rentepercentages bekend zijn.

Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Geassocieerde deelnemingen zijn die entiteiten waar Vitens, direct of indirect, invloed van betekenis uitoefent op het financiële en operationele beleid, maar waar het geen beslissende zeggenschap over heeft. Over het algemeen is hier sprake van als Vitens tussen de 20% en 50% van de stemrechten kan uitoefenen. Geassocieerde deelnemingen worden bij verwerving gewaardeerd tegen kostprijs (zijnde de reële waarde) en vanaf dat moment worden waardemutaties van de geassocieerde deelnemingen direct opgenomen in de winst- en verliesrekening (equity methode).

Bij een negatieve vermogenswaarde worden verliezen op deelnemingen verwerkt tot het bedrag van de netto-investering in de deelneming. In deze netto-investering zijn ook leningen begrepen die aan deelnemingen zijn verstrekt, voor zover deze feitelijk deel uitmaken van de netto-investering. Voor het aandeel in verdere verliezen wordt uitsluitend een voorziening opgenomen indien en voor zover op grond van juridische verplichtingen wordt ingestaan voor de schulden van de deelneming of indien er een feitelijke verplichting is om de deelneming (voor het aandeel) tot betaling van de schulden in staat te stellen.

Bij mogelijke impairment van deelnemingen wordt verwezen naar de verwerkingswijze zoals opgenomen in de paragraaf 'Bijzondere waardeverminderingen financiële vaste activa' in de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'

Joint ventures zijn overeenkomsten waarbij Vitens, tezamen met een of meerdere partijen, activiteiten uitvoert waarbij alle partijen gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen. Investerings in geassocieerde deelnemingen waarop Vitens invloed van betekenis uitoefent en belangen in joint ventures worden gewaardeerd volgens de equity methode. De boekwaarde van de geassocieerde deelneming of de joint venture omvat de goodwill die bij de overname is betaald en het aandeel van Vitens in de wijzigingen in het eigen vermogen van de geassocieerde deelnemingen, respectievelijk joint venture na het moment van overname.

Overige financiële activa

De overige financiële activa betreffen verstrekte leningen en vorderingen en zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Derivaten

Bij de gewone bedrijfsuitoefening wordt gebruikgemaakt van derivaten (financiële instrumenten) om renterisico's te beperken. Het doel van dit beheer is de invloed van veranderingen in rentetarieven op de resultaten te beperken. Rentederivaten worden gebruikt om de leningenportefeuille te sturen op het gewenste risicoprofiel en worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden. Deze rentederivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde vanaf het moment dat het contract is afgesloten (*trade date*). De reële waarde is een resultante van de ontwikkelingen van de marktrente en de vastgestelde rente van het onderliggende derivaat. Veranderingen in de reële waarde van derivaten worden direct verantwoord in het eigen vermogen. De afgesloten rentederivaten worden aangemerkt als hedge-instrumenten.

Vitens hanteert onderstaande waarderingshiërarchie:

- niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) koersen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen;
- niveau 2: overige methoden waarbij alle variabelen een significant effect op de verwerkte reële waarde hebben en direct of indirect waarneembaar zijn;
- niveau 3: methoden waarbij variabelen worden gehanteerd die een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde, doch niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

De derivaten zijn in de waarderingshiërarchie gewaardeerd op de niveau-2-methode, waarbij variabelen met een significant effect op de verwerkte reële waarde direct of indirect waarneembaar zijn. Vitens hanteert een netto contante waardeberekening, rekening houdend met kredietrisico. Relevante variabelen die van toepassing zijn voor waardering derivaten betreffen (i) contante waarden van rentebetalingen en (ii) geprognoseerde rentecurves.

Door toepassing van rentederivaten wordt een vaste *cash outflow* gerealiseerd. Vitens betaalt vastrentend op het derivaat, terwijl de betaalde kortetermijnrente op roll-over-leningen wordt betaald uit de ontvangst van de korte rente op het derivaat. Een hedge wordt geacht effectief te zijn indien, vanaf het begin en gedurende de looptijd van de hedge-relatie, verwacht wordt dat veranderingen van de cashflows van het gehedgde item vrijwel volledig worden afgedekt door veranderingen in de cashflows van het hedge-instrument. Is dit het geval, dan worden de schommelingen in de reële waarde van de derivaten ten gunste/ten laste van de afdekkingsreserve (eigen vermogen) verantwoord (hedge accounting). Indien het derivaat zich niet langer kwalificeert als hedge-instrument worden de schommelingen in de reële waarde ten gunste/ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Bijzondere waardeverminderingen financiële vaste activa

Voor financiële instrumenten beoordeelt de vennootschap op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst -en verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt verwerkt in de winst -en verliesrekening.

Waarderingen tegen reële waarde

Vitens hanteert onderstaande waarderingshiërarchie voor het bepalen van de reële waarde:

- niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) koersen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen;
- niveau 2: overige methoden waarbij alle variabelen een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde en direct of indirect waarneembaar zijn;
- niveau 3: methoden waarbij variabelen worden gehanteerd die een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde, doch niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

In onderstaande tabel zijn de financiële activa en verplichtingen opgenomen die worden gewaardeerd tegen reële waarde. Zie voor de toelichting van die gewaardeerd wordt tegen reële waarde de toelichting bij de grondslag 'materiële vaste activa'. De toelichting bij derivaten die worden gewaardeerd tegen reële waarde staat bij de grondslag van 'Derivaten'.

Waarderingen tegen reële waarde per 31-12-2022	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
In miljoenen euro's				
Activa				
Dienstwoningen	-	-	4,0	4,0
Totaal activa	-	-	4,0	4,0
Passiva				
Derivaten	-	8,1	-	8,1
Totaal passiva	-	8,1	-	8,1

Waarderingen tegen reële waarde per 31-12-2021	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
In miljoenen euro's				
Activa				
Dienstwoningen	-	-	4,4	4,4
Totaal activa	-	-	4,4	4,4
Passiva				
Derivaten	-	48,5	-	48,5
Totaal passiva	-	48,5	-	48,5

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een waardecorrectie in verband met mogelijke oninbaarheid. Saldering en presentatie van handels- en overige vorderingen op en ontvangen voorschotten van verbruikers vindt plaats op basis van afrekgroepen: een groeperingsmethodiek van klanten op basis van in de tijd gespreide meteropnames ter bepaling van het te factureren waterverbruik. Handels- en overige vorderingen worden niet langer opgenomen als de gelden zijn ontvangen of als oninbaarheid is vastgesteld.

Liquide middelen

De post liquide middelen bestaat uit banktegoeden en contanten en wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, hetgeen overeenkomt met de nominale waarde. Schulden aan bankinstellingen worden verantwoord onder de rentedragende verplichtingen.

Egalisatierekening bijdragen van derden

De egalisatierekening bijdragen van derden wordt overeenkomstig IFRS 15 gewaardeerd tegen de van derden ontvangen bijdragen in aanleg van aansluitleidingen verminderd met amortisaties. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in $33^{1/3}$ jaar en is gelijkgesteld aan de afschrijvingstermijn van de investeringen in aansluitleidingen. De jaarlijkse amortisatie wordt verantwoord onder de overige omzet. Het kortlopend deel van de egalisatierekening bijdragen van derden wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Rentedragende verplichtingen

De rentedragende verplichtingen zijn bij opname gewaardeerd tegen reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. De binnen een jaar vervallende aflossingsverplichtingen van de langlopende verplichtingen worden gepresenteerd onder de kortlopende verplichtingen.

Voorzieningen personeelsbeloningen

De reorganisatievoorziening is gevormd ter dekking van de verplichtingen uit het sociaal plan. De kosten die voortvloeien uit het sociaal plan worden voornamelijk veroorzaakt door de kosten die gemoeid zijn met herplaatsing van boventallige medewerkers. De berekening is gebaseerd op het aantal boventalligen met daarbij totale loonkosten, een reële benadering van de (gemiddelde) leeftijd en de te verwachten begeleidingsperiode.

De jubileumvoorziening is gevormd ten behoeve van toekomstige jubileumuitkeringen en is actuarieel berekend. Hierbij is rekening gehouden met de overlevingstafel 2016-2021 voor mannen en vrouwen, toekomstig personeelsverloop en salarisstijgingen.

De voorzieningen personeelsbeloningen zijn contant gemaakt tegen een nominale rekenrente van 2,6% (2021: 2,6%).

Het kortlopend deel van de voorziening personeelsbeloningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Overige voorzieningen

Genoemde voorzieningen worden gevormd indien:

- per balansdatum een juridisch afdwingbare en/of feitelijke verplichting bestaat die voortvloeit uit gebeurtenissen vóór de balansdatum;
- het aannemelijk is dat een uitstroom van middelen zal plaatsvinden om de verplichting af te wikkelen;
- een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de verplichting;
- de voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting nodig zijn, tenzij het effect van de tijdswaarde van geld significant is. In dat geval wordt de voorziening gewaardeerd tegen contante waarde;
- het kortlopend deel van de overige voorzieningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Leaseverplichtingen

Bij de bepaling van de leaseverplichtingen en de gebruiksrechten op 1 januari 2022 is het WACC-percentage 2022 (2,95%) gehanteerd als disconteringsvoet voor het contant maken van de leaseverplichting met uitzondering van de leaseverplichtingen waarvan de rentepercentages bekend zijn.

De leaseverplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd door de boekwaarde te verhogen om de rente op de leaseverplichting weer te geven en te verminderen om de verrichte leasebetalingen weer te geven.

Collectieve regelingen

Vitens kent een Pensioen- en Flexibele Uittredingsregeling voor huidige en voormalige werknemers. De pensioenen zijn ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP en de Flexibele Uittreding bij Stichting Flexibel Uittreden Nutsbedrijven en is daarmee indirect ondergebracht bij het Pensioenfonds ABP. Het betreft collectieve regelingen waarbij meerdere werkgevers zijn aangesloten en het zijn in wezen toegezegd-pensioenregelingen, waarbij de pensioenuitkering gebaseerd is op de lengte van het dienstverband en het gemiddeld salaris van de werknemer gedurende dit dienstverband.

De pensioenregelingen kunnen worden aangemerkt als *multi-employer-funds*. IAS 19 verlangt dat bepaalde informatie inzake toegezegd-pensioenregelingen wordt toegelicht in de jaarrekening. Met name het saldo van de met de regeling samenhangende activa en passiva dient in de balans te worden opgenomen als een vordering of verplichting. Beide pensioenfondsen hebben aangegeven dat zij niet in staat zijn om aan de deelnemende ondernemingen de informatie te verschaffen die noodzakelijk is inzake toegezegd-pensioenregelingen. Daarom worden beide regelingen behandeld als toegezegde-bijdragen-regelingen en worden de verschuldigde pensioenpremies over het boekjaar als pensioenlasten in het resultaat verantwoord. De pensioenlasten voor 2022 bedragen € 13,8 miljoen (2021: € 13,1 miljoen).

De beleidsdekkingsgraad van het ABP bedraagt ultimo 31 december 2022 118,6% (31 december 2021: 102,8%). De pensioenen zijn per 1 januari 2022 niet verhoogd. De financiële situatie van ABP liet het, binnen de regels die gelden in het huidige pensioenstelsel, niet toe om de pensioenen te indexeren. De totale premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen komt bij ABP per 1 januari 2022 uit op 25,9% (2021: 25,9%).

Kortlopende verplichtingen

De kortlopende verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Een kortlopende verplichting wordt opgenomen in de balans zodra Vitens contractpartij is en/of een concrete dienst of levering van goederen heeft plaatsgevonden.

Lease- en huurovereenkomsten

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomsten aangegaan voor het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten zijn verwerkt volgens IFRS 16.

Drinkwateromzet

De drinkwateromzet bestaat uit de vastrechtvergoeding en de vergoeding voor levering van drinkwater. De verantwoording van de drinkwateropbrengsten wordt gebaseerd op de totaal aan derden geleverde hoeveelheid water. De omzetgegevens worden verkregen uit metingen bij klanten en, voor wat betreft het nog niet afgerekend deel, uit schattingen op basis van ervaringscijfers. Over de drinkwateromzet geheven omzetbelasting en belasting op leidingwater worden niet in de omzet begrepen. De drinkwateromzet wordt genomen op het moment dat de voordelen van eigendom zijn overgedragen op de koper.

Overige omzet

Onder de overige omzet worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten. De overige omzet bestaat onder meer uit de volgende posten:

- Opbrengsten verhuizingen/nieuwe aansluitingen en incasso. Bij verhuizingen/nieuwe aansluitingen brengt Vitens een bedrag in rekening ter dekking van de administratieve werkzaamheden;
- Opbrengst brandkranen heeft betrekking op een eenmalige bijdrage en een jaarlijkse terugkerende vergoeding ten behoeve van het onderhoud;
- Opbrengst werk voor derden betreft diverse activiteiten die Vitens verricht voor derden;
- Opbrengst huur en pacht heeft betrekking op huuropbrengsten van kantoorgebouwen en dienstwoningen (aanwezig op gronden waarop productielocaties zijn gevestigd of winning plaatsvindt). Daarnaast opbrengsten voor het verpachten van gronden;
- Meeliftvergoedingen betreffen vergoedingen van met name gemeenten voor het meeliften op de factuur van Vitens voor verontreinigingsheffingen/ingezetenenomslag en rioolheffingen;
- Opbrengsten analyses en advisering hebben betrekking op verrichte analyses vanuit het laboratorium van Vitens voor derden;

- Opbrengsten dienstverlening aan derden betreffen verrichte front- en backofficewerkzaamheden voor een ander drinkwaterbedrijf en dienstverlening aan VEI B.V.;
- Amortisatie bijdragen van derden betreft klantbijdragen voor aanleg aansluitleidingen. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in $33^{1/3}$ jaar;
- Opbrengsten huurvergoeding standpijpen betreft de verhuur van standpijpen aan derden;
- Opbrengsten reststoffen heeft betrekking op de verkoop van reststoffen welke ontstaan als gevolg van het waterzuiveringsproces;
- De activiteiten uit overige opbrengsten worden als opbrengst verantwoord voor zover levering van goederen en diensten heeft plaatsgevonden en zover de prestaties zijn geleverd.

Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en betreffen uitbesteed werk en inhuur personeel van derden. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Grondwaterbelastingen en -heffingen

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en betreffen belastingen die verbonden zijn aan het onttrekken van grondwater. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige kosten

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en bestaan onder meer uit grond- en hulpstoffen, elektra, autokosten, automatiseringskosten, facilitaire kosten en overige kosten. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Geactiveerde productie

De geactiveerde productie voor het eigen bedrijf betreft directe personeelskosten en indirecte overige kosten die zijn gemaakt ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken van de onderneming. Deze geactiveerde productie wordt in mindering gebracht op de personeelskosten, uitbesteed werk, inhuur personeel en de overige kosten.

Financiële baten

De financiële baten bestaan uit interestbaten op financiële activa, zijnde leningen, berekend op basis van de effectieve-interestmethode en worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Daarnaast bestaan de financiële baten uit toerekening van rentekosten aan projecten in aanbouw in overeenstemming met IAS 23.

Financiële lasten

De interestlasten hebben betrekking op rentedragende verplichtingen, berekend op basis van de effectieve-interestmethode en worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De rentedragende verplichtingen omvatten vastrentende leningen, achtergestelde leningen, roll-over-leningen, rentederivaten en rekening-courant. Daarnaast bevatten ze een vrijval van het verschil tussen de reële waarde en nominale waarde van de leningenportefeuille van overgenomen partijen, oprentingskosten voorzieningen en overige kosten van financiering zoals bereidstellingsprovisies, garanties en bankkosten.

Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Betreft het resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures.

Belastingen

Vanaf 1 januari 2016 zijn Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersonen belastingplichtig. NV's zoals Vitens worden op basis van de wet geacht met hun hele vermogen een onderneming te drijven. Activiteiten welke Vitens verricht vanuit de Drinkwaterwet, zoals het leveren van drinkwater, zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening

Het opstellen van een jaarrekening brengt met zich mee dat gebruik wordt gemaakt van aannames, veronderstellingen en schattingen die zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op factoren die naar het oordeel van het management aanvaardbaar zijn, gegeven de specifieke omstandigheden. Deze aannames, veronderstellingen en schattingen zijn van invloed op de waardering en presentatie van de gerapporteerde activa en verplichtingen alsmede op het resultaat over het boekjaar. De werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van de gehanteerde schattingen en veronderstellingen. Hieronder gaan we in op de genoemde posten.

Voorziening personeelsbeloningen

De genoemde voorzieningen zijn bepaald op basis van veronderstellingen omtrent toekomstige ontwikkelingen van bijvoorbeeld salarissen, sociale wetgeving, verloop personeel en statistisch onderbouwde aannames ten aanzien van overleving. Dit complex van aannames in samenhang met de gehanteerde disconteringsvoeten leidt tot geringe invloed op de waardering van de voorzieningen en de resultaten.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen hebben betrekking op mogelijke vergoeding voor droogteschades in onttrekkingsgebieden rondom een aantal productielocaties, voorziening mogelijke onjuiste tariefberekening voor vastrecht aan een deel van onze klanten en voor een aantal juridische geschillen en lopende huurverplichtingen. De voorzieningen zijn bepaald op basis van de best mogelijke inschattingen van het management waartegen de verplichtingen kunnen worden afgewikkeld.

Waardering van (im)materiële vaste activa

Bij de bepaling van de boekwaarde van (im)materiële vaste activa wordt gebruikgemaakt van schattingen van afschrijvingstermijnen die zijn afgeleid van verwachtingen omtrent de technische en economische levensduur van de onderliggende activa. Als gevolg van veranderingen in de toekomst op het gebied van technologische ontwikkelingen of in het gebruik van de activa kunnen veranderingen ontstaan in de levensduur van de activa en deze kunnen dan aanleiding geven tot bijzondere waardevermindering. Een stijging/daling van 10% op de afschrijvingen (afschrijvingspercentages) leidt tot hogere/lagere afschrijvingen van circa € 10 miljoen.

Indien omstandigheden hiertoe aanleiding geven, wordt vastgesteld of sprake is van bijzondere waardevermindering van (im)materiële vaste activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van deze activa. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

Debiteuren

Vitens beoordeelt periodiek de volwaardigheid van vorderingen op basis van ervaringscijfers van het betaalgedrag uit het verleden. Eventuele waardeverminderingen worden in mindering gebracht op het debiteurensaldo. Vitens hanteert onderstaande voorzieningspercentages voor haar openstaande waterdebiteuren intern en extern (overgedragen aan een incassobureau):

Ouderdomscategorie	% debiteuren intern bij Vitens	% debiteuren bij incassobureau
- openstaande handelsdebiteuren 0-30 dagen	1%	30%
- openstaande handelsdebiteuren 31-60 dagen	1%	31%
- openstaande handelsdebiteuren 61-90 dagen	3%	31%
- openstaande handelsdebiteuren 91-180 dagen	9%	36%
- openstaande handelsdebiteuren 181-365 dagen	43%	49%
- openstaande handelsdebiteuren > 365 dagen	100%	65%

De voorziening niet-water-gelden wordt statisch bepaald. Per jaareinde beoordeelt Vitens individueel de oninbaarheid van het openstaand debiteurensaldo.

Reële waardebepaling financiële instrumenten

Afgeleide financiële instrumenten zijn in de balans tegen reële waarde verantwoord. Voor overige financiële instrumenten, waaronder verkregen en uitgegeven leningen, is de reële waarde opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening.

Omzetverantwoording

De verantwoording van de drinkwateropbrengsten wordt gebaseerd op het totaal aan derden geleverde hoeveelheid water (belasting op leidingwater behoort niet tot de omzet). Vitens hanteert een systematiek van omzetbepaling waarbij het werkelijk gemeten verbruik wordt toegerekend aan maanden/jaren conform de volgende drie stappen:

1. De werkelijk gefactureerde hoeveelheden m³/omzet. Per klant wordt het werkelijk aantal gefactureerde m³/omzet toegerekend aan de kalenderjaren. In 2022 is 45% van de levering aan klanten gefactureerd.
2. De nog te factureren hoeveelheden m³/omzet tot en met einde van het kalenderjaar (jaarprognose). Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening hebben ontvangen, wordt een schatting gemaakt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele drinkwaterafgifte. Een hogere/lagere inschatting van de nog af te rekenen omzet van 1% leidt tot een hogere/lagere netto-omzet van circa € 1,2 miljoen. Onder noot [29] staat een nadere toelichting op betreffende afloop balansposten omzet uit voorgaande jaren en het werkelijk vastgestelde 'Niet In Rekening Gebracht' (NIRG) in procenten.
3. Totaal verbandcontrole tussen klantgegevens SAP IS-U en drinkwaterafgiftecijfers. Ter controle worden de klantgegevens gelegd naast de waterbalansen (afgiftecijfers productielocaties). Mutaties worden geanalyseerd evenals de ontwikkeling van het NIRG.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij voor de herleiding van de mutatie in geldmiddelen wordt uitgegaan van het resultaat na belastingen volgens de winst- en verliesrekening. Het in het kasstroomoverzicht gehanteerde begrip geldmiddelen betreft de rentedragende verplichtingen zoals in de balans gehanteerd.

Toelichting op de geconsolideerde balans

[1] Immateriële vaste activa

In miljoenen euro's	Software, ontwikkelingskosten en licenties	Werken in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2021			
Aanschafwaarde	61,2	20,3	81,5
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-50,4	-	-50,4
Boekwaarde per 1 januari 2021	10,8	20,3	31,1
Mutaties 2021			
Investeringen	-	11,0	11,0
Overheveling naar materiële vaste activa	-	4,1	4,1
Ingebruikname werken in uitvoering	20,1	-20,1	-
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	-5,7	-	-5,7
Overheveling cumulatieve aanschafwaarde	-2,5	-	-2,5
Overheveling afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	2,5	-	2,5
Totaal	14,4	-5,0	9,4
Stand per 31 december 2021			
Aanschafwaarde	78,9	15,2	94,0
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-53,6	-	-53,6
Boekwaarde per 31 december 2021	25,3	15,2	40,5
Mutaties 2022			
Investeringen	-	5,5	5,5
Overheveling naar materiële vaste activa	-	1,0	1,0
Ingebruikname werken in uitvoering	4,9	-4,9	-
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	-6,3	-	-6,3
Overheveling cumulatieve aanschafwaarde	-0,2	-	-0,2
Overheveling afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	0,2	-	0,2
Totaal	-1,4	1,6	0,2
Stand per 31 december 2022			
Aanschafwaarde	83,4	16,8	100,2
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-59,5	-	-59,5
Boekwaarde per 31 december 2022	23,9	16,8	40,7

De investeringen in immateriële vaste activa 2022 hebben betrekking op aangeschafte software, ontwikkelingskosten en licenties. In 2022 is € 1,0 miljoen overgeheveld van de werken in uitvoering van de materiële vaste activa naar de werken in uitvoering van de immateriële vaste activa gezien deze betrekking hebben op software, ontwikkelingskosten en licenties.

[2] Materiële vaste activa

In miljoenen euro's	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Kantoorgebouwen	Dienstwoningen	Machines en installaties	Leidingen	Andere vaste middelen	Werken in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2021								
Aanschafwaarde	596,8	26,4	7,3	652,0	2.585,5	25,6	55,4	3.948,9
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-295,2	-9,4	-2,0	-500,8	-1.332,0	-21,0	-	-2.160,4
Boekwaarde per 1 januari 2021	301,6	17,0	5,3	151,2	1.253,5	4,6	55,4	1.788,5
Herwaardering kantoorgebouwen	-	2,1	-	-	-	-	-	2,1
Boekwaarde per 1 januari 2021	301,6	19,1	5,3	151,2	1.253,5	4,6	55,4	1.790,6
Mutaties 2021								
Reële waarde mutaties	-	-	-0,3	-	-	-	-	-0,3
Investeringen	0,5	-	-	-0,1	82,9	-	82,8	166,1
Ingebruikname werken in uitvoering	11,3	2,9	-	19,3	5,5	5,9	-44,9	-
Overheveling naar/van andere activaklasse	8,9	0,4	-	-19,2	8,7	1,2	-4,1	-4,1
Overheveling cumulatieve aanschafwaarde	-61,5	-0,4	-	65,2	-9,7	5,8	-	-0,6
Overheveling afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	61,5	0,4	-	-65,2	9,7	-5,8	-	0,6
Desinvesteringen	-0,3	-	-0,6	-	-	-	-0,4	-1,3
Afschrijvingen	-13,7	-0,9	-	-19,8	-52,9	-2,5	-	-89,8
Totaal	6,7	2,4	-0,9	-19,8	44,2	4,6	33,4	70,6
Stand per 31 december 2021								
Aanschafwaarde	678,8	32,1	7,3	586,6	2.692,3	26,9	88,8	4.112,8
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-370,4	-10,7	-2,9	-455,3	-1.394,6	-17,8	-	-2.251,7
Boekwaarde per 31 december 2021	308,4	21,4	4,4	131,3	1.297,7	9,1	88,8	1.861,1
Mutaties 2022								
Reële waarde mutaties	-	-	0,1	-	-	-	-	0,1
Investeringen	4,4	-	-	-	95,5	-	99,3	199,2
Ingebruikname werken in uitvoering	11,7	-	-	31,3	21,0	4,7	-68,7	-
Overheveling naar/van andere activaklasse	0,7	-	-	-1,6	0,9	-	-1,0	-1,0
Overheveling cumulatieve aanschafwaarde	-8,3	-	-	-12,3	-5,6	-1,4	-	-27,6
Overheveling afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	8,3	-	-	12,3	5,6	1,4	-	27,6
Desinvesteringen	-1,1	-	-0,5	-0,1	-2,8	-	-	-4,5
Afschrijvingen	-13,8	-1,1	-	-20,5	-54,3	-3,3	-	-93,0

Totaal	1,9	-1,1	-0,4	9,1	60,2	1,4	29,6	100,7
Stand per 31 december 2022								
Aanschafwaarde	686,2	32,1	6,8	603,8	2.801,2	30,2	118,5	4.278,8
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-375,9	-11,8	-2,8	-463,4	-1.443,3	-19,7	-	-2.316,9
Boekwaarde per 31 december 2022	310,3	20,3	4,0	140,4	1.357,9	10,5	118,5	1.961,9

In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Bedrijfsgebouwen en terreinen	310,3	308,4
Kantoorgebouwen	20,3	21,4
Dienstwoningen	4,0	4,4
Machines en installaties	140,4	131,3
Leidingen	1.357,9	1.297,7
Andere vaste middelen	10,5	9,1
Werken in uitvoering	118,5	88,8
Subtotaal materiële vaste activa	1.961,9	1.861,1
Grond- en hulpstoffen (voorraden)	6,3	5,6
Totaal materiële vaste activa	1.968,2	1.866,7

Toerekening van de rentekosten (IAS 23) vindt plaats op basis van de gewogen gemiddelde rente over de rentedragende schulden (2022: 2,6%; 2021: 2,6%) voor projecten die zijn gestart na 1 januari 2009, waarin minimaal € 1 miljoen is geïnvesteerd en die een looptijd hebben langer dan 12 maanden. In 2022 is € 1,8 miljoen (2021: € 1,2 miljoen) aan rentekosten toegerekend aan projecten in aanbouw.

In 2022 heeft een reële-waardemutatie plaatsgevonden van € 0,1 miljoen en die heeft betrekking op herwaardering dienstwoningen (2021: € 0,3 miljoen herwaardering kantoorgebouwen).

[3] Activa met gebruiksrecht

In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Gebouwen	5,2	5,5
Wagenpark	7,3	9,6
Datalijnen	8,0	7,2
Overige	1,1	1,2
Totaal activa met gebruiksrecht	21,6	23,5

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomsten aangegaan voor het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten worden verwerkt volgens IFRS 16. De korte termijn lease- en huurovereenkomsten (< 1 jaar) / lage waarde lease- en huurovereenkomsten (< € 5.000,-) zijn onder de NUBBV huurverplichtingen opgenomen, zie noot [16].

In onderstaand tabel is het verloopoverzicht 2022 van de lease- en huurovereenkomsten voor zowel het gebruiksrecht als leaseverplichting opgenomen.

In miljoenen euro's	Gebruiksrecht	Leaseverplichting
Stand per 1 januari 2022	23,5	20,2
Nieuwe en/of gewijzigde leasecontracten	2,9	2,9
Bijkomende kosten	1,5	-
Afschrijvingen	-6,3	-
Aflossing leaseverplichting	-	-5,5
Interest	-	0,4
Stand per 31 december 2022	21,6	18,0

[4] Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Hieronder staat een overzicht van de groepsmaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures.

Per 31 december 2022	Plaats	Belang (in %)
Groepsmaatschappijen (geconsolideerd)		
Vitens Watermanagement B.V.	Zwolle	99,9
Vitens Industriewater B.V.	Leeuwarden	100
Geassocieerde deelnemingen (niet geconsolideerd)		
AquaMinerals B.V.	Rijswijk	22,8
KWH Water B.V.	Nieuwegein	26,4
SubMerge B.V.	Rotterdam	33,3
Joint ventures (niet geconsolideerd)		
VEI B.V.	Utrecht	50,0
Facturatie B.V.	Utrecht	50,0

	Geassocieerde deelnemingen		Joint ventures		Totaal	
In miljoenen euro's	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Boekwaarde per 1 januari	3,2	3,0	2,7	2,7	5,9	5,7
Mutaties						
Aandeel in resultaat	0,5	0,2	-0,1	-	0,4	0,2
Ontvangen van deelnemingen	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties	0,5	0,2	-0,1	-	0,4	0,2
Boekwaarde per 31 december	3,7	3,2	2,6	2,7	6,3	5,9

Financiële gegevens geassocieerde deelnemingen en joint ventures

In miljoenen euro's	Activa	Verplichtingen	Omzet	Winst/Verlies	% Belang	Aandeel in netto-activa
2022						
VEI B.V. (2022)	16,0	14,4	20,3	-	50,0%	0,8
AquaMinerals B.V. (2022)	3,5	2,1	17,5	-	22,8%	0,3
KWH Water B.V. (2022)	28,0	15,0	26,0	-0,2	26,4%	3,3
SubMerge B.V. (2022)	-	0,2	-	-0,1	33,3%	-0,1
Facturatie B.V. (2022)	20,4	16,8	1,0	-0,1	50,0%	1,8

Van de bovengenoemde geassocieerde deelnemingen en joint ventures is geen definitieve jaarrekening 2022 beschikbaar vóór publicatie van het Vitens jaarverslag 2022. Het verwachte resultaat 2022 van de geassocieerde deelnemingen en joint ventures is wel meegenomen. De genoemde bedragen in bovenstaande tabel hebben betrekking op het geheel van de entiteiten.

[5] Overige financiële activa

In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Boekwaarde per 1 januari	0,2	0,2
Mutaties		
Verstreckte nieuwe leningen	8,4	-
Ontvangen aflossingen op leningen	-0,1	-
Overige mutaties		-
Totaal mutaties	8,3	-
Boekwaarde per 31 december	8,5	0,2

Ultimo boekjaar bedragen de overige financiële activa € 8,5 miljoen (2021: € 0,2 miljoen), deze hebben betrekking op verstreckte leningen.

Lening aan verbonden partij

De aan Facturatie B.V. verstrekte lening ad € 8,4 miljoen is bedoeld voor financiering van investeringen in verband met de implementatie van SAP HANA. De lening wordt beschikbaar gesteld voor de periode vanaf 14 oktober 2022 tot 13 oktober 2029.

Er wordt rente in rekening gebracht welke gelijk is aan de som van de toepasselijke 4-jaars Interest Rate Swap (IRS) op het moment van het trekkingsverzoek en de Marge. De 4-jaars IRS is hierbij toegepast op basis van de gemiddelde looptijd van de lening. De Marge is gebaseerd op een actuele inschatting van de door de markt gehanteerde marge voor een vergelijkbare lening aan een drinkwaterbedrijf en bedraagt 0,38% per jaar.

Algemene voorwaarden van transacties met verbonden partijen

De verkopen aan en aankopen van verbonden partijen vinden plaats op voorwaarden die gelijkwaardig zijn aan die welke gangbaar zijn in arm's length transacties. Uitstaande saldi aan het einde van het jaar zijn ongedekt en rentevrij en vereffening gebeurt in contanten. Er zijn geen garanties verstrekt of ontvangen voor vorderingen of vorderingen op verbonden partijen

[6] Handels- en overige vorderingen

In miljoenen euro's		31-12-2022	31-12-2021
Handelsdebiteuren	36,9	39,0	
Waardevermindering van debiteuren	-1,6	-2,2	
Meelifters	0,2	0,2	
Nettohandelsvorderingen		35,5	37,0
Belastingen en premies sociale verzekeringen		0,8	1,8
Overlopende activa		14,4	12,5
Totaal		50,7	51,3

Het saldo van de handelsdebiteuren betreft waterdebiteuren in de zakelijke en consumentenmarkt € 16,5 miljoen (2021: € 17,7 miljoen) en overige niet-waterdebiteuren € 20,4 miljoen (2021: € 21,3 miljoen). De reële waarde van de debiteuren is gelijk aan de boekwaarde. De overlopende activa bedraagt ultimo 2022 € 14,4 miljoen en bestaat voornamelijk uit vooruitbetaalde bedragen en nog te factureren omzet.

Ultimo boekjaar bedragen de waardeverminderingen van debiteuren € 1,6 miljoen (2021: € 2,2 miljoen). De vrijval in de winst- en verliesrekening over 2022 is € 0,6 miljoen (2021: - € 0,2 miljoen).

Hieronder een verloopoverzicht van de debiteurenvoorzieningen.

In miljoenen euro's	2022	2021
Stand per 1 januari	2,2	2,3
Mutaties		
Dotaties	-	0,2
Onttrekkingen	-	-0,3
Vrijval	-0,6	-
Totaal mutaties	0,6	-0,1
Stand per 31 december	1,6	2,2

Onderstaand overzicht toont de openstaande handelsdebiteuren naar ouderdom. Dit is exclusief de vorderingen op meelifters voor een bedrag van € 0,2 miljoen (2021: € 0,2 miljoen), aangezien Vitens hierover geen debiteurenrisico loopt.

In het saldo van de handelsdebiteuren per 31 december 2022 zitten geen individuele vorderingen, welke niet reeds zijn voorzien, die bij oninbaarheid een materiële impact hebben op het resultaat van Vitens. In de voorziening is rekening gehouden met toekomstige economische ontwikkelingen welke impact kunnen hebben op de handels- en overige vorderingen. In de debiteuren zijn geen vorderingen opgenomen welke uit hoofde van het *expected credit loss model* niet als openstaande vordering geassocieerd kunnen worden (IFRS 9).

Waterdebiteuren

In miljoenen euro's	0 - 90 dagen	91 - 180 dagen	181 - 365 dagen	> 365 dagen	Totaal
2022	14,1	0,7	0,6	1,1	16,5
2022 (incl. waardevermindering)	14,0	0,6	0,3	0,2	15,1
2021	14,7	0,7	0,8	1,5	17,7
2021 (incl. waardevermindering)	14,5	0,6	0,4	0,4	15,9

Niet-waterdebiteuren

In miljoenen euro's	0 - 90 dagen	91 - 180 dagen	181 - 365 dagen	> 365 dagen	Totaal
2022	19,6	0,1	0,2	0,4	20,4
2022 (incl. waardevermindering)	19,6	0,1	0,2	0,3	20,2
2021	20,2	0,3	0,2	0,6	21,3
2021 (incl. waardevermindering)	20,2	0,3	0,1	0,3	20,9

[7] Eigen vermogen

Maatschappelijk kapitaal	Gewone aandelen		
Aantal aandelen	Aantal uitgegeven aandelen	Aandelen in portefeuille bij Vitens	Totaal
Stand per 31 december 2021	5.777.247	-	5.777.247
Stand per 31 december 2022	5.777.247	-	5.777.247

Maatschappelijk kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 18.000.000, verdeeld in 18.000.000 gewone aandelen van nominaal € 1 per aandeel.

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 18.000.000, verdeeld in 18.000.000 gewone aandelen van nominaal € 1 per aandeel. Hiervan zijn ultimo 2022 5.777.247 aandelen geplaatst en volgestort.

De agioreserve betreft een reserve als gevolg van de oprichting van Vitens in 2001. Per geplaatst aandeel (4.475.439) bedroeg dit € 9 per aandeel (in totaal € 40,3 miljoen). In 2006 zijn als gevolg van de fusie 1.887.685 aandelen uitgegeven en per aandeel is € 52,80 toegevoegd aan de agioreserve (totaal van € 99,7 miljoen). In 2006 en 2007 is via een drietal tranches de aandelen van Nuon N.V. ingekocht (totaal aandelen 1.615.655). Hiervan zijn in 2006 619.223 aandelen en in 2007 175.000 aandelen ingetrokken. Per aandeel is € 9 in mindering gebracht op de agioreserve (totaal € 7,1 miljoen). In 2007 is een deel van de aandelen door Nuon N.V. verkocht aan gemeenten en provincies (totaal aandelen 274.935). In 2011 heeft Vitens 208.346 aandelen uitgegeven en per aandeel is € 69 toegevoegd aan de agioreserve (totaal van € 14,4 miljoen).

De afdekkingsreserve is bestemd voor ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde van financiële instrumenten als gevolg van toepassing van cashflow hedge accounting. Deze reserve is enkel bestemd voor het effectieve deel van een hedge. In 2021 heeft een break plaatsgevonden. Van één derivaat met een breakclause is per 1 november 2021 het contract beëindigd. Het totaal betaalde bedrag voor de afkoop van het contract (zijnde negatieve marktwaarde) bedroeg € 12,0 miljoen. Het derivaat had een looptijd tot 30 juni 2043. Zolang het onderliggende renterisico niet is verdwenen, wordt het saldo verwerkt over de resterende looptijd tot 30 juni 2043. In 2022 is € 0,6 miljoen vanuit de afdekkingsreserve verantwoord onder de financiële lasten.

De overige reserves betreft een reserve als gevolg van gecumuleerde ingehouden winsten.

Winstbestemming

De directie stelt de aandeelhouders voor het resultaat na belastingen als volgt te bestemmen (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 15 maart 2023): geen uitkering van dividend en het resultaat ad € 8,2 miljoen toevoegen aan de overige reserves. Dit is conform het financieel beleid.

[8] Egalisatierekening bijdragen van derden

In miljoenen euro's	2022	2021
Stand per 1 januari	129,0	115,4
Ontvangen bijdragen in aanleg	17,9	17,9
Amortisatie ten gunste van winst-en-verliesrekening	-4,8	-4,3
Stand per 31 december	142,0	129,0
Kortlopend deel egalisatierekening	4,8	4,6
Langlopend deel egalisatierekening	137,2	124,4
Totaal	142,0	129,0

Vitens past IFRS 15 (*Revenue from Contracts with Customers*) toe voor de bijdragen die Vitens ontvangt van derden voor de aanleg van aansluitleidingen. De amortisatietermijn bedraagt 33^{1/3} jaar en is gelijkgesteld aan de afschrijvingstermijn van de investeringen in aansluitleidingen.

Het kortlopend deel van de egalisatierekening bijdragen van derden wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen, zie noot [15].

[9] Achtergestelde geldleningen

In miljoenen euro's		2022		2021
Stand per 1 januari		-		-
Aflossingsverplichting boekjaar	-		12,6	
		-		12,6
Mutaties				
Aflossingen	-		-12,6	
		-		-
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	-		-	
		-		-
Stand per 31 december		-		-

Aflossing van de achtergestelde geldleningen vindt plaats in vijftien jaarlijkse termijnen met een mogelijkheid tot opschorting indien in het boekjaar de solvabiliteit lager is dan 25%. Rente wordt vergoed over het niet-afgeloste deel van de hoofdsom. In 2021 is de achtergestelde geldlening volledig afgelost.

[10] Langlopende geldleningen

In miljoenen euro's		2022		2021
Stand per 1 januari		939,1		895,4
Aflossingsverplichting boekjaar	56,3		56,3	
		995,4		951,7
Mutaties				
Nieuwe leningen	125,0		100,0	
Aflossingen	-56,3		-56,3	
		1.064,1		995,4
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	-79,4		-56,3	
Stand per 31 december		984,7		939,1

De langlopende verplichtingen hebben betrekking op onderhandse- en roll-over-leningen. De reële waarden van de langlopende verplichtingen staan onder noot [30].

In 2022 is voor € 125,0 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken (2021: € 100,0 miljoen).

Type langlopende geldleningen	Langlopend deel		Kortlopend deel		
	In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021
Roll-over-leningen		277,2	329,5	77,3	27,3
Onderhandse leningen		707,5	609,6	2,1	29,0
Totaal		984,7	939,1	79,4	56,3

De rente over de roll-over-leningen wordt telkens tussen 1-maands en 12-maands Euribor gefixeerd en schommelt afhankelijk van de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt.

Overige informatie over langlopende- en achtergestelde geldleningen

In miljoenen euro's	2022	2021
Gemiddelde rentevoet in %	2,60%	2,60%
Totaal per 31 december	1.064,1	995,4
Aflossingen < 1 jaar	79,4	56,3
Aflossingen > 1 jaar en < 5 jaar	296,8	311,5
Aflossingen > 5 jaar	687,9	627,6

Aangaande de bovengenoemde leningenportefeuille zijn geen zekerheden afgegeven (pandrecht, hypotheekrecht, zekerheidseigendom en dergelijke).

[11] Derivaten

Per 31 december 2022 hield Vitens de onderstaande tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten.

In miljoenen euro's	2022	2021
Financiële instrumenten per 1 januari	48,5	82,3
Waardemutatie derivaten door gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-40,4	-33,8
Financiële instrumenten per 31 december	8,1	48,5
Korte termijn financiële instrumenten (< 1 jaar)	0,9	-
Lange termijn financiële instrumenten (>1 jaar)	7,2	48,5

De marktwaarde van de derivaten wordt gevormd door ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de rentecurves. Concreet betekent dit dat de te betalen rente op de derivaten hoger is dan de huidige marktrente waardoor een negatieve waarde in 2022 van € 8,1 miljoen (2021: € 48,5 miljoen negatief) ontstaat. De reden voor het afsluiten van deze derivaten is het tegengaan van renterisico's door grote mutaties in de marktrente. De betreffende negatieve waarde zal niet direct door Vitens worden verantwoord in de winst- en verliesrekening omdat de hedge als effectief wordt gekwalificeerd. IBOR reforming van rente benchmarks door alternatieve benchmarktarieven hebben geen impact op de hedgerelaties van Vitens en overige financiële instrumenten, aangezien er nog geen aanpassing is geweest in de Euribor-tarieven.

Ultimo 2022 heeft Vitens zes rentederivaten met een hoofdsom van € 245,0 miljoen (2021: zes rentederivaten € 245,0 miljoen) waarbij de variabele rente op de roll-over-leningen wordt gefixeerd gedurende één tot negentien jaar. De reële waarde van deze rentederivaten bedraagt ultimo 2022 negatief € 8,1 miljoen (2021: negatief € 48,5 miljoen). Van de hiervoor genoemde derivaten heeft Vitens één rentederivaat (2022: € 1,6 miljoen; 2021: € 14,1 miljoen) met een resterende looptijd van negentien jaar (met een hoofdsom van € 25 miljoen), met een breakclause (voor beide partijen) na iedere tien jaar (in 2031). Voor het derivaat is het kredietrisico (CVA/DVA), dat wordt meegenomen in de waardering, bepaald tot aan de breakclause en niet over de gehele looptijd.

[12] Voorzieningen personeelsbeloningen

Verloopoverzicht inzake personeelsbeloningen	Reorganisatie- voorziening	Jubileum- voorziening	Totaal
In miljoenen euro's			
Stand per 1 januari 2021	0,9	1,1	2,0
Dotatie	-	-	-
Rentedotatie	-	0,1	0,1
Vrijval	-0,2	-	-0,2
Onttrekkingen	-0,4	-0,3	-0,6
Stand per 31 december 2021	0,4	0,9	1,3
Dotatie	-	0,1	0,1
Rentedotatie	-	0,1	0,1
Vrijval	-0,3	-	-0,3
Onttrekkingen	-0,1	-0,2	-0,3
Stand per 31 december 2022	-	0,9	0,9
Kortetermijnverplichtingen personeelsbeloningen	-	0,2	0,2
Langetermijnverplichtingen personeelsbeloningen	-	0,7	0,7

Langlopend deel voorzieningen personeelsbeloningen		
In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Reorganisatievoorzieningen	-	0,2
Jubileumvoorziening	0,7	0,8
Totaal langlopend deel voorzieningen personeelsbeloningen	0,7	1,0

Van het langlopende deel van de voorzieningen personeelsbeloningen heeft € 0,7 miljoen (2021: € 1,0 miljoen) betrekking op verwachte uitgaven tussen één en vijf jaar en heeft € 0,3 miljoen (2021: € 0,3 miljoen) betrekking op verwachte uitgaven na vijf jaar. Het kortlopend deel van de voorzieningen personeelsbeloningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen, zie noot [15].

Kortlopend deel personeelsbeloningen		
In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Reorganisatievoorzieningen	-	0,2
Jubileumvoorziening	0,2	0,1
Niet opgenomen verlof	12,9	13,7
Af te dragen pensioenpremie	1,6	1,5
Overige kortetermijnpersoneelsbeloningen	18,4	19,7
Totaal kortlopend deel personeelsbeloningen	33,1	35,2

Reorganisatievoorzieningen

In 2022 heeft Vitens financiële afwikkeling gehad met de personen opgenomen in de reorganisatievoorziening. Deze is per 31-12-2022 niet meer van toepassing.

Jubileumvoorziening

Hieronder zijn de belangrijkste uitgangspunten weergegeven die bij de bepaling van de jubileumvoorziening zijn gebruikt.

Veronderstellingen	2022	2021
Overlevingstabel/ sterftetabel	overlevingstafel 2016-2021	overlevingstafel 2015
Disconteringsvoet	2,60%	2,60%
Verwachte salarisstijgingen	2,50%	2,00%

[13] Overige voorzieningen

In miljoenen euro's	2022	2021
Stand per 1 januari	2,4	3,9
Mutaties		
Dotatie	3,4	0,8
Rentedotatie	-	-
Vrijval	-	-0,2
Onttrekkingen	-3,9	-2,1
Reclassificatie	-	-
Totaal mutaties	-0,5	-1,5
Stand per 31 december	1,9	2,4
Kortlopend deel overige voorzieningen	0,6	1,9
Langlopend deel overige voorzieningen	1,3	0,5
Totaal	1,9	2,4

De overige voorzieningen hebben betrekking op mogelijke vergoeding voor droogteschades in onttrekkingsgebieden rondom een aantal productielocaties, niet afgedragen bedragen aan derden over de periode 2015-2019, reservering voor langdurig zieken en een voorziening negatieve deelneming.

Voor zover noodzakelijk geacht zijn voorzieningen getroffen zoals vermeld in bovenstaand verloopoverzicht.

[14] Leaseverplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Gebouwen	5,6	5,8
Wagenpark	7,3	9,6
Datalijnen	3,9	3,6
Overige	1,2	1,2
Totaal leaseverplichtingen	18,0	20,2
Kortlopend deel leaseverplichtingen	5,3	5,1
Langlopend deel leaseverplichtingen	12,7	15,1
Totaal	18,0	20,2

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomst aangegaan voor het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten zijn verwerkt volgens IFRS 16.

Het verloopoverzicht van de lease- en huurovereenkomsten voor zowel het gebruiksrecht als leaseverplichting is opgenomen onder activa met gebruiksrecht, zie noot [3].

[15] Kortlopende verplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Handelsschulden en overige te betalen posten	79,6	67,4
Voorschot waterdebiteuren	18,3	18,1
Kortlopend deel derivaten	0,9	-
Aflossingsverplichtingen over langlopende verplichtingen	79,4	56,3
Aflossingsverplichtingen over leaseverplichtingen	5,3	5,1
Belastingverplichtingen	15,3	15,2
Rentedragende verplichtingen	23,3	41,3
Kortlopende leningen	25,0	-
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	33,1	35,2
Nog te ontvangen facturen	12,8	11,2
Overlopende passiva	9,8	9,4
Totaal	302,8	259,2

De reële waarde van de handelsschulden en overige te betalen posten, belastingverplichtingen, kortetermijnpersoneelsbeloningen, nog te ontvangen facturen en overlopende passiva is, gezien de korte doorlooptijd, overeenkomstig aan de nominale waarde. Handelsschulden en belastingverplichtingen worden in principe binnen een termijn van 30 dagen betaalbaar gesteld. De belastingverplichtingen bestaan uit: af te dragen grond- en leidingwaterbelasting € 10,9 miljoen (2021: € 11,7 miljoen) en af te dragen loonbelasting en premies sociale verzekeringen € 4,4 miljoen (2021: € 3,5 miljoen). Het voorschot waterdebiteuren betreft een gesaldeerd saldo van € 18,3 miljoen.

De kortlopende rentedragende verplichtingen, ultimo 2022 € 128,6 miljoen (2021: € 97,6 miljoen), bestaan naast de aflossingsverplichtingen van de langlopende verplichtingen € 79,4 miljoen (2021: € 56,3 miljoen), kortlopend deel derivaten € 0,9 miljoen (2021: nihil) en een kortlopende lening € 25,0 miljoen (2021: nihil) uit rentedragende verplichtingen bij bankinstellingen € 23,3 miljoen (2021: € 41,3 miljoen). De rentedragende verplichtingen hebben betrekking op rekening-courantkrediet. Over dit bedrag wordt een variabele rente betaald. Deze is gebaseerd op 1-maands Euribor inclusief een overeengekomen opslagpercentage.

De post kortetermijnpersoneelsbeloningen bedraagt aan het eind van 2022 € 33,1 miljoen (2021: € 35,2 miljoen) en betreft alle verplichtingen aan het personeel zoals kortlopend deel van de reorganisatievoorzieningen en de jubileumvoorziening, af te dragen pensioenpremie, reservering te betalen WW en te betalen vakantiedagen/-geld.

[16] Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Leaseverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van operational leases		
In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Binnen een jaar	3,5	2,8
Tussen 1 en 5 jaar	6,6	6,0
Meer dan 5 jaar	-	-
Totaal	10,1	8,8

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van non-lease componenten (service en onderhoud) van bedrijfsauto's. De verplichtingen voor gebruiksrecht van bedrijfsauto's zijn conform IFRS 16 opgenomen in de jaarrekening van Vitens.

Huurverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van huur		
In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Binnen een jaar	0,5	0,8
Tussen 1 en 5 jaar	2,7	3,0
Meer dan 5 jaar	2,2	0,4
Totaal	5,4	4,2

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van huurcontracten van kantoorgebouwen, inventaris, parkeerplaatsen en steunpunten. Voor de huurcontracten waar IFRS 16 van toepassing op is, zijn slechts in de huurverplichting de servicekosten opgenomen.

Energieverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van energiecontracten		
In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Binnen een jaar	33,7	10,5
Tussen 1 en 5 jaar	12,6	6,4
Meer dan 5 jaar	-	-
Totaal	46,3	16,9

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van energiecontracten voor de productiebedrijven en kantoorgebouwen.

Inkoop waterverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van inkoop water		
In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Binnen een jaar	4,1	3,0
Tussen 1 en 5 jaar	16,7	17,7
Meer dan 5 jaar	128,4	74,2
Totaal	149,2	94,9

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van inkoop van water voor een periode tot 40 jaar.

Verplichtingen uit hoofde van Drinkwaterwet (WACC)

In de Drinkwaterwet zijn belangrijke financiële kaders opgenomen voor tariefbeheersing en solvabiliteit. Zo is een maximum gesteld aan de vermogenskosten die door de drinkwaterbedrijven in rekening mogen worden gebracht (WACC). Vitens heeft in 2022 een voorlopige WACC gerealiseerd die lager is dan de toegestane WACC (2021: onderschrijding). De definitieve WACC wordt vastgesteld middels het Bedrijfsverslag dat voor 1 oktober 2023 aan het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat wordt gerapporteerd. Per 31 december 2022 heeft Vitens een verplichting van nihil (2021: € 3,8 miljoen).

Verplichtingen uit hoofde van Drinkwaterwet		
In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
2020	-	3,8
2021	-	-
2022	-	-
Totaal	-	3,8

Voorwaardelijke verplichtingen

Vitens vormt samen met Vitens Watermanagement B.V. een fiscale eenheid voor de heffing van omzetbelasting; iedere vennootschap is volgens de standaardvoorwaarden hoofdelijk aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken vennootschappen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

[17] Drinkwateromzet

In miljoenen euro's	2022	2021
Levering van drinkwater	226,3	223,8
Vastrechtvergoeding	140,5	132,9
Totaal	366,8	356,7

Bovenstaande drinkwateromzet is gerealiseerd vanuit één segment, het gehele voorzieningsgebied van Vitens. De jaarnota voor een gemiddelde klant (kleinverbruik) is in 2022 gestegen naar € 110 (exclusief belastingen) ten opzichte van 2021 (€ 106 exclusief belastingen). De bedragen zijn gebaseerd op een modelklant, die 100 m³ verbruikt.

[18] Overige omzet

In miljoenen euro's	2022	2021
Opbrengsten verhuizing en incasso	1,5	1,4
Opbrengsten brandkranen en sprinklers	7,3	7,5
Opbrengsten werk voor derden	0,7	0,8
Opbrengsten huur en pacht	0,9	0,8
Meeliftvergoedingen	0,2	0,2
Opbrengsten analyses en advisering	3,7	3,8
Opbrengsten dienstverlening aan derden	9,6	9,1
Amortisatie egalisatierekening	4,8	4,3
Opbrengsten aansluitingen	6,2	6,4
Opbrengsten huurvergoeding standpijpen	0,9	0,7
Opbrengsten reststoffen	1,7	1,4
Overige opbrengsten	2,6	3,0
Totaal	40,1	39,4

Onder de overige omzet worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten. De overige omzet bestaat onder meer uit de volgende posten:

- Opbrengsten verhuizingen en incasso. Bij verhuizingen brengt Vitens een bedrag in rekening ter dekking van de administratieve werkzaamheden;
- Opbrengst brandkranen heeft betrekking op een eenmalige bijdrage en een jaarlijkse terugkerende vergoeding ten behoeve van het onderhoud;
- Opbrengst werk voor derden betreft diverse activiteiten die Vitens verricht voor derden;
- Opbrengst huur en pacht heeft betrekking op huuropbrengsten van kantoorgebouwen en dienstwoningen (aanwezig op gronden waarop productielocaties zijn gevestigd of winning plaatsvindt). Daarnaast opbrengsten voor het verpachten van gronden;

- Meeliftvergoedingen betreffen vergoedingen van met name gemeenten voor het meeliften op de factuur van Vitens voor verontreinigingsheffingen/ingezetenenomslag en rioolheffingen;
- Opbrengsten analyses en advisering hebben betrekking op verrichte analyses vanuit het laboratorium van Vitens voor derden;
- Opbrengsten dienstverlening aan derden betreft verrichte front- en backoffice werkzaamheden voor een ander drinkwaterbedrijf en dienstverlening aan VEI B.V.;
- Amortisatie bijdragen van derden betreft klantbijdragen voor aanleg aansluitleidingen. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in 33^{1/3} jaar;
- Opbrengsten huurvergoeding standpijpen betreft de verhuur van standpijpen aan derden;
- Opbrengsten reststoffen heeft betrekking op de verkoop van reststoffen welke ontstaan als gevolg van het waterzuiveringsproces;
- De activiteiten uit overige opbrengsten worden als opbrengst verantwoord voor zover levering van goederen en diensten heeft plaatsgevonden en zover de prestaties zijn geleverd. Van de overige opbrengsten heeft € 0,2 miljoen betrekking op subsidies.

Bedrijfskosten

[19] Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel

In miljoenen euro's	2022	2021
Uitbesteed werk	42,7	29,8
Ingehuurd personeel van derden	26,4	42,3
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf indirecte kosten	-12,2	-15,3
Totaal	56,9	56,8

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen bedrijfskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. Over 2022 bedraagt dit € 12,2 miljoen (2021: € 15,3 miljoen).

Het totaal van het saldo kosten uitbesteed werk en inhuur personeel blijft in lijn met voorgaand jaar. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een verlaging van het aantal inhuur personeel en uitbesteed werk. Dit wordt veroorzaakt doordat we een verlaging hebben van het aantal SAP-consultants en door schaarste op de arbeidsmarkt. Anderzijds zien we een forse stijging in het prijscomponent, waardoor de kosten in lijn blijven met voorgaand boekjaar.

[20] Overige kosten

In miljoenen euro's	2022	2021
Grond- en hulpstoffen	14,5	12,6
Overige personeelskosten	6,4	5,4
Water inkopen	2,7	3,3
Elektra	18,7	13,9
Autokosten	4,5	4,0
Automatiseringskosten	20,4	19,0
Telecomkosten	1,7	1,3
Facilitaire kosten	17,4	21,5
Belastingen, uitkeringen en verzekeringen	12,0	7,4
Amoveringskosten	3,0	2,0
Overige kosten	9,1	8,3
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf indirecte kosten	-5,8	-5,0
Totaal	104,6	93,7

Grond -en hulpstoffen zijn gestegen naar € 14,5 miljoen (2021: € 12,6 miljoen) door fors hogere kosten chemicaliën vanwege inflatie en grondstof tekorten.

De overige personeelskosten hebben voor een belangrijk deel betrekking op reis- en verblijfkosten en opleidingskosten.

De elektra kosten betreffen kosten voor elektriciteit, gas en overige brandstoffen. De kosten zijn € 4,8 miljoen hoger dan 2021, met name als gevolg van de stijgende energieprijzen.

De autokosten betreffen servicekosten voor het wagenpark, brandstof en overige autokosten. De servicekosten over 2022 bedragen € 2,3 miljoen (2021: € 2,0 miljoen).

De facilitaire kosten hebben voor een belangrijk deel betrekking op huurkosten kantoorgebouwen en onderhoud van installaties, kantoorgebouwen en terreinen. De kosten voor onderhoud aan installaties, gebouwen en terreinen over 2022 bedragen € 14,0 miljoen (2021: € 17,3 miljoen). De huurkosten van kantoorgebouwen en machines over 2022 bedragen € 1,1 miljoen (2021: € 1,1 miljoen).

De belastingen, uitkeringen en verzekeringen bestaan voornamelijk uit kosten droogteschades en belastingen en heffingen. De stijging wordt met name veroorzaakt door kosten droogteschades als gevolg van een droge zomer. Deze kosten stijgen met ruim € 4 miljoen naar € 6,9 miljoen (2021: € 2,7 miljoen).

De overige kosten bestaan voornamelijk uit kosten met betrekking tot contributies en bijdragen en pacht. Tevens is een subsidie van € 0,3 miljoen verantwoord onder de overige kosten.

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen bedrijfskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa die betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. Dit betreft naast personeelskosten en inleen, diverse overige kosten welke over 2022 € 5,8 miljoen bedragen (2021: € 5,0 miljoen).

[21] Personeelskosten

In miljoenen euro's	2022	2021
Salarissen	90,9	87,3
Sociale lasten	12,0	10,7
Afgedragen premies aan collectieve regelingen die als toegezegde-bijdragenregeling worden behandeld	13,8	13,1
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf personeelskosten	-19,5	-15,3
Subtotaal	97,2	95,8
Reorganisatievoorzieningen	0,1	-0,3
Jubileumvoorziening	-0,3	-
Totaal	97,0	95,5

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen personeelskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. Dit betreft voornamelijk directe personeelskosten en bedraagt over 2022 € 19,5 miljoen (2021: € 15,3 miljoen). De personeelskosten voor reorganisaties en jubilea volgen hieronder.

In miljoenen euro's	Reorganisatievoorziening	Jubileumvoorziening	Totaal 2022	Totaal 2021
Dotatie voorzieningen	-	0,1	0,1	-
Vrijval voorzieningen	-0,3	-	-0,3	-0,3
Totaal	-0,3	0,1	-0,2	-0,3

Aantal werknemers	2022	2021
Aantal medewerkers in vaste dienst per 31 december	1.599	1.527
Aantal FTE in vaste dienst per 31 december	1.504	1.437

[22] Afschrijvingen, reële-waardemutaties en bijzondere waardeverminderingen van (im)materiële vaste activa

In miljoenen euro's	2022	2021
Afschrijvingen materiële vaste activa	93,0	89,8
Afschrijvingen immateriële vaste activa	6,3	5,7
Afschrijvingskosten vanuit Facturatie B.V.	0,7	0,5
Boekresultaat desinvesteringen	2,9	-1,8
Afschrijvingen IFRS 16	6,3	5,9
Reële waarde mutaties	-0,1	0,3
Totaal	109,1	100,3

[23] Financiële baten en lasten

In miljoenen euro's	2022	2021
Rentekosten bullet en lineaire geldleningen	15,0	14,2
Rentekosten derivaten	11,0	12,5
Rentekosten roll-over geldleningen	1,2	-0,8
Rentekosten achtergestelde geldleningen	-	0,1
Rentekosten rekening-courant	0,2	-
Rentekosten kortlopende leningen	0,1	-
Rentedotatie voorzieningen	-	0,1
Rentekosten lease	0,4	0,3
Rentekosten doorbelast aan investeringsprojecten (IAS 23)	-1,8	-1,2
Overige kosten leningen	0,1	0,2
Totaal	26,2	25,4
Rentebaten	-0,1	-
Totaal rentebaten- en lasten	26,1	25,4

[24] Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

In miljoenen euro's	2022	2021
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	0,4	0,2

[25] Belastingen

Vitens is belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Activiteiten welke Vitens verricht vanuit de Drinkwaterwet, zoals het leveren van drinkwater, zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

De belasting over het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening bedraagt nihil (2021: nihil). De aansluiting met het effectieve belastingtarief is als volgt:

In miljoenen euro's	2022	2021
Resultaat voor belastingen	8,2	19,4
Onbelaste activiteiten	9,7	20,8
Belastbaar resultaat	-1,5	-1,6
Vennootschapsbelasting	-	-

De vennootschapsbelasting is berekend op basis van het geldende belastingtarief in Nederland (2022: 25,8%; 2021: 25,0%). De effectieve belastingdruk over het resultaat voor de vennootschapsbelasting bedraagt 0%.

Dividendbelasting

Over betaalde dividenduitkering wordt door Vitens dividendbelasting ingehouden en afgedragen.

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

[26] Kasstroom uit operationele-, investerings- en financieringsactiviteiten

De kasstroom uit operationele activiteiten bedroeg € 130,2 miljoen (2021: € 143,8 miljoen) en is niet toereikend om de investeringsactiviteiten van € 192,1 miljoen (2021: € 167,0 miljoen) te financieren. De kasstroom uit operationele bedrijfsactiviteiten is € 13,6 miljoen lager dan in 2021 wat voornamelijk wordt veroorzaakt door een lager resultaat. De kasstroom uit investeringsactiviteiten stijgt met € 25,1 miljoen door een stijging van het investeringsvolume.

Over boekjaar 2022 is sprake van een netto kasstroom van € 18,0 miljoen positief waardoor de rentedragende verplichtingen afnemen met hetzelfde bedrag.

Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

[27] Dividend

In 2022 heeft de aandeelhoudersvergadering ingestemd met de voorgestelde winstbestemming over het resultaat 2021. Als gevolg hiervan is het resultaat toegevoegd aan de overige reserves en is geen dividend uitgekeerd.

in miljoenen euro's	2022	2021
Dividend boekjaar 2020	-	-
Dividend boekjaar 2021	-	-
Aantal gerechtigde gewone aandelen	5.777.247	5.777.247
Dividend per aandeel (in euro's)	-	-

De directie stelt de aandeelhouders voor om geen dividend over het resultaat 2022 op gewone aandelen uit te betalen in 2023 (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 15 maart 2023).

[28] Verbonden partijen

De aandelen van Vitens worden gehouden door aandeelhouders uit de publieke sector (provincies en gemeenten). Vitens heeft belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures, waarin ze ofwel invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap, ofwel gezamenlijke zeggenschap uitoefent in bedrijfsvoering en financieel beleid. Transacties met deze partijen worden uitgevoerd op *arm's length* basis.

VEI B.V.

In 2022 is door de aandeelhouders Vitens (50%) en Evides N.V. (50%) gezamenlijk een bedrag van € 4,4 miljoen (2021: € 4,4 miljoen) gestort als bijdrage in de ontwikkelingsactiviteiten van VEI B.V. Daarnaast is door Vitens in 2022 een bedrag van € 2,3 miljoen (2021: € 1,6 miljoen) gefactureerd. Dit betreft uren van Vitens medewerkers die hebben deelgenomen aan projecten van VEI B.V. en kosten als gevolg van afgesloten *service level agreements*.

Facturatie B.V.

Jaarlijks worden door Facturatie B.V. de afschrijvingskosten doorbelast aan de aandeelhouders Vitens (50%) en Evides N.V. (50%). De afschrijvingskosten voor Vitens bedragen in 2022 € 0,7 miljoen (2021: € 0,5 miljoen). Ultimo 2022 staat bij Vitens een bedrag van € 0,1 miljoen (2021: € 0,1 miljoen) op de balans voor door te belasten afschrijvingskosten, daarnaast is gedurende 2022 een lening verstrekt aan Facturatie B.V. van € 8,4 miljoen.

Hieronder een overzicht van de andere verbonden partijen.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Belang (in %)
AquaMinerals B.V.	Rijswijk	22,8
KWH Water B.V.	Nieuwegein	26,4
SubMerge B.V.	Rotterdam	33,3

Ultimo boekjaar bedragen de vorderingen en schulden van verbonden partijen:

In miljoenen euro's	2022	2021
Vorderingen op verbonden partijen	14,4	13,3
Schulden aan verbonden partijen	2,5	0,3

Over het boekjaar 2022 zijn totaal voor € 23,4 miljoen aan vorderingen op verbonden partijen gefactureerd (2021: € 23,7 miljoen), hiervan staat ultimo boekjaar nog € 14,4 miljoen open (2021: € 13,3 miljoen). Ten aanzien van de schulden aan verbonden partijen is over het boekjaar totaal € 29,0 miljoen aan facturen ontvangen, hiervan staat ultimo boekjaar nog € 2,5 miljoen open (2021: € 0,3 miljoen).

[29] Waterbalans

In miljoenen m ³	2022	2021
Totaal te bewerken water	375,8	378,1
Productieverliezen	-8,0	-9,1
Totaal geproduceerd reinwater	367,8	369,0
Inkoop reinwater	4,4	5,2
Productie en inkoop	372,2	374,2
Verkoop reinwater buiten voorzieningsgebied	-	-
Afgeleverd in voorzieningsgebied	372,2	374,2
Distributieverliezen en meetverschillen	-24,6	-24,3
Levering aan klanten	347,6	349,9
'Niet In Rekening Gebracht' (NIRG) in %	6,6%	6,5%

De drinkwateromzet van Vitens aan het eind van het boekjaar is in belangrijke mate onderhevig aan schattingen van het waterverbruik. De drinkwaterafgifte van alle productielocaties wordt maandelijks geregistreerd en is aan het eind van het boekjaar bekend. Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening van hun waterverbruik hebben ontvangen, wordt maandelijks een schatting gemaakt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele drinkwaterafgifte. Dit gebeurt in de omzetsimulatie waarbij de klantgegevens in SAP IS-U gebruikt worden. Aan het eind van het boekjaar is 55-60% van het waterverbruik onderhevig aan schattingen. Het NIRG is een belangrijke component van het omzetprognosemodel. Het NIRG is het verschil tussen de drinkwaterafgifte en het waterverbruik dat is afgerekend met onze klanten. Het werkelijke NIRG is daardoor pas aan het einde van het eerstvolgende boekjaar bekend, wanneer meer dan 99,5% van het waterverbruik afgerekend is.

Het werkelijke NIRG aan het eind van het eerstvolgend boekjaar wijkt altijd enigszins af van het NIRG aan het eind van het boekjaar. Dat is een onvermijdelijk effect van de schattingen van 55-60% van het waterverbruik. De afwijking is relatief beperkt. De gemiddelde afwijking over de afgelopen boekjaren is +0,25%. De bijstelling van het NIRG naar boven resulteert in een bijstelling van de omzet naar beneden. Het werkelijke NIRG over 2021 was 6,5% (na facturering van 100% van levering aan klanten). Het totaal ingeschatte waterverbruik en vastrecht per ultimo 2021 dat in 2022 zou worden gefactureerd, is dus 0,4% te hoog geweest ten opzichte van de werkelijke facturatie. Het verwachte NIRG-percentage over 2022 is 6,6%.

Resultaat op afloop balanspost verbruik en effect NIRG	2022	2021	2020	2019	2018
Resultaat op afloop balanspost omzet verbruik voorgaand jaar (in miljoenen euro's)	-1,3	-1,6	-0,3	-0,5	-1,1
Werkelijk NIRG in jaarrekening (na > 99,5% facturatie)	-	6,5%	6,6%	6,2%	6,5%
Verwacht / Gerapporteerd NIRG in jaarrekening (na circa > 45% facturatie)	6,6%	6,1%	6,4%	5,9%	6,3%

[30] Financieel risicomanagement

Beheersing van kapitaal

Het financieel beleid, goedgekeurd op de Aandeelhoudersvergadering van november 2022, doet recht aan wet- en regelgeving (compliance), aan het belang van de klant en aandeelhouders en dient uitdagend, doch realistisch te zijn voor Vitens. Het belang van continuïteit staat in het financieel beleid bovenaan. De continuïteitsdoelstelling is als volgt geformuleerd: De solvabiliteit is vastgesteld op een eigen vermogen minimaal gelijk aan 35% van het balanstotaal. Deze primaire doelstelling staat centraal bij de beheersing van de financiële risico's. Ultimo 2022 bedraagt de solvabiliteit 31,0% (2021: 30,2%).

Vitens heeft in haar treasurywet opgenomen dat het renterisico niet groter mag zijn dan 25% van de totale vreemdvermogenspositie. Het renterisico is de som van de renteherzieningen (inclusief rente-instrumenten) en hetgeen nodig is aan nieuwe financiering (schuldvernieuwing) in enig jaar.

Vitens heeft met diverse kredietgevers kredietarrangementen afgesloten. In deze arrangementen worden door de kredietgevers voorwaarden (financiële ratio's) gesteld waaraan Vitens moet voldoen.

In oktober 2021 is de WACC voor de jaren 2022 t/m 2024 vastgesteld op 2,95%. Voor deze jaren blijft het maximum aan toegestane solvabiliteit op 70%. Voor de jaren 2020 en 2021 was de WACC vastgesteld op 2,75%.

Vitens heeft één van de ratio's, de 'debt ratio', in de bankconvenanten niet gehaald. Dit betekent dat Vitens bij twee geldgevers een waiver heeft aangevraagd en heeft ontvangen voor 2022. Aan de overige ratio's heeft Vitens voldaan. Derhalve is de impact van voorgaande op Vitens nihil.

Vitens heeft in 2022 een voorlopige WACC behaald van 1,83%. De definitieve WACC wordt vastgesteld middels het Bedrijfsverslag dat voor 1 oktober 2023 aan het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat wordt gerapporteerd. De behaalde WACC is lager dan de gestelde norm van 2,95%.

Financiële ratio's	Streefwaarden ¹	2022	2021	2020	2019	2018
Solvabiliteit (eigen vermogen/totaal vermogen)	> 35%	31,0	30,2	29,4	29,2	30,2
Solvabiliteit (garantievermogen/totaal vermogen)	> 35%	31,0	30,2	30,0	30,6	32,3
Leverage ratio (OCF / Rentedragende schulden)	> 7%	11,7	12,2	11,9	13,9	13,1
Interest Coverage ratio (Ebit/(rentelasten en -baten + uitbetaald dividend huidig boekjaar))	> 1,3	1,30	1,76	1,84	1,17	0,87
Debt ratio (Rentedragende verplichtingen (exclusief de achtergestelde leningen)/Ebitda)	< 7,5	7,8	7,1	6,4	6,8	6,6
Weighted Average Cost of Capital (WACC) ²	< 2,95%	1,83%	2,41%	2,93%	3,3%	3,3%

1. De streefwaarden betreffen voorwaarden vanuit het financiële beleid van Vitens.
2. De WACC is vastgesteld voor de jaren 2022 t/m 2024 op 2,95% (voor de jaren 2021 en 2020: 2,75%).

Berekeningswijze financiële ratio's en gebruikte afkortingen

- **Solvabiliteit (eigen vermogen):** eigen vermogen x 100% gedeeld door het balanstotaal;
- **Solvabiliteit (garantievermogen):** (eigen vermogen + achtergestelde leningen) x 100% gedeeld door het balanstotaal;
- **Leverage:** netto operationele kasstroom gedeeld door rentedragende schulden (inclusief de achtergestelde leningen);
- **Ebit:** bedrijfsresultaat plus resultaat joint ventures en geassocieerde deelnemingen;
- **Ebitda:** ebit plus afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen;
- **WACC:** bedrijfsresultaat drinkwateractiviteiten plus eventuele tariefcompensatie gedeeld door het gemiddelde balanstotaal drinkwateractiviteiten.

Financiële risico's worden binnen Vitens beheerd door de treasurycommissie die onder toezicht staat van de directie. Belangrijke doelstellingen uit het treasurybeleid zijn het waarborgen van een blijvende toegang tot de kapitaalmarkt, het beheersen van financiële risico's, het realiseren van zo laag mogelijke kosten en het zekerstellen van voldoende liquiditeit.

Vitens is onderhevig aan de volgende financiële risico's: marktrisico (inclusief prijsrisico, valutarisico en interestrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico.

Marktrisico

(i) Prijsrisico

Onder prijsrisico wordt verstaan: het risico van waardemutaties als gevolg van veranderingen in marktprijzen.

Reële waarde van financiële activa en verplichtingen	Boekwaarde		Reële waarde	
In miljoenen euro's	2022	2021	2022	2021
Activa				
Handels- en overige vorderingen	50,8	51,3	50,8	51,3
Langlopende financiële activa	8,5	0,2	8,5	0,2
Verplichtingen				
Achtergestelde geldleningen	-	-	-	-
Langlopende geldleningen	1.064,1	995,4	931,0	1.090,3
Handelsschulden en overige te betalen posten	97,9	85,5	97,4	85,5
Nog te ontvangen facturen	12,8	11,2	12,8	11,2
Rentedragende verplichtingen	23,3	41,3	23,3	41,3
kortlopende leningen	25,0	-	25,0	-
Kortlopende overige financiële verplichtingen	58,2	59,8	58,2	59,8

In bovenstaande tabel staan de reële waarden van de financiële activa en verplichtingen. De reële waarde waarderingen van de leningen betreffen level-2-waarderingen. De derivaten zijn hierin niet vermeld aangezien deze tegen reële waarde op de balans worden verantwoord.

De reële waarden van de financiële activa en verplichtingen zijn als volgt bepaald:

1. Handels- en overige vorderingen en vooruitgefactureerde bedragen: gezien de korte doorlooptijd van deze vorderingen is de reële waarde overeenkomstig de boekwaarde;

2. Langlopende financiële activa: deze post betreft een verstrekte lening ten behoeve van financiering van het wagenpark en hypothecaire leningen aan (oud-) werknemers. De reële waarden hiervan zijn bepaald door het contant maken van de toekomstige kasstromen;
3. Achtergestelde en langlopende geldleningen: de reële waarden hiervan zijn bepaald door het contant maken van de toekomstige kasstromen tegen de voor Vitens van toepassing zijnde yield rentecurve per 31 december;
4. Handelsschulden en overige te betalen posten, nog te ontvangen facturen, rentedragende verplichtingen en kortlopende overige financiële verplichtingen: de reële waarde van de genoemde posten is gezien de korte looptijd overeenkomstig de boekwaarde;
5. Rentedragende verplichtingen: de reële waarde van de rentedragende verplichtingen is overeenkomstig de boekwaarde.

(ii) Valutarisico

Dit betreft het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van fluctuaties van valutakoersen. VEI B.V. is een joint venture van Vitens en Evides N.V. en voert projecten uit in ontwikkelingslanden met als doel verbetering van de watervoorziening. VEI B.V. hanteert de euro als functionele valuta. Eventuele koersverschillen worden per transactie berekend en ten gunste/ ten laste gebracht van de winst-en-verliesrekening. Vitens loopt zelf geen valutarisico over haar activiteiten omdat alle bedrijfsactiviteiten plaatsvinden binnen Nederland.

(iii) Interestsrisico

In het kader van de normale bedrijfsuitoefening maakt Vitens gebruik van derivaten (*interest rate swaps*) om renterisico's te beperken. Het doel van dit beheer is de invloed van veranderingen in rentetarieven op de resultaten te beperken. Derivaten worden gebruikt om de leningenportefeuille te sturen op het gewenste risicoprofiel. Deze instrumenten worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden. Vitens heeft in het treasury statuut opgenomen dat maximaal over 25% van het totaal vreemd vermogen (exclusief achtergestelde geldleningen) renterisico mag worden gelopen. Ultimo 2022 kwam het aldus berekende renterisico uit op 23,9% (2021: 21,7%). Het renterisico is voor een klein deel van de leningenportefeuille onderhevig aan renteschommelingen en de invloed op de rentelasten is beperkt.

Een eventuele stijging/daling van de kortetermijnrente (driemaands Euribor) van honderd basispunten (1%) betekent voor Vitens een stijging/daling van de rentekosten van € 1,6 miljoen op jaarbasis (2021: € 1,5 miljoen). De stijging/daling heeft betrekking op de roll-over-leningen die niet zijn afgedekt door middel van derivaten en het saldo over de rekening-courant.

Een eventuele daling van de rentecurve ten opzichte van 31 december 2022 van honderd basispunten (1%) heeft een negatief effect van € 8,8 miljoen op de waarde van de derivaten. Een eventuele stijging van de rentecurve ten opzichte van 31 december 2022 van honderd basispunten (1%) heeft een positief effect van € 7,9 miljoen op de waarde van de derivaten. Een negatief of positief effect op de waarde van de derivaten resulteert in mutaties in het eigen vermogen.

De rentederivaten zijn gelijk zijn aan de looptijd van de gekoppelde roll-over leningen. Voor een hoofdsom van € 245,0 miljoen is de looptijd (tot 2027) van de rentederivaten gelijk aan de looptijd van de roll-over-leningen.

Onderstaande tabel toont de vervaldatum of, indien eerder, de contractuele renteherzieningsdatum van de leningenportefeuille op 31 december 2022. Dit geeft inzicht in de mate waarin Vitens wordt blootgesteld aan wijzigingen in de hoogte van rentepercentages voor financiële verplichtingen.

Interest risico	Effectief rentepercentage	< 6 maanden	> 6 < 12 maanden	1 - 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
In miljoenen euro's						
Per 31 december 2021						
Achtergestelde geldleningen	1,15%	-	-	-	-	-
Bullet en lineaire geldleningen	2,41%	0,3	28,7	27,0	582,6	638,6
Roll-over-geldleningen (gekoppeld met interest rate swaps, waardoor vastrentende leningen ontstaan)	4,31%	-	25,0	200,0	20,0	245,0
Roll-over-geldleningen	-0,19%	-	2,3	84,5	25,0	111,8
Banken (rekening-courant)	eenmaands Euribor	41,3	-	-	-	41,3
Leaseverplichtingen	0,0-3,0%	2,7	2,4	12,2	0,9	18,2
Totaal aan financiële verplichtingen		44,3	58,4	348,7	603,5	1.054,9
Per 31 december 2022						
Achtergestelde geldleningen	0,00%	-	-	-	-	-
Bullet en lineaire geldleningen	2,16%	0,3	1,7	69,8	637,7	709,5
Roll-over-geldleningen (gekoppeld met interest rate swaps, waardoor vastrentende leningen ontstaan)	4,46%	-	50,0	170,0	25,0	245,0
Roll-over-geldleningen	0,53%	25,0	2,3	57,3	25,0	109,6
Banken (rekening-courant)	eenmaands Euribor	23,3	-	-	-	23,3
Kasgeldleningen	0,52%	25,0	-	-	-	25,0
Leaseverplichtingen	0,0-4,4%	2,9	2,5	11,2	2,7	19,3
Totaal aan financiële verplichtingen		76,5	56,5	308,3	690,4	1.131,7

Kredietrisico

Vitens is onderhevig aan risico's in het geval dat klanten niet kunnen voldoen aan hun verplichtingen. Ultimo 2021 bedraagt het debiteurensaldo waarover dit risico wordt gelopen € 36,9 miljoen (2021: € 39,0 miljoen), zie noot [6]. Daarnaast wordt risico gelopen over het saldo aan financiële vaste activa € 8,5 miljoen (2021: € 0,2 miljoen).

De overige kortlopende vorderingen € 15,2 miljoen (2021: € 14,3 miljoen) bestaan uit vorderingen op meelifters € 0,2 miljoen (2021: € 0,2 miljoen), belastingen en premies sociale verzekeringen € 0,8 miljoen (2021: € 1,8 miljoen), vooruitbetaalde kosten € 6,8 miljoen (2021: € 5,4 miljoen) en nog te ontvangen opbrengsten € 8,8 miljoen (2021: € 7,1 miljoen). Op de vorderingen van meelifters en van de belastingen en sociale premies loopt Vitens geen kredietrisico. Vitens heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico bestaat uit het risico dat Vitens niet of niet tijdig aan financiële middelen kan komen om te voldoen aan haar verplichtingen. Om dit risico te minimaliseren, beoordeelt Vitens regelmatig de verwachte en potentiële kasstromen over een tijdshorizon van meerdere jaren. Tevens wordt jaarlijks een gedetailleerde liquiditeitsprognose opgesteld om eventuele schommelingen in de liquiditeitsbehoefte tijdig te kunnen onderkennen en eventueel gepaste actie te ondernemen.

Per 31 december 2022 beschikt Vitens over een rekening-courantfaciliteit tot een bedrag van € 65 miljoen, een kasgeldfaciliteit tot een bedrag van € 55 miljoen (betreft twee ongecommitteerde faciliteiten) en een langlopende kredietfaciliteit van € 150 miljoen waarvan nog voor € 75 miljoen aan leningen kan worden opgenomen. Daarnaast heeft Vitens een variabele roll-over-lening van € 50 miljoen (gecommiteerd) waar nog € 20 miljoen kan worden opgenomen.

De contractueel overeengekomen (niet gediscoteerde) betalingen op financiële verplichtingen worden weergegeven in de onderstaande tabel.

Liquiditeitsrisico	< 1 jaar	> 1 < 5 jaar	> 5 jaar
In miljoenen euro's			
Langlopende financiële verplichtingen berekenen incl. rente			
Achtergestelde geldleningen	-	-	-
Bullet en lineaire geldleningen	18,4	134,1	728,6
Roll-over-leningen	85,4	243,4	64,0
Derivaten	4,5	9,1	12,5
Leaseverplichtingen	5,1	10,6	2,7
Langlopende overige financiële verplichtingen	41,8	38,6	130,6
Totaal langlopende financiële verplichtingen	155,2	435,8	938,4
Kortlopende financiële verplichtingen			
Handelsschulden en overige te betalen posten	97,9	-	-
Nog te ontvangen facturen	12,8	-	-
Rentedragende verplichtingen	23,3	-	-
Kortlopende leningen	25,0	-	-
Kortlopende overige financiële verplichtingen	58,2	-	-
Totaal kortlopende financiële verplichtingen	217,2	-	-
Totaal langlopende en kortlopende financiële verplichtingen	372,4	435,8	938,4

[31] Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

Ultimo 2022 en 2021 heeft Vitens geen financiële activa en financiële verplichtingen gesaldeerd in de balans opgenomen. Eveneens is geen sprake van voorwaardelijke rechten tot saldering die zouden kunnen leiden tot gesaldeerde afwikkeling van financiële activa en financiële verplichtingen.

[32] Gebeurtenissen na balansdatum

Op 27 januari 2023 heeft Vitens N.V. een Revolving Credit Facility (RCF) van €100 miljoen gecontracteerd bij ING Belgium SA/NV. Deze faciliteit kent een looptijd van 3 jaar met tweemaal een optie tot verlenging van één jaar.

Enkelvoudige jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december

Activa

In miljoenen euro's		31-12-2022	31-12-2021
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	40,7	40,5	
Materiële vaste activa	1.968,2	1.866,7	
Activa met gebruiksrecht	21,6	23,5	
[33] Investerings in dochterondernemingen	-	-	
[33] Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	6,3	5,9	
Overige financiële vaste activa	8,5	0,2	
		2.045,3	1.936,8
Vlottende activa			
[34] Handels- en overige vorderingen		50,8	51,3
Totaal activa		2.096,1	1.988,1

Passiva

	In miljoenen euro's		31-12-2022		31-12-2021
[35]	Eigen vermogen				
	Aandelenkapitaal	5,8		5,8	
	Agioreserve	147,2		147,2	
	Herwaarderingsreserve derivaten	-19,5		-60,4	
	Herwaarderingsreserve IFRS-transitie	12,5		15,1	
	Overige reserves	495,3		473,2	
	Resultaat boekjaar	8,2		19,4	
			649,5		600,3
	Verplichtingen				
	Voorzieningen				
[36]	Voorzieningen personeelsbeloningen	0,7		1,0	
[37]	Overige voorzieningen	1,3		0,5	
			2,0		1,5
	Langlopende verplichtingen				
	Egalisatierekening bijdragen van derden	137,2		124,4	
	Rentedragende verplichtingen	984,7		939,1	
	Leaseverplichtingen	12,7		15,1	
	Derivaten	7,2		48,5	
			1.141,8		1.127,1
[38]	Kortlopende verplichtingen		302,8		259,2
	Totaal Passiva		2.096,1		1.988,1

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening

In miljoenen euro's		2022		2021
Eigen resultaat (excl. deelnemingen) na belastingen	7,8		19,2	
Resultaat deelnemingen na belastingen	0,4		0,2	
Netto resultaat		8,2		19,4

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Waarderingsgrondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening

De enkelvoudige jaarrekening van Vitens is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW met uitzondering van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling zoals onderstaand toegelicht.

De gebruikte waarderingsgrondslagen zijn grotendeels dezelfde als die gebruikt worden voor de geconsolideerde jaarrekening volgens de bepalingen van artikel 362 lid 8 Titel 9 Boek 2 BW, waarbij investeringen in dochtermaatschappijen worden verantwoord tegen de nettovermogenswaarde van de activa volgens de equity-methode. De enkelvoudige winst-en-verliesrekening van Vitens is op grond van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW op vereenvoudigde wijze opgesteld. Vitens hanteert als grondslagen voor waardering en resultaatbepaling de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Voor de grondslagen wordt verwezen naar de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening'.

De balansposten dienstwoningen en derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Als gevolg van de toepassing van Titel 9 Boek 2 BW wordt voor het effect van reële-waardemutaties op het vermogen een herwaarderingsreserve gevormd. Voor de overige toelichtingen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

[33] Investeringen in deelnemingen

In miljoenen euro's	Investeringen in dochtermaatschappijen	Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2021	-	5,7	5,7
Mutaties 2021			
Aandeel in resultaat	-	0,2	0,2
Resultaat boekjaar	-	-	0,0
Totaal mutaties	-	0,2	0,2
Boekwaarde per 31 december 2021	-	5,9	5,9
Mutaties 2022			
Aandeel in resultaat	-	0,4	0,4
Overige mutaties	-	-	-
Totaal mutaties	-	0,4	0,4
Boekwaarde per 31 december 2022	-	6,3	6,3

Deelnemingen in dochtermaatschappijen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, die is bepaald op basis van IFRS-grondslagen zoals toegepast in de geconsolideerde jaarrekening.

[34] Handels- en overige vorderingen

In miljoenen euro's		31-12-2022	31-12-2021
Handelsdebiteuren	36,9	39,0	
Waardevermindering van debiteuren	-1,6	-2,2	
Meelifters	0,2	0,2	
Nettohandelsvorderingen		35,5	37,0
Belastingen en premies sociale verzekeringen		0,8	1,8
Vorderingen op groepsmaatschappijen		-	-
Overlopende activa		14,4	12,5
Totaal		50,7	51,3

[35] Eigen vermogen

In miljoenen euro's	2022	2021
Stand per 1 januari	600,3	559,2
Mutaties		
Resultaat boekjaar	8,2	19,4
Mutatie herwaarderingsreserve derivaten	41,0	21,9
Mutatie herwaarderingsreserve IFRS-transitie	-2,6	-2,5
Mutatie algemene reserve	2,5	2,4
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-
Totaal mutaties	49,2	41,2
Stand per 31 december	649,5	600,3

De herwaarderingsreserve derivaten betreft de negatieve marktwaarde derivaten van € 7,2 miljoen (2021: € 48,5 miljoen), zie noot [11].

De herwaarderingsreserve IFRS-transitie is gevormd voor de waardevermeerdering in 2006 op transport- en hoofdleidingen en ruwwater- en terreinleidingen op productielocaties. Voor de transport- en hoofdleidingen is uitgegaan van een gewogen gemiddelde ouderdom (of investeringsjaar) van 1977 waardoor deze herwaardering in de komende acht jaar zal aflopen naar nihil. Voor de ruwwater- en terreinleidingen op productielocaties is uitgegaan van een gewogen gemiddelde ouderdom (of investeringsjaar) van 1996 waardoor deze herwaardering in de komende 15 jaar zal aflopen naar nihil.

Voor een overige toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [7].

[36] Voorzieningen personeelsbeloningen

Voor het mutatieoverzicht van de voorzieningen personeelsbeloningen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [12].

[37] Overige voorzieningen

Voor het mutatieoverzicht van de overige voorzieningen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [13].

[38] Kortlopende verplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2022	31-12-2021
Handelsschulden en overige te betalen posten	79,6	67,4
Voorschot waterdebiteuren	18,3	18,1
Kortlopend deel derivaten	0,9	-
Aflossingsverplichtingen over langlopende verplichtingen	79,4	56,3
Aflossingsverplichtingen over leaseverplichtingen	5,3	5,1
Belastingverplichtingen	15,3	15,2
Rentedragende verplichtingen	23,3	41,3
Kortlopende leningen	25,0	-
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	33,1	35,2
Nog te ontvangen facturen	12,8	11,2
Overlopende passiva	9,8	9,3
Totaal	302,8	259,2

[39] Bezoldiging directie en commissarissen

Op grond van artikel 1.3, eerste lid, onderdeel d Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT van 15 november 2012) is Vitens gehouden bij de samenstelling van onderstaande verantwoording rekening te houden met de verplichtingen zoals gesteld in de wet.

Fouterstel

In de WNT-verantwoording zoals opgenomen in het jaarverslag van Vitens N.V. 2021 zijn een aantal verplichte onderdelen van de WNT-verantwoording onvoldoende duidelijk opgenomen. In dat kader is sprake van het toepassen van Artikel 5d. van de Uitvoeringsregeling WNT zijnde 'herstel van fouten die na vaststelling van het financieel verslaggevingsdocument worden geconstateerd'.

In het jaarverslag 2021 is voor de uitvoerende topfunctionarissen (directie) onvoldoende duidelijk opgenomen:

- Of de dienstbetrekking beantwoord is met "ja";
- Of de gehanteerde norm de instellingsnorm betreft of de individuele norm;
- Het bedrag aan eventueel onverschuldigde betalingen;
- Het bedrag van eventuele overschrijding van de norm;
- De reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan.

In het jaarverslag 2021 is voor de toezichthoudende topfunctionarissen (raad van commissarissen) onvoldoende duidelijk opgenomen:

- Of sprake is van een individuele maximale bezoldiging of maximale bezoldiging van de instelling;
- Het bedrag aan eventueel onverschuldigde betalingen;
- Het bedrag van eventuele overschrijding van de norm;
- De reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan.

Wij benadrukken dat het gehanteerde fouterstel geen invloed heeft op eventuele onverschuldigde betalingen en de in het jaarverslag 2021 opgenomen bezoldiging in absolute waarde niet onjuist waren.

Bezoldiging directie

In dit jaarverslag 2022 hebben wij het verantwoordingsformat voor de WNT gebruikt zoals door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) beschikbaar is gesteld. Middels toepassing van dit verantwoordingsformat zijn de in de verantwoording 2021 niet duidelijk opgenomen toelichtingen nu wel opgenomen in de vergelijkende cijfers van de WNT-verantwoording 2022.

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	drs. J.J. Hannema	drs. M. Bonhof
Functiegegevens	Voorzitter Directie	Lid Directie
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01- 31/12	01/01- 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,895
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	191.524	168.926
Beloningen betaalbaar op termijn	24.476	24.483
Subtotaal	216.000	193.409
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	193.414
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 216.000	€ 193.414
Het bedrag van de overschrijding, en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	drs. J.J. Hannema	drs. M. Bonhof
Functiegegevens	Voorzitter Directie	Lid Directie
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01- 31/12	01/01- 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	184.855	184.847
Beloningen betaalbaar op termijn	24.145	24.153
Subtotaal	209.000	209.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
Bezoldiging	209.000	209.000

1. Voorzitter directie: In 2022 fulltime dienstverband 365 dagen (2021: 365 dagen; fulltime dienstverband).

2. Lid directie: In 2022 parttime dienstverband 326 dagen (2021: 365 dagen; fulltime dienstverband).

Bezoldiging commissarissen

De bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen bestaat uit vacatiegeld. Onderstaand de bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen - zonder dienstbetrekking (in euro's):

Gegevens 2022						
bedragen x € 1	H.C.P. Noten	M.R. van Lieshout	K.J. Rameau	H. Setz	G.M. van Dijk	P.A.N. ten Kroode
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 22/04	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	23/04 – 31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	32.400	21.600	6.628	21.600	21.600	14.972
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	32.400	21.600	6.628	21.600	21.600	14.972
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	32.400	21.600	6.628	21.600	21.600	14.972
Het bedrag van de overschrijding, en	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021						
bedragen x € 1	H.C.P. Noten	M.R. van Lieshout	K.J. Rameau	H. Setz	G.M. van Dijk	P.A.N. ten Kroode
Functiegegevens	Lid/ Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 25/5
Bezoldiging						
Bezoldiging	27.199	20.900	20.900	20.900	20.900	12.454
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.199	20.900	20.900	20.900	20.900	12.454

In bovenstaande tabel is in de maximale individuele bezoldigingsnorm rekening gehouden met het aantal dagen in functie als Voorzitter en/of als Lid RvC.

[40] Accountantskosten

Overeenkomstig artikel 2:382a BW wordt in deze noot een toelichting gegeven op de accountantskosten die betrekking hebben op de ontvangen diensten van de accountantsorganisatie in 2022. Deze bestaan uit de controle van de jaarrekening € 320 duizend (2021: € 291 duizend) en voor andere controlewerkzaamheden € 8 duizend (2021: € 8 duizend).

Zwolle, 15 maart 2023

Raad van Commissarissen

drs. H.C.P. Noten (voorzitter)

ir. K.J. Rameau MBA (commissaris)

drs. M.R. van Lieshout (commissaris)

drs. H. Setz MBA (commissaris)

prof. dr ir G.M. van Dijk (commissaris)

ir. drs. P.A.N. ten Kroode (commissaris)

Directie

drs. J.J. Hannema

Overige gegevens

Winstbestemming

De statutaire bepalingen ten aanzien van de winstbestemming luiden als volgt:

34.1

Het dividendbeleid wordt vastgesteld, en kan worden gewijzigd, bij besluit van de directie dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Met inachtneming van het aldus goedgekeurde dividendbeleid wordt jaarlijks door de directie, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, vastgesteld welk deel van de winst wordt gereserveerd en welk deel wordt uitgekeerd.

34.2

Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.

34.3

De algemene vergadering kan op voorstel van de directie dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen besluiten tot uitkering van interim-dividend en tot uitkeringen ten laste van een reserve van de vennootschap.

34.4

Uitkeringen op aandelen kunnen slechts plaats hebben tot ten hoogste het bedrag van het uitkeerbare eigen vermogen en, indien het een tussentijdse uitkering betreft, aan deze vereiste is voldaan blijktens een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 2:105 lid 4 van het BW. De vennootschap legt de vermogensopstelling ten kantore van het Handelsregister neer binnen acht dagen na de dag waarop het besluit tot uitkering wordt bekendgemaakt.

34.5

De vordering van een aandeelhouder tot een uitkering op aandelen verjaart door een tijdsverloop van vijf jaren. De directie stelt de aandeelhouders, voor het resultaat na belastingen als volgt te bestemmen (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 15 maart): geen uitkering van dividend op gewone aandelen en het resultaat ad € 8,2 miljoen toevoegen aan de overige reserves. Dit is conform het dividendbeleid.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de jaarrekening 2022

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Vitens N.V. ('de vennootschap') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep (de vennootschap samen met haar dochtermaatschappijen) op 31 december 2022 en van het resultaat en de kasstromen over 2022 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie ('EU-IFRS') en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW') en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 van Vitens N.V. te Zwolle gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van de groep en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022;
- de volgende overzichten over 2022: de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht totaalresultaat, het geconsolideerde mutatieoverzicht eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht; en
- de toelichting met de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is EU-IFRS en de relevante bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Vitens N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties ('Wta'), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten ('ViO') en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants ('VGBA').

Onze controleaanpak

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot de kernpunten, fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten, de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Samenvatting en context

Vitens N.V. is een drinkwaterbedrijf waarvan de belangrijkste activiteiten bestaan uit het oppompen van grondwater, het zuiveringsproces hiervan en de distributie van drinkwater. De groep bestaat uit verschillende groepsonderdelen en daarom hebben wij de reikwijdte en aanpak van de groepscontrole overwogen zoals uiteengezet in de paragraaf 'De reikwijdte van onze groepscontrole'. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de groep.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controleaanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar de directie belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn zoals de veronderstellingen bij de waardering van de materiële vaste activa, derivaten, debiteuren, voorzieningen en de verantwoording van de netto-omzet als gevolg van over het jaar gespreide meteropnames en afrekeningen. Hierbij hebben wij onder meer aandacht besteed aan de assumpties die horen bij de fysieke en transitierisico's als gevolg van klimaatverandering. In de paragraaf 'Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening' startend op pagina 153 van de jaarrekening heeft Vitens N.V. de schattingsposten en belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingsonzekerheid verbonden aan de opbrengstenverantwoording van de drinkwateropbrengsten hebben wij deze aangemerkt als kernpunt zoals uiteengezet in de sectie 'De kernpunten van onze controle'.

Vitens N.V. heeft de potentiële impact van klimaatverandering en haar plannen ten aanzien van 'net zero commitment' op haar financiële positie beoordeeld. De risico's die voortkomen uit de klimaatverandering zijn onderdeel van Vitens N.V.'s risicobeheersingsproces en zijn door Vitens N.V., gegeven de bedrijfsaard van Vitens N.V., geconcretiseerd naar specifieke risico's. Dit is nader toegelicht in de verschillende hoofdstukken in het bestuursverslag, waaronder in 'Wie we zijn en wat we doen', 'Governance', 'Verklaringen en verslagen' en 'Overige informatie'. Wij hebben de klimaatgerelateerde risico's met de directie besproken en de potentiële impact op de financiële positie inclusief de onderliggende assumpties en schattingen geëvalueerd. De verwachte effecten van klimaatverandering hebben geen impact op de kernpunten in onze controle.

Vitens N.V. is in belangrijke mate afhankelijk van de IT-infrastructuur voor de continuïteit van haar bedrijfsactiviteiten. Wij hebben de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst, voor zover van belang voor onze controlewerkzaamheden ten behoeve van de jaarrekening 2022. Hierbij hebben we interne IT-specialisten betrokken, waarbij we onder meer gebruik hebben gemaakt van data-analyses ten aanzien van transacties.

Naast eerdergenoemd kernpunt in onze controle hebben wij tevens aandacht besteed aan het bedrijfsresultaat in verhouding met de in de Drinkwaterwet opgenomen maximale WACC van 2,95% (maximale vermogenskostenvoet voor drinkwaterbedrijven) in het boekjaar 2022. In geval van overschrijding van de maximale WACC dient Vitens N.V. op grond van de Drinkwaterwet ervoor zorg te dragen dat de overschrijding richting consumenten wordt gecompenseerd in de tariefstelling van het kalenderjaar volgend op de vaststelling van de definitieve WACC. Op basis van de voorlopige berekening bedraagt de WACC voor 2022 1,83%. De hoogte van de definitieve WACC en de toekomstige voorwaardelijke verplichting zal worden vastgesteld aan de hand van het Bedrijfsverslag 2022 dat voor 1 oktober 2023 aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dient te worden gerapporteerd. De toelichting met betrekking tot de WACC is opgenomen in de noten 16 en 30 in de jaarrekening.

Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikt die nodig is voor de controle van een drinkwaterbedrijf. Wij hebben tevens specialisten op het gebied van IT en financiële instrumenten in ons team opgenomen. Alle werkzaamheden bij de groepsonderdelen zijn door hetzelfde controleteam uitgevoerd.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

Materialiteit

Materialiteit: €5.595.000.

Reikwijdte van de controle

We hebben de controlewerkzaamheden deels virtueel en deels op locatie van Vitens N.V. uitgevoerd waarbij de controle vanuit een geconsolideerd perspectief is ingericht.

Kernpunten

Opbrengstverantwoording drinkwateropbrengsten.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit voor de groep	€5.595.000 (2021: €5.100.000).
Hoe is de materialiteit bepaald	Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 1,5% van de totale kosten.
De overwegingen voor de gekozen benchmark	We gebruikten de totale kosten als de primaire, algemeen geaccepteerde, benchmark, op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat de totale kosten een belangrijk kengetal is voor de financiële prestaties van de vennootschap.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven €279.750 (2021: €259.000) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze groepscontrole

Vitens N.V. is de moedermaatschappij van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Vitens N.V.

Van belang hierbij is dat de activiteiten van de groep volledig in Nederland plaatsvinden en dat binnen de groep de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen centraal zijn ingeregeld en worden gehanteerd.

Wij hebben de reikwijdte van onze controle zodanig bepaald dat wij voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Daarbij hebben wij, onder meer, in aanmerking genomen de managementstructuur van de groep, de aard van de activiteiten van de groepsonderdelen, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de aard en omvang van de werkzaamheden bepaald op het niveau van de groepsonderdelen die noodzakelijk waren om door het groepsteam en door de accountants van groepsonderdelen te worden uitgevoerd.

Onze controle is uitgevoerd door één centraal team en is ingericht vanuit een geconsolideerd perspectief, waarbij de groep administratief door ons als één geheel is gezien. Dat betekent dat wij alle voor de geconsolideerde jaarrekening van materieel belang zijnde transactiestromen en financiële posities in de reikwijdte van onze controle hebben betrokken. De consolidatie van de groep en de toelichtingen in de jaarrekening zijn door Ons gecontroleerd.

Door middel van bovengenoemde werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie verkregen met betrekking tot de financiële informatie van de groep om een oordeel te geven over de geconsolideerde jaarrekening.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Vitens N.V. en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de directie inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent en de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 'Governance' paragraaf 'Risicomanagement' van het jaarverslag, waarin de directie haar frauderisicobeoordeling inclusief risicobeheersing heeft opgenomen, specifiek de pagina's 58 en 67.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het management, de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersingsmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van de directie, het management (waaronder de afdeling audit & advies en juridische zaken, de complianceafdeling, personeelszaken en de eerstelijnsmanagers) en de raad van commissarissen of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p>Het risico dat de directie maatregelen van interne beheersing doorbreekt</p> <p><i>Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door de directie, waaronder risico's op mogelijke afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van de directie. Wij hebben er in dat kader bijzonder aandacht voor gehad of er vanuit de regulering waaraan het waterbedrijf onderhevig is, specifieke tendenties zijn ten aanzien van de verantwoording van omzet, lasten en/of investeringen.</i></p>	<p><i>Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op doorbreking van de interne beheersing moeten mitigeren, het bestaan en indien noodzakelijk de werking van de maatregelen getoetst in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. In dit kader hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiliging in de IT-systemen en de mogelijkheid dat hierdoor functiescheidingen worden doorbroken.</i></p> <p><i>Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht.</i></p> <p><i>Bij de bepaling van de risicocriteria hebben wij rekening gehouden met de specifieke tendenties vanuit de WACC.</i></p> <p><i>Ook hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van de directie, met name de schattingen rondom het bepalen van de drinkwateropbrengsten. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van de directie bij schattingen.</i></p> <p><i>Onze werkzaamheden hebben geen materiële afwijkingen in de door de directie verschaft informatie in de jaarrekening en het bestuursverslag ten opzichte van de jaarrekening aan het licht gebracht.</i></p> <p><i>Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie.</i></p>

Het risico van frauduleuze financiële verslaggeving als gevolg van een te hoog verantwoorde omzet

Als onderdeel van onze risico-inschatting en uitgaande van de veronderstelling dat er bij de omzetverantwoording frauderisico's bestaan, hebben wij geëvalueerd welke soorten omzet of beweringen aanleiding geven tot een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Voor Vitens N.V. is de WACC een jaarlijks belangrijke graadmeter. Door de lagere WACC-realisatie over 2022 heeft de directie een mogelijk belang om de omzet bewust hoger te verantwoorden om haar doelstellingen te behalen.

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen rondom de omzetverantwoording en in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten met betrekking tot de omzet.

Wij concluderen dat wij, in het kader van onze controle, konden steunen op de voor dit risico relevante maatregelen van interne beheersing.

Voor een gedetailleerde beschrijving van de door ons uitgevoerde werkzaamheden rondom de opbrengstverantwoording verwijzen wij ook naar het de sectie 'De kernpunten van onze controle'.

Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd die bestaan uit:

- gegevensgerichte werkzaamheden op het voorkomen van de omzettransacties en het toepassen van de juiste prijzen;
- vaststellen van het voorkomen van debiteuren per jaareinde waarbij wij de afloop in 2023 getoetst hebben door middel van deelwaarneming;
- testen van specifieke journaalposten gerelateerd aan de verwerking van de omzet.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie.

Het risico rondom het oneigenlijke toe-eigenen van middelen uit de organisatie als gevolg van tekortkomingen in het proces van uitgaande betalingen

De migratie van SAP R/3 naar SAP S/4 is nog niet volledig afgerond waardoor Vitens N.V. gedurende het boekjaar beide applicaties gebruikt voor het verwerken van inkoop en betalingen.

Wij concluderen dat wij, in het kader van onze controle, niet kunnen steunen op de ingerichte beheersingsmaatregelen die Vitens N.V. heeft ingericht voor SAP R/3, met name als gevolg van IT-tekortkomingen in deze applicatie.

Als gevolg van de geconstateerde tekortkomingen in de inrichting van SAP R/3 hebben wij dit aangemerkt als een risico in onze controle.

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd, het bestaan en indien van toepassing de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen rondom de betalingsorganisatie in de verschillende systemen van Vitens N.V. Wij concluderen dat we voor SAP S/4 kunnen steunen op de voor dit risico relevante maatregelen van interne beheersing.

Aangezien we hier voor SAP R/3 niet op kunnen steunen, hebben we specifieke werkzaamheden uitgevoerd op inkooptransacties en betalingen die via SAP R/3 geregistreerd en verwerkt zijn.

Onze werkzaamheden bestaan uit:

- gegevensgerichte werkzaamheden op het voorkomen van de betalingstransacties verwerkt vanuit deze applicatie;
- gegevensgerichte werkzaamheden ter validatie dat uitgaande betalingen verricht zijn aan het bankrekeningnummer vermeld op onderliggende bescheiden (zoals inkoopfacturen).

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Tevens hebben we kennisgenomen van advocatenbrieven en relevante correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor signalen van fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak continuïteit

De directie heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van de directie te evalueren omvatten onder andere:

- Overwogen of de continuïteitsbeoordeling van de directie alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben en de directie bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Nagaan of de directie gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van de bedrijfsactiviteiten is gewaarborgd, inclusief het voldoen aan relevante convenanten, waaronder de in het boekjaar verkregen *waivers* als gevolg van het niet voldoen aan de gestelde rationormen. De directie heeft dit specifiek toegelicht op pagina 68 van het jaarverslag.
- Evalueren van de begrote operationele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor de periode van ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening rekening houdend met ontwikkelingen in de branche zoals de WACC-regulering en onze kennis uit de controle.
- Inwinnen van inlichtingen bij de directie over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door de directie verrichte continuïteitsbeoordeling.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van de directie over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben de raad van commissarissen op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Kernpunten	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p>Opbrengstverantwoording drinkwateropbrengsten <i>De toelichtingen met betrekking tot de opbrengstverantwoording zijn opgenomen in de paragraaf 'Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening' op pagina 153, noot 16, 17 en 29 in de jaarrekening</i></p>	<p><i>Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd op de verantwoorde drinkwateropbrengsten, met specifiek aandacht voor de totale reinwaterafgifte, de juistheid en volledigheid van de actieve aansluitingen, de juistheid van de gehanteerde tarieven, het NIRG (Niet In Rekening Gebracht in %), de kwaliteit van de omzetschatting en het facturatieproces.</i></p>

De netto-omzet uit hoofde van de levering van drinkwater bedraagt per 31 december 2022 €366,8 miljoen en vormt daarmee een significante post in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening (90% van de totale bedrijfsopbrengsten).

De opbrengstenverantwoording van de drinkwateropbrengsten is gebaseerd op de totaal aan derden geleverde hoeveelheid drinkwater (in m³). Als gevolg van het grote aantal klanten (5,9 miljoen) vinden meteropnames (met name voor consumenten en kleine zakelijke klanten) gespreid over het jaar plaats en vindt daardoor de (afreken)facturatie ook gespreid over het jaar plaats.

Voor alle actieve aansluitingen wordt het werkelijke aantal gefactureerde m³ water toegerekend aan de kalenderjaren. In 2022 is 44,4% van de levering aan de klanten gefactureerd aan de hand van een eindafrekening. Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening hebben ontvangen, wordt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele reinwaterafgifte een schatting gemaakt (omzetsimulatie) voor de periode tussen de laatste eindafrekening en balansdatum. Dit betekent dat per 31 december 2022 €205,0 miljoen (55,6%) van de levering aan klanten is gebaseerd op een simulatie van de omzet.

Gegeven deze schatting en de inherente mate van schattingsonzekerheid die daaraan is verbonden gecombineerd met de significantie van het bedrag van de geschatte drinkwateropbrengsten ten opzichte van de totale drinkwateropbrengsten over 2022, beschouwen wij dit als een kernpunt in onze controle.

Wij hebben de interne beheersingsmaatregelen van Vitens N.V. omtrent de omzetsimulatie en facturatie beoordeeld. De volledigheid van de reinwaterafgifte (aantal m³ water op basis waarvan de omzetsimulatie is uitgevoerd) hebben wij gecontroleerd aan de hand van de primaire registraties per productielocatie in het verzorgingsgebied van Vitens N.V. Hierbij hebben wij de betrouwbare totstandkoming van de reinwaterafgifte beoordeeld aan de hand van controlerapporten van flowmeters en aansluiting naar bronregistratie, waarbij het aantal flowmeters opgenomen in de totstandkoming van de totale reinwaterafgifte en het aantal werkelijke flowmeters op uitgaande leidingen per productielocatie is aangesloten.

Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd op de juistheid en volledigheid van het aantal actieve aansluitingen in de klantadministratie en hebben vastgesteld dat alle actieve aansluitingen in de omzetsimulatie zijn betrokken door middel van een aansluiting tussen klantadministratie en de klantgegevens zoals meegenomen in de omzetschatting.

De juistheid van de tarieven hebben wij gecontroleerd door deze aan te sluiten met de door de aandeelhouders goedgekeurde tarieven. Daarnaast hebben wij een analyse uitgevoerd, waarbij we een verbandscontrole hebben opgesteld tussen het totaal aantal aansluitingen, het vastrecht en waterverbruik per aansluiting, het gehanteerde tarief en de verantwoorde omzet.

Het NIRG zoals toegelicht in noot 29, Waterbalans, hebben wij gebenchmarkt ten opzichte van het NIRG in voorgaande jaren en die binnen de drinkwatersector in Nederland. Daarnaast hebben wij de impactanalyse van Vitens N.V. ten aanzien van de fluctuatie in het NIRG beoordeeld.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en verkregen controle-informatie hebben wij geen materiële bevindingen geconstateerd.

Tot slot hebben wij werkzaamheden inzake de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen uitgevoerd en hierbij geen materiële bevindingen geconstateerd.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zwolle, 15 maart 2023

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. F.S. van der Ploeg RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2022 van Vitens N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel.

Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

Overzicht uitstaande aandelen

Nr.	Aandeelhouder	Gewone aandelen	Percentage
1	Provincie Overijssel	774.096	13,399%
2	Provincie Friesland	755.043	13,069%
3	Provincie Gelderland	387.231	6,703%
4	Gemeente Almere	366.175	6,338%
5	Provincie Utrecht	285.896	4,949%
6	Gemeente Utrecht	285.896	4,949%
7	Gemeente Amersfoort	131.691	2,279%
8	Gemeente Dronten	98.457	1,704%
9	Gemeente Lelystad	98.457	1,704%
10	Gemeente Zeewolde	98.457	1,704%
11	Gemeente Hilversum	89.569	1,550%
12	Gemeente Hof van Twente	66.713	1,155%
13	Gemeente Hardenberg	63.007	1,091%
14	Gemeente Nieuwegein	61.246	1,060%
15	Gemeente Steenwijkerland	60.227	1,042%
16	Gemeente Zeist	60.035	1,039%
17	Gemeente Doetinchem	58.752	1,017%
18	Gemeente Stichtse Vecht	58.097	1,006%
19	Gemeente Veenendaal	56.404	0,976%
20	Gemeente Kampen	50.961	0,882%
21	Gemeente Zutphen	50.739	0,878%
22	Gemeente Zwolle	46.329	0,802%
23	Gemeente Woerden	45.042	0,780%
24	Gemeente Soest	44.542	0,771%
25	Gemeente Tiel	42.728	0,740%
26	Gemeente De Bilt	41.879	0,725%
27	Gemeente Raalte	41.696	0,722%
28	Gemeente Rijssen-Holten	41.696	0,722%
29	Gemeente De Ronde Venen	40.426	0,700%
30	Gemeente Wijchen	40.058	0,693%
31	Gemeente Oude IJsselstreek	40.057	0,693%
32	Gemeente Houten	38.490	0,666%
33	Gemeente Zwartewaterland	38.453	0,666%
34	Gemeente Meppel	37.526	0,650%
35	Gemeente Lingewaard	37.387	0,647%
36	Gemeente Utrechtse Heuvelrug	36.554	0,633%
37	Gemeente Dalfsen	34.746	0,601%
38	Gemeente Epe	34.717	0,601%
39	Gemeente Nijkerk	34.717	0,601%
40	Gemeente Overbetuwe	34.717	0,601%
41	Gemeente West Betuwe	34.717	0,601%
42	Gemeente Zevenaar	34.717	0,601%
43	Gemeente Montferland	34.716	0,601%
44	Gemeente Noordoostpolder	32.430	0,561%
45	Gemeente Winterswijk	32.046	0,555%
46	Gemeente Lochem	32.045	0,555%
47	Gemeente IJsselstein	31.228	0,541%
48	Gemeente Culemborg	26.705	0,462%
49	Gemeente Duiven	26.705	0,462%
50	Gemeente Westerveld	25.944	0,449%

Nr.	Aandeelhouder	Gewone aandelen	Percentage
51	Gemeente Leusden	25.902	0,448%
52	Gemeente Borne	25.480	0,441%
53	Gemeente Baarn	24.207	0,419%
54	Gemeente Beuningen	24.035	0,416%
55	Gemeente Buren	24.035	0,416%
56	Gemeente Ermelo	24.035	0,416%
57	Gemeente Nunspeet	24.035	0,416%
58	Gemeente Zaltbommel	24.035	0,416%
59	Gemeente Berkelland	24.034	0,416%
60	Gemeente Ommen	23.164	0,401%
61	Gemeente Wierden	23.164	0,401%
62	Gemeente Brummen	21.364	0,370%
63	Gemeente Maasdriel	21.364	0,370%
64	Gemeente Voorst	21.364	0,370%
65	Gemeente Bronckhorst	21.362	0,370%
66	Gemeente Wijk bij Duurstede	20.818	0,360%
67	Gemeente Aalten	18.693	0,324%
68	Gemeente Elburg	18.693	0,324%
69	Gemeente Oost Gelre	18.693	0,324%
70	Gemeente Oldebroek	18.693	0,324%
71	Gemeente Putten	18.693	0,324%
72	Gemeente West Maas en Waal	18.693	0,324%
73	Gemeente Staphorst	18.531	0,321%
74	Gemeente Rhenen	16.461	0,285%
75	Gemeente Bunschoten	16.219	0,281%
76	Gemeente Urk	16.215	0,281%
77	Gemeente Druten	16.023	0,277%
78	Gemeente Heerde	16.023	0,277%
79	Gemeente Heumen	16.023	0,277%
80	Gemeente Neder- Betuwe	16.023	0,277%
81	Gemeente Westervoort	16.023	0,277%
82	Gemeente Berg en Dal	13.352	0,231%
83	Gemeente Bunnik	13.314	0,230%
84	Gemeente Montfoort	11.861	0,205%
85	Gemeente Lopik	11.619	0,201%
86	Gemeente Doesburg	10.682	0,185%
87	Gemeente Hatter	10.682	0,185%
88	Gemeente Woudenberg	9.683	0,168%
89	Gemeente Oudewater	9.199	0,159%
90	Gemeente Wijdmeren	8.956	0,155%
91	Gemeente Eemnes	7.988	0,138%
92	Gemeente Scherpenzeel	7.746	0,134%
93	Gemeente Renswoude	4.389	0,076%
94	Provincie Flevoland	4.316	0,075%
95	Gemeente Súdwest Fryslân	1.000	0,017%
96	Gemeente Tytsjerksteradiel	200	0,003%
97	Gemeente Apeldoorn	1	0,000%
	Totaal	5.777.247	100,00%